

4267

Ι. Γ. ΤΣΟΥΡΟΥΚΤΖΗ

ΕΦΗΜΕΡΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΓΙΟ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ

Ι. Γ. ΤΣΟΥΡΟΥΚΤΖΗ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ	
ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ	
ΦΕΡΙΚΙΟΙ	
Αρ.	<u>113</u>
	<u>42</u>

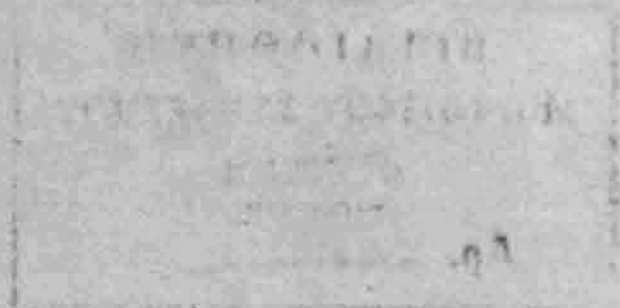
ΕΦΗΜΕΡΑ

ΤΣΙΣΜΑΝΟΓΛΙΟ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ

1929

ΣΕΙΤΕΛΑ ΑΡΧΗ ΚΟΡΑ

Τύποις • Φοξιλάν • Τύποις Βενελοπούλου

SISMANOGLIO

ΣΑΝ ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἀπὸ τοὺς τέσσερες ποὺ ἤμασταν μέσα στ' ἀμάξι (πόσα χρόνια νῦν' ἀπὸ τότε;) οἱ δύο δὲν ζοῦνε σήμερα. Ὁ ἓνας πέθανε στὴν Ἀμερική κα' ὁ ἄλλος στὴν Εὐρώπη. Ὁ τρίτος δὲν ξέρω τί ἀπέγινε. Ἀλήθεια πόσον ἐφήμερα εἶν' ὅλα στὴ ζωὴ μας!

Τὴν ὥρα ποὺ περνοῦσαμε κάποιο γεφύρι κοντὰ σὲ μιὰ λίμνη, βρεθήκαμε πολιορκημένοι ἀπὸ ἀμέτρητα ἔντομα. Δὲν ἦσαν μύγες καὶ κουνούπια, δὲν ἔμοιαζαν οὔτε πεταλοῦδες. Κολνοῦσαν ἐπάνω στὰ ροῦχα μας καὶ τὴ στιγμὴ ποὺ θέλαμε νὰ τὰ πιάσουμε δὲν βρῖσκαμε παρὰ τὰ ποκαμισόκια τους. Οἱ τρεῖς φίλοι περίμεναν ἀπὸ μένα τὴν ἐξήγησιν τοῦ μυστηρίου. Τοῖς εἶπα ὅτι σχετικὸν ἤξευρα. Τὸ εἶχα διαβάσμενο στὰ βιβλία μὰ κ' ἐγὼ γιὰ πρώτη φορὰ ἔβλεπα τὸ φαινόμενον.

Τὰ περίεργα αὐτὰ ἔντομα ἦσαν **Ἐφήμερα**. Μ' αὐτὸ ε' ὄνομα τὰ βάφτισεν ἡ Ἐπιστήμη, διότι ὅταν πάρουν τὴν τελείαν τους μορφή ζοῦνε μερικὲς ὥρες μονάχα κα' ἀφοῦ γιντήσουν ε' αἰγὰ τους σιὸ νιρὸ, πεθαίνουν. Ἀπὸ ε' αἰγὰ βγαίνουν μικρὰ σκονιήκια, οἱ κάμπιες, ποὺ ζοῦνε δύο-τρία χρόνια ἕως ὅτου τελειοποιηθοῦν. Τοὺς πέπλους ποὺ τὰ σκε-

πάζουν όταν είναι νόμιμες, τούς αφήνουν όταν πετάζουν
στον αέρα για πρώτη και τελευταία φορά. Το άμαξι μας
λοιπόν εκείνην την ημέραν καθώς και τὰ ρούχα μας χρη-
σίμευαν ὡς ἀποδετήριον τῶν νεανύμφων πὺν ἰβιάζοντο νὰ
ἐκπληρώσουν τὸν προορισμὸ τους. Σὲ λίγες ὥρες θ' ἀπο-
χαιρετοῦσαν τὴ ζωὴ...

Μὲ τὰ **Ἑφήμερα** μοιάζουνε καὶ πολλὲς ἰδέες πρὸς καλ-
λιεργοῦμε στὸ μυαλό μας, τίς δουλεύομε πάνω στὸ χαρτί
ὡς πρὸς νὰ τίς δώσουμε μιὰ μορφὴ εὐχάριστη γιὰ τὸν κό-
σμο, κα' ὅταν τίς φέρομε στὴν δημοσιότητα, ζοῦνε λίγες
μέρες καὶ κάποτε ὥρες μονάχα.

Τέτοια περαστικὰ δημιουργήματα γραμμένα κατὰ και-
ροὺς στὸν ἐγχώριον τύπο κα' ἄλλα σκορπισμένα σὲ διάφορα
Λευκώματα, συγκεντρώσαμε σ' ἓνα τόμο καὶ τὰ παρον-
σιάζουμε στὸν κόσμον στολισμένα μὲ σκίτσα τοῦ φίλου καλ-
λιτέχνη καὶ λογογράφου **Ἀρχη Κόβα**.

Κωνσταντινούπολις 6-10-1928.

Ι. Γ. ΤΣΟΥΡΟΥΚΤΖΗΣ

Α'

ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

Νύχτα μαγευτική τοῦ καλοκαιριοῦ. Πάνω στὸν ἀπό-
κημνο βράχο τοῦ νησιοῦ ρουφᾶς ἀχόρταγα τὸ γλυκὸ πιστό,
πὺν κερνά ἡ Φύση στοὺς θαυμαστάς της.

Θάλασσα βοῦβη κοιμάται σὰ νηράϊδα μὲ ξέπλεχτα μαλ-

λιά. Δεν ακούς παρά το ανάσασμά της, φλοΐσβον απαλό στα χαλίκια του γυαλού.

Το φεγγάρι ανεβαίνει στον ούρανό τυλιγμένο σ' ένα πέπλο από λεπτά σύννεφα. Το συντροφεύει ο αίματαβαμμένος θεός του παλέμου. Τ' αστέρια γύρω σέρνουν τον γαμήλιο χορό.

Ένα λεπτό αερίκι χαϊδεύει δειλά τις κορφές των πεύκων.

Από μακριά φτάνουν φωνές ανθρωπινές και τραγούδια. Σε κάποια μάνδρα έχουν αγροτικό χορό.

Πού και πού ακούονται κουνουνίσματα και ποδοβολητά. Φλύκτορες σοβαροί με τ' αυτιά κατεβασμένα κουβαλούν τα πολύτιμά τους φορτία στα φειδωτά μονοπάτια.

Και πόσα μάτια κλεισμένα στ' άφωνα μυστήρια της Φύσεως! Πόσες ψυχές αναίσθητες στη μεγάλη Ιεροτελεστία! Λίγες πονεμένες καρδιές χύνουν σπονδή τα δάκρυά τους εις την νεκράν Σελήνην. Κι' όλα τ' άλλα τ' αστέρια, το καθένα τους με ύποταχτικούς σάν τον μικροσκοπικό μας πλανήτη και τον δορυφόρο του, ταξιδεύουν στο άπειρο χωρίς ν' αφάνουν καμμιάν έντύπωσι στα σκονάκια που σέρνονται πάνω στη Γη.

Ψηλά ο Ζεύς, το πιο μεγάλο παιδί της οικογενείας μας, ξεχωρίζει με την ήρεμή του ματιά ανάμεσα στις σπίνες των γειτονικών του κόσμων. Έννιά δορυφόροι τον υπηρετούν πιστά. Ο φλογερός Αντάρης θαρρείς πως ντρέπεται σιμά του.

Πιο χαμηλά ο Στάχυς της Παρθένου σπιθοβολεί κοντά στον απαθή μας Κρόνο, που κατεβαίνει στον όριζοντα.

Άλλοίμονον, πώς μας γελούν τα μάτια μας! Μικροί κι' άσημοι αλήτες με δανεική και πρόσκαιρη λάμψη περνούν για έπισημότητες μόνον και μόνον έπειδή βρίσκονται στη γειτονιά μας. Τί είν' ο Ζεύς κοντά στον Αντάρη

κι' ο Κρόνος στον Στάχυ; Κι' ή πιο μεγάλη πλανεύτρα Σελήνη τί είναι μπροστά στους γίγαντας, των οποίων έπισκιάζει το φως;

Βλέπεις τον Βέγα; Λαμπρό άστέρι βέβαια. Σκέψου όμως πόσο μακριά είναι, για να καταλάβης την πραγματική του λαμπρότητα. Αν ήτον ο "Ήλιος στην απόστασι του Βέγα, δεν θα τον έβλεπες καθόλου. Κάμ' ένα πρόχειρο λογαριασμό. Ο "Ήλιος απέχει από την Γην 150 εκατομμύρια χιλιόμετρα. Αυτό θα πη πως αν ξεκινούσε σήμερα από την Γην ένα τραίνο με ταχύτητα 50 χιλιομέτρων την ώρα (πιο γρήγορο από τα δικά μας που περνούν συνήθως 30), θα έφθανε στον "Ήλιον ύστερ' από 340 χρόνια. Άλλά τα συνηθισμένα μέσα της συγκοινωνίας είναι πολύ κουραστικά για τα ταξίδια στο άπειρο. Κι' αεροπλάνο τελευταίου συστήματος με 300 χιλιόμετρα την ώρα θα έφθανε στον "Ήλιο σε 58 χρόνια. Πάρε λοιπόν το ταχύτερο μέσο που υπάρχει, δηλ. το φως. Αυτό διανύει 300,000 χιλιόμετρα το δευτερόλεπτο. Το ταξίδι από τον "Ήλιο στη Γη το κάνει σε 8 λεπτά και 20 δευτερόλεπτα.

Ήμπορείς τώρα να καταλάβης πόσο μακριά είναι τ' άστρα, που βλέπεις σαν άσημένα καρφάκια στον θόλο τ' ούρανού. Το φως που διανύει 300 εκατομμύρια μέτρα στο δευτερόλεπτο χρειάζεται 25 ολόκληρα χρόνια δια να μας φθάση από τον Βέγα. Λογάριασε πόσα δευτερόλεπτα έχουν τα 25 χρόνια και πολλαπλασίασε τα επί 300 για να βρής την απόστασί του.

Κι' ο Πολυκός, που φαίνεται πιο μικρός από τον Βέγα, ξέρεις πόσο μακριά είναι; Έτη φωτός 46. Έχεις κι' άλλα να σκεφθής ακόμη. Για νάναι τόσο μακριά ο Πολυκός, θα πη πως ή άχτίδα, που δέχεται αυτή τη στιγμή, ξεκίνησε από κει προτού γεννηθής κι' αυτή που ξεκινά τώρα, θα φθάση πάνω στο μνήμα σου. Κι' αν τύχη να

σβύση σήμερα, θά εξακολουθοῦν νά τόν βλέπουν οἱ κάτοικοι τῆς Γῆς ἄλλα 46 χρόνια.

Κι' ὅλοι αὐτοί οἱ κόσμοι τρέχουν ὁλοένα στό ἄπειρο χωρὶς νά σταματήσουν ποτέ. Ξαπλώθηκες στὸν βράχο καὶ θαρρεῖς ἀσάλευτη τὴν Γῆ μὲ τὶς δεκατέσσερες κινήσεις της. Ἀμίμητη χορεύτρια περιφέρεται σεινάμενη κουνάμενη γύρω στὸν ἥλιο, ποὺ κι' αὐτὸς τρέχει βιαστικά σὲ κάποιο σημεῖον ἀνάμεσα στὸν Βέγα καὶ τὸν Ἡρακλῆ. Κι' ὅλα τ' ἀστέρια, ποὺ ἀνέγκουν στὸ ἴδιο ἀστρικό ρεῦμα μὲ τὸν ἥλιο μας, ἑκατομμύρια ἥλιοι, τρέχουν μαζί μὲ ἀφάνταστη ταχύτητα. Βλέπεις τὸν Γαλαξία, τ' ἀδμαντοστόλιστο ζοννάρι τ' οὐρανοῦ. Ἀμέτρητα εἶναι τ' ἀστέρια του. Μέσα στὸ πλῆθος αὐτῶν ἔχομεν κι' ἡμεῖς τὴν θέσι μας. Μὰ ὁ Γαλαξίας δὲν εἶναι μοναδικός. Ὑπάρχουν κι' ἄλλα τόσο μακρινά, ὥστε γιὰ νά φθάσῃ τὸ φῶς τους σ' ἡμᾶς, θέλει χιλιάδες χρόνια...

Ζαλίσθηκες; Σὲ κούρασε τὸ ταξίδι τ' οὐρανοῦ; Γύρισε πίσω καὶ ρίξε μιὰ ματιά στὴ Γῆ. Πέτρες, χορτάρια, δένδρα, νερά κι' ὁ ἑαυτός σου. Τὸ καθὲν ἀπ' αὐτά, ποὺ ὅλα μαζί εἶν' ἓνα τίποτε στὸ Σύμπαν, ἀποτελεῖ κόσμον ὁλόκληρο. Διάλεξε καὶ πάρε. Ἐνα κομμάτι ἀπὸ τὸν βράχο, μιὰ σταγόνα ἀπὸ τὴν θάλασσα, ἓνα φύλλο ἀπὸ τὸ πεῖνο, μιὰ τρίχα ἀπὸ τὰ μαλλιά σου. Κι' ἂν δὲν τὰ βλέπεις μὲ τὰ μάτια, πάρε τὸ μικροσκόπιο. Ζήτησε τὴν βοήθεια τῆς Χημείας καὶ τοῦ Ἡλεκτρισμοῦ κι' ἀνάλυσέ τα. Ποῦ θὰ φθάσῃς; Στὸ κύτταρο, τὸ μόριο, τὸ ἄτομο. Δὲν σὲ ὠφελοῦν τὰ μάτια σου; Κλείσε τα γιὰ μιὰ στιγμή καὶ συλλογίσου. Πόσο μικρὰ λές νάσαι; Σὲ μιὰ δεκτολήθρα μικρὴ χωροῦν 27 πεντάκις ἑκατομμύρια μόρια ὕδρογόνου. Θέλεις νά γράψῃς τὸν ἀριθμὸ; Βάλε 18 μηδενικά κοντὰ στὸ 27. Θέλεις καὶ τὸ βάρος τους; Γράψε κοντὰ στὴ μονάδα 24 μηδενικά. Τόσα μόρια ζυγίζουν ἓνα δράμι. Καὶ τὸ μόριον αὐτὸ ἔχει δύο ἄτομα. Καὶ κάθε ἄτομον, ποὺ

δυσκολεύεται νά φαντασθῇς τὴν μικρότητά του, εἶναι ὁλόκληρο πλανητικό σύστημα μ' ἓνα κέντρο θετικῶς ἠλεκτρισμένο καὶ μερικά ἠλεκτρόνια, ποὺ περιφέρονται γύρω στὸ κέντρο μὲ καταπληκτικὴν ταχύτητα. Καὶ τὸ ἠλεκτρόνιον εἶναι χιλιάδες φορές μικρότερο ἀπὸ τὸ ἄτομο τοῦ ὕδρογονου. Δυσκολεύεται βέβαια νά τὸ πιστεύσῃς. Δὲν εἶσαι μόνος. Εἶναι πολλοὶ ποὺ κοιμοῦνται. Ἄλλοι τραγουδοῦν καὶ χορεύουν, ἄλλοι κἀνὸν γαῖδουροδρομίες. Ἀκοῦς τίς φωνὲς ἀπὸ μακριά; Θαρρεῖς πὺς εἶν' ὅλοι ξυπνητοί; Τὰ μάτια τους εἶν' ἀνοιχτά καὶ βγάζουν σπύδες στὸ σκοτάδι. Μήπως δὲν ἔχει μάτια κι' ὁ λαγός, μάτια κι' ἡ κοκκουβάγια; Καὶ πὺς πολλὰ μάτια ἔχουν οἱ μύγες ποὺ χορεύουν γύρω στὰ σκουπίδια.

Θέλεις νάσαι τυφλὸς ὡς κι' αὐτοὺς; Ξαπλώσου καὶ μὴ συλλογιέσαι. Ἡ κούραση εἶναι γιὰ τοὺς διαλεκτοὺς. Καὶ ποιά εἶν' ἡ ἀμοιβή τους; Δὲν θὰ τὴν καταλάβῃς ἂν δὲν τοὺς κάνεις συντροφιά. Ἀφῆσε τὸν ὄχλο νά συγκεντρῶνῃ ὅλην τοὺν τὴν ὕπαρξιν στὸ στομάχι του. Ἀγκαλιάσε τὴν Ἐπιστήμην, ἂν θέλῃς νά ξεχωρίσῃς ἀπὸ κείνους, ποὺ σκαλίζουν τὸν βοῦρκο σ' ὅλη τους τὴ ζωή.

19-7-24

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΗΝ ΑΒΥΣΣΟ

Εχεις ὄρεξι γιὰ ταξίδι; Μὴ συλλογιέσαι. Δὲν θὰ βγάλῃς διαβατήριο, οὔτε ναῦλα θὰ πλερώσῃς. Πάρε ὥς μόνον ἐφόδια τὸ λίγο μυαλό ποὺ δὲν σοῦ λείπει, τὰ αἰσθητήριά σου ὄργανα καὶ πρὸ πάντων τὰ μάτια, καὶ δεῦρο ἀκολουθεῖ μοι.

Βλέπεις τὴ γαλανὴ θάλασσα ποὺ λούζει τὰ πλευρὰ τῆς στεριᾶς. Στὴν ὑγρὰ τῆς ἐπιφάνειας βάλανε σημῖδια οἱ τετραπέρατοι δίποδες καὶ τὴ μοίρασαν. Ἄλλ' ἢ ἐξουσία τους δὲ φθάνει παρὰ σὲ μικρὰ βάθη μέσα στὴν ἄβυσσο.

Ξέρεις κολύμπι; Λέ σοῦ χρειάζεται καὶ πολὺ γιὰ τὴν ἔρευνά μας. Ὅσο καλὸς βουτηχτὴς καὶ νῆσαι, δὲ θὰ μπορέσῃς νὰ μείνῃς πολλὴν ὥρα μέσα στὸ νερό. Ὁ αἶρας ποὺ εἶναι διαλυμένος ἐκεῖ δὲν εἶναι γιὰ τὰ πλεμόνια σου. Βάλε τὴ ξεχωριστὴ στολή ποὺ σοῦ ἐτοίμασα. Φορτώσαν κι' αὐτὰ τὰ βάρη. Μὴ φοβᾶσαι, παιδί μου, δὲ θὰ πάθῃς τίποτε. Σοῦ φαίνεται ἀστεία ἡ φορεσιά. Μὰ ἐσὺ τίς ἀποκριές εἶχες πρὶν γελοία περιβολή. Θυμᾶσαι τί χαριτωμένος μασκαράς ἦσουν; Καὶ σ' ἔβλεπε καὶ σὲ καμάφωνα τόσος κόσμος. Ἐδῶ εἴμασιν ἐμεῖς κ' ἐμεῖς. Τὰ πλάσματα ποὺ θὰ μᾶς δοῦνε δὲν ἔχουν τὸ ἐλαττωμα νὰ μιλοῦνε καὶ δὲν θὰ μᾶς κακολογήσουν. Ντύθηκες κι' ὅλας. Τὸ κοστούμι

αυτό τὸ λένε σαάφανδρο. Εἶναι μονάχα γιὰ τοὺς ἄνδρας. Καὶ σοῦ πηγαίνει θαυμασία. Εἶναι καμωμένο ἀπὸ καου-
τσούκ καὶ δὲν πέρνει νερό. "Όταν ἀποφασίσῃς ν' ἀνεβῇς
ξανά στὴν ἐπιφάνεια, θὰ τὸ γεμίσης ἄερα γιὰ νὰ γίνῃς
πιὸ ἐλαφρὸς. Τὸ μεγάλο δοχεῖο ποῦ φορτώνεσαι θὰ σοῦ
προμηθεύῃ τὸν ἄερα γιὰ ν' ἀναπνέῃς. Ἐμπρὸς λοιπόν.
Εἶσαι ἑτοιμος; Μὲ τὸ τρία θὰ βουτήξουμε... Ἐν...
Δύο... Τρία...

Ψάρια, ψάρια, ψάρια! Μὴν τὰ πειράζῃς. Δὲν ἔχουν ἑδῶ
οὔτε σχάρα οὔτε τηγάνι. Θὰ τρώνε μόνον τὰ μάτια σου.
Κι' εἶναι ὅλα συνηθισμένα καὶ γνωστά σου. Τὰ βλέπεις
κάθε μέρα στὰ ψαράδικα. Προσέξε πιὸ καλὰ ἐκεῖνα τὰ
περίεργα πλάσματα ποῦ μοιάζουν σὰν ἄστρα καὶ κουνοῦν
τὰ χέρια τους. Ἀστερίας τοὺς λέμε καὶ μ' ὅλη τὴ μικρό-
τητά τους εἶναι φοβερά ἀρπакτιζά. Στὴν ἄκρη κάθε χε-
ριοῦ ἔχουνε κι' ἀπὸ ἓνα μάτι. Κι' ἀνάμεσα στὰ χέρια,
στὴ μέση ἀκριβῶς, ἓνα στόμα μὲ δόντια. Ἀλλοίμονο στὸ
κοιλίδι ποῦ θὰ πέσῃ στὰ δίχτυα του. Τὸ πιάνει σφιχτὰ
μὲ τὰ χέρια κι' ἐπειδὴ δὲν ἤμπορεῖ νὰ τὸ καταπιῇ, ἀνα-
ποδογυρίζει τὸ στομάχι του πάνω ἀπὸ θῦμα, χώνει τὸ γασ-
τρικὸν ὑγρὸν, διαλύει ὅ,τι τοῦ χορεύεται καὶ τὸ παρα-
λαμβάνει μέσα. Ἔτσι ἀντὶ νὰ κατεβῇ τὸ φαγὶ στὸ στο-
μάχι, πηγαίνει αὐτὸ νὰ συναντήσῃ τὴν τροφή. Οἱ ψαρά-
δες ποῦ δὲν τὸν χωνεύουν θαρροῦν πὼς τὸν ἐχδικοῦνται
ὅταν τὸν κόψουνε σὲ δύο. Δὲν ξέρουν ποῦ ἀντὶ ἓνα θ' ἀ-
ποκτήσουν δύο ἐχθρούς. Τὸ κάθε κομμάτι γίνεται ξανά
τέλειο ζῶον.

Γιατί τρώμαξες; Δὲν εἶναι δράκος αὐτὸς ποῦ περνᾷ.
Τὸ πέρνει τώρα γιὰ χέλι. Τοῦ μοιάζει μὰ δὲν εἶναι παρὰ

ὁ πρῶτος τοῦ ξάδερφος Μουγγρὶ τὸ λέν αὐτό. Στὰ ἐπί-
σημα βιβλία εἶναι γραμμένο μὲ τ' ὄνομα γόγγρος. Κι' εἶ-
ναι θηλινὸ αὐτὸ ποῦ βλέπεις. Γελᾷς μὲ τὴ διάγνωσί μου
ἐξ ἀποστάσεως. Τὸ καταλαβαίνω ἀπὸ τὸ μάκρος του. Τ' ἀρ-
σενικά εἶναι πιὸ μικρὰ κι' ἔχουνε τραγικὸ κατάντημα.
"Όταν οἱ κυρίες τὰ θεωρήσουν ἄχρηστα γιὰ τίποτ' ἄλλο,
θὰ τὰ φάνε μὲ τὴ μεγαλύτερη ὁρεξί. Ἴσως νὰ τὸ κάνουν

ἀπὸ τὴ μεγάλη ἀγάπη. Φαντάσου νὰ συνέβαινε τὸ ἴδιον
καὶ μ' ἐμᾶς. Δὲν θὰ ὑπῆρχαν οὔτε ἀντιζηλίες, οὔτε σκάν-
δαλα. Ὅταν δὲν θὰ μᾶς χώνευαν ζωντανούς τὰ θηλασκά,
θὰ μᾶς χώνευαν μὲ τὴν κυριολεξία μασσημένους. Ἀδιά-
φορον ἂν θὰ καθόμασταν στὸ στομάχι τους.

Τί ἔπαθες καὶ τινάζεις τὰ πόδια σου; Ἀ! εἶν' ἓνα
κόλλητήρι ποῦ σοῦ φορτώθηκε. Ξέρεις αὐτοὺς ποῦ χρέ-

μουνται πίσω από τα τράμ, ή τις βάρκες που πιάνονται από τα ρυμουλκά. Αυτός ό αλιτήριος είναι τεχνίτης σε τέτοια δουλειά. Είν' ένα ψάρι με το επίσημον όνομα έχενής ή νανκράτις. Πάνω από το κεφάλι, που μοιάζει με σχάρα, έχει κάτι δίσκους και τους κολνά στα πλεούμενα, είτε καράβι είν' αυτό, είτε κανένα ζώον. Έτσι ταξιδεύει άνανυλα και δίχως να κουρασθῇ.

•••

Όσο πίνει και σκοτεινιάζει. Ακόμη δέν ενόχτωςεν, άλλ' οι άχτίδες του ήλιου δύσκολα περνούν το νερό. Μπορούμε ν' ανάψουμε τα ήλεκτρικά. Θα βλέπουμε πιο καλά μα θα μās φεύγουν οι κάτοικοι της άβύσσου. Να μια άριστοκράτισσα που θαλώνει τα νερά. Είν' ή γνωστή σουσιτιά. Στις φλέβες της τρέχει άληθινό γαλάζιο αίμα. Το δικό μας είναι κόκκινο γιατί έχει μέσα κάποια ένωση του σιδήρου. Αυτή χρωσταίει το γαλάζιο της αίμα σε μιάν ένωση του χαλκού. Είναι πολύ περίεργο πλάσμα κι' αυτό κι' όλο του το συγγενολόι. Χέρια μακρινά και γεμάτα βεντούζες. Το ζώο που θα πιαστή εκεί, αδύνατο να ξεκολλήση. Δέκα τέτοια έχει αυτή ή κυρά. Όχιώ μικρά και δυό μεγάλα. Το χταπόδι που είναι κρυμμένο εκεί βαθειά κοντά στο βράχο, έχει όχιώ. Τα βλέπεις να κινούνται δεξιά κι' άριστερά. Γυρεύουνε κανένα θῆμα. Μή θελήσης να τα πλησιάσης γιατί δέν εύκαιροῦμε γι' άγῶνες. Ανάμεσα στα χέρια αυτά έχουν ένα στόμα σαν το ράμφος του παπαγάλου. Μα που πίνει εν τῷ μεταξύ ή σουσιτιά μας; Καθήρισε το νερό και πάλι δέν τη βλέπουμε. Πρέπει να ξέρης πως έχει αυτή όλα τα χαρίσματα της άριστοκράτισσας. Θαλώνει τα νερά χωρίς να φαίνεται. Χύνει από τη φούσκα που κρύβει μέσα στην κοιλιά της τη μαύρη μελάνη και πέρν' ή ίδια τη διαφάνεια του νερού. Μή θαρρεῖς πως δέν έχει χρώμα. Πολλά χρώματα μπορεί

ν' αλλάξῃ κατά τις περιστάσεις. Στο δέρμα της υπάρχουν κίτταρα με χρωματιστές σταγόνες μέσα. Όποιες θέλει απ' αυτές μαζεύει κι' όποιες θέλει αφήνει. Όταν θέλει να γίνῃ

άφαντη, μαζεύει όλες και δέν ξεχωρίζει από το νερό. Σε πιο μεγάλα βάθη και σε άλλες θαλάσσιες, που δέν μπορούμε τώρα να ταξιδέψουμε, ζούνε μερικά είδη της ίδιας οικογένειας που φέρουνε και προβολικές μηχανές με ήλεκ-

τρισμό. Μοιάζουνε μάτια μὰ κάνουν την αντίθετη δουλειά. Ἀντὶ νὰ δέχονται, βγάζουνε φῶς. Κι' ἔχουνε μπροστά στοὺς φακούς καὶ χρωματοφόρα κύτταρα. Καὶ πᾶν καρὰ-βια μαγικά πὺν συνοδεύουν τὶς νεραίδες τοῦ γυαλοῦ, σκορπίζουνε λογιῆς λογιῆς χρωματιστὰ φῶτα στὰ βάθη τῆς ἀβύσσου. Γλέντια καὶ πανηγύρια καθημερινὰ στὰ σκοτάδια, ὅπου δὲν φτάνει καμμιὰ ἀχτίδα τοῦ ἡλίου. Ἀτέλειωτα συμπόσια, ὅπου τὰ πιὸ ἀδύνατα πλάσματα ὁδηγοῦνται στὰ στομάχια τῶν πιὸ γερῶν. Ὁ αἰώνιος νόμος τοῦ ἰσχυροτέρου κυριαρχεῖ καὶ στὸ βασίλειο τοῦ Ποσειδῶνος.

Ἀλλὰ βλέπω ἓνα ξιφιοῦ νὰ πλησιάζῃ. Πάει νὰ τρυπήσῃ τὸ δελφίνι πὺν κάνει τοῦμπες. Δὲν θὰ κάνουμε ἀσχημα νὰ τὸ δίνουμε. Ὅταν βλέπεις δυὸ νὰ μαλώνουν, μὴν ἔχεις τὴν περιέργεια νὰ τοὺς παρακολουθήσῃς. Ἴσως νὰ τὴν πάθῃς ἐπὶ χωρὶς καθόλου νὰ φταῖς. Κ' ἔπειτα κουρασθήκαμε ἀρκετά. Ἀφῆσε λοιπὸν τὸν ἀέρα νὰ φουσκώσῃ τὸ σκάφανδρο καὶ πᾶμε νὰ δοῦμέ τί κάνουν οἱ στεριανοί.

25—3—27.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΡΙΑ

Κατηγοροῦν συχνὰ οἱ ποιηταὶ τὴν Ἐπιστήμην, ὅτι μὲ τὸ φῶς πὺν ρίχνει σὲ μερικὰ ζητήματα καὶ τὴν λεπτολόγον ἔρευναν, καταστρέφει τὴν αὐταπάτην πὺν δίνει κάποιαν εὐτυχία στὸν ἄνθρωπο.

Κατηγοροῦν ἐπίσης οἱ ἐπιστήμονες τὴν ποίησιν διότι πολλὰς φορές οἱ τροφίμοί της ἀκρωτηριαζοῦν ἀγρίως τὴν ἀλήθειαν χάρις στὴν περίφημη ἄδεια καὶ τὴν περιφρόνησι πρὸς τὴν ἀκριβῆ παρατήρησι. Κι' ἀναφέρουν ὡς παράδειγμα τὴν πανσέληνον πὺν ἀνατέλλει τὰ μεσάνυχτα, τὴν χρυσαλλίδα πὺν ἀντικαθιστὰ τὶς πεταλοῦδες στὴν ἐπίσκεψι τῶν λουλουδιῶν, τὶς νυχτερίδες πὺν πετοῦν τὶς χειμωνιάτικες νύχτες καὶ χίλις ἄλλες ἀνακρίβειες. Ὑπάρχουν ἐξ ἄλλου ἀρκετοὶ καὶ ἀπὸ τὰ δύο στρατόπεδα πὺν προσπαθοῦν νὰ κάμουν ἐπιστήμην ποιητικὴν ἢ ποίησιν ἐπιστημονικὴν. Ποιὸς δὲν ξέρει τ' ὄνομα τοῦ Φλαμμαριῶν πὺν μὲ τὶς θαυμάσιες περιγραφὰς του μάγεψε μιὰν ὁλόκληρη γενεά; Ἐλάχιστοι ὅμως θὰ γνωρίζουν ὅτι αὐτὸν τὸν Φλαμμαριῶν, κάποτε ὅταν ἦταν μαθητευόμενος στὸ Ἀστεροσκοπεῖον τοῦ Παρισιῶ, τὸν εἶχεν ἐκδιώξει ὁ τότε διευθυντὴς καὶ περίφημος Λεβερριὲ λέγοντας πὺς δὲν ἤμπορεῖ ἓνας μαθητευόμενος ἀστρονόμος νὰ εἶναι μαζὶ καὶ μαθητευόμενος ποιητής. Καλὴ βέβαια ἡ ποίησις ἀλλὰ καλύτερη ἡ ἀλήθεια.

Θὰ μᾶς ἐπιτρέψουν λοιπὸν οἱ ὥμορφες κυρίες, ποὺ στολίζουν τὸν ἄσπρο τους λαιμὸ καὶ τὰ χαριτωμένα τους αὐτάκια μὲ πολύτιμα μαργαριτάρια, νὰ τὶς δώσουμε μερικὲς πληροφορίες γιὰ τὰ στολίδια τους αὐτά.

Μᾶς συγχωρεῖτε ἀρχόντισσες εὐγενικὲς γιὰ τὸ θράσος ἀλλὰ δὲν θάναί ἄσχημο νὰ ξεύρετε πὼς αὐτὰ τὰ λαμπρὰ μπιχλιμπίδια ποὺ κουβαλεῖτε μὲ τόση περηφάνεια δὲν εἶναι παρὰ νεκροκράββατα σκουληκιῶν.

Μὴ ταραχθεῖτε, πρὸς Θεοῦ, καὶ ἀκοῦστε τὴν ἀληθινὴ τους ἱστορία, ἐάν, ἐννοεῖται, εἶν' ἀληθινὰ τὰ μαργαριτάρια σας. Ὅσο γιὰ τὰ ψεύτικα μπορεῖτε νὰ τὰ φορῆτε χωρὶς καμμιὰν ἀποστροφή.

18

« Πολλὰ τὰ δεινὰ καὶ οὐδὲν ἀνθρώπου δεινότερον πέλει ».

Τί φοβερὸ θεριὸ ποὺ εἶν' ἀλήθεια ὁ ἄνθρωπος. Παντοῦ δείχνει τ' ἄγριά του ἐνστικτα καὶ μάλιστα στὸ ζήτημα τῆς τροφῆς. Στεριανό, θαλασσινὸ ἢ πετάμενο, τίποτε δὲν γλυτώνει ἀπὸ τὴν λαίμαργίαν του. Δὲν βλέπετε τὸ μωρὸ ποὺ δὲν ὑποκρίνεται καὶ παρουσιάζει ὅλα τὰ φυσικά μας ἐλαττώματα; Ὅτι τοῦ δώσετε στὸ χέρι, θὰ τὸ ὀδηγήσῃ ἀμέσως στὸ στόμα του.

Ἐν ἀπὸ τὰ συνηθισμένα θαλασσινά, ποὺ χρησιμεύει γιὰ νὰ μᾶς ἀνοίγῃ τὴν ὄρεξι καὶ νὰ συνοδεύῃ τὶς σπονδὲς μας πρὸς τὸν Βάκχον, εἶναι τὰ στρεΐδια. Ξεύρετε ὅτι τὸ σῶμα του εἶναι σκεπασμένο μὲ μιὰ σκληρὴ οὐσία ποὺ ἀπ' ἔξω εἶναι σὰν πέτρα καὶ ἀπὸ μέσα γυαλίζει. Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ στὰ μύδια καὶ τὰ χτένια. Αὐτὸ ποὺ γυαλίζει εἶναι τὸ σεντέφι.

Ἐκεῖ κάτω στὸν Περσικὸ κάλπο καὶ τ' ἀκρογιάλια τὰ Ἰνδικὰ ζοῦνε κατὶ στρεΐδια ποὺ δουλεύουνε μερόνυχτα γιὰ τὶς κυρίες. Μὰ ποῶς ἔζησε σ' αὐτὸν τὸν παλιόκοσμο δίχως ἐχθρούς; Ἐτσι καὶ αὐτὰ τ' ἀθάνα πλάσματα ποὺ κα-

νένα δὲν πειράζουνε καὶ περιμένουν τὴν τροφή τους ἀπὸ τὰ ψίχουλα ποὺ θὰ φέρῃ τὸ ρέμα τῆς θάλασσας, ἔχουνε χίλιους ἐχθροὺς μικροὺς καὶ μεγάλους. Μάτια δὲν ἔχουν τὰ κακόμοιρα, οὔτε χέρια καὶ δόντια γιὰ ν' ἀμυνθοῦν. Ἐνα μανδύαν τοὺς χάρισεν ἡ Φύση καὶ ἀπ' αὐτὸν βγαίνει σὰν ἰδρώτας ἡ ἀσβεστόπετρα ποὺ σχηματίζει τ' ὄστρακό

τους. Σὲ κάθε κίνδυνο κλείουν τὸ σπιτάκι τους μὲ μιὰ δύναμι δυσανάλογη στὴ μικρότητά τους. Μὰ ὑπάρχουν καὶ ἐχθροὶ ποὺ μπαίνουν στὸ σπῆτι τους χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουν.

Μήπως δὲν τὸ παθαίνουμε συχνά καὶ ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι ποὺ ἔχουμε τόσα μέσα νὰ προφυλαχθοῦμε; Κάποιο λοιπὸν σκουληκάκι μπαίνει μέσα στὸ στρεΐδι. Ἐνα ψάρι

θάρση ἀργότερα νὰ φύγη τὸ στρεΐδι. Τὸ σκουλήκι θὰ μῇ τότε στὸ ἔντερο τοῦ ψαριοῦ καὶ θ' ἀναπνεύθῃ ἐκεῖ ὅπως ἡ ταινία στὰ ἔντερα τοῦ ἀνθρώπου. Ἀλλὰ τὸ στρεΐδι αἰσθάνεται ἀρκετὴν ἐνόχλησιν ἀπὸ τὸν ἀπαλλεστον αὐτὸν ἐπισκέπτην. Δὲν ἠμπορεῖ ν' ἀπαλλαγῇ διαφορετικὰ καὶ τὸ περιτελίσσει μὲ τὸ σεντέρι ποὺ βράζει ὁ μανδύας του. Αὐτὸ τὸ σάβανο τοῦ σκουλήριοῦ εἶναι τὸ γνήσιο καὶ πιὸ ἀκριβὸ μαργαριτρί.

Ὑπάρχουν βέβαια καὶ μαργαριτρία ποὺ ἔχουν διαφορετικὴν τὴν προέλευσιν. Εἶναι τὰ ψεύτικα ποὺ κατασκευάζουν στὶς φάμπρικες. Μὰ ποῦ ἀριστοκρατίσσει θὰ τὰ καταδεχθῇ:

Ὑπάρχουν ἐπίσης τὰ γυαλιστερά μαργαριτρία ποὺ ἐπένεχαν οἱ κάτοικοι τῆς χώρας τῶν χρυσοπλάτων βάζοντας ἀνάμεσα ἑστὸν μανδύαν τοῦ στρεΐδιοῦ ἓνα κομμάτι σεντέρι. Τὸ ζῶον τυλίξει καὶ αὐτὸ ὅπως καθεὶς τὸ ἔντο μὲ φλοῦδες δικοῦ του σεντεριοῦ. Αὐτὸ τὸ μαργαριτρί εἶναι βέβαια ψεύτικὸ μὰ ἐπειδὴ ἐπιβαίνει ὁ ἄνθρωπος καὶ μπορεῖ εὐκόλῃ νὰ ἐπιτύχῃ μεγάλα κομμάτια δὲν ἔχει τὴν ἀξίαν τοῦ ἀληθινοῦ, σκουληκιασμένου ἅς ποῦμε, μαργαριταριοῦ.

Τὸ περίφημα λοιπὸν διάκρισι τῶν Ναϊάδων, οἱ συμπεκνωμέναι ἀχτίδες τῆς χαριεργῆς, καταπτοῦν εἰσιέλονται μνήματα σκουληκῶν! Σκληρόκαρδη ἐπιστήμη! Μὰ πόσο πιὸ σκληρόκαρδες εἶν' οἱ Ἀφροδίτες ποὺ φέρουντ' ἐν τὴν πρῶτῃ τὰ δείγματα αὐτὰ τῶν τραγωδιῶν, τοῦ στρεΐδιοῦ ποὺ παλεῖ ν' ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὸν ἐχθρό του, τῶν ψαριῶν ποὺ τοὺς θροῖζον οἱ ἀρρώστειες στὰ νοσηρὰ ἔκκεντα κλίσια ὅπου μαζεύουν τὰ στρεΐδια, τῶν ἰατροῦν τέλος ποὺ ἀδυνατοῦν τὰ πορτοφόλια τους γιὰ νὰ προσφέρουν στὶς λατρεντὶς τους τ' ἀκριβοπλήρημένα μαργαριτρία!

ΜΙΚΡΟΣΚΟΠΙΚΟΙ ΓΙΓΑΝΤΕΣ

Ὑπάρχουν μερικὰ ὀργανικά ὄντα διὰ τὰ ὁποῖα ἀμφιβάλλουν πολλοὶ ἂν εἶναι ζῶα ἢ φυτὰ. Ἄν ρωτήσῃς ἑξαφνα καμπόσους ἀνθρώπους τί εἶναι τὰ σφουγγάρια καὶ τὰ κοράλλια, θὰ δῇτε ὅτι ἄλλος τὰ θεωρεῖ ὄντα, ἄλλος φυτὰ, ἄλλος ζῶα (ἢ μόνη ἀλήθεια) καὶ ἄλλος γιὰ νὰ νῆται πιὸ σίγουρος... ζωόφυτα. Ἀφροῦ λοιπὸν ὑπάρχει σύγχυσις γιὰ πλάσματα τόσο συνηθισμένα δὲν εἶναι καθόλου παράξενο νὰ μὴ ξέρουν πολλοὶ τί εἶναι τὰ μικρόβια. Κάθε μέρα μιλοῦμε γι' αὐτά, μᾶς κυνηγοῦν παντοῦ χωρὶς νὰ τὰ βλέπουμε, μερικοὶ τὰ τρομαίζουν τόσο πολὺ ὥστε νὰ πέφτουν ἐναντίον τους μέτρα γελοῖα καὶ ἀνωφελῆ, καὶ δὲν ξέρουμε καλὰ ἀπὸ ποῦ βαστά ἡ σκούφια τους. — Τὰ μικρόβια καλέ, θὰ μοῦ πῆτε, δὲν ξέροντε; Εἰν' αὐτὰ ποὺ μᾶς φέρνουν τὶς ἀρρώστειες καὶ βράζουμε τὸ νερὸ γιὰ νὰ τὰ σκοτώσουμε.

Ἔχετε δίκιο μὰ δὲν εἶναι τόσο ἀπλὸ τὸ ζήτημα. Τὰ μικρόβια ἀποτελοῦν ἓναν ὁλόκληρο κόσμον, ποὺ ἀξίζει τὸν κόπον νὰ τὰ μελετήσῃ κανεὶς κάπως σοβαρώτερα. Γιατὶ καθὼς θὰ δοῦμε, σ' αὐτὰ χρωσταῖμε οὔτε λίγο οὔτε πολὺ αὐτὴ τὴν ἐπαρξί μας.

Καὶ πρῶτα πρῶτα ἅς τὰ βάλουμε στὴ θέσι τους. Μὲ τὴ λέξι μικρόβια συνηθίζουμε νὰ ὀνομάζουμε ἓνα σαρὸ μικροσκοπικὰ ὄντα, ποὺ ἄλλα μὲν ἀνήκουν στὰ πρωτόζωα (ἀτελέσματα ζῶα μονοκύτταρα) ὅπως π. χ. τὸ αἱματοζῶον

τοῦ Laveran ποὺ προκαλεῖ τοὺς ἐλώδεις πυρετοὺς, ἀλλὰ δέ, τὰ πρὸ πολλὰ, εἶναι φυτὰ καὶ τὰ ὀνομάζουμε βακτήρια. Αὐτὰ θὰ ἐξετάσουμε μὲ λίγα λόγια.

Ἀμέτρητα εἶναι τὰ βακτήρια. Ἡ κυριαρχία τους φθάνει παντοῦ, στὸν ἀέρα, στὴν ξηρά, στὴ θάλασσα. Γιὰ νὰ τὰ δῇ ὁμῶς κανεὶς χρειάζεται πολὺ δυνατό μικροσκόπιο. Καὶ τότε μόλις θὰ τὰ διακρίνῃ σὰ μιὰ τελεία ἢ μικρὴ γραμμὴ. Τὸ σχῆμα τους ἄλλοτε εἶναι στρογγυλὸ (μικροκόκκοι), ἄλλοτε ραβδοειδές (βάκιλλοι) κι' ἄλλοτε καμπύλον ἢ σπειροειδές. Ἄλλα ἔχουνε χρῶμα κι' ἄλλα δὲν ἔχουν. Πολλαπλασιάζονται ὑπερβολικά. Τὸ καθένα χωρίζεται σὲ δυό, τὰ δυό σὲ τέσσερα καὶ... τράβα κορδέλα. Ὁ χωρισμὸς αὐτὸς γίνεται κάθε μιὰ, μισὴ ἢ ἓνα τέταρτο τῆς ὥρας. Ἄν λογαριάσουμε μιὰν ὥρα γιὰ κάθε διαίρεσι, θάχουμε ὅσπερ ἀπὸ 24 ὥρες 16,777,215, δηλαδὴ πάνω κάτω 17 ἑκατομμύρια ἀπογόνους ἀπὸ ἓνα καὶ μόνον βακτήριον. Μετὰ δύο μέρες θάχουν γίνει 281 τρισκατομμύρια κι' αὐτὰ θὰ ἐξακολουθήσουν τὴν ἰδίαν δουλειά. Ξεσκάντζε λοιπὸν τὴν καρέκλα σου γιὰ νὰ γλιτώσῃς ἀπὸ τὰ μικρόβια.

Κι' εἶναι ἀθάνατα τ' ἀφιλότιμα. Χρειάζονται μὲν ὕγρασιν καὶ τροφήν γιὰ νὰ ζήσουν καὶ νὰ πολλαπλασιασθοῦν, ἀλλὰ κι' ὅταν δὲν εὑρουν τ' ἀπαιτούμενα στοιχεῖα μετατρέπονται εἰς σπόρια ποὺ ἀντέχουν καὶ στὸ κρύο καὶ στὴν ξηρασία. Περίμενε καὶ σὺ νὰ χιονίσῃ γιὰ νὰ καταστραφθοῦν τὰ μικρόβια.

Εἴμεθα λοιπὸν καταδικασμένοι στὴν παντοτεινὴ τους συντροφιά; Εἴμεθα εὐτυχῶς. Μὴ σὺς φαίνεται παρὰ ξένο. Ὑπάρχουν βέβαια πολλὰ ποὺ προκαλοῦν διάφορες ἀρρώστειες, ἀλλ' αὐτὰ [κατέφθονεν ὁ ἄνθρωπος ὡποσδήποτε νὰ ἐξουδετερώσῃ μὲ διάφορα μέσα. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ πλεῖστα ἄλλα βακτήρια ποὺ ἂν ἔλειπαν, θὰ ἦσαν χαμένα πρὸ πολλοῦ ὅχι μόνον τὸ ἀνθρώπινον γένος ἀλλὰ καὶ κάθε ὀργανικὴ ζοή. Παρακολουθήσατε, ἂν δὲν σὺς

κάνῃ κόπον, τὴν δραστὴν αὐτῶν τῶν μικροσκοπικῶν εὐεργετῶν μας.

Ἡ μεγαλύτερη διαφορὰ μεταξὺ τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν εἶναι τὸ εἶδος τῆς τροφῆς των. Τὰ ζῶα τρέφονται

μὲ ὀργανικὰ οὐσιεῖς (κρέας, αὐγά, χόρτα, καρπούς), ἐνῶ τὰ φυτὰ μὲ ἀνόργανες, ποὺ μὲ τὴ βοήθεια τοῦ ἡλίου καὶ τῆς χλωροφύλλης μετατρέπουνε σ' ὀργανικὰς. Ἐπομένως ἂν δὲν ὑπῆρχαν φυτὰ δὲν θὰ μπορούσαν νὰ ζήσουν τὰ

ζῶα. Τὰ φυτὰ εἶναι οἱ μάγειροι ποὺ ἐτοιμαῶν τὸ κα-
τὰλληλο γιὰ τὸ στομάχι μας φαγητό.

Ἄλλ' ὁ μάγειρος ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ὑλικά γιὰ νὰ κάνῃ
τὴ δουλειά του. Ὅ,τι τοῦ χρειάζεται, τὸ φυτὸν τὸ πέρνει
μὲ τὴ ρίζα του ἀπὸ τὴ γῆ, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ἀνθρακὰ ποὺ
πέρνει ἀπὸ τὸν ἀέρα, ὅπου βρίσκεται μὲ τὴ μορφή διο-
ξειδίου τοῦ ἀνθρακος (ἀνθραξ καὶ ὀξυγόνο). Στὰ πράσινα
φύλλα γίνεται τὸ μαγείρεμα, δηλ. ἐνώνονται τ' ἀνόργανα
συστατικά ποὺ ἦρθαν ἀπὸ τὴ ρίζα μὲ τὸν ἀνθρακὰ ποὺ
ἐξχώρισεν ἡ χλωροφύλλη τῶν φύλλων. Ὡς ἐδῶ πᾶμε καλὰ.
Δὲν συναντήσαμε βακτήρια στὸ δρόμο.

Πῶς γεμίζει ὁμως ἡ ἀποθήκη ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀντλοῦν
οἱ μάγειροι τὰ ὑλικά τους; Τὰ ζῶα πέρνουν ὀργανικὲς
οὐσίες ὡς τροφήν κι' ἀποδίδουν πάλιν ὀργανικὲς (πτώ-
ματα καὶ περιττώματα). Τὰ φυτὰ πέρνουν ἀνόργανες, ἀλλὰ
δίδουν κι' αὐτὰ ὀργανικὲς οὐσίες (φύλλα, καρπούς, σπέρ-
ματα). Τί θὰ γίνῃ ὅλο αὐτὸ τὸ ὑλικὸ ποὺ συσσωρεύε-
ται; Πῶς θὰ ξαναγεμίσῃ τὸ χῶμα ἀπὸ τ' ἀνόργανα συ-
στατικά ποὺ εἶν' ἀπαραίτητα γιὰ τὸ μαγειρεῖο; Ἐδῶ ἐπεμ-
βαίνουν τὰ βακτήρια, οἱ μεγάλοι μας εὐεργέται. Ἀκού-
ραστοι καταστροφεῖς καὶ δημιουργοὶ προκαλοῦν τὴν ἀπο-
σύνθεσιν τῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν μὲ τὰ φεράματα ποὺ
βγαίνουν ἀπὸ τὸ σῶμα τους. Ξεύρετε ὅτι γιὰ νὰ πλουτί-
σουμε τ' ἀμπελοχώραφά μας (ὅσοι ἔχουμε) μὲ θρεπτικὰ
συστατικά, μεταχειριζόμεθα λιπάσματα. Ἀλλὰ καὶ χωρὶς
τὴ δική μας ἐπέμβασι, πηγαίνουνε στὸ χῶμα ὅλα τὰ ὑπο-
λείμματα τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν. Αὐτὰ περιέχουν τὴν
τροφὴν ποὺ χρειάζονται τὰ φυτὰ μὲ τὴν μορφήν πολυ-
πλόκων ὀργανικῶν ἐνώσεων. Μέσα σ' αὐτὲς ὑπάρχουν ὁ
ἀνθραξ, τὸ ὀξυγόνο, τὸ ὕδρογόνο, ὁ φωσφόρος, τὸ θεῖον
κτλ. Τὰ βακτήρια λοιπὸν χωρίζουν αὐτὰ τὰ στοιχεῖα καὶ
σηματίζουν ἀπλούστερες ἐνώσεις. Αὐτὴν τὴν ἐργασίαν
ὀνομάζουν ἀποσύνθεσιν. Ὁ ἀνθραξ μὲ τὸ ὀξυγόνο σχη-

ματίζουν διοξειδίου τοῦ ἀνθρακος, τὸ ἄζωτον μὲ τὸ ὕδρο-
γόνο ἀμμωνίαν. Ἡ ἀμμωνία μὲ τὴν βοήθειαν ἄλλων
βακτηρίων ὀξειδώνεται καὶ μετατρέπεται εἰς νιτρῶδες ὀξύ,
αὐτὸ σχηματίζει νιτρῶδη ἅλατα, ἐκεῖνα πάλιν χάρις εἰς
ὅλα βακτήρια ὀξειδώνονται ξανά καὶ γίνονται ἅλατα νι-
τρικά, ποὺ διαλύονται εἰκόλα στὸ νερὸ κι' ἀποτελοῦν
ἐτοιμὴ πρὶ τροφή γιὰ τὰ φυτὰ.

Ἄλλα πάλιν βακτήρια (αὐτὰ καὶ μόνα ἀπ' ὅλα τὰ
φυτὰ) πέρνουν τὸ ἄζωτον ποὺ ὑπάρχει στὸν ἀέρα καὶ τὸ
δίνουν ἀργότερα στὶς ρίζες τῶν ψυχανθῶν (μπιζελίων,
κοινκιῶν κλπ.) ὅπου φιλοξενοῦνται σὰν παράσιτα.

Γιὰ νὰ κάνουν ὁμως τόσα κατορθώματα πρέπει νὰ
ὑπάρχουν ἀρκετὰ βακτήρια στὸ χῶμα. Ὅσο γι' αὐτὸ μπο-
ρεῖτε νὰ μείνετε ἥσυχοι. Λογαριάσανε πὼς ὑπάρχουν σ' ἓνα
γραμμάριο χῶματος 50 ἑκατομμύρια βακτήρια. Ἀλλὰ καὶ
στὸ νερὸ τῆς θαλάσσης καὶ στὴ λάσπη τοῦ βυθοῦ βρίσκον-
ται ἄπειρα βακτήρια ποὺ προσφέρουν τὴν ὑπηρεσίαν τους
στὰ φέκια καὶ στὰ ὑδρόβια ζῶα.

Τὰ μικροσκοπικὰ λοιπὸν αὐτὰ πλάσματα εἶναι οἱ τε-
λειότεροι χημικοί, μὲ ἐξχωριστὴν τὸ καθένα εἰδικότητα,
ἐκτελοῦν ἀκατάπαντα συνθέσεις κι' ἀποσυνθέσεις, ξεχω-
ρίζουν ἀπὸ τὶς ὀργανικὲς ἐνώσεις τ' ἀπαραίτητα διὰ τὴν
τροφὴν τῶν φυτῶν στοιχεῖα κι' ἐξασφαλίζουν τὴν παντο-
τεινὴν κυκλοφορίαν αὐτῶν μεταξὺ τοῦ ἀνοργάνου καὶ τοῦ
ὀργανικοῦ κόσμου.

ΦΕΙΔΙΑ ΚΑΙ ΜΑΜΟΥΔΙΑ

Σὲ μιὰν ἐκδρομὴν ποὺ εἶχαμε κάνει τὸ περασμένο καλοκαῖρι στὰ βουνὰ τοῦ Βοσπόρου κάποιος ἀπὸ τὴν παρέα διακρίνει στὸν δρόμου ἓνα φεῖδι καὶ ὀπισθοχωρεῖ ἀπότομα μὲ τρόμο.

— Μὰ εἶναι ἀστείον, τοῦ λέγω, νὰ ταραχθῇς τόσο πολὺ φίλε μου στὸ ἀντίκρισμα ἑνὸς ζώου τελείως ἀανδύνου. Τόσο μεγάλο φεῖδι στὰ μέρη μας εἶναι τελείως ἀβλαβὴς ἐχθρὸς, δὲν εἶναι καὶ ἐχθρὸς.

— Τὸ ξεύρω ἀγαπητέ, ἀλλὰ τί τὰ θέλεις, εἶναι κρύο πρᾶγμα.

Πόσες φορές δὲν ἔτυχε ν' ἀκούσητε τὴν ἰδίαν φράσιν διὰ ζῶα τὰ ὁποῖα ἐμπνέουν τὸν ἀποτροπιασμὸν εἰς πολλοὺς ἀνθρώπους. Κ' ἔτσι κρύο πρᾶγμα εἶναι τὸ φεῖδι, κρύος ὁ βάτραχος, κρύος ὁ ποντικός, κρύα τέλος ὅλα τὰ μαμούδια. Εἰς τὴν τελευταίαν ὁμάδα συμπεριλαμβάνονται γενικῶς ὅλα τὰ μικρὰ καὶ παραῖξενα ζῶα τῶν ὁποίων τὰ περισσότερα ἀνήκουν εἰς τὴν ὁμοταξίαν τῶν ἐντόμων.

Ἐπιβάλλεται βέβαια νὰ προφυλάσσεται κανεὶς ἀπὸ τὰ ἐπικίνδυνα ζῶα ἀλλ' εἶναι γελοῖον νὰ τρομοκρατῇται ἀπὸ τ' ἀθωότερα τῶν πλασμάτων μόνον καὶ μόνον διότι δὲν τὰ γνωρίζει. Ἡ ἄγνοια δὲ αὐτὴ πρέπει ν' ἀποδοθῇ εἰς τὴν ἑλλειψιν ἐπαρκοῦς μορφώσεως καὶ τὴν περιφρόνησιν μὲ τὴν ὁποίαν τὰ σχολεῖα μας ἀνέκαθεν περιέβαλλον τὰ φυσιογνωστικὰ μαθήματα. Πόσας ζημίας ἐπέφερε κ' ἐπι-

φέρει αὐτὴ ἡ ἀνωμαλία εἰς τὴν ἐκπαίδευσίν μας δὲν εἶναι τοῦ παρόντος νὰ ἐξετάσωμεν. Θὰ προσπαθήσωμεν ἀπλῶς νὰ σᾶς παρουσιάσωμεν μερικὰ ἀπὸ τὰ δηλητηριώδη ζῶα, τὰ σπουδαιότερα καὶ συνηθέστερα τοῦ τόπου μας, καὶ ν' ἀπαριθμήσωμεν τὰ μέσα θεραπείας ἐν περιπτώσει προσβολῆς.

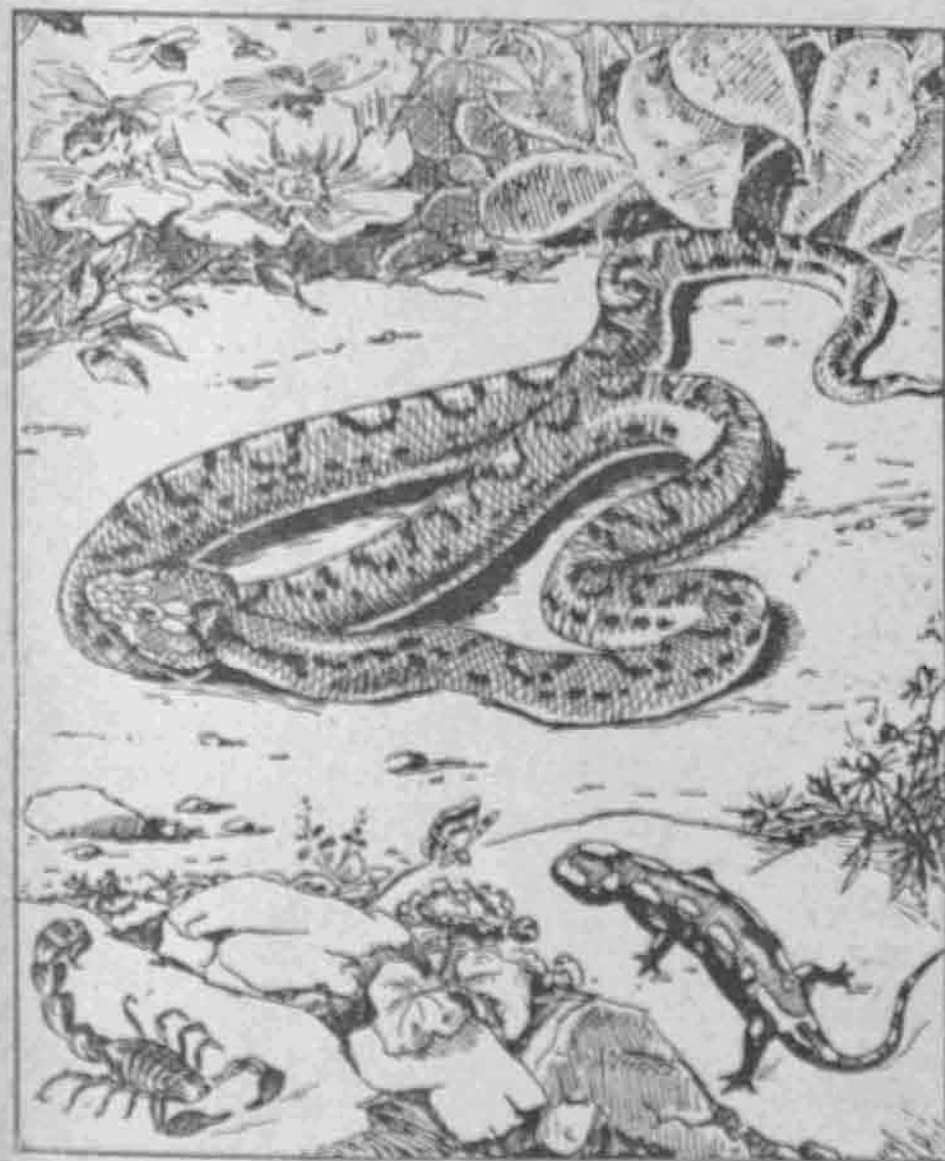
••

Εἰς ὅλας τὰς συνομοταξίας τῶν ζώων, ἀπὸ τ' ἀτελέστερα μέχρι τῶν τελειότερων, ἀπὸ τὰ πρωτόζωα ἕως τὰ θηλαστικά, συναντῶμεν εἶδη φαρμακερά. Τὸ δηλητήριο σχηματίζεται εἰς ἀδένας, οἱ ὁποῖοι εὗρισκονται ἄλλοτε μὲν εἰς τὸ δέρμα (λιτανεύουσαι κάμπαι, μερικὰ εἶδη ἰχθύων καὶ βατράχων), ἄλλοτε ἐντὸς τοῦ στόματος (κουνούπια, φείδια, ἀράχνη) καὶ ἄλλοτε εἰς τὸ ὀπίσθιον μέρος τοῦ σώματος (σκορπιός, μέλισσα). Δηλητηριώδες εἶναι καὶ τὸ αἷμα μερικῶν ζώων κυρίως ἀπὸ τὰ κατώτερα σπονδυλωτά (χέλι, σαλαμάνδρα, φρῆνος, ἐχιδνα). Τ' αὐτὰ ἐπίσης περιέχουν πολλάκις δηλητήριο, τὸ ὁποῖον ἐξαφανίζεται κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐμβρύου (μέλισσα, ἀράχνη, ἀχινός, βάτραχος). Ἐνίοτε τὸ αὐτὸ ζῶον φέρει δηλητήριο εἰς διάφορα συγχρόνως μέρη τοῦ σώματος (σίελον, δέρμα, αἷμα κλπ.) Τὸ δηλητήριο χρησιμεύει εἴτε δι' ἄμυναν εἴτε δι' ἐπίθεσιν ἐναντίον ἐχθρῶν ἢ θηραμάτων. Ἐπιδρᾷ δὲ ἀναλόγως τῆς συστάσεως αὐτοῦ ἐπὶ τῶν γεύρων, ὅποτε προκαλεῖ ναρκώσεις ἢ παραλύσεις, ἐπὶ τοῦ αἵματος τοῦ ὁποῖου καταστρέφει τὰ αἱμοσφαίρια (ἀναιμία), ἐπὶ τῶν τοιχωμάτων τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων καὶ προκαλεῖ αἱμορραγίας. Τέλος ἐπιφέρει ἀλλοίωσιν τῶν ἰσθμῶν καὶ διατάραξιν ὀρισμένων λειτουργιῶν, ἀναπνοῆς, κυκλοφορίας αἵματος κλπ. Ἡ δραστηκότης ὅμως τοῦ δηλητηρίου εἶναι μεταβλητὴ ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς, τῆς καταστάσεως τοῦ δηλητηριώδους ζώου, καθὼς καὶ τοῦ προσβαλλομένου θύματος. Ποσότης ἐπιφέρουσα τὸν θάνατον

εἰς ἓν εἶδος, ἡμπορεῖ νὰ εἶναι τελείως ἀκίνδυνος δι' ἄλλο. Τὰ φαρμακερὰ κυρίως ζῶα παρουσιάζουν μεγάλην ἀντοχήν εἰς τὸ ἰδικόν των δηλητήριον, καθὼς καὶ εἰς δηλητήρια ἄλλων εἰδῶν. Πειράματα τὰ ὁποῖα ἔγιναν ἀπέδειξαν ὅτι, διὰ νὰ δηλητηριασθῇ ἑχιδνα μέσου βάρους 50 γρ. ἀπαιτεῖται ποσότης δηλητηρίου ἰδικοῦ της, ἡ ὁποία ἀρκεῖ διὰ νὰ φονεύσῃ 300 ἰνδικὰ χοιρίδια ἢ 80 γάτες. Ἐπίσης σαλαμάνδρα μέσου βάρους 30 γρ. ἀντέχει εἰς ποσότητα σαλαμάνδρινης, ἱκανὴν νὰ φονεύσῃ 200 στρουθία. Ὁ φρὺνος καὶ ὁ βάτραχος τρέφονται ἀτιμωρητὶ μὲ κανθαρίδας καὶ λιτανευούσας κάμπας. Ἀντοχήν εἰς τὰ δηλητήρια παρουσιάζουν καὶ μερικὰ θηλαστικὰ καὶ πτηνὰ. Π. χ. ὁ σκαντζόχοιρος, τὸν ὁποῖον κάποιος ὠνόμασε Μιθριδάτην τῶν ζώων διὰ τὴν ἀπάθειάν του ἀπέναντι τῶν δηλητηρίων, ἀντέχει εἰς τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ὀπίου, τοῦ ὕδροκυανίου, τοῦ ἀρσενικοῦ, τῆς ἄχνης τοῦ ὕδραγγύρου καὶ ποσότητος κόκκινου κανθαρίδος ἢ δηλητηρίου ἑχίδνης ἱκανὴς νὰ φονεύσῃ ἄνθρωπον. Ἀντοχήν εἰς τὸν ἰὸν τῆς ἑχίδνης παρουσιάζει καὶ ὁ κόραξ. Εἰς τὴν ἀντοχήν αὐτὴν συντελοῦν κυρίως οὐσαίαι, αἱ ὁποῖαι ὑπάρχουν ἐντὸς τοῦ αἵματος τῶν ζώων αὐτῶν καὶ ἐξουδετερώνουν τὴν ἐνέργειαν τοῦ δηλητηρίου. Καὶ τώρα ἂς ἐξετάσωμεν ἰδιαίτερος τὰ συνηθέστερα φαρμακερὰ εἶδη τῶν τόπων μας. Τοιαῦτα εἶναι ἡ ἑχιδνα, ὁ σκορπιὸς καὶ ἡ μέλισσα.

ΕΧΙΔΝΑ. — Ἡ ἑχιδνα (ἢ ὄχια) εἶναι τὸ μόνο φαρμακερὸ φεῖδι στὰ μέρη μας. Τὰ χαρακτηριστικὰ του γνωρίσματα μὲ τὰ ὁποῖα ἡμποροῦμεν νὰ τὴν διακρίνωμεν ἀπὸ τ' ἄλλα φεῖδια εἶναι τὰ ἑξῆς : Κεφαλὴ τριγωνικὴ χωρισμένη ἀπὸ τὸ σῶμα μὲ λαιμὸν ἐνδιάκριτον, οὐρὰ βραχεῖα κωνικὴ καὶ μία μαύρη τεθλασμένη γραμμὴ βαίνουσα ἀπὸ τοῦ τραχήλου μέχρι τῆς οὐρᾶς. Τὸ μήκος τοῦ σώματος εἶναι συνήθως 60—70 ἑκατοστόμετρα.

Ποῦ καὶ πῶς ζῇ. — Ζῇ εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην συνήθως εἰς μέρη πετρώδη καὶ δασώδη. Προτιμᾷ τὰ ἡλιόλουστα ἐδάφη ὅπου ὑπάρχουν θάμνοι μεταξὺ τῶν ὁποίων

κρύπτεται. Εἰς τὸ νερὸ πλησιάζει μόνον ὅταν θὰ πιῇ. Δὲν ἀπομακρύνεται πολλὴν ἀπὸ τὴν κατοικίαν της, ἡ ὁποία εἶναι κοιλότης δένδρου ἢ βράχον ἢ καμμιὰ φωλεὰ ἀσπίδακος.

Τὴν ἡμέραν συνήθως ἡλιάζεται, ἐνῶ εἶναι ζωηροτέρα πρὸς τὸ βράδυ. Τρέφεται μὲ ποντικούς, πτηνά, σαύρας καὶ ἐπειδὴ δὲν ἡμπορεῖ νὰ κοιμητιάζῃ τὸ θήρμα τὸ καταπίνει ὁλόκληρον. Δὲν τρώγει βατράχους καὶ ψάρια. Τὸν χειμῶνα, ὅπως καὶ πολλὰ ἄλλα ζῶα, ναρκοῦται δηλ. κοιμᾶται βαθειά. Τὴν ἀνοιξιν ὅταν ξυπνήσῃ εἶναι πολὺ ἰσχυρὴ καὶ ἐπιθετικὴ, ἐπειδὴ πεινᾷ.

Ποίους δαγκάνει. — Ἡ ἔχιδνα δὲν ἐπιτίθεται κατὰ τοῦ ἀνθρώπου. Δαγκάνει ὅμως ἂν τὴν ἐγγίσωμεν καὶ τρομάξῃ. Δι' αὐτὸ ἂν συναντήσωμεν ὀχιά δὲν πρέπει νὰ χαλάσωμεν τὸν κόσμον ἀλλὰ νὰ εἴμεθα ψύχραιμοι καὶ ν' ἀπομακρυνθῶμεν χωρὶς νὰ τὴν ἐνοχλήσωμεν. Ἡ ἔχιδνα δὲν ἡμπορεῖ νὰ τιναχθῇ περισσότερο ἀπὸ 30—35 ἑκατοστόμετρα. Θύματα τῆς ἐχίδνης εἶναι κυρίως οἱ χωρικοί, οἱ ὅποιοι τὸ καλοκαίρι περιπατοῦν ἐντόλαιοι στὰ χωράφια καὶ στ' ἀμπέλια, ὅπου τυχαίνει ἐξ ἀπροσεξίας νὰ πατήσουν τὸ ζῶον, ἢ κοιμῶνται ὅπου τύχῃ, καὶ ἡ ἔχιδνα μπαίνει στὰ ροῦχα τους, ὁπότε μὲ μίαν ἀπτόμενον κίνησιν ποὺ θὰ κάνουν στὸ ζῦπνημα τρομάξῃ τὸ ζῶον καὶ δαγκάνει. Τὰ παιδιὰ ἐπίσης προσβάλλονται ὅταν μαζεύουν βιολέττες ἢ φράουλες. Ἐνίοτε οἱ χωρικοὶ κουβαλοῦν τὴν ὀχιά σπίτι τους μέσα στὰ φρύγανα.

Προφυλακτικὰ μέτρα. — Εἰς μέρη ὅπου ὑπάρχουν ἔχιδναι πρέπει νὰ καταστρέφωμεν τοὺς θάμνους οἱ ὅποιοι εἶναι κοντὰ στὰ σπίτια. Νὰ προσέχωμεν ἐπίσης ποῦ περιπατοῦμεν καὶ ποῦ βαζομεν τὰ χέρια. Παπούτσια καὶ κάλτσες δὲν πρέπει νὰ θεωροῦνται περιττὴ πολυτέλεια. Τέλος νὰ προσοφειώμεν τοὺς ἐχθροὺς τῆς ἐχίδνης καὶ τοιοῦτοι εἶναι ὁ πελαργός, ἡ νήσσα, ὁ κόραξ καὶ ὁ ἐχίνος (σκαντζόχοιρος).

Τὸ δηλητήριο τῆς ἐχίδνης. — Εἰς τὴν ἄνω αιγόνα ἡ ἔχιδνα φέρει δύο δόντια φαρμακερὰ κούφια καὶ μυτερά, τὰ ὅποια εἰς τὸ ἄκρον εἶναι λεπτὰ σὰν βελόνη. Τὸ

καθὲν ἂν αὐτὰ συγκοινωνεῖ μ' ἓνα ἀδένει, ὁ ὁποῖος ἐκκρίνει τὸ δηλητήριο καὶ εὐρίσκεται πίσω ἀπὸ τὸ μᾶτι. Κατὰ τὸ δάγκημα τὸ δόντι χρησιμεύει ὅπως ἡ βελόνη διὰ τὰς ἐνέσεις καὶ τὸ φαρμάκι χένεται διὰ μέσον αὐτοῦ ἀπὸ τὸν ἀδένει ποὺ πιέζεται. Τὸ δηλητήριο τῆς ἐχίδνης εἶναι ὕγρον διαφανές, ὀλίγον κιτρινωπὸν χωρὶς μυρωδιὰ καὶ γεῦσιν. Εἶναι ἀκίνδυνον εἰς ὑγιᾶ πεπτικὸν σωλῆνα δηλ. μπορεῖ νὰ περάσῃ ἀπὸ τὸ στομάχι καὶ τὰ ἔντερα χωρὶς κίνδυνον. Τ' ἀποτελέσματα παρουσιάζονται μόνον ὅταν ἀναμιχθῇ μὲ τὸ αἷμα. Ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῶν νεύρων καὶ τοῦ αἵματος καὶ προκαλεῖ πόνον, πρήξιμο, ψυχρὸν ἰδρῶτα, ἐμέτους, διάρροϊαν, πυρετόν, ἐπιβράδυνσιν σφυγμῶν καὶ συγκοπᾷ. Ἡ θνησιμότης ἀπὸ δαγκάματα ἐχίδνης εἶναι 7—14 % καὶ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ὥραν τῆς ἡμέρας καὶ τοῦ ἔτους, τὴν ἡλικίαν τοῦ φιδιοῦ, τὸ ποσὸν τοῦ χυθέντος δηλητηρίου καὶ τὴν κατάστασιν καὶ ἀντοχὴν τοῦ θύματος.

Θεραπεία. — Ἀμέσως μετὰ τὸ δάγκημα πρέπει νὰ δέσωμεν σφιχτὰ μ' ἓνα μανδύλι λίγο παραπάνω ἀπὸ τὴν πληγὴν πρὸς τὸ μέρος τῆς καρδιάς καὶ νὰ ἐμποδίσωμεν τὴν κυκλοφορίαν τοῦ δηλητηρίου. Θὰ χαράξωμεν συγχρόνως τὴν πληγὴν διὰ νὰ τὴν ἀνοίξωμεν καὶ νὰ τρέξῃ ἀρκετὸν αἷμα. Ἐὰν τὸ στόμα μας εἶναι τελείως ὑγιὲς χωρὶς καμμίαν πληγὴν ἢ γδάρσιμο, ἡμποροῦμεν νὰ ρουφήξωμεν τὸ αἷμα καὶ νὰ τὸ φτύσωμεν. Ἐπειδὴ ὅμως αὐτὸ εἶναι ἐνίοτε ἐπικίνδυνον, προτιμότερον νὰ καντηριάσωμεν τὴν πληγὴν μὲ μίγμα ἴσων μερῶν φανικοῦ ὀξέος καὶ οἰνοπνεύματος. Ἡμποροῦμεν ἐπίσης νὰ μεταχειρισθῶμεν διάλυμα πρόσφατον χλωριούχου ἁσβεστίου εἰς νερὸ ἀπεσταγμένον ἐπὶ τὴν ἀναλογία 1 πρὸς 60, ἢ διάλυμα καθαροῦ χλωριούχου χυσοῦ 1 πρὸς 100. Ὅταν δοθῶν εἰς τὸ θῆμα ἀμέσως αἱ πρῶται περιποιήσεις, δὲν ὑπάρχει κίνδυνος σοβαρῶν περιπλοκῶν. Ἄν ὅμως δὲν ἐδόθῃ καμ-

μία βοήθεια ἐπὶ τόπου, πρέπει νὰ τριψομεν ἐλαφρὰ μὲ λάδι τὰ μέρη ποὺ πρίσθησαν, νὰ σκεπάσωμεν ζεστά τὸν ἄρρωστον καὶ νὰ τοῦ δώσωμεν δυνατὰ οἰνοπνευματώδη ποτὰ (ροῦμι) εἰς ἀρκετὴν ποσότητα, τείον ἢ καφέ. Ἄν ἔχη πυρετὸν τοῦ δίδομεν κινίνην. Τὸ ἀσφαλέστερον ὅμως μέσον εἶναι μία ὑποδόριος ἔνεσις 10 κυβ. ἐκ εἰδικοῦ ὁρροῦ παρασκευαζομένου εἰς ἰδιαίτερα Ἰνστιτούτα. Ἐν περιπτώσει χρησιμοποίηστος τοῦ ὁρροῦ δὲν πρέπει νὰ δοθῇ εἰς τὸν ἄρρωστον οἰνόπνευμα, αἰθήρ, ἁμμωνία ἢ μορφίνη. Ὅσοι εὐρίσκονται εἰς ἀνάρρωσιν δὲν πρέπει νὰ βιασθῶν νὰ ἐπαναλάβουν τὰς ἐργασίας των διότι κινδυνεύουν νὰ πάθουν φλεβίτιδας.

•••

ΣΚΟΡΠΙΟΣ. — Ζῶον νυκτόβιον ὑπαγόμενον εἰς τὴν ὁμοταξίαν τῶν ἀραχνοειδῶν. Στεχωρῖζει εὐκόλῃ ἀπὸ τ' ἄλλα «μαμούδια» μὲ τὰ ψαλῖδια ποὺ ἔχει στὸ κεφάλι (καὶ ποὺ μοιάζουν μὲ τῆς καραβίδας) καὶ τὴν οὐράν, ἡ ὁποία φέρει εἰς τὸ ἄκρον τὸ κέντρον. Κυρίως δὲν πρόκειται περὶ οὐράς ἀλλὰ περὶ κοιλίας ἡ ὁποία διαιρεῖται εἰς δύο μέρη, ἓνα πλατύτερον μὲ 7 δακτυλίους καὶ ἓνα στενότερον καὶ ἐπιμηκες μὲ 6 δακτυλίους, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ τελευταῖος φέρει τὸ φαρμακερὸν κέντρον. Οἱ μεγάλοι μαῦροι σκορπιοί, τῶν ὁποίων τὸ μῆκος φθάνει μέχρις 20 ἑκατοστομέτρων καὶ οἱ ὁποῖοι εἶναι ἐπικίνδυνοι ὅπως τὰ φαρμακερὰ φεῖδια, ζοῦν ἀποκλειστικῶς εἰς τὰ θερμὰ κλίματα. Τὸ δηλητήριο τῶν μικρῶν σκορπιῶν τῶν μερῶν μας, τοὺς ὁποίους συναντῶμεν εἰς τὰ σπίτια ἢ κάτω ἀπὸ τὰς πέτρας, δὲν εἶναι μὲν θανατηφόρον διὰ τοὺς μεγάλους, ἀλλ' εἶναι ὅπωςδήποτε ὀδυνηρὸν καὶ ἰδιαίτερος ἐπικίνδυνον διὰ τὰ μικρὰ παιδιά. Ὁ σκορπιός, ὅπως καὶ ἡ ἔχιδνα, δὲν ἐπιτίθεται ἐναντίον τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ τὸν κεντᾷ ὅταν εὐρίσκεται ἐν ἀμύνῃ. Αὐτὸ συμβαίνει συνήθως ὅταν τρομάξῃ

μὲ τὰς κινήσεις τοῦ κοιμωμένου ἀνθρώπου, τὸν ὁποῖον τυχαίνει νὰ ἐπισκεφθῇ κατὰ τὴν νύκτα. Ἐχθροὶ τῶν σκορπιῶν εἶναι αἱ ὀρνίθες, αἱ ὁποῖαι μ' ἓνα χτύπημα τοῦ ράμφους χωρίζουν τὸ τελευταῖον δηλητηριώδες τμήμα τοῦ σώματος, καὶ οἱ γάτοι.

Τὸ δηλητήριο τοῦ σκορπιῶν παρουσιάζει ἀποτελέσματα ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου ὅμοια μὲ τὴν δηλητηρίασιν διὰ στρυχνίνης. Τόπικῶς παρουσιάζεται πρήξιμο, κοκκινάδα καὶ δριμύτατος πόνος. Συνήθως ἐπακολουθοῦν ἔμετοι καὶ διάρροια, μέσα τὰ ὁποῖα χρησιμοποιεῖ ὁ ὁργανισμὸς πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τοῦ δηλητηρίου. Γενικῶς παρατηρεῖται ἐπίδρασις ἐπὶ τῶν νεύρων καὶ τῆς καρδίας, ἡ ὁποία ἐξασθενεῖ, ὁπότε δύνανται νὰ ἐπέλθῃ καὶ ὁ θάνατος.

Διὰ τὰ μέσα θεραπείας ὑπάρχουν πολλὰ καὶ διάφοροι γνῶμαι. Εἰς τὰ μέρη ὅπου ἀφθονοῦν οἱ σκορπιοί, ὅπως εἰς τὴν Ἀφρικὴν, σινηθίζουσιν διάφορα ἐμπειρικὰ φάρμακα μεταξὺ τῶν ὁποίων τὸ κυριώτερον εἶναι αὐτὸ τοῦτο τὸ σῶμα τοῦ σκορπιῶ. «Ὁ τρώσας καὶ ἰάσεται». Εὐθὺς μετὰ τὸ κέντημα πιάνουν τὸν σκορπιόν, τὸν τρίβουν ἀνάμεσα σὲ δύο πέτρες καὶ τὸ σῶμα του ἐν εἵδει καταπλάσματος βάζουσιν ἐπάνω στὴν πληγὴν, ὅπου τ' ἀφήνουν ἐπὶ 2 ὥρας. Ἐπειδὴ πάντοτε δὲν εἶναι δυνατόν νὰ πιᾶσουν τὸν σκορπιόν, οἱ Ἀραβες λαμβάνουν ἐκ τῶν προτέρων τὰ μέτρα των καὶ ἔχουν πρόχειρον τὸ λάδι τοῦ σκορπιῶ. Μέσα σὲ μιὰ φιάλη ποὺ ἔχει λάδι βάζουσιν 2—3 σκορπιούς ζωντανούς. Τὰ ζῶα ἀποθνήσκουν καὶ τὸ δηλητήριόν τους ἀνακατώνεται μὲ τὸ λάδι, εἰς τὸ ὁποῖον πιστεύουν ὅτι δίδει ἰδιότητος θεραπευτικάς.

Ἡ ἰδέα τῆς χρησιμοποίησεως τῶν φαρμακερῶν ζῴων ἐναντίον τῆς δηλητηριάσεως καὶ ἄλλων ἀσθενειῶν εἶναι πολὺ παλαιά. «Πάσσαλος πασσάλῳ ἐκκρούεται» λέγει μία παροιμία. Καὶ οἱ ἀρχαῖοι ποὺ ἔλεγαν αὐτὴν τὴν παροιμίαν τὴν ἐφήρμοζαν καὶ εἰς τὴν θεραπευτικὴν. Τὸ

τωτόν δὲν ἡμπορεῖ νὰ ἐξέλθῃ καὶ ἀποσπᾶται ἀπὸ τὸ σῶμα μ' ἓνα κομμάτι τοῦ ἐντέρου. Ἡ βλάβη αὐτὴ τοῦ ὁργανισμοῦ ἐπιφέρει τὸν θάνατον τοῦ ἐντόμου. Ἀπ' ἐναντίας εἰς τὰς σφήκας, τῶν ὁποίων τὸ δηλητήριο εἶναι ἰσχυρότερον τῆς μελίσης, τὸ κέντρον δὲν ἀποσπᾶται. Τὸ δηλητήριο τῆς μελίσης σχηματίζεται εἰς ἀδένας, οἱ ὁποῖοι εὐρίσκονται μέσα εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ συλλέγεται εἰς μίαν κύστιν, ἡ ὁποία συγκοινωνεῖ μὲ τὸ κέντρον.

Ἄν τύχῃ νὰ σᾶς κεντήσῃ καμμία μέλισσα κοντὰ εἰς καψέλην, τὸ καλύτερον ποὺ θὰ κάμετε εἶναι νὰ φύγετε καὶ νὰ κρυφθῇτε. Διότι τὸ δηλητήριο τῆς μελίσης ἔχει ἰδιαιτέραν ὁσμὴν τὴν ὁποίαν μύλις αἰσθανθοῦν αἱ ἄλλαι μέλισσαι ἐρεθίζονται καὶ ἐπιτίθενται ὅλοι μαζί ἐναντίον τοῦ θύματος. Φαίνεται ὅτι εἰς τὸ ζήτημα τῆς μυρωδιᾶς αἱ μέλισσαι δὲν ἔχουν τὰς ἰδίας προτιμήσεις μὲ ἡμᾶς. Μερικοὶ ἄνθρωποι προκαλοῦν τὴν μὴνιν τῶν μελισσῶν διότι μυρίζουν ἄσχημα, εἴτε ἐκ φύσεως εἴτε μὲ τὰ διάφορα μυρωδιά τους. Αὐτὸ εἶχε παρατηρήσει καὶ ὁ Θεόφραστος, ὁ ὁποῖος λέγει· «πολεμοῦσι δὴ σφόδρα καὶ αἱ μέλισσαι τοῖς μεμυρισμένοις». Ἄς τὸ ἔχει λοιπὸν ὑπ' ὄψιν τῆς ἡ πελατείας τῶν μυροπωλείων.

Τὸ δηλητήριο τῆς μελίσης προκαλεῖ τοπικῶς πρήξιμο, κοκκινάδα καὶ πόνον. Μετὰ τὸ κέντημα θὰ φροντίσετε ἀμέσως νὰ βγάλετε προσεκτικὰ καὶ χωρὶς πίεσιν τὸ κέντρον τὸ ὁποῖον ἔμεινεν εἰς τὸ δέσμα, μὲ τὰ νύχια ἢ μὲ λαβίδα. Διὰ νὰ καταπραΰνουν τὸν πόνον χρησιμοποιοῦν πολλὰς οὐσίας π. χ. νερό, σπέρτο, ξύδι, κομπρέσες μὲ διάλυμα μαγειρικοῦ ἁλατος κλπ. Τὸ καλύτερον ἀπ' ὅλα εἶναι ἡ ἀμμωνία. Ἡμποροῦμεν ἐπίσης νὰ κάνωμεν μίαν ὑποδόριον ἔνεσιν μὲ διάλυμα 4 % ὑπερμαγγανικοῦ καλίου. Οἱ μελισσοκόμοι δὲν χρησιμοποιοῦν κανέν ἀπ' αὐτὰ τὰ μέσα, διότι ἐμβολιάζονται μὲ τὰ ἐπανειλημμένα κεντήματα καὶ ἀποκτοῦν ἀνοσίαν.

Τὰ κεντήματα τῶν μελισσῶν μετεχειρίσθησαν ὥς μέσον θεραπευτικὸν ἐναντίον ἀσθενειῶν καὶ ἰδιαιτέρως τῆς λέπρας καὶ τῶν ρευματισμῶν. Δὲν εἶναι βέβαια καθόλου εὐχάριστον διὰ τὸν ἄρρωστον νὰ δέχεται καθημερινῶς 30—40 κεντήματα μελισσῶν, ἀλλ' εἰς μερικάς περιπτώσεις, ὅπως εἰς τὴν λέπραν καὶ τὸν λύκον, ἐλλείπει ἄλλων μέσων, ἡμπορεῖ νὰ χρησιμοποιηθῇ ὁ τρόπος αὐτός τῆς θεραπείας.

ΧΑΜΑΙΛΕΩΝ

Ἀκούτε συχνά τ' ὄνομά του, τὸν μεταχειρίζεσθε γιὰ νὰ συμβολίζετε ὁμοίους σας κι' ἐν τούτοις οἱ πῶς πολλοὶ δὲν ξεύρετε ἴσως τί ἐξαιρετικὸ πλάσμα εἶναι ὁ χαμαιλέων.

Λίγα εἶναι τὰ ζῶα ποὺ ἔχουν τόσα προσόντα. Καὶ πρῶτα-πρῶτα δὲν ἔχει χαμηιὰ σχέσιν οὔτε μακρινή συγγένεια μὲ τὸ λιοντάρι ποὺ μοιάζει τ' ὄνομά του. Μονάχα εἶναι συντοπίτες. Κατοικοῦν κι' οἱ δύο στὴν Ἀφρική. Κρίμα νὰ μὴν τὸν ἔχουμε στὰ μέρη μας. Ὑπάρχουν βέβαια μεταξὺ μας πολλὰ δίποδα ποὺ παρουσιάζουν τὰ γνωρίσματά του στὴν ἐντέλειαν, μὰ εἶναι ἄλλο πράγμα νὰ δῆς τὸ πρωτότυπο.

Ὁ χαμαιλέων λοιπὸν εἶν' ἓνα ἑρπετόν. Ἐκ πρώτης ὄψεως τὸν παίρνει κανεὶς γιὰ μιὰ χονδροκαμωμένη σαύρα μὲ τὴν ὁποίαν ἄλλως τε εἶναι ξαδέσφια. Πόση ὅμως διαφορὰ μεταξὺ τῶν δύο ζώων! Ποῦ ἡ εὐκίνησία καὶ ἡ ζωηρότης τῆς σαύρας! Ὁ χαμαιλέων εἶναι τὸ ἄκρον ἄσπτον τῆς βραδυνκίνησις. Προχωρεῖ βραδέως μὲν ἀλλ' ἀσφαλεῶς. Σὲ κάθε πόδι ἔχει πέντε δακτύλους ποὺ χωρίζονται εἰς δύο ὁμάδας. Τρεῖς ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά καὶ δύο ἀπὸ τὴν ἄλλη. Μοιάζουνε λίγο τὰ πόδια τοῦ παπαγάλου. Κι' ἔτσι σὰν νὰ ἦσαν χέρια κρατοῦν στερεὰ τὸ δένδρον. Ἐχει καὶ μιὰ μεγάλη οὐρά, σωστὸ πέμπτο χέρι. Ὅπως σὲ μερικὸν πιθήκον, χρησιμεύει γιὰ νὰ πιάνεται τὸ ζῶον ἀπὸ τὰ κλαδιά. Δὲν κινδυνεύει λοιπὸν νὰ πέσῃ. Κάθεται καὶ βλέπει γύρω

του. Μὰ πῶς βλέπει; Ὑπάρχουν μάτια καὶ μάτια, σὰν τοῦ χαμαιλέοντος ὅμως δὲν βρίσκει κανεὶς πορὰ σὲ μερὰ φάρια. Τὸ ἓνα τηράει τὴν Ἀνατολὴ καὶ τ' ἄλλο τὴ Ρούμελη. Ὅχι πὼς εἶναι στραβά. Εἶναι μεγάλα-μεγάλα σὰν βγαλμένα ἀπὸ τὴν κόγχη τους, σκεπασμένα μ' ἓνα δέρμα ποὺ ἀφήνει μονάχα μιὰ τρυπίτσα στὴ μέση γιὰ νὰ περνᾷ τὸ φῶς. Καὶ κινοῦνται τὸ καθένα χωριστά. Ἦμπορεῖ μὲ τὸ δεξιὸ νὰ παραμονεύῃ μιὰ πεταλοῦδα καὶ μὲ τ' ἀριστερὸ

νὰ βλέπῃ τριγύρω πρὸς ὅλας τὰς διευθύνσεις μήπως ἔρχεται κανένας ἐχθρὸς.

Καὶ τί τρώγει νομίζετε ὁ περίεργος αὐτὸς τύπος; Μύγες καὶ πεταλοῦδες! Σὰς φαίνεται βέβαια ἄσπτεον νὰ κυνηγᾷ ἕντομα ποὺ πετοῦν, αὐτὸς ποὺ θέλει βασιλικά ἐξοδα γιὰ νὰ κάμῃ ἓνα βῆμα. Ἀλλ' ἔδω θὰ δῆτε τὸ πῶς περίεργο. Κάθεται ἀνάμεσα στὰ φύλλα τῶν δένδρων καὶ παραμονεύει. Τὸ χρῶμα του ποὺ παθαίνει χίλιες μεταβολές δὲν ξεχωρίζεται εὐκόλα. Μιὰ πεταλοῦδα ἀνύποπτη ἔρχεται καὶ κάθεται χαμηιὰ πιθαμὴ μακρύτερα. Ὅσο νὰ κινή

ὅμως αὐτὸ τὸ διάστημα ὁ φίλος μας, ἡ πεταλούδα θὰ ἐπισκεφθῇ χίλια λουλούδια. Ἀλλ' ὁ χαμαιλέον ἔχει ἓνα ὄπλον μοναδικόν, εὐθυβόλον καὶ ταχυβόλον, ποὺ δὲν τοῦ ξεφεύγει ποτὲ τὸ θήραμα.

Ἔχει τὴ γλῶσσα του. Τί γλῶσσα εἶν' ἐκείνη, Θεέ μου! Καμμιά γυναῖκα καὶ κανένας κουρέας οὔτε ἀπέκτησε οὔτε θ' ἀποκτήσῃ ποτὲ τέτοια. Μὰ αὐτὸ δὲν εἶνε πιά γλῶσσα. Εἶν' ἓνα σφουγγάρι δεμένο σ' ἓνα λάστιχο. Ἐνῶ λοιπὸν εὐρίσκεται ἡ πεταλούδα εἰς ἀρκετὴν ἀπόστασιν, ἐκτοξεύει

μ' ἀστραπιαίαν ταχύτητα ἐπάνω της τὴ γλῶσσα του. Ὅπως συμβαίνει μὲ τὰ τουφέκια τῶν παιδιῶν ποὺ ρίχνουν ἓνα φελλὸ δεμένο μὲ σπάγγο. Καὶ νὰ δῆτε μεγαλοπρέπεια κείνη τὴ στιγμή. Μιὰ πιθαμὴ τὸ σῶμα του, μιὰ πιθαμὴ ἡ οὐρὰ κι' ἄλλη μιὰ πιθαμὴ ἡ γλῶσσα ἔξω ἀπὸ τὸ στόμα. Κολνᾷ λοιπὸν τὸ ἔντομον ἐπάνω στὴν γλῶσσαν, ἡ ὁποία ἐπιστρέφει οἷχαδε μὲ τὸ κυνήγι.

Κάποις λέγει ὁ πατριώτης μου Ἅγιος Βασίλειος «Λέων ἐρεύζεται καὶ τίς οὐ φοβηθήσεται;». Ἄν ἤξευρε καλὰ τὸν

χαμαιλέοντα ἴσως νὰ μεταχειρίζονταν αὐτὸν γιὰ πρότυπον. Ὅταν θυμώνει, θαρρεῖς πὼς θὰ καταστρέψῃ τὸ σύμπαν. Ἡ ράχη του κυρτώνεται, κ' ἡ καμπούρα του γίνεται μεγαλοπρεπέστερη. Τὸ κράνος ποὺ ἔχει στὸ κεφάλι ξεχωρίζει πρὶν πολὺ. Τὸ σῶμα του ὁλόκληρο καὶ μάλιστα τὸ δέρμα τοῦ λαμποῦ φουσκώνουν. Ἀνοίγει τὸ στόμα του ὅσο μπορεῖ καὶ σφυρίζει δαμονισσῶδες. Τὰ μάτια του στριφογυρίζουν καὶ τὸ κορμὶ του ταλαντεύεται δεξιὰ κι' ἀριστερά. Εἶναι δυνατόν νὰ μὴ τρομοκρατήσῃ τίς δειλὲς σαῦρες ἀφοῦ καὶ μεγαλύτερα ἐνίοτε ζῶα φεύγουν μπροστὰ στὸν ἀκίνδυνο λεονταρῇ;

Υπάρχουν 50 εἴδη χαμαιλέοντες. Ὁ πρὶν μεγάλος ζῇ στὴ Μαδαγασκάρη κ' ἔχει μῆκος 36 ἑκατοστόμετρα. Ὁ πρὶν μικρὸς στὸ Ἀκρωτήριο τῆς Καλῆς Ἑλπίδος καὶ εἶναι μόνον 6 ἑκατ. Δὲν πρόκειται βέβαια γιὰ τοὺς χαμαιλέοντας πρῶτον μεγέθους τοὺς ὁποίους βλέπομεν κάθε μέρα γύρω μας. Αὐτοὶ εὐρίσκονται σ' ὅλα τὰ γεωγραφικὰ πλάτη καὶ μήκη.

3-11-26

ΕΝΩ ΧΟΡΕΥΕΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ

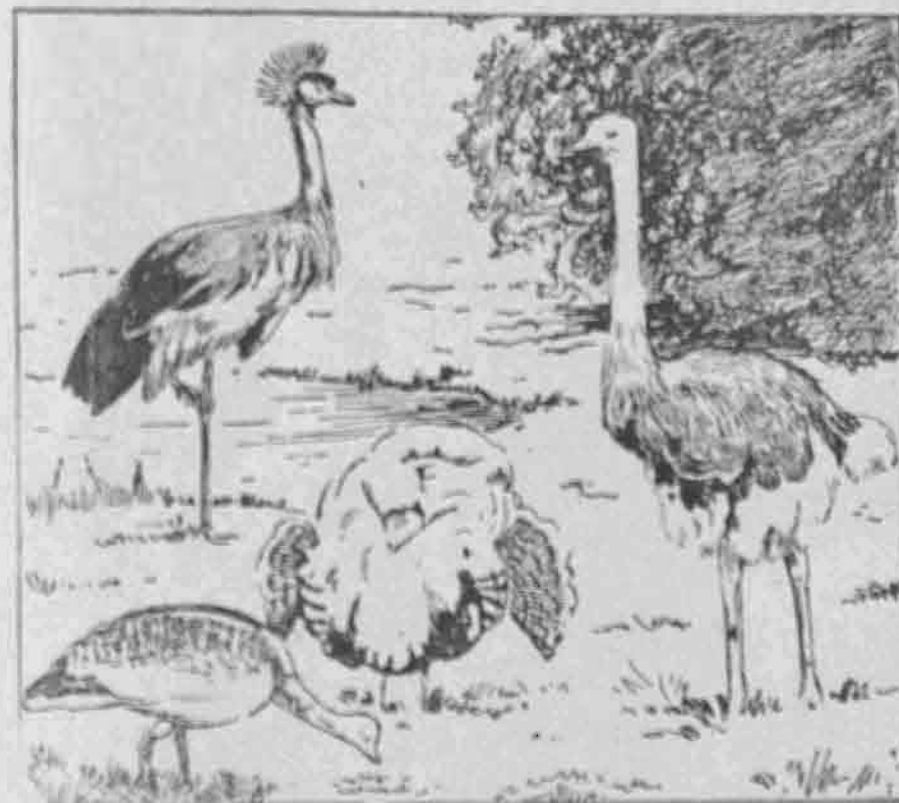

ν ἐπρόκειτο νὰ χαρακτηρίσῃ κανεὶς μ' ἓνα ἐπίθετο τὸν αἰῶνα μας, μποροῦσε θαυμάσια νὰ τὸν ὀνομάσῃ χορευτικόν. Ὅπως ὑπάρχουν ὁ παλαιολιθικός, νεολιθικός, χουσοῦς, ἔτσι κι' ὁ δικός μας ὁ χορευτικὸς αἰὼν. Ὁ χορὸς κατήντησε πιά ὁμαδική ψύχωση. Χορεύει ὁ ἀριστοκράτης, χορεύει ὁ πληβεῖος, χορεύουν ὁ γιατρός, ὁ χασάπης, ὁ δικηγόρος, ὁ μπακάλης, χορεύουν οἱ χοντρές, οἱ λιγνές, οἱ κοντές, οἱ ψηλές, χορεύουν οἱ κοντόχοντρες, οἱ ψηλόλιγνες, οἱ λιγερές κι' οἱ πέταχτές, οἱ κουτοὺς κι' οἱ στραβοκάνες, ἡ ἑτοιμόρροπη γερουσία καὶ τὰ βυζανιάρικα μοῦρα. Χορεύουν στὰ μπάρ καὶ στὰ σαλόνια, στὰ σπίτια καὶ στοὺς δρόμους, μέρα νύχτα, χειμῶνα καλοκαίρι.

Δὲν πρέπει ὁμῶς νὰ νομίζῃ ὁ ἄνθρωπος, ὅτι ἔχει τὸ μονοπώλιον τῆς τέχνης αὐτῆς. Ὑπάρχουν πλεῖστα ζῶα πού ἔχουν χαρίσματα χορευτικὰ ὅπως καὶ μουσικά. Ξεύρετε πὼς ἀρκετὰ θηλαστικά π. χ. ἡ μαῖμοῦ, ἡ ἀρκουῦδα, ἡ καμήλα, τ' ἄλογο, ἡ βερβερίτσα, ἡ νυφίτσα κλπ. ἔχουνε λίγο πολὺ ἐπιδεξιότητα στὸν χορὸ. Ἀλλ' ἡ τελειότερα ἐκδήλωση τῆς θείας αὐτῆς τέχνης παρατηρεῖται κυρίως στὰ πτηνά. Θὰ σᾶς παρουσιάσουμε μερικοὺς τύπους τέτοιων πουλιῶν γιὰ νάχετε μιὰν ἰδέαν τῶν χαρισμάτων τους.

Τὴ στρουθοκάμηλο δὲν τὴν εἶδατε ἀλλὰ ξέρετε πὼς

εἶν' ἓνα μεγάλο πουλί τῶν θερμῶν κλιμάτων. Τὸ πουλί λοιπὸν αὐτὸ εἰς οἰανδήποτε ἡλικίαν συνηθίζει νὰ χορεύῃ βάλς. Προτιμᾷ κυρίως τὸ πρωὶ μὲ τὴ δροσιά. Οἱ νιὲς ἀσχίζουνε πολὺ νωρίς. Ἀφοῦ τρέξουνε καμμιὰ ἑκατοστὴ μέτρα, σταματοῦν ὅλες μαζί καὶ μὲ σηκωμένες τὶς φτεροῦγες γυρίζουνε γρήγορα-γρήγορα ὥς πού νὰ ζαλισθοῦν. Τυχαίνει κάποτε νὰ σπάσουνε καὶ κανένα πόδι τους.

Οἱ πιὸ ἡλικιωμένες κάνουν τὸ ἴδιο ὅταν εἶναι πολλές μαζί καὶ βροῦν κατάλληλον ἔδαφος.

Ὁ ἀγριόγαλλος (τετράων) εἶν' ἓνα πουλί πού μοιάζει λίγο μὲ τὸν κοῦρκο καὶ ζῇ μέσα στὰ δάση. Ὅταν τὴν ἀνοίξῃ προσβληθῇ ἀπὸ τὸν ἐρωτικὸ καὶ μὲν, τὸ ρίχνει στὰ τραγούδια καὶ τὸν χορὸ. Μὲ τεντωμένο τὸν λαιμό, τὶς φτεροῦγες κρεμασμένες καὶ τὰ φτερά τῆς οὐρᾶς ἀνοιχτά σὰν

βεντάγια, αρχίζει τις φωνές, πηδάει δεξιά κι' αριστερά, γράφει κύκλους και χτυπά με το ράμφος του το έδαφος. Κάνοντας αυτές τις τρέλλες χάνει κάθε συναίσθησι κι' ούτε βλέπει ούτε ακούει.

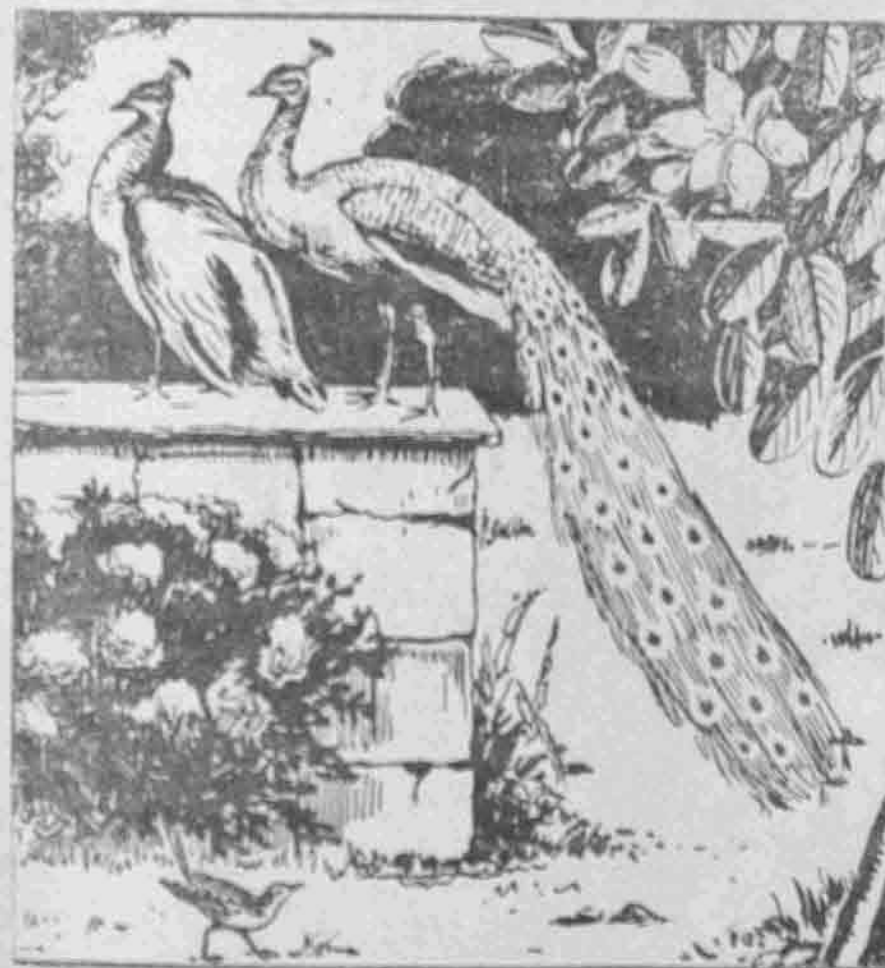
Ένα είδος του πουλιού αυτού στην Αμερική φέρει πλάι στο λαιμό δυο φούσκες που μπορεί να τις γεμίσει με αέρα και τότε μοιάζουν σαν δυο πορτοκάλια. Πρωί-πρωί μαζεύονται 10-15 απ' αυτά τα πουλιά και με κρεμασμένες τις φτερούγες σαν τους Ινδιάνους προχωρούν ταχύτατα. Η φωνή τους ακούεται τρία χιλιόμετρα μακριά. Αυτά δε κάνουν τ' αρσενικά για να προκαλέσουν το ενδιαφέρον των θηλυκών, τα όποια αφού προκαλέσουν μάχη μεταξύ των αρσενικών, αρχίζουν επί τέλους να κάμπτονται.

Το παγώνι επίσης και το βροχοπούλι έχουν χορευτικά προσόντα, ξεχωρίζουν όμως για τη ζωηρότητα και τη χάσι τους οί γερανοί. Κάποιος που τους παρακολούθησε περιγράφει ως εξής τον χορόν ενός ζεύγους γερανών. Ο αρσενικός στριφογύριζε αντίκρου στο θηλυκό, έκαναν μια βαθιάν υπόκλιση ώστε το κεφάλι του να έγγιζε το έδαφος και τελείωνε μ' ένα ταχύτατο πήδημα στον αέρα. Με μια νέα γυροβολιά ξαναήρθαν αντίκρου στο θηλυκό, της έκαναν καινούργια υπόκλιση βαθυτάτη με τις φτερούγες κολλημένες στο σώμα. Το θηλυκό ανταπέδωσε τη φιλοφρόνησι με υπόκλισι κι' άρχισε να χορεύη κι' αυτό, όποτε το καθένα προσπαθούσε να περάση το άλλο στα κουνήματα και τα πηδήματα.

Μερικά πουλιά επίσης της Νοτίου Αμερικής, της οποίας οί Ιθαγενείς μās προμηθεύουν και τους νεωτέρους χορούς διακρίνονται δια την χορομανίαν των. Είς έν απ' αυτά, της οίκογενείας Cotingas, το αρσενικό χορεύει μπροστά στο θηλυκό με πηδήματα κουνώντας το κεφάλι και χτυπώντας τις φτερούγες. Άμα κουρασθή κάνει νεύμα στους συντρόφους του και αποσύρεται, όποτε την θέσιν του

πέρνει άλλο. Προσπαθούν βλέπετε ν' άρέσουν στο αιώνιο σκληρόκαρδο θηλυκό, που είς όλας τās τάξεις των ζώων έχει προορισμό να βασανίξη τ' αρσενικά.

Έν άλλο πάλιν είδος όνομάζεται χορευτής για την ξεχωριστή του έπιτηδειότητά. Δύο αρσενικά βρίσκουν μια

έρημική γωνιά του δάσους και αφού έκλεξον γυμνούς κλάδους τοποθετούνται μισό μέτρο μακριά το έν από τ' άλλο. Κι' αρχίζουν να κάνουν διαδοχικώς πηδήματα στον αέρα και να ξαναπέφτουν ακριβώς στη θέση που ήσαν. Με μια κανονικότητα τέλεια το καθένα πουλι ξανασηκώνεται τη στιγμή που πέφτει ό σύντροφός του. Μαζί με

τὸν χορὸν ἐπαναλαμβάνουν καὶ τρεῖς φθόγγους τὸ-λὲ-ντό.
« τὸ » ὅταν τινάζεται πρὸς τὰ πάνω, « λὲ » σὸν ἄερα καὶ
« ντό » ὅταν ξαναπέφτῃ. Κι' αὐτὸ ἐξακολουθεῖ ὡς πον νὰ
κουρασθοῦν.

Ἐξετάζοντας ὁμοῦ τοὺς διαφόρους χορευτὰς παρ' ὀλί-
γον νὰ ξεχάσουμε τὴν χαριτωμένη... σονσονράδα. Αὐτὴ
χορεῖ διαρκῶς τσάρλεστον. Μπορεῖ λοιπὸν νὰ θεωρηθῇ
τὸ σύμβολον τῆς ἐποχῆς.

Κ' ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ τσάρλεστον δὲν θὰ εἶναι πε-
ριττὸν ν' ἀναφέρουμε καὶ κάποιο πιθανὸν ἀποτέλεσμα τοῦ
χοροῦ αὐτοῦ. Ἡ βιολογία μᾶς διδάσκει, ὅτι κάθε ὄργα-
νον ποὺ χρησιμοποιεῖται πολὺ ἀναπτύσσεται, ἐνῶ ὅταν τεθῇ
εἰς ἀχρηστίαν καταστὰ ἀτροφικόν. Παράδειγμα τὰ μπράτσα
τῶν σιδεράδων καὶ τὰ μάτια τοῦ τυφλοπόντικα. Τὸ τσάρ-
λεστον λοιπὸν ποὺ θέτει διαρκῶς εἰς κίνησιν τὰ ὀπίσθια,
θὰ προκαλέσῃ μοιραίως τὴν ὑπερτροφίαν τῶν μελῶν
ἐκείνων καὶ χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουν τὰ χορευτικὰ ξεφτέρια
θὰ πάθουν ἀπὸ στεατοπυγίαν καὶ θὰ μοιάζοντε σὰν κα-
ραμάνικα πρόβατα. Ἡ πάθησις αὐτὴ εἶναι συνήθης στὶς
γυναῖκες τῶν ἰθαγενῶν τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς καὶ δὲν εἶ-
ναι καθόλου ἀπίθανον νὰ ἐμφανισθῇ καὶ στὶς δικές μας
ἑρσεις τοῦ τσάρλεστον. Ἄλλοτε οἱ κυρίες τῆς ἀριστοκρα-
τίας χρησιμοποιοῦσαν πρόσθετα μαξιλάρια δι' ἐπίδειξιν
τῶν ὀπισθίων. Τώρα θὰ τᾶχον φυσικά. Μὲ τὸν δρόμο
ποὺ πήραμε, τὸ μέλλον ἐπιφυλάσσει ἀρκετὰς ἐκπλήξεις
στὴν σωματικὴ διάπλασι τοῦ ἀνθρώπου.

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟ ΑΠΕΙΡΟ

Ἡ ἀρχαιότερη κ' ἡ πρῶ προχωρημένη ἐπιστήμη εἶ-
ναι ἡ Ἀστρονομία. Ἀλλὰ σήμερα δὲν εἶναι τῆς μόδας. Οἱ
κτανόοιμοι τὴν θυμοῦνται μόνον ἂν γίγῃ καμμιὰ ἐκλει-
ψις ἢ ἐμφανισθῇ κανένας κομήτης. Ὅταν ἀκόμη δὲν
ὑπῆρχαν ἐπάνω στὴ Γῇ ἀρκετοὶ ἄνθρωποι, οὔτε χορευτικὰ
κέντρα καὶ σαλόνια κινηματογράφων γιὰ ν' ἀναδειχθοῦν
οἱ διάφοροι ἐπίγειοι ἀστέρες, τὰ οὐράνια σώματα εἶχαν
μεγαλντέραν ὑπόληψιν. Σὲ τέτοιο σημεῖο, ποὺ τὸ καθένα
τους παρίστανε καὶ κάποιο θεὸ ἢ κάποια νύφη. Σιγὰ σιγὰ
μὲ τὴ πληθωρικὴ παραγωγὴ τῶν διπόδων ψεύτικων ἀστε-
ριῶν, τὰ πραγματικὰ ἔχασαν τὴν ἐκτίμησιν τοῦ ὄχλου
κ' ἔμειναν μὲ λίγους ἀλλὰ διαλεχτοὺς θαυμαστας.

Παρακολουθήστε καμμιὰ νύχτα χειμωνιάτικη ἢ καλο-
καιρινὴ τὸν κόσμον ποὺ ἀδευάζουνε στοὺς δρόμους τὰ διά-
φορα κοσμικὰ κέντρα ἢ κείνους ποὺ ξενυχτοῦνε στὰ ἐξο-
χικὰ τοπία. Θὰ δῆτε ὅλους μὲ τὰ κεφάλια σκυμμένα νὰ
μετροῦν τὶς πλάκες τοῦ πεζοδρομίου ἢ νὰ ἐξερευνοῦν τὰ
κάτω ἄκρα τῶν συντροφῶν τους. Ἄν τύχῃ καμμιὰ φορὰ
νὰ στραφοῦν καὶ μερικὰ μάτια πρὸς τὸν οὐρανόν, πρό-
κειται γιὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν συννέφων καὶ τὴν πιθανό-
τητα τῆς βροχῆς. Τὰ καπέλλα βλέπετε καὶ τὰ παπούτσια
κοστίζουν ἀρκετὰ τὴν σήμερον ἡμέραν καὶ πρέπει νὰ προ-
φυλαχθοῦν ἀπὸ τὸ βρέξιμο.

Πόσον διαφορετικοί θὰ ἦσαν ἐν τούτοις οἱ ἄνθρωποι ἂν χρησιμοποιοῦσαν κάπως καλύτερα τὰ μάτια τους! Θὰ ξεχώριζαν τοῦλάχιστον πὺν πολὺ ἀπὸ τ' ἄλλα ζῶα.

Πρὸ ἡμερῶν ἔτυχε νὰ βρεθῶ σὲ κάποιο πανζουρλισμὸ στριφογυρίσματος. Μιὰ δεσποινίς, πὺν κατὰ περίεργη σύμπτωση ἔκαμνε δι᾿ ἄλειμμα, μὲ ρωτᾷ μὲ ἀπορίαν:

— Ἐσεῖς, κύριε, δὲν χορεύετε;

— Ὁχι, μαμζέλ, βλέπω.

— Μὰ κ' ἐδῶ θεωρίες;

— Καμμιά θεωρία δὲν ὑπάρχει. Πρόκειται περὶ πραγματικότητος. Ἰκανοποιεῖτε σεῖς ἓνα αἰσθητήριό σας κ' ἐγὼ ἄλλο. Ἐσεῖς μὲν τῆς ἀφῆς, ἐγὼ δὲ τῆς ὁράσεως. Ἡ μόνη διαφορὰ εἶναι αὕτη.

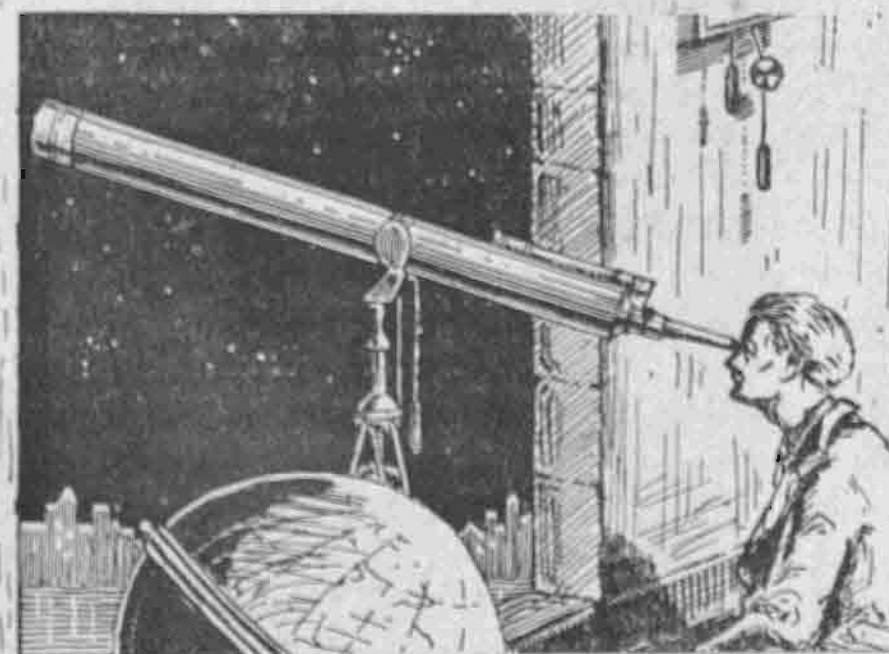
Ἀπὸ τὸ κούνημα τοῦ κεφαλοῦ της κατάλαβα πὺς μὲ θεώρησεν ἄξιον οἴκτου.

Ἀκοῦς ἐκεῖ αἰσθητήριον τῆς ὁράσεως! Ὑπάρχουν βλέπετε ἀντιλήψεις κ' ἀντιλήψεις. Ἄν πῆς ἔξαφνα στὴν ἀσβεστωμένη κυρία ἢ τὸν λουστραρισμένο λιμοκοντόρο πὺς αὐτὰ τὰ κιᾶλια, πὺν μεταχειρίζεται γιὰ νὰ παρακολουθῇ τίς κατσίκες τῆς σκηνῆς, ἐφεῦρεν ὁ Γαλιλαῖος γιὰ νὰ παρατηρῇ τ' ἄστρα, θὰ σὲ κοιτᾶζουνε περιφρονητικά, ἐκεῖνη μὲ τὸ μαλαματένιο της φασαμαῖν καὶ κείνος μὲ τὸ γελοῖο του μονόκλ. Ποῦ κατήντησαν ἀλήθεια τὰ διάφορα ὀπτικά ὄργανα! Καὶ νὰ συλλογίζεται κανεῖς πόσας ὑπηρεσίας μᾶς προσέφεραν καὶ πόσα ἄγνωστα μυστήρια μᾶς ἀπεκάλυψαν αὐτοὶ οἱ φακοὶ πὺν εἶχαν τὸ ἀτύχημα νὰ στολίζουν τέτοια μάτια, ἀπαράλλακτα ὅπως ἓνα καλλιτεχνικὸ πλαίσιο περιβάλλει μιὰ κακότεχνη λιθογραφία.

Δὲν ξένομεν ἂν εἰς τὰ διάφορα ἄστρα κατοικοῦν ἄνθρωποι ἢ ἄλλα ὀργανικά ὄντα. Ἐὰν ὅμως ὑπάρχουν καὶ μᾶς βλέπουν, φαντασθῆτε ποίαν ιδέαν θὰ σχηματίσουν γιὰ τὴν διανοητικὴν μας κατάστασιν. Τὴν ἴδια πὺν ἔχουν ἡμεῖς γιὰ τὰ ζῶα πὺν κοιτᾶζουνε διαρκῶς τὸ χῶμα. Εὐ-

τυχῶς καὶ ἂν μᾶς βλέπουν δὲν ἡμποροῦν οὔτε προφθαῖνουν νὰ μᾶς ποῦν τὴ γνώμη τους. Ἀκοῦστε γιὰτί.

Ἀπὸ τὰ ἑκατομμύρια τῶν ἀστέρων, πολὺ ὀλίγα ἀνήκουν στὴν οἰκογένεια τῆ δικῆς μας, τὴν ἡλιακή. Κι' ἀπ' αὐτὰ μόνον ὁ Ἄρης ἔχει τὴν πιθανότητα νὰ τρέφῃ ἄνθρωπους. Στὴν κατάστασι ὅμως πὺν βρίσκεται ὁ γείτονας μας αὐτός, δὲν θᾶναι οἱ κάτοικοί του καλύτεροι ἀπὸ μᾶς.

Οἱ ἄλλοι κόσμοι, πὺν μ' ὅλην τὴν τελειοποίησιν τῶν τηλεσκοπίων μᾶς φαίνονται σὰν μικρὰ φωτεινὰ σημεῖα, κρύβουνε ζηλότυπα τὸ μυστικὸ τους. Εἶναι τόσον μακρὰ, ὥστε δὲν ξέρομε τί γίνεται στὸ βασίλειον τοῦ καθενός. Δὲν μᾶς ἐπιτρέπεται ὅμως νὰ ποῦμε πὺς δὲν ξέρουνε καὶ κεῖνοι τὰ μυστικά μας. Ἴσως νᾶχουν ὄργανα τελειότερα καὶ νὰ παρακολουθοῦν ὅλας τὰς κινήσεις μας. Καὶ τὴ στιγμὴ ἔξαφνα πὺν δυὸ ἐρωτευμένες ψυχὲς ἐπικυρώνουν

τὸν ὄρχο τους μὲ τὴν ἔνωσι τῶν χειλιῶν σ' ἓνα ἔρρημικὸ μονοπάτι, δὲν εἶναι καθόλου ἀπίθανον νὰ βρῖσκονται στὸ ὀπτικὸν πεδίου κανενὸς ἀστρονόμου ἀπὸ τοὺς πολλοὺς ποὺ θὰ ὑπάρχουνε στὰ διάφορα ἄστρα. Θὰ πῆτε πὼς δὲν εἶναι καὶ τίποτε σπουδαῖον αὐτό, ἀλλὰ δὲν μιλοῦμε γιὰ σπουδαιότητα παρὰ μόνον γιὰ πιθανότητα. Τὴν ὥραν ὅμως ποὺ θὰ σᾶς δῇ (συγγνώμην, δὲν πρόκειται γιὰ σᾶς ἀλλὰ τὸ φέρνει ὁ λόγος) ὁ ἀδιάκριτος αὐτὸς ἀστρονόμος, πιθανὸν νὰ μὴν εἴσθε πιά στὴ ζωὴ ἢ νὰ ὑποφέρετε ἀπὸ ἀρτηριοσκληρώσιν.

Σᾶς φαίνεται παραῤῥενο; Μὰ εἶν' ἀπλούστατο τὸ πράγμα. Θὰ ξεύρετε ἴσως, ὅτι αἱ ἀποστάσεις στὸ ἄπειρον εἶναι τόσοι μεγάλοι, ὥστε τὰς μετροῦμεν εἰς ἔτη φωτός. Ὅταν λέγωμεν ὅτι τὸ τάδε ἄστρον ἀπέχει ἀπὸ μᾶς πέντε ἔτη φωτός ἐννοοῦμεν ὅτι βρίσκεται τόσοι μακριά, ὥστε γιὰ ν᾿ ᾶρῃ τὸ φῶς ἀπὸ κεῖ ὡς ἐδῶ χρειάζεται πέντε ὁλόκληρα χρόνια. Τὸ δὲ φῶς τρέχει μὲ ταχύτητα 300000 χιλιόμετρα τὸ δευτερόλεπτο. Οἱ ἀχτίδες λοιπὸν ποὺ φεύγουν ἀπ' τὴ Γῆ θὰ φθάσουνε στὰ διάφορα ἄστρα ὕστερ' ἀπὸ δέκα, εἴκοσι, ἑκατό, χίλια καὶ πλεονάζοντα ἀκόμη χρόνια. Ἄν ὑποθέσουμε ὅτι τὰ οὐράνια σώματα ποὺ σπινθηροβολοῦν στὸ διάστημα ρίχνουνε ματιὰς στὸ μικροσκοπικὸ μᾶς πλανήτη, θὰ τὸν βλέπῃ σὲ διαφορετικὴ κατάστασι τὸ καθένα. Στὸν Σείριο ἑξαφνα, ποὺ ἀπέχει ἀπὸ μᾶς 9 ἔτη φωτός, βλέπουνε σήμερα ὅ,τι γινότανε στὴ Γῆ στὰ 1918. Ὁ ἀστρονόμος τοῦ Βέγα θὰ παρακολουθῇ τὰ φαινόμενα τοῦ 1902 καὶ ὁ τοῦ Πολικοῦ ἀστέρος θ' ἀναγγέλλῃ στοὺς πατριῶτες του γιὰ σπουδαῖα νέα τῆς τελευταίας ὥρας τὰ γεγονότα τοῦ 1880. Ἐὰν δὲ μᾶς συνέδει μὲ τὸν Λαμπαδία ἀσύρματος ἢ ὀπτικὸς τηλέγραφος καὶ ζητούσαμε σήμερα κάποια μικρὰ πληροφορία, τὴν ἀπάντησι θ᾿ ἄπερναν τὰ ἑγγόνια μᾶς διότι θ᾿ ἄκαμνε 50 χρόνια νὰ πάγῃ καὶ 50 νὰ γυρίσῃ τὸ τηλεγράφημα.

Καὶ ἂν μᾶς βλέπουνε λοιπὸν οἱ κάτοικοι τοῦ ἀπείρου, θ' ἀργήσουν ἀρκετὰ ν' ἀντλήθθουν τὴ σημερινή μας κατάστασι, ποὺ θὰ τοὺς κᾶν χωρὶς ἄλλο νὰ γελάσουν εἰς βάρος μᾶς ὅταν ἐμεῖς δὲν θὰ ὑπάρχουμε.

ΤΟ ΑΕΙΚΙΝΗΤΟΝ

Υπάρχουν μερικοί φίλοι απαιτητικοί πού έχουν την αξίωση νά τοὺς ἐξηγῇς, ἐπὶ ποδὸς καὶ χωρὶς νά τοὺς κοντάσεις, ὅλα τὰ φαινόμενα τῆς Φύσεως. Σ' ἔχουν γιὰ πρόχειρη κινητὴ ἐγκυκλοπαιδεῖα.

Ἐνας ἀπ' αὐτοὺς μὲ τσάκωσε πρὸ ἡμερῶν στὸ δρόμο, ἀκριβῶς τὴν ὥρα πού νόμιζα πὼς ἦμουν ἐλεύθερος νὰ ξεκουρασθῶ.

— Δὲν μοῦ λές, ἀδελφέ, τί εἶν' ἐπὶ τέλους αὐτὸ τὸ ἀεικίνητο;

— Πήγαινε στὸν Τζὼν Ἀχμέτ βέη νά σοῦ τὸ ἐξηγήσῃ.

— Τὸν ζήτησα, ἀγαπητέ, μὰ δὲν τὸν ἤφα. Φαίνεται πὼς εἶναι ἀπληροψλημένος μὲ τὴν τελειοποίησιν τοῦ μηχανήματος. Ὡστε εἶσαι ἐποχρεωμένος νά τὸν ἀντικαταστήσῃς.

— Σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὴν τιμὴν ἀλλὰ θὰ ξοδευθῇς διὰ νὰ ἐκανοποιήσῃς τὴν περιέργειάν σου. Ταύτην τὴν στιγμήν τὸ ἡμέτερον μηχανήμα κοντεῖ νά σταματήσῃ ἑλλείψει ἀτμοῦ καὶ πρέπει νὰ πλευρίσωμεν πονθενὰ διὰ ν' ἀνθρακεύσωμεν.

Καὶ προτοῦ προφθάσῃ νά καλοσκεφθῇ, τὸν παρέσυρα στὸ βάθος ἐνὸς λαχαροπλαστείου. Ἐκεῖ, ἀφοῦ περιποιηθήκαμεν τὸν διαμαρτυρόμενον στόμαχον, ἐπέσαμεν τὸν ἐγκέφαλον νά πληρώσῃ τὰ τροφεῖα εἰς τὸν Ἀμφιτρύωνα.

— Τὸ ἀεικίνητον λοιπὸν εἶναι, δηλαδή ἔπρεπε νά εἶναι, κάποιο μηχανήμα πού ἅμα τὸ βάλῃς εἰς κίνησιν νά μὴ σταματήσῃ ποτέ.

— Καὶ τί θὰ κερδίζαμε μ' αὐτό;

— Ὡραία ἐρώτησις μὲ τὴν ἀλήθεια! Ἐδῶ χωρὶς νὰ τὸ βροῦμε κερδίζουμε τίς πάστες πού τρῶμε καὶ σὺ μὲ ρωτᾷς τί θὰ κερδίζαμε ἂν τὸ βρῖσκαμε. Θὰ κάναμε τοῦ κόσμου τὰ λεπτὰ χωρὶς κόπο. Θὰ κοιμώμαστε κι' αὐτὸ θὰ δούλευε γιὰ μᾶς. Καὶ δίχως ἔξοδα. Οὔτε κάρβουνα, οὔτε βενζίνα, οὔτε ἠλεκτρικὸ ρεῦμα. Νὰ τὸ βάλῃς στὸν μύλο καὶ νὰ γυρίῃ διαρκῶς, στὸ πηγάδι ν' ἀνεβάξῃ νερό, στὸ χωράφι νὰ τὸ καλλιεργῇ, στ' αὐτοκίνητο νὰ τρέχῃ δαιμονιωδῶς.

— Μιὰ στιγμή σέ παρακαλῶ, εἶπες πὼς δὲν θὰ σταματήσῃ ποτέ.

— Στενοχωρέθηκες βλέπω διότι θὰ μείνῃς μέσα στ' αὐτοκίνητο πού θὰ τρέχῃ αἰωνίως. Θ' ἀναγκασθῇς νὰ πατήσῃς κάποιο κουμπὶ διὰ νὰ σταματήσῃ κι' ἀργότερα θὰ γυρίσῃς μιὰ βίδα γιὰ νὰ ξανακινήθῃ τὸ μηχανήμα.

— Καὶ γιατί λένε πὼς εἶν' ἀδύνατο νὰ βρεθῇ τέτοιο πρᾶγμα;

— Πρόσεχε τώρα νὰ τὸ καταλάβῃς. Ἐδῶ ἀρχίζει τὸ μάθημα. Κάθε μηχανὴ εἶν' ἓνα ὄργανο πού μᾶς βοηθεῖ στὴν ἐκτέλεσι κάποιου ἔργου. Ἀλλ' ἡ μηχανὴ δὲν γεννᾷ τὸ ἔργον. Ἀπλῶς τὸ μετατρέπει. Ὅταν ἔξαφνα θέλεις νὰ βγάλῃς νερό ἀπὸ τὸ πηγάδι, μπορεῖς νὰ σύρῃς τὸ σχοινὶ ἀπ' εὐθείας μὲ τὰ χέρια σου, ἢ νὰ τὸ περάσῃς σὲ μιὰ τροχαλία ἢ νὰ τὸ τυλίξῃς σ' ἓνα βαροῦλκο. Σ' ὅλες τίς περιπτώσεις μεταχειρίζεσαι τὴ δύναμί σου γιὰ νὰ κατανικήσῃς τὴν ἀντίστασι πού παρουσιάζει τὸ βάρος τοῦ νεροῦ. Ἀλλ' ἐκτὸς ἀπ' αὐτὴν τὴν χρήσιμον ἀντίστασιν πρέπει νὰ νικήσῃς καὶ τὴν ἀχρηστον ἀντίστασιν πού προκαλεῖ ἡ τριβὴ στὰ διάφορα μέρη τῆς μηχανῆς. Ἀς ἀφήσωμεν κατὰ μέρος τὴν μικρὰν τριβὴν πού ὑπάρχει καὶ στὸν ἀέρα ὅπου σύρῃς τὸ βάρος. Τὸ κινητήριον ἔργον πού παράγεις μὲ τὴν δύναμί σου εἶναι ἴσον μὲ τὸ ἔργον

πὺν παράγουν αἱ χρήσιμοι καὶ ἄχρηστοι ἀντιστάσεις μαζί.
 "Ἄς ποῦμε ὅτι τὸ κινητήριον ἔργον εἶναι 10, τὸ χρησίμον
 ἔργον 8 καὶ τὸ ἄχρηστον 2. Ἡ μηχανὴ ἔχει ἀπόδοσιν 0,8.
 "Ὁλὴ λοιπὸν ἡ δουλειὰ εἶν' ἐδῶ. Ἡμπορεῖς νὰ βρῇς μιὰ
 μηχανὴ πὺν νὰ δουλεύῃ δίχως καμμιὰ τριβὴ; Μπορεῖς
 δηλαδὴ νὰ ἐπιτύχῃς ἀπόδοσι μεγαλύτερη ἢ τοῦλάχιστον
 ἴση μὲ τὴ μονάδα; Βρῆκες τὸ ἀεκίνητον. Ἄλλ' ἐπειδὴ
 δὲν εἶναι δυνατόν νὰ χαθῇ ὁλότελα ἡ τριβὴ καὶ ἐπομένως
 νὰ λείψουν αἱ ἄχρηστοι ἀντιστάσεις, οἱ κόποι σου θὰ πάνε
 χαμένοι. Γι' αὐτὸ πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἡ Ἀκαδημία τῶν
 Ἐπιστημῶν τῆς Γαλλίας ἐδήλωσεν ἐπισήμως, ὅτι θὰ οἴχνη
 στὸν κάλαθον τῶν ἀχρήστων χωρὶς καὶ νὰ τὴν ἐξετάσῃ
 κάθε πραγματεία πὺν θὰ τῆς στέλνουν γιὰ τὸ ἀεκίνητο.

— Πῶς λοιπὸν δὲν τὸ πέρνουν ἀπόφασιν οἱ διάφοροι
 ἐφευρέται;

— Οἱ ἐφευρέται δὲν χάνουν τὸν καιρὸν τοὺς γιὰ τέ-
 τοια πράγματα. Μ' αὐτὲς τὶς οὐτοπίες ἀσχολοῦνται οἱ αἰώ-
 νιοι ἐρασιτέχνη, πὺν φιντρώουν παντοῦ καὶ πρὸ πάντων
 ἐκεῖ πὺν δὲν τοὺς σπέρνουν. Σοῦ λέν οἱ ἄνθρωποι: "Ἔτσι
 καὶ ἄλλοιως δὲν ἔχουμε δουλειά. Ἄς κάνουμε τοῦλάχιστον
 θόρυβο, νὰ θαρρῇ καὶ ὁ κόσμος πὺς βρισκόμαστε σὲ δουλειά.

Κάποτε εἶχα μάθει πὺς ἓνας παπᾶς ἀνεκάλεσεν, ὅτι
 οἱ ἐπιστήμονες ἀπὸ τοῦ Νεύτωνος ἕως σήμερα ἔκαιναν
 καὶ κάμνον ἓνα χονδροειδέστατον σφάλμα. Καὶ ἄρχισε
 νὰ φωνάζῃ καὶ νὰ γράφῃ, ὅτι τὰ σώματα πὺν ἀφήνο-
 μεν ἐλεύθερα νὰ πέσουν, δὲν πέφτουν ὅπως αὐτοὶ νομί-
 ζουν ἀλλ' ὅπως ὁ ἴδιος φαντάζεται. "Ἐλα τώρα νὰ πείσῃς
 ἐσὺ ἓναν ἐμπνευσμένον ἄνθρωπον ὅτι εἶναι πιθανὸν νὰ
 κάμῃ λάθος. Ἔτσι καὶ οἱ διάφοροι ἐφευρέται τοῦ ἀεκι-
 νήτου. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν φωνάζουν πὺς τὸ βρῆ-
 καν. Ἀφησέ τοὺς νὰ φωνάζουν.

ΚΥΜΑΤΑ

Ἀμέτρητα, πολυποίκιλα, ὄρατὰ καὶ ἀόρατα, μικρὰ καὶ
 μεγάλα, μυστηριώδη κύματα μᾶς προσβάλλουν ἀπὸ παν-
 τοῦ. Τὸ ταλαίπωρον σκάφος πὺν ἀποτελεῖ τὸ κορμὶ μας
 κλυδωνίζεται διαρκῶς μὲ τὰ χτυπήματα ὠκεανοῦ κυμά-
 των. *Fluctuat nec mergitur* θὰ συνεπλήρωνεν ὁ δόκτο-
 ρας καθηγητής.

Κύματα εὐχάριστα, κύματα γαργαλιστικά, καὶ ἄλλα πὺν
 ἐνεργοῦν σὰν ναρκωτικά, κύματα πὺν φέρνουν τὰ πιὸ
 γλυκὰ ὄνειρα καὶ ἄλλα ἐκνευριστικά, ἀνυπόφορα. Κύματα
 πὺν κυνηγᾶς, κύματα πὺν σὲ κυνηγοῦν, καὶ ἄλλα πὺν σὲ
 τριγυρίζουν, χωρὶς νὰ καταλάβῃς τὴν ὑπαρξί τοὺς.

Περίεργοι ἄνθρωποι τέλος πάντων αὐτοὶ οἱ φυσικοί.
 Μὲ τὴ μανία πὺν ἔχουνε νὰ ἐξηγήσουν τὸ κάθε τι, ἀνε-
 κάλεσαν παντοῦ τὴν παρουσίαν κυμάτων. Καὶ ὅταν χωμέ-
 νος σὲ μιὰ πολυθρόνα ἀπολαμβάνεις κάποια συναυλία ἢ
 τυραννίεσαι μὲ τὶς παραφωνίες τῆς μουσικῆς τῶν ἀγρίων,
 σοῦ ψιθυρίζουν πὺς χρωστᾶς αὐτὸ στὰ ἡχητικὰ κύματα
 πὺν φέρνει ὁ ἀέρας στ' αὐτιά σου. Καὶ ὅταν δέχεσαι τὶς
 θερμὲς ἀχτίδες τοῦ ἡλίου ἢ τῆς θερμάστρας, καὶ ὅταν χαί-
 δεύουν τὰ μάτια σου ὅλα τὰ μέσα τοῦ φωτισμοῦ, καὶ ὅταν
 ἀκοῦς τὸ βραχνιασμένο μέγαφωνο τοῦ ἀσυρμάτου νὰ ρο-
 χαλίζῃ, στὰ κύματα τοῦ αἰθέρος πρέπει νὰ ζητήσῃς τὸν
 αἷτιον.

Καὶ αὐτὸν τὸν αἰθέρα, πὺν δὲν ἔχει καμμιὰ σχέσι μὲ

τὸ γνωστὸ ναρκωτικὸ πὺν ξυπνᾷ τίς λιγοθυμισμένους κυ-
ρίους, τὸν δημιούργησαν γιὰ νὰ μεταφέρει τὴν πληθώραν
τῶν κυμάτων. Ὑποθέσεις καὶ θεωρίες πὺν ικανοποιούν
τ' ἀνήσυχτα πνεύματα καὶ ζαλίζουν τοὺς ἀμνήτους.

Κ' ἐξετάζοντας τὴν αἰτίαν τοῦ φωτός καὶ τοῦ ἤχου
φθάσανε στὸ συμπέρασμα πὺς εἶναι πολὺ ἀτελὴ τὰ ὄρ-
γανα μὲ τὰ ὁποῖα μᾶς ἐφοδιάσεν ἡ Φύσις, καὶ ζητήσανε
τὰ μέσα γιὰ νὰ μετατρέπουν τὰ κύματα σύμφωνα μὲ τὴν
ικανότητα τῶν ματιῶν καὶ τῶν αὐτιῶν μας. Καὶ μᾶς πα-
ρουσίασαν τὰ θαύματα τῆς συνεννοήσεως ἀπὸ μακρονύας
ἀποστάσεις. Τηλεφωνία, τηλεφωτογραφία, τηλεόρασις, τη-
λεμηχανικὴ, ἀπίστευτα ὄνειρα προχθισινά, ἔγιναν σημερι-
ναὶ πραγματικότητες. Ν' ἀκούς καὶ νὰ βλέπης πρόσωπα
πὺν βρίσκονται χιλιάδες μίλια μακρὰ, χωρὶς νὰ κινηθῇς
ἀπὸ τὸν τόπο σου. Νὰ διενθύνῃς ἀπὸ τὴν ξηρὴν καράβια
κι' ἀεροπλάνο, χωρὶς νὰ μτῇς μέσα τους.

Καὶ ὁ ἄνθρωπος-κτῆνος, πὺν ἦταν εὐχαριστημένος μὲ
τὴν ικανοποίησιν τοῦ στομάχου του κ' ἔτρεμε μπροστὰ
στὰ πιὸ ἀπλᾶ φυσικὰ φαινόμενα, κατήντησεν ὁ ὑπεράν-
θρωπος δαμιαστὴς τῶν στοιχείων τῆς Φύσεως. Καὶ δέσμευσε
τὰ αἰθέρια κύματα γιὰ νὰ τὰ διενθύνῃ ὅπου θέλει, καὶ
τάκινε παιχιδάκια γιὰ νὰ γλεντοῦνε τὰ παιδιά καὶ οἱ
γαλαζόαιμοι ἀριστοκράτες μὲ τ' ἀδούλευτο μυαλό. Καὶ τὰ
μετέτρεψε σὲ μουσικὴ καὶ χρώματα γιὰ τοὺς καλλιτέχνες,
μοχλοὺς γιὰ τοὺς μηχανικοὺς, ὁδηγοὺς γιὰ τοὺς ναυτικοὺς.
Καὶ τὰ μυστηριώδη ἀτίθασσα κύματα, πὺν ἀπὸ καταβο-
λῆς κόσμον χορεύουνε στὸ Σύμπαν, κατήντησαν ὄργανα
αἰχμαλωτισμένα στὰ χέρια τοῦ τελευταίου ὁργανικοῦ δη-
μιουργήματος.

ΡΑΔΙΟΝ ΚΑΙ RADIO

Ἀφότου ἄρχισε νὰ λειτουργῇ ὁ σταθμὸς τοῦ ἀσυρμά-
του τηλεφώνου στὴν Πόλη, ἡ λέξις radio ἔγινε συνηθε-
στάτη καὶ τὴ βλέπετε κάθε μέρα στὶς ἐφημερίδες, τὴν
ἀκούτε ἀπὸ μικροὺς καὶ μεγάλους, πλουσίους καὶ πένητας.
Τὸ συνοικιακὸν καφενεῖον, τὸ ἐξοχικὸν μπάρ, ὁ μπακάλης
τῆς γειτονιάς ἀπέκτησαν τὸ ραντιό τους. Ὁ κόσμος τῶν
ἀεργῶν, πὺν μαζεύονται τὴν ἡμέραν ἔξω ἀπὸ τὰ κατα-
στήματα γραμμοφῶνων στὰ Σκαλάκια, ἔχουν τὴν συγκέν-
τρωσιν τοὺς τὸ βράδυ γύρω στὰ μεγάφωνα τοῦ ἀσυρμάτου.

Ἀλλ' ὅπως ἐξακολουθεῖ νὰ μένῃ ἀκατάληπτη διὰ τοὺς
πολλοὺς ἡ λειτουργία τοῦ φωνογράφου, ἀποτελεῖ μυστήριον
καὶ τὸ νεογέννητο ραντιό. Κάπου κάπου μέσα στὸ πλήθος
συναντᾷτε μερικοὺς μονοφθαλμοὺς πὺν προσπαθοῦν νὰ
φωτίσουν τοὺς τυφλοὺς. Κι' ἀκούτε τότε τίς πιὸ παράδοξες
ἐρμηνείας τοῦ φαινομένου. Δὲν πρόκειται νὰ περιγράψουμε
σὲ λίγες σειρὰς τὰ μηχανήματα τοῦ ἀσυρμάτου, οὔτε νὰ
ἐξηγήσουμε τὸν τρόπον τῆς λειτουργίας του. Ὅποιος ἐπι-
θυμεῖ νὰ καταλάβῃ αὐτὰ τὰ πράγματα πρέπει νὰ κουρα-
σθῇ λιγάκι καὶ νὰ μελετήσῃ ἓν ἀπὸ τὰ πολλὰ βιβλία πὺν
γράφηκαν γι' αὐτὸν τὸν σκοπὸ. Ἄν δὲν θέλει, μπορεῖ νὰ
χάσῃ σὺν τὸ σκυλάκι πὺν ἀκούει στὸ χοντὸν τοῦ γραμμο-
φῶνον τὴν φωνὴν τοῦ κυρίου του. Ὁ σκοπὸς μας ἔδῳ
εἶναι νὰ διαλύσουμε μιὰ πλάνη πὺν προέρχεται ἀπὸ τὴν
σύγχυσιν δύο λέξεων. Κι' αὐτὲς εἶναι τὸ ράδιον καὶ τὸ

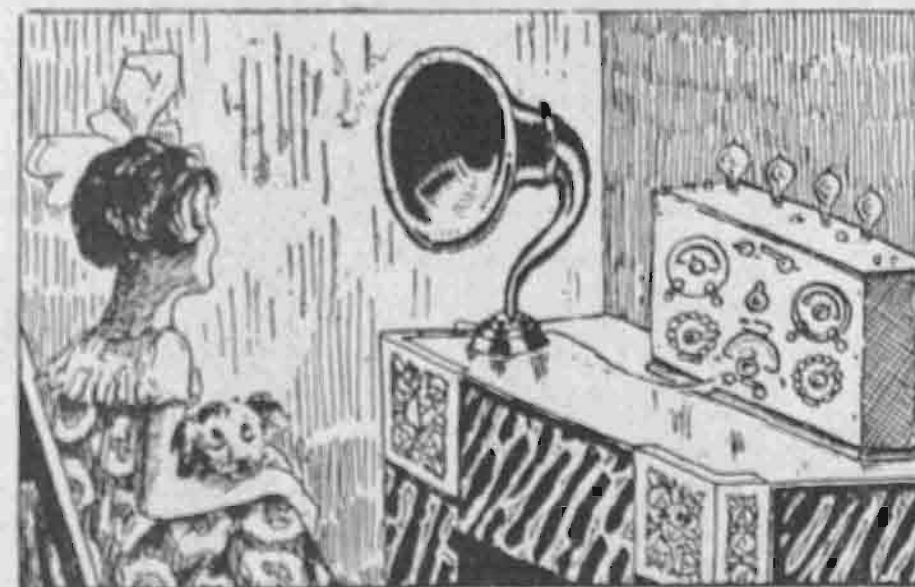
ράντιο. Θάταν καλὸ ν' ἀντικαταστήσουμε τὴ δεύτερη μιὰ γιὰ πάντα μὲ τὴν λέξιν ἀσύρματον. Ἀλλὰ πῶς νὰ πείσης τὸ πλῆθος τῶν μιμητικῶν ἀνθρωπαρίων, πού θέλουν νὰ φαίνονται ἐξευρωπαϊσμένοι;

Ἐνόσω ὁ κινηματογράφος ἔγινε σινεμά, τὸ αὐτοκίνητον ὁτό, ἡ προκυμαία κέ, ἐνόσω ἡ ξενομανία δὲν σίβεται οὔτε τὰ κύρια ὀνόματα καὶ κυκλοφοροῦμεν ἀνάμεσα σὲ πρόσωπα πού δὲν ξεχωρίζουμε τὴν ἐθνικότητά τους, γιατί ὅλοι κι' ὅλες βαπτίσθηκαν χωρὶς παπᾶ καὶ διάκο μ' ἓνα δισύλλαβο, ἐνόσω μᾶς περικυκλώνουν ὁ Τοτός κι' ὁ Κοχός, ἡ Κυῆ κι' ἡ Σωσώ, ὁ Μικὲς κι' ὁ Μπιμπῆς, ἡ Ζουζού κι' ἡ Λουλού, θὰ προσπαθήσουμε ἄδικα ν' ἀντικαταστήσουμε τὸ ράντιο μὲ τὸν ἀσύρματον. Δὲν θάναί ὁμως δύσκολο νὰ ξεχωρίζουμε τίς δύο λέξεις ράδιον καὶ ράντιο.

Λοιπὸν, κυρίαι καὶ κύριοι, τὸ ράδιον εἶν' ἐν ἀπλῷ σῶμα ἀπὸ κεῖνα πού ὀνομάζει ἡ Χημεία στοιχεῖα, εἶναι μάλιστα ἐν ἀπὸ τὰ μέταλλα ὅπως ὁ χρυσός, ὁ χαλκός, ὁ σίδηρος κλπ. Ἀλλ' εἶν' ἓνα μέταλλο μὲ πολὺ παρᾶξενες ιδιότητες. Ὅταν πρωτοβρέθηκε πρὶν 30 χρόνια, χαίλασε πολλὰς δοξασίας πού λογαριαζόνταν γερεῖς κι' ἀνοιξε καινούριους δρόμους στὴν Ἐπιστήμη. Σήμερα ξέρουμε ἀρκετὰ σώματα πού μοιάζουνε μὲ τὸ ράδιον κ' ἐκτός ἀπὸ τὴ θεωρητικὴ τους σημασία ἔχουνε καὶ πρακτικὰ ἐφαρμογές, κυρίως στὴν ἰατρικὴ, ὅπως ἔξαφνα στὴν θεραπείαν τοῦ καρκίνου.

Μὲ τὴν λέξιν πάλιον ράντιο ἢ radio ἐννοοῦμεν τὸν ἀσύρματον τηλέγραφον καὶ τηλέφωνον. Αὐτὰ δὲν ἔχουνε καμμιά σχέσι μὲ τὸ ράδιον. Ὡστε ὅταν λέγουμε ραδιοτηλεγράφημα, ραδιόφωνον κλπ. δὲν πρέπει νὰ νομίζουμε πῶς γίνονται αὐτὰ μὲ τὸ ράδιον. Ὅπως συμβαίνει καὶ μὲ τὸν συνηθισμένον τηλέγραφον καὶ τηλέφωνον, ὑπάρχουν καὶ στὸν ἀσύρματον ἓνα μηχανήμα πού λέγεται πομπὸς κι' ἄλλο ἓνα πού λέγεται δέκτης. Στὸ τηλέφωνο ἔξαφνα

πού ἔχετε στὸ σπίτι ἢ τὸ γραφεῖο σας, τὸ χουνί ὅπου μιλάτε εἶναι τὸ μικρόφωνο ἢ πομπὸς καὶ τ' ὄργανο πού βαῖτε στ' αὐτὴ σας εἶναι ὁ δέκτης. Κάτι ἀνάλογο συμβαίνει καὶ μὲ τὸ ἀσύρματο τηλέφωνο. Στὸν σταθμὸ τοῦ Ὁσμανιὲ ὅπου εἶν' ὁ πομπὸς, παίζει ἡ μουσικὴ ἢ κελαῖδουὺν οἱ καλλιτέχνες μπροστὰ στὸ μικρόφωνο. Στὸ γω-

νιακὸ δὲ καφενεῖο ὅπου βγαίνουν οἱ φωνές ἀπὸ τὸ χουνί, εἶν' ὁ δέκτης μὲ τὸ μεγάφωνο.

Καταλάβετε πιστεύω τώρα πῶς δὲν ὑπάρχει καμμιά δυσκολία εἰς τὸ νὰ διακρίνετε τὴν διαφορὰν τῶν δύο λέξεων. Ἄλλο λοιπὸν ράδιον καὶ ἄλλο radio.

27-7-27.

ΣΗΜΕΙΑ ΤΩΝ ΚΑΙΡΩΝ

Με την τελευταίαν κακοκαιρίαν πήραν κ' έδωσαν όλοι οί μετεωρολόγοι και οίωνοσκόποι. Τό νόστιμό δέ είναι ότι δέν διαψεύδονται συνήθως στίς προφητείες τους. Διότι προλέγουν μέ τέτοιον διαφορούμενον τρόπον, ώστε νά είναι πάντοτε έν τάξει. Θυμούμαι κάποιον άγαθόν γερόντιον στό χωριό μου πού ήτο νεκροθάφτης και συγχρόνως έρασιτέχνης μετεωρολόγος. Κι' όταν τίχαινε νά μή έπαληθεύση ή πρόβλεψίς του είχεν έτοιμη την δικαιολογία. — Μά δέν βλέπετε τό κρύο; Χιόνισε πίσ' άπ' τό βουνό. Κανείς βέβαια δέν είχε ποτέ την διάθεσι νά εξακριβώση την αλήθειάν του γεγονότος.

Η μετεωρολογία, άν και πολύ παλαιά, είναι μία επιστήμη πού βρίσκεται δυστυχώς ακόμη στά σπάργανα. Μοιάζει σάν έφταμηνίτικο πού άργεί νά μεγαλώση. Άλλ' ένώ οί ειδικοί δείχνουν μεγάλην επιφύλαξι στην πρόγνωση του καιρού, οί ασύδοτοι προφήτες μάς διαβεβαιώνουν μέ πεποίθησι για τό αλάνθαστό τους.

Κι' ό καθένας άπ' αυτούς έχει την μέθοδό του. Άλλος τίς όρνιθες πού κακαρίζουν, άλλος τά σκυλιά πού ούρλιάζουν, τίς γάτες πού πλένονται κι' οί περισσότεροι τό φεγγάρι. Τό πιάσιμο του φεγγαριού είναι για πολλούς ασφαλέςτατο προγνώστικό δι' όλόκληρον τόν μήνα.

Τώρα βρέθηκε και μία τελευταία μέθοδος, ή πιο σίγουρη άπ' όλες. Μάς την παρουσιάζουν σοβαροί επιστή-

μονες και δέν πρέπει νά την περιφρονήσουμε. Λένε λοιπόν πώς πρέπει νά ζητήσουμε την αίτίαν των ατμοσφαιρικών μεταβολών στίς κηλίδες του ήλιου.

Άχ αυτές οί κηλίδες! Άρχισαν πολλοί νά τίς μεταχειρίζονται σάν τό νήμα της Άριάδνης σέ κάθε αδιέξοδο. Γίνονται σεισμοί ή ενεργούν τά ήφαιστεια; Φταίν οί κηλίδες. Χαλνάει ό καιρός ή έχουμε ξηρασία; Στίς κηλίδες τό χρωστούμε. Κάποιος γιατρός λέγει ότι έχουμε στατιστική και βρήκε πώς οί μεγάλες επιδημίες έχουν μεγάλη σχέση μέ τίς κηλίδες. Λοιμοί, λιμοί, σεισμοί, καταποντισμοί, χιόνια και βροχές, όλα στίς κηλίδες όφείλονται.

Και ξέρετε τί πράγμα είν' αυτές; Κάτι σημάδια σκοτεινά πού βλέπουν οί αστρονόμοι πάνω στόν ήλιο, κι' άλλοτε μέν πληθαίνουν άλλοτε δέ λιγοστεύουν. Αυτό γίνεται μέ μία μεγάλη κανονικότητα. Κάθε ένδεκα χρόνια περίπου επαναλαμβάνεται μέ τόν ίδιο τρόπο. Φέτος είν' ή χρονιά της πληθώρας τους. Τό ίδιο συνέβαινε στά 1917. Λέγουν λοιπόν μερικοί έπιστήμονες ότι τέτοιες χρονιές συμβαίνουν μεγάλες ατμοσφαιρικές ανωμαλίες. Άλλ' υπάρχουν πολλές αντιρρήσεις. Θυμούνται ίσως πολλοί, ότι στά 1910 είχαμε τέτοια βαρυνχειμωνιά ώστε ή άγορά είχε μείνει κλειστή τρείς μέρες. Τό ίδιο και χειρότερο έγινε στά 1920. Και στίς δύο εποχές δέν ήταν ή περίοδος των πολλών κηλίδων. Όστε δέν πρέπει νά νομίζουμε πώς βρήκαμε τό κλειδί της προγνώσεως του καιρού.

Τό ασφαλέςτερον μέσον εξακολουθεί νά είναι ή τακτική μελέτη της ατμοσφαιρικής πίεσεως, της θερμοκρασίας, ύγρασίας, των ανέμων κλπ. σέ περιφέρειες όσον τό δυνατόν μεγαλύτερες. Μ' αυτά τά στοιχεία κατορθώνουν οί μετεωρολογικοί σταθμοί νά προμαντεύουν μέ μία μεγάλη πιθανότητα τόν καιρόν για 24 ή τό πολύ για 48 ώρες.

Οί έμπειρικοί βέβαια μετεωρολόγοι ήμπορούν νά εξα-

κολουθήσουν τή δουλειά τους ὅπως θέλουν. Ἄλλ' αὐτὸ πιά δὲν εἶν' ἐπιστήμη. Προχθὲς ἔξαφνα δύο λιλιπούτιες ντεμοαζέλες κάποιας Σχολῆς Καλογραιῶν συζητοῦσαν στὸν δρόμο γιὰ τὸν καιρό. Ἡ μία διαβεβαίωσε μὲ σοβαρότητα τὴν ἄλλην, πὼς ὅταν κάνει πολὺ κρύο δὲν χιονίζει. Δὲν ξέρω ἂν τᾶκουσε αὐτὸ ἀπὸ καμμίαν ἀγίαν ἀδελφήν. Ἄλλ' ἂν ἀντιστρέψουμε τὸν συλλογισμόν τοῦ δεσποινιδίου θὰ βροῦμε κάποιαν ἀλήθειαν. Πράγματι ὅταν χιονίζει δὲν κάνει πολὺ κρύο, ἐνῶ ἀπ' ἐναντίας ἡ θερμοκρασία κατεβαίνει ὅταν λιώνουν τὰ χιόνια καὶ ἀφαιροῦν θερμότητα ἀπὸ τὸ περιβάλλον.

Βλέπετε πὼς ἀνάποδους συλλογισμοὺς δὲν κάνουν μόνον οἱ μεγάλοι ἀλλὰ κάποτε καὶ αὐτὰ τὰ νήπια.

10—3—28

ΣΕΙΣΜΟΙ

Δὲν εἶμεθα φαίνεται καλὰ. Ἡ γὰρ Γῆ, ὅπως οἱ περισσότερες γριές στὴν ἐποχὴ μας, παρακολουθεῖ τὴ μόδα καὶ ἄρχισε νὰ χορεύῃ πολὺ ἄσχημα. Ἐξέλιπε βλέπτε ἡ σοβαρότης καὶ ἀπὸ τ' ἄψαχα. Δὲν εὐρισκόμεθα πλέον ἐπὶ ἀσφαλοὺς ἰσδάφους καὶ κινδυνεύομεν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν νὰ δεχθῶμεν ὄχι μίαν ἀλλὰ πολλὰς κεραμίδας στὰ κεφάλια. Ἀδιάφορον ἂν τ' ἀξιῶμεν ἢ ὄχι.

Δὲν ὑπάρχει λοιπὸν τρόπος σωτηρίας; Οἱ ἐμπειρικοὶ ἐκφέρουν ἤδη ἀπὸ πολλοῦ γνώμας μὲ τὴν συνηθισμένη τους ἀφέλειαν. Μετὰ τὰς πρώτας σεισμικὰς δονήσεις τῆς Σμύρνης, κάποια ἐφημερίς ἔγραψεν ὅτι κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἐιδικῶν (καὶ ὅλοι σήμερα εἶναι εἰδικοὶ σ' ὅλα τὰ ζητήματα) πρόκειται νὰ γίνη ἄλλη μία δυνατὴ κίνησις καὶ ἂν δὲν συμβῇ αὐτὸ ἐντὸς εἰκοσιτετραώρου, ἐξασφαλίζεται ἡ ἡσυχία.

Ἀπὸ τότε ἔγιναν πλείστα ὅσα δονήσεις. Καὶ χωρὶς νὰ παύσῃ τὸ κακὸν εἰς τὴν Ἀνατολήν, ἄρχισε τώρα καὶ στὴ Ρούμελη. Ὡστε; ὥστε καθὼς εἶπαμε δὲν εἶμεθα καλὰ.

Ὁ Ἡφαίστος καὶ ὁ Ἐγκέλαδος δὲν εὐρίσκονται δυστυχῶς ὑπὸ τὰς διαταγὰς μας, οὔτε μᾶς ἐκμυστηρεύονται τὰς προθέσεις των. Ἡ δὲ καρδιά τῆς Γῆς, ὅπως ἡ καρδιά ὅλων τῶν θηλωνῶν, εἶναι ἀνεξερεύνητος. Κλείει μέσα φωτιά, τῆς ὁποίας τὰς ἐκδηλώσεις ἐποφέρομεν ἡμεῖς πού εἶμεθα ἀπ' ἔξω. Θὰ ἔλθῃ καιρὸς πού θὰ σβύσῃ αὐτὴ ἡ φωτιά, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς θὰ ἔχουμε σβύσει ὡς τότε.

Φταίει λοιπόν τὸ πῦρ τὸ ἐνδότερον; Φταίει βέβαια, ἀλλὰ φταίνει καὶ τὰ γεράματα. Γερνᾷ ἡ Γῆ καὶ ζαρώνει τὸ πρόσωπό της. Τὸ ἐσωτερικὸν της συστέλλεται καὶ τὸ ἐξωτερικὸν παθαίνει ρυτίδας, τὰς ὁποίας ὀνομαζομεν στολιδώσεις. Αὐτὸ δὲν εἶναι κάτι καινούργιο. Τὰ ἴδια καὶ χειρότερα συνέβαιναν πρὸ ἑκατομμυρίων ἐτῶν, πρὶν ἀκόμη ἐμφανισθῇ ὁ ἄνθρωπος. Ἀπὸ τότε ἡ ἁμαρτωλὴ Γῆ εἶχεν ἀποχαιρετίσει τὴν νεανικὴν της ἡλικίαν.

Καὶ εἰς μίαν ἀπὸ τὰς μεγάλας ἐξάρσεις της εἶχε πάθει μίαν στολιδώσιν, τὴν ὁποίαν ὀνόμασαν οἱ γεωλόγοι ἀλπινικὴν καὶ ἡ ὁποία ἀρχίζει ἀπὸ τὰς Ἀλπεῖς, περνᾷ ἀπὸ τὰ Βαλκάνια μὲ διεύθυνσιν ἐκ βορειοδυτικῶν πρὸς νοτιο-ανατολικά, προχωρεῖ στὴν Μικρὴν Ἀσίαν καὶ φθάνει ἕως τὰ Ἰμαλάια.

Ἀλλ' ὅταν γίνωνται στολιδώσεις, σχηματίζονται καὶ βουνὰ καὶ κοιλάδες. Μαζὶ μὲ τὰ σάγματα ὑπάρχουν καὶ αἱ λεκάναι. Ἄλλοι γίνονται ἐξάρσεις καὶ ἄλλοι καθιζήσεις. Μ' ἄλλα λόγια, ἄλλοι ἀναβαίνει καὶ ἄλλοι καταβαίνει τὸ ἔδαφος. Κ' ἐπειδὴ αὐτὸ δὲν εἶν' ἀπὸ λάστιχο οὔτε ἀπὸ ζυμᾶρι, παθαίνει ρήγματα. Ἀνοίγουν λοιπὸν χανδάκια πού μποροῦν νὰ ξανακλείσουν, βγαίνουν νερὰ ἢ χάνονται κεῖνα πού ὑπάρχουν καὶ συμβαίνουν ὅλα ὅσα βλέπομεν αὐτὲς τίς μέρες στίς ἐφημερίδες, ἐκτὸς ἐννοεῖται ἀπὸ τὰ παραμύθια πού πλάττει ἡ φαντασία τῶν τρομαγμένων ἀνθρώπων.

Ἡμεῖς ἐδῶ στὴν Πόλιν διατρέχομεν ἄμεσον κίνδυνον; Αὐτὸ δὲν ἔμπορεῖ νὰ τὸ ξεύρη κανεὶς. Ἐάν, ὅπως ὑποτίθεται, τὰ τελευταῖα φαινόμενα ὀφείλονται εἰς κάποιον κλονισμόν κατὰ μῆκος τῆς στολιδώσεως πού ἀνεφέραμεν πρὸ ὀλίγου, ἡμεῖς θὰ δεχώμεθα μερικὰ κτυπήματα τῶν ὁποίων ἡ δύναμις θὰ εἶναι μικρότερα ἀπὸ τοὺς τόπους τοὺς γειτονικοὺς πρὸς τὰ σεισμικὰ κέντρα.

Καὶ δὲν ἔμπορεῖ νὰ γίνη ἡ Πόλις ἐν ἅπ' αὐτὰ τὰ

κέντρα; Ἡμπορεῖ δυστυχῶς, ἀγαπητοὶ συμπολίται. Διότι καὶ ἡ Πόλις εὐρίσκεται σ' ἓνα ρήγμα μεγάλο, πού ἔρχεται ἀπὸ τὸ Αἰγαῖον καὶ περνᾷ ἀπὸ τὰ Δαρδανέλλια καὶ τὸν Βόσπορον. Εἶναι δηλαδὴ τόπος αὐτόσειστος.

Κινδυνεύομεν λοιπόν; Βεβαίωτατα, ἀλλ' ὁ κίνδυνος δὲν παρουσιάζεται σήμερα γιὰ πρώτη φορά. Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν ἀλλὰ τὸν ξεχνοῦμε συνήθως, ὅταν δὲν μᾶς ἀπειλεῖ γιὰ κάμποσον καιρὸν.

Καὶ τί πρέπει λοιπὸν νὰ κάνουμε; Ἀπολύτως τίποτε.

Ὅστε ἡ Ἐπιστήμη δὲν ἔμπορεῖ νὰ μᾶς προσφυλᾷ; Ἡ Ἐπιστήμη δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐξέλιξιν τῆς Γῆς. Καὶ λέγει ἀπλούστατα νὰ κτίζουμε σπίτια ἀντισεισμικὰ στοὺς αὐτόσειστους τόπους. Πρὸ παντὸς δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ τρέμουμε διαρκῶς. Ἡ πιθανότης νὰ σκοτωθοῦμε ἀπὸ σεισμὸν εἶναι πὺ μικρὰ ἀπὸ τὸ νὰ μᾶς κόψῃ κανὲν αὐτοκίνητο. Καὶ δὲν πιστεύω νὰ κάθεται κανεὶς κλεισμένος στὸ σπίτι του διὰ ν' ἀποφύγῃ τὸν κίνδυνον τῶν τροχοφόρων λαιμητόμων.

ΕΝΑ ΤΑΞΙΔΙ ΧΩΡΙΣ ΑΡΧΗ ΚΑΙ ΤΕΛΟΣ

αλισμένος από πολύωρη δουλειά κάθησα μπροστά στο τραπέζι του εργαστηρίου για να ξεκουρασθώ. Σωλήνες, στηρίγματα, φιάλοι και φιαλίδια με περιτριγύριζαν. Έξαφνα μου φάνηκε πως κάποιος ψίθυρος κατ' αρχάς, υπόκωφη βοή αργότερα, έβγαλινε από ένα σημείον όπου υπήρχαν αρκετά δοχεία με διάφορα υλικά. Έστρεψα με προσοχή κι' άκουσα περίεργους τριγμούς από ένα φιαλίδιον που είχε μέσα κομμάτια φωσφόρου. Οί τριγμοί έγιναν σιγά σιγά λόγια καθαρά και μου έλεγαν τα εξής:

Τρόμαξες κύριε; Περαστικά σου. Δεν με βλέπεις βέβαια. Κ' έν τούτοις είμεθα κόσμος ολόκληρος. Άκουσε λοιπόν το παράπονό μου, γενικό παράπονο όλων μας, και μάθε την ιστορία μου, που δεν έχει αρχήν ούτε τέλος.

Έρχομαι από το άπειρον και πηγαίνω στο άπειρον. Είμ' έν από τ' άμέτρητα κι' άόρατα μικροσκοπικά συστατικά της ύλης. Έν άσήμαντον άτομον φωσφόρου. Που και τότε γεννήθηκα, κανείς δεν μου το είπε. Ίσως και να μη το ξέρη κανείς. Έκατομμύρια χρόνια τώρα αλλάζω διανομή και ταξιδεύω ανάμεσα στον άνόργανο κι' οργανικό κόσμο. Παρηκολούθησα μεταβολές, καταστροφές και δημιουργίες, κ' έν τούτοις έμεινα άνέπαφο.

Με παρέσυρε το ρεύμα που χώρισε τον πλανήτην όπου τώρα κατοικώ, από την πύρινη μάζα του Ήλιου. Ένωμένο σφιχτά με άλλα άδελφικά μου άτομα και μόρια όξυγόνου και ύδρογόνου, σχηματίζουμε ταχτικά συμμορίες και προσβάλλουμε διάφορα μέταλλα. Στις πειρατικές μας αυτές επιθέσεις μάς εγκαταλείπει συνήθως το ύδρογόνον αλλά στη θέσι του αιχμαλωτίζουμε κανένα μέταλλον και συνήθως το άσβέστιον. Η συντήροφιά μας είναι πάντα πρόσκαιρη, και το καθέν από τα μέλη της εταιρείας εξακολου-

θεί να διατηρή την άτομικότητά του, έτοιμο ν' αφήση το σύμπλεγμα και να ένωθη με άλλα άτομα που θα προτιμήση.

Το σπουδαιότερο κατόρθωμά μας ήτον ή δημιουργία του πρώτου ζωντανού κυττάρου. Δεν ξέρω πως ακριβώς έγινε αυτό το θαύμα, αλλά θυμοῦμαι ότι είχαμεν άπαρτίσει ένα όμιλον, του όποιον τα μέλη βρέθηκαν ένωμένα με χίλιους δεσμούς, κι' αρχίσαμε μίαν όμαδικήν προσπάθειαν για την συντήρησιν της μικρᾶς μας κοινονίας. Είχε χρονώσει αρκετά το νερό που σκέπαζε την Γην. Η

ἐπιχείρησις πήγαινε λαμπρά. Τὰ κέρδη μας ἦσαν περισσότερα ἀπὸ τὰ ἔξοδα καὶ κάναμεν ἐντὸς ὀλίγου ἀποικίαι. Κι' ἄρχισεν ἀπὸ τότε μιὰ μεγαλύτερη καὶ πιο εὐμορφὴ ποικιλία στὴ ζωὴ μας. Ὅσο περνοῦσεν ὁ καιρὸς, πολυπλοκώτερα συστήματα ξεφύτρωναν γύρω καὶ μᾶς καλοῦσαν νὰ συμμερισθοῦμε τὶς χαρὲς τους.

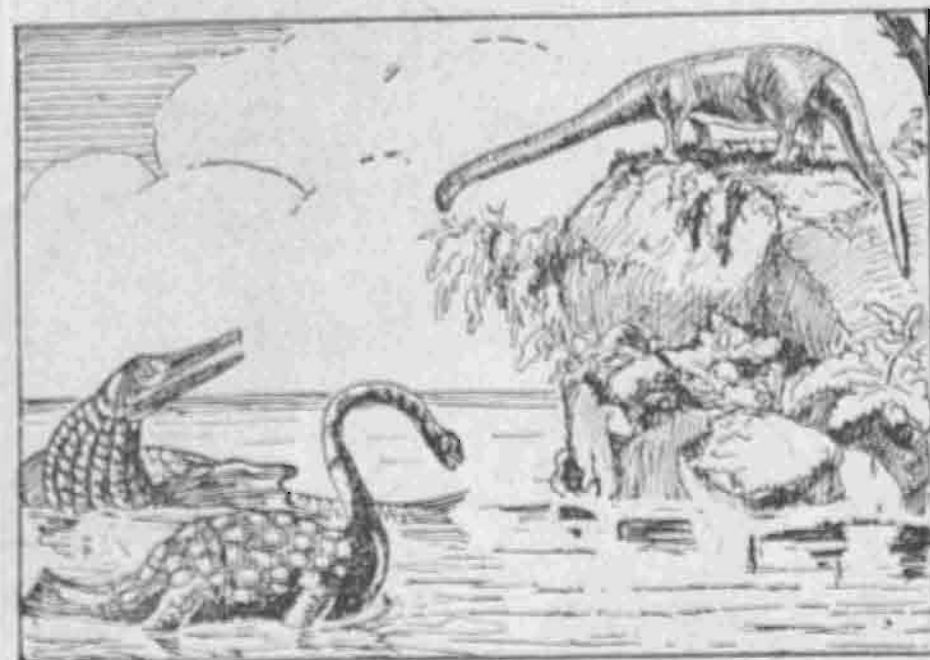
Ἀνθρώποι βέβαια δὲν ὑπῆρχαν ἀκόμη, ἀλλ' αὐτὸ δὲν μᾶς στενοχωροῦσε καθόλου. Ἀπὸ τὰ φύκια ταξιδεύαμε στὰ σφουγγάρια καὶ τὰ κοράλλια, κι' ἀλλάζαμε διαμονὴν

ἀνάμεσα στὸν αἶρα καὶ τὸ νερό. Πολλὲς φορές ἔτιχε νὰ βρεθῶ στὰ γάγγλια κανενὸς τριλοβίτου ἢ στὸ κρέας κανενὸς ψαριοῦ θωρακισμένου μὲ πλάκες σ' ὅλο τον τὸ κορμὶ.

Κι' ὅταν ἀλλάζαν τὰ πράγματα κ' ὕστερ' ἀπὸ μεγάλες καταστροφὲς χάθηκαν ὁλότελα τὰ παράξενα αὐτὰ ζῶα, πέρασα στὶς ρίζες καὶ τὰ φύλλα μεγάλων δένδρων κα' ἀπὸ κεῖ στὸν μαιεὶο τεράστιων ἑρπετῶν ποὺ κυριαρχοῦσαν στὴ στεριά καὶ στὴ θάλασσα. Πόσον διαφορετικὸς ἦταν

τότε ὁ κόσμος! Σ' ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν τῆς Γῆς δὲν ὑπῆρχεν οὔτε μιὰ καλύβη. Στὶς ἀπέραντες θάλασσες δὲν θὰ συναντοῦσες οὔτε μιὰ βάρκα. Ἀμμονίται καὶ βελεμνίται, ἰχθυόσαυροι καὶ πηισιόσαυροι κολυμποῦσαν στὰ νερά. Βροντόσαυροι, ἀτλαντόσαυροι καὶ τυραννόσαυροι ἐβασίλευσαν στὴν ξηρά. Καὶ μαζὶ μὲ τὸν ραμφόρυγχον καὶ περοδάκτυλον, ἑρπετὰ ποὺ πετοῦσαν μὲ τὴν βοήθειαν μιᾶς μεμβράνης σὰν τὶς σημερινὲς νυχτερίδες, γλυστοῦσαν στὸν αἶρα ἀρχαιοπτέρυγες, χαριτωμένα πουλιὰ μὲ φτερὰ ἀλλὰ

καὶ μὲ δόντια. Ἀνθρώποι, σκυλιά, γάτες, ἄλογα καὶ βόδια δὲν εἶχανε φανεῖ πονθενά ἀκόμη. Τὰ μόνα θηλαστικὰ ποὺ γνωρίζαμεν ἦσαν μερικὰ μαρσупοφόρα σὰν τὸν μικροληστήν καὶ τὸ ἀμφιθήριον.

Μὲ τὴ σειρὰ τους χάθηκαν κα' αὐτὰ τὰ ζῶα. Βοινὰ καὶ θάλασσες ἀλλάξανε θέσεις, δυνατοὶ σεισμοὶ κ' ἐκρήξεις ἡφαιστειῶν μετέβαλαν τὴν ὄψιν τῆς Γῆς σὲ πολλὰ σημεῖα. Ἡ θερμοκρασία τῆς ἀτμοσφαίρας κατέβηκε, χώρισαν τὰ διάφορα κλίματα καὶ στὰ πιο ψυχρὰ μέρη ἔπεφταν χιόνια.

Φύτρωσαν καινούργια φυτά, δένδρα φυλλοβόλα, σικιές, μηλιές κι' αμυγδαλιές. Τὴν θέσιν τῶν τεραστίων ἐρπετῶν κατέλαβαν μεγάλα θηλαστικά, δεινοθήρια, μαστόδοντες καὶ μαμούνθ με προβοσκίδας καὶ χανλιόδοντες σὰν τοὺς ἐλέφαντας, ἀρκουδὲς καὶ θαινες, ἀγριογοῦρυνα κι' ἄλλα, ἐλάφια μὲ πελώρια κέρατα, σκύλοι καὶ πίθηκοι. Καὶ μέσα σ' αὐτὴν αὐτὴν τὴν ποικίλιαν ἔκαμε τὴν ἐμφάνισίν του κι' ὁ πρῶτος ἄνθρωπος.

Στὴν ἀρχὴ δὲν μοῦ εἶχε κἀμὲ ξεχωριστὴν ἐντύπωσιν ἢ παρουσία του. Ἐγὼ τὸ ἀσήμαντο ἄτομον τοῦ φωσφόρου, ποὺ ἤμουν ἀπὸ τοὺς δημιουργοὺς τοῦ πρῶτου κιντάρου καὶ πέρασα ἀπὸ τὰ φύλλα τῶν λεπιδοδένδρων καὶ τὰ νεῦρα τῶν λαβρινθοδόντων, ἔγινε ποὺ βρέθηκα στοὺς ἐγκέφαλους τοῦ στεγοσπίρου καὶ τοῦ τροπατόπου δὲν θάδιναν βέβαια σημασίαν στὸ καινούργιο πιθηκόμορφο ζῶον. Ἀλλ' ἀργότερα ἤρθαν περιστάσεις ποὺ μ' ἔκαναν νὰ μισήσω φοβερὰ τὸν ἄνθρωπον. Ἡ μαγία του νὰ ἐξεταῖς τὸ κάθε τι ἐφθασε μέχρι τοῦ σημείου νὰ ἐπεμβαίνει στὰ οἰκογενειακά μας, νὰ περιορίζῃ τὴν ἐλευθερίαν τῶν κινήσεών μας καὶ νὰ κανονίξῃ τὰ ταξίδια μας.

Πές μου σὲ παρακαλῶ, ἄνθρωπε, γιατί μ' ἔχεις κλεισμένο μαζί μὲ τ' ἄλλα ἀδέσφια μου μέσα σ' αὐτὴν τὴν φυάλην; Γιατί μᾶς ἐρριζες στὸ νερὸ καὶ δὲν μᾶς ἀφήνεις νὰ ἐνωθοῦμε μὲ τ' ὄξυγόνο ποὺ τόσο τὸ λαχταροῦμε; Νὰ μᾶς σκοτώσης δὲν ἤμπορείς διότι ὁ θάνατος εἶναι δικό σου προνόμιο. Γιατί λοιπὸν μᾶς βασανίζεις; Δὲν εἶν' ἡ πρώτη φορὰ ποὺ ἐποφύει αὐτὸ τὸ μαρτύριο. Κι' ἄλλοτε προτοῦ ἐγκατασταθῶ στὰ κόκκαλα ἀπὸ τὰ ὁποῖα μ' ἔβγαλαν γιὰ νὰ μ' αἰχμαλωτίσουν τόσοι ἄνθρωποι, εἶχα πάθει τὰ ἴδια. Κάποτε μὲ εἶχαν κολλήσει σ' ἓνα ξυλάριον καὶ μ' ἔκλεισαν στὸ κοντὶ ὅπου ἔμεναν ἀρκετὸν καιρὸν καὶ γλύτωσα χάρις σ' ἓνα καλνιστὴν ποὺ ἤθελε ν' ἀνάρθῃ τὸ τσιγάρο του μὲ τὴ βοήθειά μου. Ἀλλὰ φορὰ πάλιν

ποὺ ἤμουν καταδικασμένο ὅπως ἀκριβῶς τώρα, ἓνας ἄνθρωπος σὰν καὶ σένα μὲ πῆρε προσεχτικὰ μαζί μ' ἄλλους συγκαταδίκους μου καὶ μᾶς παρουσίασε μὲ χίλιες προφυλάξεις στὰ παιδιά, σὲ κάποιο μᾶθημα Χημείας. Φέγαμε τότε καὶ συνεχίσαμε πάλι τὰ ταξίδια μας. Ἀπὸ τὴν αἵθουσαν ἐκείνην πέρασα στὸ ὑπαιθρον καὶ μὲ τὴν εὐχάριστη συντροφιά ποὺ βρῆκα, κατέληξα στὸ ὑγρὸ χῶμα τοῦ λειβαδιοῦ. Ἀπὸ κεῖ μᾶς ρούφηξεν ἡ ρίζα ἐνὸς χορταριοῦ ποὺ φαγώθηκεν ἀργότερα ἀπὸ ἓνα παχουλὸ ἀρνάκι. Τὸν

ἐγκέφαλον τοῦ ἀρνιοῦ, ὅπου πῆγα νὰ κατοικήσω, τὸν ἔφαγε μὲ ὄρεξι μιά ὡμορφη κοπέλλα, στὰ εὐαίσθητα νεῦρα τῆς ὁποίας πέρασα ἀρκετὲς μέρες. Δὲν ἄργησε νὰ πεθάνῃ καὶ κουβαληθήκαμε μαζί της στὸ μνήμα. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην παρετήρησα μὲ οἶκτον καὶ τὴν μεγάλην δειλίαν τῶν ἀνθρώπων. Ὅταν ἔφευγα ἀπὸ τὸν τάφον ἐνωμένο μὲ μερικὰ ἄτομα ὕδραγον, ἦταν νύχτα. Μόλις συναντήσαμε στὸν αἶρα τὸ ἀγαπημένο μας ὄξυγόνο χαλάσαμε τὴν παλιὰ συντροφιά γιὰ νὰ ἐνωθοῦμε μὲ τὸ νέο μας ταῖρι. Ἡ συνάντησίς μας ἔγινε κατὰ τὸ σένηδες πανηγυρικὴ καὶ μὲ

φωταΐαν. Κάποιος ἄνθρωπος, ποὺ περνοῦσε κείνην τὴν ὥραν ἀπὸ τὸ νεκροταφεῖον, τρόμαξε βλέποντας βρονκόλακας κ' ἔφυγε τρεχάτος. Τέτοιοι θρασυδεῖλοι εἶσθε σεῖς ποὺ μᾶς κρατεῖτε στὴν αἰχμαλωσίαν. Τί μᾶς κοιτάξετε ἄγρια σὰ νὰ πρόκειται νὰ μᾶς φᾶς; Ἔλα, δοκίμασε νὰ δοῦμε, ἂν θέλεις νὰ σὲ στείλουμε ἄναυλα στὸ αἰώνιο ταξίδι.

Τὸ φιαλίδιον τοῦ φωσφόρου ἄρχισε νὰ γίνεται πολὺ ἐνοχλητικό. Τὸ κλείδωσα στὸ σκοτεινότερο διαμέρισμα τοῦ ἐρμαρίου καὶ τὸ ἄφησα νὰ μοναλόγῃ.

20— (—28

Β'

ΓΥΡΩ ΣΤΗ ΖΩΗ

Είμαι τὸ πλάνο παιδί τῆς Φύσεως. Μισῶ τὴν ἐκφυλισμένη ζωὴ τῶν ἀνθρώπων, ποὺ μαραίνονται στὴ μονχλιασμένη ἀτμόσφαιρα τῶν πόλεων. Τρέχω στοὺς λόγγους καὶ τὰ λειβάδια, ρουφῶ τὸ γάλα στὴ βλάχικη στάνη, τρώγω

στὶς κρυάβουσες τὸ συνβλισμένο ἄρνάκι καὶ κοιμοῦμαι
στὰ χορταράκια τῆς ραχούλας, ὅπου μὲ νανουρίζουν οἱ
Ἀμαδρουάδες μὲ τὰ γλυκά τους λογάκια κι' ὁ τραγοπόδα-
ρος Πὰν μὲ τὸν μαγεμένο του αὐλό.

Εἶμαι τὸ ἔρμο παιδί τοῦ βουνοῦ. Περνῶ τὶς ὥρες μου
ἀνάμεσα στὰ ψηλὰ ἔλατα καὶ τὰ πλατύφυλλα πλατάνια.
Συντροφιά μου τὰ γλυκόφωνα πουλάκια καὶ τὰ τρελλὰ
ζαρκάδια. Ποῦ καὶ ποῦ συναντῶ κανένα τσομπάνο μὲ τὸ
κοπάδι του ἢ καμμιὰ βοσκοπούλα νὰ πλένῃ στὰ καθάρια
νερὰ τοῦ ρυακιοῦ. Εἶναι ἀληθινὰ ὡμορφες οἱ βοσκοποῦ-
λες. Κι' ὡμορφότερη ἀπ' ὅλες εἶν' ἡ ἀγαπημένη μου.

Εἶμαι τὸ τρελλὸ παιδί τοῦ γιалоῦ. Ξαπλώνουμαι στὴν
ἄμμονδιὰ καὶ παίζω μὲ τὰ κύματα. Αὐτὰ μοῦ φέρνουν
τὰ μηνύματα ἀπὸ τὶς μακρινὲς πολιτείες, ὅπου ζοῦν οἱ
κατάδικοι τῆς κοινωνίας. Βλέπεις στὸ βάθος τὰ φῶτα ποὺ
μοιάζουν σὰν κανδηλὲς νεκροταφείων; Ἐκεῖ κατοικοῦν ἄν-
θρωποι. Οἱ δύστηχοι! Λεύθεροι σκλάβοι! Τοὺς εἶδα μιὰ
μέρα ποὺ ἔχασα τὸ δρόμο τῆς καλύβας μου. Μάγουλα
βαμμένα μὲ σκονάκια, χέρια καὶ πόδια παραλυμένα, στή-
θια ἀρρωστιάρικα, κορμιὰ σάπια. Μὲ δέχθηκαν μ' ἓνα
παράξενο γέλιο, ποὺ ἔδειχνε πὼς ἦσαν εὐχαριστημένοι
ἀπ' τὴ ζωὴ τους καὶ περιφρονοῦσαν τὸν ἄξεστον ἐρημίτη.
Μὰ ἐγὼ δὲν τοὺς περιφρονῶ, τοὺς λυποῦμαι μονάχα τοὺς
κακόμοιρους.

Κ' εἶμαι τ' ἀμέριμνο παιδί τῆς μάνας μου. Γιὰ μὲν
ἀνθοῦν τ' ἀγριολούλουδα, γιὰ μένα κοκκινίζουν τὰ κού-
μαρα, γιὰ μένα κελαῖδοῦν τὰ πουλιά. Δικός μου εἶν' ὁ
ἥλιος, δικό μου καὶ τὸ Φεγγάρι. Τ' ἄστρα ποὺ φεγγαβο-
λοῦν, δικά μου εἶναι κ' ἐκεῖνα. Οἱ βράχοι μὲ τὰ βράα
τους, ὁ λόγγος μὲ τὰ δένδρα του κ' ἡ πλατειὰ ἡ θάλασσα
μὲ τ' ἄλμυρά νερά της εἶναι δικά μου ὅλα. Εἶμαι ἀρχον-
τας στὸ βασίλειό μου κ' ἔχω ἀρχόντισσα τὴν ἀγάπη μου.

ΕΚΔΡΟΜΕΣ

Θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ σᾶς παρουσιάσω τὸν πρῶτο
δάσκαλο, ποὺ εὐτύχησα νὰ ἔχω, ὅταν τεσσάρων χρονῶν
μορὸ ἀποφάσισα νὰ πάγω σχολεῖο. Μέσου ἀναστήματος,
παρ' ὀλίγον νὰ πῶ μεγέθους, μ' ἐξωγκωμένα τὰ μῆλα τῶν
παρειῶν, μὲ τὴν ἄνω σιαγόνα προεξέχουσαν, οὕτως ὥστε
νὰ φαίνωνται διαρκῶς οἱ κυνόδοντες (οἱ κοπτήρες εἰ-
παν διότι ὁ κυρτιάς τοῦ χωριοῦ μας ἔβγαζε μονάχα δόν-
τια χωρὶς νὰ τ' ἀντικαθιστᾷ), μὲ τὴν ράχιν ὑπενθυμίζον-
σαν κάμηλον τὴν δρομάδα, μὲ δακτύλους τῶν χειρῶν ὁστεώ-
δεις, τῶν ὁποίων πικρὰν ἀνάμνησιν ἔχουν τὰ δυστυχημέ-
να μου μάγοιλα, καὶ μὲ μιὰ βέργα, μὰ τί βέργα! φρίττω
ὁσάκις τὴν ἐνθυμοῦμαι. Μικροσκοπική, μόλις 30 ἑκατο-
στομέτρων μήκους καὶ ἐνὸς πλάτους, ἀλλὰ γερὴ ὅσον δὲν
φαντάζεσθε. Αἱ κακαὶ γλώσσαι διέδιδαν ὅτι κάθε βράδυ
ἔμπαινε μέσα στὸ λάδι διὰ νὰ διατηρεῖται πάντοτε χλωρά.
Τὸν συνήντησα τὸν ἀγαπητόν μου δάσκαλον πρὸ δύο ἐτῶν
ἐπάνω στὸ γεφύρι κεκρυφτό καὶ τρικλίζοντα καὶ ἐν τού-
τοις ἐτρόμαξα.

Σᾶς τὸν ἀνέφερα τὸν ἐξαιρετικὸν αὐτὸν ἄνθρωπο γιατί
τὶς πρῶτες μου ἐκδρομὲς εἶχα κάνει μαζί του. Κ' ἔτσι
κάθε φορὰ ποὺ μιλῶ γιὰ ἐκδρομή, νὰ σου κι' ὁ δάσκαλος
ὁ Βασίλης ἔρχεται ἀπρόσκλητος νὰ καταλάβῃ τὴν θέσιν
του στὸ τμήμα τῶν ἀναμνήσεων τοῦ ἐγκεφαλοῦ μου. Συγ-
χρονισμὸς παραστάσεων καθὼς βλέπετε. Εἰρήσθω ἐν πα-

ρόδω πώς δὲν ἤξευρα τότε τὴν λέξιν ἐκδρομὴ γιατί τὴν ὠνομάξαμε περίπατο. Κατὰ τὴν ἱστορικὴν ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἠυδόκει ἀπαξ τοῦ ἔτους ὁ κύρ Βασίλης νὰ μᾶς πάγη περίπατον, ἔπρεπε ὁ οὐρανὸς νὰ ἦτο τελείως ἀπηλλαγμένος νεφῶν. Ὁ ὁρὸς ἦτο ἀπαραίτητος. Κ' ἔτσι κάθε πρωὶ ὅλοι οἱ μαθηταὶ μετεβαλλόμεθα εἰς σοβαροὺς μετεωρολόγους διὰ νὰ προβλέψωμεν τὴν πιθανὴν κατάστασιν τῆς ἀτμοσφαίρας κατὰ τὸ μεσημέρι, διότι ἡ ἐκδρομὴ μας ἦτο πάντοτε ἀπογευματινὴ. Ὁ τόπος καὶ ὁ τρόπος τῆς ἐκδρομῆς ἦτο κάθε χρόνο ὁ ἴδιος. Ἡ πέτρινη βρύση ὁ ἀντικειμενικὸς σκοπός. Κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν στάθμευσις στ' ἀλώνια τοῦ χωριοῦ, ὅπου ὁ δάσκαλος, ξαπλωμένος στὸ χαλί του παρακολουθοῦσε τὸ ἀγώνισμα τῆς πάλης μεταξὺ τῶν μαθητῶν καὶ τὰ κλασσικὰ σκλαβάκια ποὺ παίζανε τὰ πρὶν μεγάλα παιδιά. Τὸ βέβαιον εἶναι, πὼς ἡ μεγαλύτερή μας χαρὰ ἦτο ποὺ γλυτώναμε ἀπὸ τὰ μαθήματα ἔστω καὶ δι' ἓν ἀπόγευμα.

Ὅταν μᾶς ἔφηνεν ὁ κύρ Βασίλης ἀπελπισμένος γιὰ τὴν προκοπὴ μας, ἀποκτήσαμεν ἓνα δάσκαλον πρὶν καλόν. Ἀ! αὐτὸς εἶχεν ἀρτίαν μόρφωσιν. Στὸ Γυμνάσιον ποὺ σπούδασεν εἶχεν ἀκούσει καὶ παιδαγωγικὰ μὲν ὥρα τὴν ἐβδομάδα ἀπὸ τὸν Καθηγητὴν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς. Αὐτὸς ἦταν φίλος τῶν ἐκδρομῶν. Μᾶς ἔμαθε πρῶτα τὴν λέξιν ἐκδρομὴ. Μᾶς εἶπε κάμποσα λόγια γιὰ τὴν χάρεα τῆς ἐξοχῆς καὶ μᾶς ὁδηγοῦσε συχνὰ στὰ βοινά. Ἀλλ' ὁ εὐλογημένος ἦτανε συγχρόνως καὶ ζηλωτὴς τοῦ καθήκοντος. Δὲν ἔπρεπε νὰ ποῦν οἱ πρόκριτοι τοῦ χωριοῦ πὼς ὁ δάσκαλος κονβαλεῖ τὰ παιδιά ἔξω ἀπὸ τὸ σχολεῖο καὶ δὲν τὰ μαθαίνει γράμματα. Ἡ πίστη πίστη κ' ἡ τέχνη τέχνη. Τὰ μαθήματα λοιπὸν ἐξακολουθοῦσαν στὸ ὑπαιθρον. Κ' ἐπειδὴ αἱ γνώσεις τοῦ δασκάλου μας εἰς τὴν Φυσικὴν Ἱστορίαν ἦσαν πολὺ περιορισμέναι καὶ τὸ φόρτε του ἦταν ἡ Γραμματικὴ, περὶ τοὺς κανόνας αὐτῆς ἐστρέφετο τὸ μά-

θημα.—Τὰ εἰς τῆς, πῆς, ... ζῶον ἔχασες τὰ ὄνης... καὶ δὲς του ζύλο.

Ἄρτι μὲν ἐπεταύμην εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοιτῶν ἔτι δὲ τὴν ἡλικίαν πρόσθετος ὢν. Εἶχα ἔλθει στὴν Πόλιν. Τὸ καλοκαίρι ἔβλεπα τακτικὰ στίς ἐφημερίδες: «Τὴν προσεχῇ Κυριακὴν πρωτοφανὴς ἐκδρομὴ δι' ἰδιαίτερον ἀτμοπλοίου εἰς τὴν μαγευτικὴν θέσιν κλπ. Θὰ συμμετάσχῃ ἡ περίφημος λατέρνα τοῦ πυροσβεστικοῦ ὁμίλου Ταταούλων. Γλέντια, γλέντια!» Νὰ ἐκδρομὴ μιὰ φορὰ συλλογιζόμενα. Ποῦ νὰρθῃ ἔδω ὁ δάσκαλός μου νὰ τὴ δῇ! Αὐτὰ διάβαζα κάθε βδομάδα, μὰ περίεργο, δὲν ἄκουα ποτὲ καὶ γιὰ κανένα σχολεῖο νὰ κάνῃ ἐκδρομὴ. Ἐδῶ, σκέφθηκα, τὰ πράγματα εἶναι διαφορετικὰ. Ὁ κόσμος εἶναι πολιτισμένος καὶ ξεύρει καλύτερ' ἀπ' αὐτά. Δὲν μ' ἄφηνεν ἓν τοῦτο ἡ περιέργεια. Ἐπρεπε μὲ κάθε τρόπο νὰ μάθω τὸ νέον εἶδος τῶν ἐκδρομῶν. Ἐπὶ τέλους ὑπὸ τὴν προστασίαν κάποιου φίλου ἀπέκτησα διὰ πρώτην φορὰν ἓνα εἰσιτήριο μίᾶς οἰκογενειακῆς ἐκδρομῆς, εἰς Κεατχανέ. Τὴν προηγούμενη νύκτα δὲν κοιμήθηκα μὲ τὴν ἀγωνίαν τῆς ἀναμονῆς. Σηκώθηκα πρωτοῦ νὰ χαράξῃ. Ἀπὸ τὸν Κασίμ Πασᾶ ἐμπήκαμε σ' ἓνα μεγαλοπρεπέστατο σλέπι καὶ ταξιδεύαμε. Ἡ μουσικὴ, μιὰ χαλασμένη φουσαρόνικα κ' ἓνα βιολὶ ξεκουρδισμένο, παίζανε βάλς καὶ μαζούρκα. Τὰ φῶς τρὸς καὶ τσάφλεστον ἦσαν ἀκόμη ἀγνωστα. Ἐπρεπε νὰ χορέψουμε. Μὰ τί τοὺς ἔπιασεν αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους; Δὲν περιμένουν τοῦλάχιστον νὰ βγοῦμε στὴ στεργιά παρὰ βάλθηκαν νὰ χοροπηδοῦν πάνω στὸ πλεούμενο; Δὲν μποροῦσα ὁμως νὰ κάνω ἐξαίρεσι καὶ νὰ φανῶ πὼς δὲν ξέρω τί θὰ πῇ ἐκδρομὴ. Ἦμουν ἀποφασισμένος νὰ κάνω ὅτι ἔκαναν οἱ ἄλλοι. Μοῦ συνέστησαν λοιπὸν γιὰ ντάμα ἓνα λιλιπούτιον δεσποινίδιον, ποὺ ὠρισμένως ἦτο μετεμφυχωμένος σκίουρος. Δὲν ἐννοοῦσε νὰ καθήσῃ οὔτε δευτερόλεπτο. Συλλογίσθηκα νὰ τὴν ἐκδικηθῶ. Σ' ἓνα γῦρο

την παρέσυρα πάνω σὲ μιὰ λεμονόφλουδα. Τὸ πέσιμο ἦταν τόσο ἀπότομον, ὥστε δὲν ἐπρόφθασα νὰ τὴ γλυτώσω. Καὶ δὲν ἔπαθε μὲν τίποτε ἢ ἴδια, ἀλλὰ τὸ κάτασπρό της λιγὸ φουστανάκι, ποὺ ἴσως γιὰ πρώτη φορὰ τὸ εἶχε βάλει, ἔγινεν ἀγνώριστο. Ἐπεστράτευσα ἐννοεῖται ὅλα τὰ Ἑλληνικά καὶ Γαλλικά μου κομπλιμέντα γιὰ νὰ ἐλαφρύνω ὅπωςδὴποτε τὴν θέσιν μου, ἀλλὰ δυστυχῶς καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐκδρομῆς τὸ δεσποινίδιον δὲν μὲ πλησίασε ξανά.

Ὅταν βγήκαμε στὴ στεργιά, μᾶς περιώρισαν σ' ἓνα περίβολον μὲ σφρηματοπλέγματα γύρω-γύρω, κάθησαν δυὸ τρεῖς ἀπόξω γιὰ νὰ μὴν ἐπιτρέπουν τὴν εἴσοδον σ' ὅσους δὲν εἶχαν πληρώσει, ἢ χαλασμένη φυσσαρόνικα καὶ τὸ ξεκουρδισμένο βιολί πῆραν τὴν τιμητικὴ θέσιν καὶ ἄρχισε, δηλαδὴ ἐξηκολούθησεν ὁ χορός. Φάγαμεν ἐν τῷ μεταξὺ τὰ καφετδάκια καὶ τὸ τυρὶ ποὺ εἶχαμε, μαζὶ μὲ τὶς σάπιες ντομάτες ποὺ μᾶς προμήθευσεν ὁ μπακάλης. ἤπιαμεν ἀφθονο νερὸ μὲ τ' ἀλαστράπτοντα ποτήρια τοῦ καφετζῆ ποὺ μυρίζανε κρασί βιδάνιο, καὶ ψηθήκαμεν ἀρκετὰ στὸν ἥλιο γιὰτὶ οἱ τέντες τῆς ἐξοχικῆς ταβέρνας ἦσαν τρανοπαράντι. Τί ἐσήμαιναν ἂν ὀλίγα βήματα μακρονὰ χιλιάδες δένδρα ἀπλώναν τὸν δροσερὸ τὸν ἴσκιον καὶ ἂν ἔτρεχε ποτάμι τὸ καθαρό νερό.

Δὲν ἔπρεπε νὰ βγοῦμε ἀπὸ τὰ σύρματα τῆς μάνδρας γιὰ νὰ μᾶς καμαρώνουν ὅσοι ἦσαν ἀπέξω καὶ νὰ ψιθυρίζουν: «Τοὺς βλέπετε αὐτοὺς ἐκεῖ; Εἶναι ἐκδρομὴ ἀπὸ τὸ Σταυροδρόμι». Τὸ βράδυ γυρίσαμε τρικλίζοντας καὶ οὐρλιάζοντας.

Πέρασαν χρόνια καὶ καιροὶ ἀπὸ τότε. Ὁ δάσκαλός μου κ. Βασίλης πέθανε, ὁ ἄλλος μὲ τὴ Γραμματικὴ του δὲν ξεύρω τί ἀπέγινε, τὸ δεσποινίδιον, ποὺ θάναί τὴν τώρα καμμιὰ ἀπὸ τὰς κυρίας τῶν ὁποίων παρελαύνουν τὰ ὀνόματα στὰ δελτία τῶν κοσμητῶν κινήσεων, θὰ ἔχασεν ὁλότελα τὰ ἐπεισόδιον, ἄρχισα καὶ ἐγὼ νὰ κατεβαίνω τὸν κατήφορον

τῆς ζωῆς, μὰ κάθε φορὰ ποὺ βλέπω μικροὺς καὶ μεγάλους νὰ τρέχουνε στὴν ἐξοχή, θυμοῦμαι πάντα μὲ κάποια νοσταλγία τὶς παλιᾶς ἐκείνης μέρες ὅποτε μᾶς συντρόφεινε στὶς ἐκδρομὰς ἡ γλυκεῖα παιδικὴ ἡλικία ποὺ, ἀλλοίμονο, μᾶς ἐγκατέλειπεν ὀριστικῶς.

5-4-27

ΤΕΛΕΙΟΦΟΙΤΟΙ

“Απ’ όλους τους μήνας συμπαθῶ ξεχωριστὰ τὸν Ἰουνίον, πὺν μοῦ προσφέρει κάθε χρόνο τὴν εὐχαρίστησι νὰ παρακολουθῶ μιὰ σπουδαία μεταβολὴ στὴν ζωὴν ὁρισμένων ἀνθρώπων.

Θυμοῦμαι μὲ πόση λαχτάρα περιμέναμεν, ὅταν εἴμαστε παιδιὰ, τὴν ἐποχὴν αὐτὴν τῶν σχολικῶν διακοπῶν. Τί θαυμάσιο πρᾶγμα, νὰ σηκώνεσαι τὸ πρωὶ ὅποιαν ὥρα ξυπνήσης, νὰ τρέχῃς στὸ βουνὸ χωρὶς νὰ δίνῃς λογαριασμὸ κανενός, νὰ σκαρφαλώνῃς στὰ δένδρα καὶ νὰ τρῶς φρούτα ὡς πὺν νὰ βαρεθῇς, νὰ κάνῃς τοῦμπες στ’ ἀλώνια ἀνάμεσα στὰ δεμάτια τοῦ σιταριοῦ, καὶ νὰ γλυτώνῃς τὸ μισὸ ξύλο ἀπ’ ὅ,τι ἔτρωγες (τὸ ἄλλο μισό, τὸ σπιτικό, βαστοῦσε ὅλη τὴ χρονιά). Γελοῦνε τώρα τὰ σημερινὰ μαθητοῦδια μὲ τὴν ἀπλοϊκότητά μας. Πῶς ἀλλάζουν οἱ καιροί! Ο *tempora*, ο *mores*! Οἱ νεαροὶ βλαστοὶ τῆς μεταπολεμικῆς περιόδου εἰν’ ἀρκετὰ προσωδευμένοι, ὥστε νὰ μὴν ἱκανοποιοῦνται μὲ τόσο λίγα πράγματα. Περιμένουν βέβαια κι’ αὐτοὶ μὲ χαρὰ τὸ τέλος τῆς χρονιάς, ἀλλὰ τὰ ἰδανικά τους εἶναι διαφορετικά ἀπὸ τὰ δικὰ μας. Εἶναι περιττὸν νὰ τ’ ἀραδιάσουμε, γιατί ὅλοι τὰ ξέρετε. Μοῦ κάνει ὅμως ἐντύπωση ἡ μεγάλη μεταβολὴ στὸν χαρακτήρα μερικῶν τελειοφοιτῶν. Μόλις ξεπορτίσουνε γιὰ πάντα ἀπὸ τὸ σχολεῖο γίνονται ἄλλοι ἄνθρωποι. Θαρρεῖς πῶς θέλουν νὰ ξεχάσουν ὁλότελα τὴν περασμένη τους ζωὴ καὶ νὰ κό-

ψουν κάθε δεσμὸ μ’ αὐτὴν. “Αμα περάσουν μερικὰ χρόνια καὶ τοὺς σφίξῃ ὁ ἀγώνας γιὰ τὴν ὑπαρξί, στρώνουν ὅπωςδήποτε ἀλλ’ εἰν’ ἀπόλαυσι νὰ τοὺς παρακολουθήσῃ κανεὶς τοὺς πρώτους μῆνες ὕστερ’ ἀπὸ τὸ ξεσχόλισμα.

Τὸν βλέπετε τὸν Μίμη τί συμπαθητικὸς νέος πὺν εἶναι; Τοῦ τῶπαν ἄλλως τε τὰ κορίτσια τῆς γειτονιάς, τοῦ τὸ ψιθύρισε κ’ ἡ μαμὰ τῆς Κικῆς πὺν τὸν ἐκτιμᾷ ξεχωριστά, τὸ ἐπεβεβαίωσε κι’ ὁ μπάρμπα Νίκος πὺν εἶναι θυρωρὸς στὸ μαγαζὶ τοῦ πατέρα του. Ὁ καὺμένος ὁ Μίμης θησαυρὸς ἀνεκτίμητος, παραγνωρισμένος χρόνια τώρα στὸ σχολεῖο. Πέρασεν ἀπὸ τὰ χέρια τόσων δασκάλων καὶ δὲν ἄκουσε ποτὲ καμμιὰ φιλοφρόνησι. Οὔτε Μίμη, οὔτε Μιμάκη τὸν λέγανε. Αἰωνίως μὲ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ἢ τὸ ἐπίθετο. Ὁ ἀριθμὸς 13 στὸ μάθημα. Πάλι δὲν προσέχει ὁ Κριθαρόπουλος. Μερικὰ τιμητικὰ ἐπίθετα καὶ κάπου-κάπου ἓνα χαστοῦνι ἦσαν τὰ μόνα φιλοδοχήματα πὺν δελόντανε. Καὶ τώρα πὺν εἰν’ ἐλεύθερος πολίτης, θαρρεῖ πῶς ἀνοιζαν τὰ ἐπουράνια καὶ γιορτάζουν τὸν λυτρωμό του. Βάλλτε νὰ πιοῦμε παιδιὰ. Στὸ πείσμα ἐκείνων πὺν μᾶς παίδεψαν τόσον καιρό. Καὶ σὺ Γιώργο λεβέντη, πούσαι τέλειος καραγκιόζης, παράστησέ μας τὰ σκέρτσα ὅλων τῶν δασκάλων. “Ανοιχτὰ τὰ κουτιά τῶν σιγαρέττων πάνω στὸ τραπέζι. Μαζί μας ὑποφέρανε τὸν διωγμό, μαζί θὰ γλεντήσουμε. Κι’ ἄσβεστη θὰ μένῃ ἡ πίπα τοῦ Μιμάκη. Μ’ αὐτὴν θὰ κυκλοφορήσῃ καὶ στὸν ἴσιο δρόμο, σκορπιζοντας τοῦφες καπνοῦ ἀπὸ τὸ στόμα καὶ τὴ μύτη. Πρέπει νὰ δοῦνε τὴ δόξα του μικροὶ καὶ μεγάλοι, ἀπὸ τὸν παλιό του διευθυντὴ ὡς τὸν παιδονόμο, πὺν δὲν ἔχουνε πιά καμμιὰν ἐξουσίαν ἐπάνω του, νὰ τὸν καμαρώσουνε κ’ οἱ παλιοὶ του συμμαθηταὶ πὺν δὲν ἔσπασαν ἀκόμη τὰ δεσμὰ τους. Ὁ Μίμης πῆρε τὸ χαρτί του. Σὰν τὸ καράβι πὺν μόλις ἐμπῆκε στὴ θάλασσα καὶ δὲν συνάντησεν ἀκόμα καμμιὰ τρικυμία, μὲ τὸ μεταξωτὸ μανδηλάκι πὺν κυματίζει σὰ

σημαία στην τσέπη του σακακιού, στραβό το καπέλλο και τσάφλεστον γραβάτα, κάνει ο νεαρός κουκουρδίκος ναυτικήν επίδειξιν στα πεζοδρόμια του Πέραν. Τὸ μεσημέρι θὰ πάρη τ' ὀρεκτικό του σὺν κῆπο τοῦ Ταξιμοῦ και τ' ἀπόγευμα θὰ ταξιδέψη στα νησιά ἢ τὸν Βόσπορο. Πρέπει νὰ τὸν δῇ και νὰ τὸν χαρῇ ὅλος ὁ κόσμος τὸν Μιμάκη, τὸ πουλάκι μου!

Ρίξτε μιὰ ματιά καί στὴ Λουλοῦ πὺν ξεσκόλισε. Ὁ μπαμπᾶς τῆς ἀγόρασε μαλαματένιο ρολόγι τοῦ χεριοῦ κ' ἡ μαμάκα τῆς χάρισε μιὰ τσάντα ἀπὸ γνήσιο δέρμα φώκιας. Τικ-τάκ χτυποῦνε τὰ τσιουνάκια τῆς ρυθμικὰ τὶς πλάκας τοῦ πεζοδρομιοῦ και τὰ μάτια τῆς σκορποῦνε σαϊτιές στὸ διάβα τους. Θὰ συναντήσῃ τὴ δασκάλα τῆς και θὰ κἀνῃ πὺς δὲν τὴ βλέπει, θὰ χαιρετήσῃ μὲ γλυκύτατο μειδίαμα τὸν Τοτό, πὺν γνώρισε φῆς στὸ τσαϊ τῆς φιληνάδας τῆς, θὰ σιάξῃ τὴν ἄκρη τῶν κουρεμένων τῆς μαλλίων στὴ βιτρίνα κάποιου μαγαζιοῦ, και θὰ πάῃ τ' ἀπόγευμα στὸ Μόδι νὰ πάρη τὸ μπάνιο τῆς. Τὴν Κυριακὴ θὰ κἀνῃ ἐκδρομὴ ὁ Ἀθλητικὸς τους Σύλλογος στὰ Φλώρια και θὰ χορέψῃ ὡς τὸ βράδυ μ' ἓνα σιφὸ λεβεντόπαιδα, πὺν θὰ τῆς κἀνουν χίλια κομπλιμέντα. Τὴ στενοχωρεῖ μονάχα τὸ σπίτι, ὅπου δὲν τὴν καταλαβαίνουν καθόλου οἱ δικοί τῆς, ἡ μαμά πὺν περιμένει δουλειές ἀπ' αὐτὴν σὰν νὰ μὴν εἶχε δίπλωμα, ὁ μπαμπᾶς πὺν δὲ σκαμπάζει γρὺ φραντσέζικα κ' ἡ γιαγιά πὺν θέλει νὰ τῆς δίνη συμβουλές, χωρὶς νὰ ξέρῃ τὰ ἐγγλέζικα. Μὰ ἔννοια σας και θὰ τοὺς διορθώσῃ ὅλους ἡ Λουλοῦ. Θὰ τοὺς κἀνῃ νὰ καταλαβαίνουν ἀπὸ κόσμο και πολιτισμό. Μεθαέριον πὺν θὰ προσκαλέσῃ σπίτι τὴν παρέα τῆς, θέλει νάναί ὅλα ἐν τάξει. Θὰ δώσῃ αὐτὴ ὅλες τὶς ὁδηγίες και θὰ κἀμῃ τὸ σχετικὸ μάθημα στὴ μαμά τῆς, γιὰ νὰ μὴ ντροπιασθῇ μπρὸς στὰ ἐπίσημα πρόσωπα. Καί πὺν τᾶμαθεν ὅλ' αὐτὰ τὸ πεταχτὸν κοπελούδιον, ἀφοῦ στὸ σχολεῖο δὲν ἄκουε

παρὰ κατσάδες κ' ἦτανε πάντα τιμωρημένη; Τῆς τῶπεν ἡ Νίνα πὺν πάει στὸ Ἑγγλέζικο κ' ἡ Μαρίκα πὺν ἔκανε χρόνια στὸ φραντσέζικο σχολεῖο. Τὰ εἶδε μὲ τὰ μάτια τῆς σὲ μιὰ reception πὺν τὴν εἶχαν καλέσει στ' Ἀμερικάνικο. Καί τώρα δὲν πρέπει νὰ νομίζουν πὺς δὲν τὰ ξέρει. Τοῦ χρόνον θὰ πάῃ κι' αὐτὴ σ' ἓνα ξένο σχολεῖο, νὰ βάλῃ ἀπὸ κεῖνα τὰ ὁμορφα καπέλλα μὲ τὶς βοῦλες, θὰ γίνῃ μαμζέλ ἢ μὲς γιὰ νὰ τὴν ζουλεύουν οἱ παλιές τῆς φιληνάδες. Μὰ εἶναι τρέλλα τώρα πὺν ξεσκόλισεν ἡ Λουλούκα, τὸ πουλάκι μου!

Ὁρισμένως ἀποτελοῦμεν ἀνορθογραφίαν μέσα στὴ νέα γενεὰ ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι μὲ τὴν παλιὰ διανοητικότητα. Ἄν ἦμουν δάσκαλος, θᾶφερνα ριζικὴ μεταβολὴ στὸ εκπαιδευτικὸ μας σύστημα. Λεύτερα τὰ παιδιά! Νὰ μεγαλώνουν ὅπως τὰ δένδρα στὸ λόγγο. Ἄλλα θὰ στραβωθοῦν, ἄλλα θὰ τσακισθοῦν κι' ὅποιο γλυτώσῃ. Μὰ τότε, θὰ μοῦ πῆτε, μποροῦσαν και νὰ λείφουν τὰ σχολεῖα. Αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν ἀντίληψιν ἔχουν κι' ὁ Μιμάκης κ' ἡ Λουλούκα, πὺν ξέρουν πιὸ καλὰ ἀπὸ μᾶς τὸν κόσμον.

ΕΚΦΥΛΙΣΜΟΣ

Ὁ αἰωνίως ἀπογοητευμένος, διὰ τὸν ὁποῖον κάθε πέραν καὶ καλύτερα, ἐνέσκηψε μὲ τὴν φιλοσοφίαν του στὸν κύκλον τῶν ἀργοσχόλων.

— Πάει, χάλασε πιά ὁ κόσμος ἀπὸ τὰ θεμέλια του. Ὡς καὶ τὰ ζῶα ἀκόμη ἔχουν ἐκφυλισθῇ. Ποῦ ἀκούσθηκε νὰ κυκλοφοροῦν μέσα στὴν καρδιά τοῦ χειμῶνος μύγες καὶ κουνούπια;

— Ἀφοῦ κυκλοφορεῖς ἐλεύθερα κάθε ἐποχὴ ἐσὺ ποὺ μᾶς ἔγινες πρὸ πολλοῦ κουνούπι μὲ τὶς ιδέες σου, πῶς παραξενεύεσαι γιὰ τὴν στάσιν τῶν ἄλλων ἐντόμων; τοῦ ἀντέτεινεν ἀμέσως τὸ πνεῦμα τῆς ἀντιλογίας.

— Ἀφῆστε, φίλε μου, τ' ἀστεῖα γιατί τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀρκετὰ σοβαρὸ κι' ἀξίζει νὰ τὸ ἐξετάσῃ κανεὶς βαθύτερα. Πρόκειται γιὰ κάποια ριζικὴ μεταβολὴ στὰ συνήθεια ὁρισμένων ζώων ποὺ ἔχει βέβαια τὴν αἰτίαν του. Καθὼς ξέρετε...

— Δὲν ξέρουμε τίποτε, τὸν διέκοψε τὸ ζιζάνιον.

— Νὰ ξεραθῇς λοιπὸν καὶ ν' ἀκούσῃς, τοῦ εἶπεν ὁ φιλόσοφος συνεχίζων τὴν ἀγόρευσίν του. Πολλὰ ζῶα λοιπὸν ναρκώνονται τὸν χειμῶνα εἴτε ἀπὸ τὸ πολὺ κρύο, εἴτε γιατί δὲν βρίσκουν τροφή. Κοιμοῦνται ὥς τὴν ἀνοιξιν, ὥς ποὺ ν' ἀνατεῖλουν δηλαδὴ καλύτερες μέρες. Νυχτερίδες, ἀρκοῦδες, φίδια καὶ βαθρακοὶ μαζεύονται στὶς τρύπες τους καὶ κοιμοῦνται βαθειὰ χωρὶς νὰ φροντίζουν οὔτε γιὰ φαγὶ οὔτε γιὰ θέρμανσι. Ἀπὸ τὰ ἔντομα πάλιν, ἄλλα ψοφοῦν πρὶν ἔρθῃ ὁ χειμῶνας κι' ἄλλα ναρκώνονται.

— Ξεχνᾷς τὶς ψεῖρες ποὺ εἶν' ὀλοζώντανες ὅλο τὸ χρόνο, τὸν διέκοψε πάλιν ὁ ἔξυπνος.

— Αὐτὲς δικαιολογοῦνται πληρέστατα, ἀφοῦ τὶς προμηθεύεις τροφή καὶ τὶς ζεσταίνεις στὸν κόρφο σου. Ἄλλ' εἶναι τελείως ἀδικαιολόγητες οἱ μύγες καὶ τὰ κουνούπια. Ἐδῶ πρόκειται πλέον περὶ ἐκφυλισμοῦ. Καὶ αἴτιος τοῦ κακοῦ εἶν' ὁ ἄνθρωπος. Αὐτὸς διαφθείρει ὅλα τὰ ζῶα ποὺ ἔρχονται εἰς συγχρωτισμὸν μαζί του. Τὸν σκύλον μὲ τὰ τόσα προτερήματα μετέτρεψεν εἰς δουλοφρονέστατον κυνάριον, ποὺ κουνάει τὴν οὐρά του γιὰ ἓνα κομμάτι κόκκαλο. Τὸ ὑπερήφανο ἄλογο κατήντησε ξεπεσμένο ὑποζύγιον. Οἱ νυκτόβιες γάτες γυρίζουνε μέρα μεσημέρι στὰ μαγειρεῖα. Πῶς θέλετε λοιπὸν νὰ ἐξαιρεθοῦν οἱ μύγες καὶ τὰ κουνούπια; Ἄνοιξε διάπλατα πόρτες καὶ παράθυρα γιὰ νὰ τὰ ὑποδεχθῇ. Μαζεύει γύρω στὰ σπίτια σκουπίδια καὶ στεκούμενα νερά γιὰ νὰ περιποιηθῇ τ' αὐτὰ τους. Προσφέρει ὅ,τι καλὸ διαθέτει, ὥς καὶ τὸ κόκκινον ἢ γαλάζιον τοῦ αἵματος, γιὰ νὰ τὰ θρέψῃ. Κι' αὐτὰ ἐπειδὴ δὲν ἔχουν τίποτε ἄλλο νὰ τοῦ δώσουν εἰς ἀνταπόδοσιν, τοῦ ἀφήνουν παντοῦ ὅπου περνοῦν τὰ ὑπολείμματα τῶν τροφῶν ποὺ δὲν χώνεψαν, ἢ τοῦ χαρίζουν τὸ μικρόβιον καμμιᾶς ἀρρώστειας. Φαίνεται ὅμως πῶς ὁ βασιλεὺς τῆς Φύσεως δὲν ἠμπορεῖ νὰ κάνῃ δίχως τὴ συντροφιά τους οὔτε τὸν χειμῶνα. Καὶ παραχωρεῖ γιὰ καταφύγιον τοὺς τὰ ἐπιλωμένα του δωμάτια μὲ τὴ θέρμανσι τὴν κανονικὴ. Ποιὸς ὁ λόγος λοιπὸν ν' ἀποχαιρετήσουν τὴ ζωὴ, ποὺ καὶ γι' αὐτὰ εἶν' ἀρκετὰ γλυκεῖα;

— Θὰ μοῦ ἐπιτρέψῃς, ἀγαπητέ, νὰ σοῦ κάνω μίαν ἐρώτησιν διότι μοῦ ἤρθεν αὐτὴ τὴ στιγμὴ μία ἰδέα, εἶπεν ὁ σοβαρώτερος τῶν ἀκροατῶν. Αὐτὰ τὰ ἔντομα ποὺ γυρίζουν μὲ τόσην ἀνθάδεια, ξέρεις ἂν εἶναι ἀρσενικά ἢ θηλυκά;

Τὸ ἀκροατήριον δέχθηκε μ' ἀκράτητα γέλια τὴν ἀπρόο-

πτον ἐρώτησιν. Ἄλλ' ὁ ρήτωρ χωρὶς νὰ τὰ χρίσῃ ἔλαβε νέαν ὁρμήν.

— Θηλυκὰ εἶναι τ' ἀφιλότιμα, κύριοι, θηλυκὰ! Τ' ἀρσενικὰ ὅταν ἐκτελέσουν τὸν προορισμό των τὸ καλοκαῖρι, πεθαίνουν χωρὶς παράπονο. Τὰ ἐφτάφυχα θηλυκὰ πιάνονται μὲ πείσμα ἀπὸ τὴ ζωὴ καὶ δὲν θέλουν νὰ ξεκολλήσουν. Ἄλλως τε ὅσον ἀφορᾷ τὰ κουνούπια, τ' ἀρσενικὰ δὲν ἔρχονται ποτὲ νὰ μᾶς ρουφήσουν τὸ αἷμα. Πᾶνε στὰ λουλούδια νὰ τρυγήσουν μέλι γιὰ νὰ ζήσουν. Ὅλ' αὐτὰ ποὺ σφυρίζουνε δαιμονισμένα τὴ νύχτα γύρω ἀπὸ τὰ κρεββάτια μὲ τὴ δίψα τοῦ αἵματος εἶναι τὰ αἰώνια θηλυκὰ.

— Εἶναι λοιπὸν σωστή ἡ ἰδέα ποὺ μοῦ κατέβηκε, φώναξε θριαμβεντικά ὁ σοβαρὸς ἀκροατής. Δὲν φταῖνε τὰ ἔντομα, κύριοι, φταῖνε τὸ φῦλον. Συμβαίνει καὶ σ' αὐτὰ ὅ,τι καὶ στὸν ἄνθρωπον.

Κανεῖς ἀπὸ τοὺς παρόντας, ποὺ ἦσαν ὅλοι ἄνδρες, δὲν ἔφερεν ἀντίρρησην.

5—1—28

ΣΟΒΑΡΟΤΗΣ

Μὲ σταμάτησε στὸ δρόμο προχθὲς ὁ πλανόδιος κριτικός καὶ μοῦ ἔκανε τὴν παρατήρησι πὼς δὲν εἶναι πολὺ σοβαρὸ ν' ἀσχολοῦμαι μὲ μῦθες κι' ἄλλα παρόμοια ζωφύα. Ἐπειδὴ δὲν εὐκαιροῦσα κείνη τὴ στιγμή νὰ τοῦ ἀπαντήσω κ' ἐπειδὴ τὸ παράπτωμα διεπράχθη δημοσίᾳ ἐθεώρησα καλὸν νὰ ἐξηγηθῶ καὶ δημοσίᾳ.

Νομίζω πὼς ἡ σοβαρότης στὴν ἐποχὴ μας ἔχασε τὴ σημασίαν της καὶ γελοιοποιήθηκεν, ὅπως τόσα ἄλλα πράγματα. Κι' ἂν ρωτήσετε πολλοὺς τί ἐννοοῦν μ' αὐτὴ τὴ λέξι, θ' ἀκούσετε τίς πρὸ παραδόξας ἐρμηνεῖες.

Ἡ νοικοκυρὰ ἔξαφνα ποὺ γινεῖται σοβαρὸν κύριον διὰ νὰ ὑπενοικιάσῃ κάποιο δωμάτιο, τὸν θέλει λίγο ἡλικιωμένο, ντυμένον ὅπως πρέπει, λιγόλογο καὶ ὄχι πολὺ τολμηρό. Αἱ ἀντιλήψεις ὅμως τῆς νοικοκυρᾶς μεταβάλλονται ἀναλόγως τῆς ἡλικίας καὶ τῆς οἰκογενειακῆς τῆς καταστάσεως. Ὁ ἔμπορος ποὺ θέλει σοβαρὸν ὑπάλληλον, τὸν ἐννοεῖ μιὰ μηχανὴ ποὺ νὰ μὴν ἔχῃ ξεχωριστὴ θέλησι καὶ νὰ προσαρμόζεται μὲ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἐπιχειρήσεως. Ἡ δεσποινὶς ποὺ ζητεῖ σοβαρὸν κύριον, τὸν φαντάζεται σὰν ἱππότη ποὺ θὰ τὴν ὀδηγήσῃ χωρὶς πολλὰς διατυπώσεις στὸ ἀρμόδιο δημαρχικὸν τμήμα. Κι' ὁ σοβαρὸς τέλος κύριος ποὺ ἐπιθυμεῖ σοβαρὰν νέαν, τὴν θέλει περιορισμένην στὸ σπῖτι καὶ χωρὶς τὴν τάσι ν' ἀνακατώνεται στὸ κάθε τι.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ διάφορα ἐπαγγέλματα, σοβαρὸς ἡμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ ἕνας ἔμπορος, τραπεζίτης ἢ διπλω-

μάτης. Κατὰ δεύτερον λόγον ἔρχονται οἱ ὑπάλληλοι ἐμπορικῶν ἢ τραπεζικῶν ἰδρυμάτων ποὺ ἔχουν ὅπωςδήποτε μέλλον εὐρύ.

— Καὶ τί δουλὲιὰ κάνει ὁ μνηστήρ τῆς Νίτσας περικαλῶ; ρωτᾷ ἡ κυρία Πραξιθέα τὴν μέλλονσαν πεθεράν.

— Ἄ, εἶναι πολὺ σοβαρὸς νέος· ἐργάζεται στὴν ἐταιρείαν Ἀετὸς ποὺ φτιάνει κονσέρβες.

Στὴν τελευταίαν βαθμίδα τῆς σοβαρότητος, ἐκεῖ δηλαδὴ ποὺ παύει πλέον ν' ἀναγνωρίζεται ἡ παρουσία τῆς, κατατάσσονται οἱ παπᾶδες, δασκάλοι καὶ λόγιοι παντὸς εἶδους. Στούς παπᾶδες κολνοῦν κάποτε διὰ τὸ σοβαρώτερον τὸ ὁφθίκιον τοῦ ἀρχιμανδρίτου καὶ στοὺς δασκάλους τὸν τίτλον τοῦ καθηγητοῦ. Ἄλλ' ὁ ἔρμος ὁ λόγιος μένει πάντα λόγιος χωρὶς κανένα διάσημο ποὺ νὰ καλυτερεύῃ λιγάκι τὴ θέσι του. Ἐξακολουθεῖ πάντα νὰ εἶναι ὁ πολυλογᾶς ποὺ λέγει ἢ γράφει ἀνοησίες. Ἐκτὸς ἐὰν ἀκολουθεῖ τὸ ρητόν, ὅτι ἡ σιγὴ κόσμον φέρει, ὁπότε περνᾷ στὸν κύκλον τῶν διανοουμένων, ἢ ἐὰν ρίχνει στάχτη στὰ μάτια τοῦ κόσμου ἀραδιαζοντας πομπώδεις λέξεις καὶ φράσεις ποὺ δὲν τις καταλαβαίνει οὔτε ὁ ἴδιος, ὁπότε μεταβάλλεται εἰς σοφόν.

Ἄλλ' ἡ γενικὴ αὐτὴ ἀντίληψις περὶ σοβαρότητος δὲν μοῦ φαίνεται καθόλου σοβαρά. Κληρονομήσαμεν ἢ δημιουργήσαμε μόνοι μας μερικὲς στραβὲς ιδέες καὶ τις συνηθίσαμε τόσο πολὺ, ὥστε νὰ μᾶς φαίνονται εὐχάριστες.

Μὲ τί θέλετε λοιπὸν ἀγαπητὲ ν' ἀσχολοῦμαι; Μὲ τοὺς ἐλέφαντας ποὺ ἔχουνε βαρεῖς γοῦνες καὶ γυρῶζονε μ' αὐτοκίνητα, ἢ μὲ τις σουσουράδες ποὺ κινοῦν διαρκῶς τὰ πισινὰ τους στὰ χορευτικὰ κέντρα; Ἄλλὰ γι' αὐτοὺς εἶναι ἀφιερωμένες ὁλόκληρες κοσμικὲς στήλες τῶν ἐφημερίδων. Ἡ μήπως ἐπιθυμεῖτε νὰ μιλήσουμε γιὰ τὴν τιμὴ τῆς στεργλίνας καὶ τὸ ἐμπόριον τῶν μεταξωτῶν; Ἄλλ' αὐτὰ τὰ μαθαίνετε ὅλοι ἀπὸ τὴν κούνια καὶ τὰ ξέρετε καλύτερ'

ἀπὸ μᾶς. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ μερικὰ πράγματα γύρω σας, ποὺ δὲν ἔτυχε νὰ τὰ προσέξετε καὶ ποὺ ἀξίζει νὰ τὰ γνωρίσετε. Στὸν κόσμον ζοῦμε, κ' οἱ πιὸ πολλοὶ ξέρουν ἐλάχιστα πράγματα ἀπὸ τὸν κόσμον αὐτόν. Κ' ἔτσι χάσκουμε στὸ κάθε καινούργιο ποὺ παρουσιάζεται μπροστά μας.

Χρόνια τώρα μᾶς ξεκουφαίνουν τὰ γραμμόφωνα καὶ δὲν ξεύρουν πολλοὶ πῶς ξεφωνίζουν αὐτὰ τὰ διαβολικὰ μηχανήματα. Ἄν πῆτε γιὰ τὰ τηλέφωνα ἢ τὸν ἀσύρματον ποὺ κατήντησαν τόσο κοινά, τὰ θεωροῦμεν μυστήρια. Μᾶς βρίσκει καμμία ἀρρώστεια καὶ καταφεύγουμε στοὺς ἐξορκισμοὺς καὶ τὰ γιαιοσοφία. Γιατὶ δὲν ξεύρουμε ἀπὸ ποῦ προέρχονται. Χορεύουμε ἀπὸ τὸν πυρετὸ καὶ τρομοκρατούμεθα ἀπὸ τὸν ἐξανθηματικὸ καὶ δὲν ἔχουμε τὴν περιέργεια νὰ μάθουμε ποιὸν ρόλον παίζουνε σ' αὐτοὺς τὰ κουνούπια καὶ οἱ ψεῖρες. Δὲν ξεχωρίζουμε τίς νυχτερίδες ἀπὸ τὰ πουλιά, τίς φώκιες ἀπὸ τὰ ψάρια καὶ ὑπάρχουν πολλοὶ ποὺ νομίζουν πῶς οἱ πατάτες φυτρώνουν στὰ δένδρα καὶ τὰ σφουγγάρια στὰ χωράφια. Μάτια ἔχουμε καὶ δὲν ξέρουμε νὰ τὰ μεταχειρισθοῦμε, μυαλὸ ἔχουμε καὶ τ' ἀφήνουμε ἀδούλευτο.

Ἄλλ' ἔχουμε, θὰ μοῦ πῆτε, μέγαλα, αὐτοκίνητα καὶ ἄφθονο φαγί.

Αὐτὰ ἔχουν καὶ τὰ διάφορα τετράποδα ποὺ μᾶς συντροφεύουν. Νομίζετε λοιπὸν πῶς δὲν πρέπει νάχουμε καμμιὰ διαφορὰν ἀπὸ κτῖνα;

Ἐμεῖς ὅμως, θὰ παρατηρήσετε, ἔχουμε καὶ σοβαρότητα.

Νὰ τὴ χαίρεσθε, φίλτατε, ἀλλ' ἐπιτρέψατέ μου νὰ μὴ θεωρῶ πολὺ τιμητικὴν αὐτὴν τὴν σοβαρότητα.

ΤΟ ΣΤΟΜΑΧΙ

Σὲ κάθε κοινωνίαν ὑπάρχουν οἱ προνομιούχοι καὶ οἱ ἀδικημένοι. Παντοῦ συναντοῦμε τὴν ἀνισότητα. Θὰ ἦτο παράξενο νὰ μὴ συμβαίνει τὸ ἴδιο στὰ διάφορα ὄργανα τοῦ σώματός μας ποὺ ἀποτελοῦν μίαν ὁργανωμένην κοινωνίαν, ὅπου τὰ μέλη ἔχουν ὁρισμένα καθήκοντα καὶ δικαιώματα.

Τὸ καθὲν ἀπ' αὐτὰ ἔχει εἰδικευθῇ τέλεια στὴ δουλειά του. Καὶ ἂν ὁ ἀνώτατος ρυθμιστὴς τοῦ πολιτεύματος, δηλαδή ὁ ἐγκέφαλος, δὲν παραμελοῦσε καίποτε τὰ καθήκοντά του καὶ δὲν χαριζότανε σὲ μερικὰ τμήματα, δὲν θὰ εἴχαμε σύγχυσιν καθηκόντων καὶ ἀνωμαλίαν στὶς διάφορες λειτουργίες. Ἀλλ' ὅπως εἶπαμε δὲν θ' ἀποφύγουμε ποτὲ τὴν ἀνισότητα.

Καὶ τ' ὄργανο ποὺ ἀδικεῖται συχνὰ σὲ τέτοιες περιστάσεις εἶναι τὸ στομάχι. Ἐν τούτοις ἀπὸ πολλοὺς θεωρεῖται προνομιούχο μέλος τῆς κοινωνίας. Κάνει τὴ μεγαλύτερη δουλειὰ καὶ πολλὰς φορές παράλογη. Γιὰ μιὰ πρόσκαιρη ἀπόλαυσιν τῶν ματιῶν, τῆς μύτης ἢ τῆς γλώσσας, ἢ ἀπλῶς γιὰ νὰ περνᾷ ἡ ὥρα, τοῦ στέλλουν λογὴς-λογὴς ὑλικὸ ποὺ εἶναι ὑποχρεωμένο νὰ τὸ δουλέψῃ μὲ ὑπομονή. Κάποτε μάλιστα τοῦ φορτώνουν καὶ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν δοντιῶν. Κι' ὅταν τύχῃ νὰ μὴν ἀνθέξῃ καὶ νὰ ἐκδηλώσῃ μὲ παράπονο τὸν πόνο του, τὸ κατηγοροῦν γιὰ γροινιάσῃ καὶ ὀχλήσῃ. Φαίνεται ὅμως πὺς θ' ἀνατεῖλουν

καλύτερες μέρες καὶ γι' αὐτὸν τὸν ἀπόκληρο τῆς κοινωνίας.

Ὅπως μᾶς πληροφοροῦν τοῦλάχιστον οἱ ἐφημερίδες, ἐργάζονται μερικοὶ χημικοὶ γιὰ ν' ἀντικαταστήσουν τὴν ποικιλίαν τῶν τροφῶν μὲ μερικὰ καταπότια ποὺ θὰ δίνουν στὸν ὁργανισμόν ὅτι ἀκριβῶς τοῦ χρειάζεται καὶ τίποτε παραπάνω.

Εἶναι παλαιὰ ἰδέα ποὺ ἄρχισε νὰ καλλιεργεῖται ξανά διὰ λόγους οἰκονομίας ὑλικῶν καὶ χρόνου. Δὲν ξέρω ἂν ὑπάρχουν πολλοὶ θιασῶται αὐτῆς τῆς μεθόδου ἀλλ' ἂς ὑποθέσουμε πὺς θὰ πραγματοποιηθῇ μιὰ μέρα καὶ ἂς ἐξετάσουμε τὰ πιθανὰ ἀποτελέσματά της.

Σύμφωνα μὲ τοὺς βιολογικοὺς νόμους, κάθε ὄργανο ποὺ δὲν χρησιμοποιεῖται παθαίνει ἀτροφίαν καὶ σιγὰ σιγὰ εξαφανίζεται. Ὁρισμένα λοιπὸν τμήματα τοῦ σώματός μας, ποὺ δὲ θάχοννε πιά κανένα προορισμό, θὰ πάθουνε μαρasmus κ' ὕστερ' ἀπὸ μερικὲς γενιὲς θὰ μείνουν μονάχα τὰ σημεῖδια τους. Καὶ κατὰ πρῶτον λόγον θὰ χάσουμε τὰ δόντια μας. Γιὰ δύο τρία χάτια, ποὺ θὰ πέρνουμε κάθε μέρα καὶ θὰ κατεβαίνουν ἀμύσητα ἀπὸ τὸν λαιμό, θὰ εἶναι πολυτέλεια τόση ποικιλία δοντιῶν. Ἐτσι θὰ γλυτώσουμε κι' ἀπὸ τοὺς ὀδοντογιατροὺς ποὺ θ' ἀναγκασθοῦν ν' ἀλλάζουν ἐπάγγελμα.

Τὸ αἰσθητήριον τῆς γεύσεως θ' ἀδυνατίσῃ καὶ δὲν θὰ ὑπάρχουν προτιμήσεις στὰ γλυκὰ καὶ στὰ ξινά. Τὴ μεγαλύτερη ὁμως ἀβάρια θὰ πάθουν τὸ ἔντερο. Τὸ μακρὸς αὐτῶν στὰ διάφορα ζῶα ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ εἶδος τῆς τροφῆς. Τὰ φυτοφάγα ποὺ τρῶνε δυσκολοχώνευτες οὐσίες ἔχουν ἔντερα πολὺ μεγαλύτερα παρὰ τὰ σαρκοφάγα. Ὁ ἄνθρωπος ποὺ τρώγει ἀπ' ὅλα ἔχει ἓνα μέσον μέγεθος ἐντέρων. Ὅταν ὁμως ἀρχίσῃ νὰ τράφεται μὲ τὰ καταπότια, τὸ μεγαλύτερο μέρος αὐτῶν καὶ μάλιστα τὸ τελευταῖο θὰ εἶναι ἄχρηστο. Ἐπειδὴ δὲ τὰ χάτια θὰ περιέχουν μο-

νάχα χρήσιμα κι' απορροφήσιμα συστατικά, δὲν θὰ μένουν ἀχώνευστα ὑπολείμματα καὶ τὸ τελευταῖον ἄκρον τοῦ ἐντέρου θὰ κλείσῃ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα καὶ θὰ μεταβληθῇ σ' ἓνα εἶδος τυφλοῦ ἐντέρου μὲ σκωληκοειδῆ ἀπόφυσιν. Τὸ πιὸ κερδισμένο ὄργανο στὴν περίπτωσιν αὐτὴν θὰ εἶναι τὸ στομάχι. Θὰ βρῇ ἐπὶ τέλους τὴν ἡσυχίαν του.

Ἐνα μόνον σκοτεινὸν σημεῖον ὑπάρχει σ' ὅλην αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν. Τὴν εἶδῃσι μᾶς δίνουν οἱ ἐφημερίδες καὶ ξεύρετε κατὰ πόσον ἤμπορεῖ κανεὶς νὰ πιστεῖῃ συνήθως τὶς πληροφορίες τους.

1-2-28

ΣΗΜΕΙΑ ΚΑΙ ΤΕΡΑΤΑ

Τὸ ἀνθρώπινον γένος διέρχεται σοβαρὰν κρίσιν. Φαίνεται πὸς ἔζησεν ἀρκετὰ ὑπὸ τὴν γνωστὴν μέχρι σήμερον μορφήν καὶ πρόκειται νὰ πάθῃ σπουδαίαν μεταβολήν. Ἀλλοιώτικα δὲν ἐξηγοῦνται τὰ περίεργα φαινόμενα, τὰ ὅποια κατήντησαν τόσον συχνά. Οἱ ἐρμαφροδίτοι αὐξάνονται καὶ πληθύνονται. Δὲν ἐννοῶ τοὺς τύπους ἐκείνους τῶν θηλυκῶν, ποὺ μὲ τὸ κόψιμο τῶν μαλλιῶν, τὴν ἐπίδοσι στὸν ἀθλητισμὸ καὶ τὴν ἀλλαγὴ τῆς στολῆς προσπαθοῦν νὰ φαίνωνται σὰν ἄνδρες. Μιλῶ γιὰ τοὺς πραγματικοὺς ἐρμαφροδίτους, οἱ ὅποιοι ἐνῶ παρουσιάζονται ἐπὶ ἀρκετὸν χρόνον ὡς γυναῖκες, ἔξαφνα μὲ μίαν ἐγχείρησιν γίνονται τέλειοι ἄνδρες. Τὰ παραδείγματα ἕως τώρα εἶναι τόσον πολλὰ, ὥστε νὰ διερωτᾶται κανεὶς μήπως προσπαθεῖ ἡ Φύσις νὰ ἐνοποιήσῃ τὰ γένη διὰ νὰ διορθώσῃ τὰ κακῶς κείμενα.

Οἱ ἄνθρωποι καθὼς ξεύρετε, τελευταίως τὸ ἔχουν παραικάνει. Ἐπανεστίασαν ἐναντίον τῆς Φύσεως, καὶ δὲν ἐννοοῦν νὰ ὑποκύβουν εἰς τὴν ἀπαιτήσιν της πρὸς διαίω-νισιν τοῦ εἶδους. Ἀφ' ἐνὸς σκοτιώνονται ἀναμεταξὺ τους καὶ ἀφ' ἑτέρου δὲν ἐννοοῦν ν' ἀναπληρώσουν τὰ σχηματιζόμενα κενά.

Καὶ οἱ μὲν ἄνδρες ἀποφεύγουν τὸν γάμον αἱ δὲ γυναῖκες ποὺ πανδρεύονται ἀρνοῦνται νὰ τεκνοποιοῦν. Αὐτὴ ἡ δουλειὰ δὲν ἤμπορεῖ νὰ ἐξακολουθήσῃ ἐπ' ἀπειρον. Ἡ

θα εξαφανισθῇ ἐντὸς ὀλίγου ὁ ἄνθρωπος ὁ σοφός, ἢ θὰ χρησιμοποιήσῃ ἡ Φύσις νέαν μέθοδον πρὸς διατήρησιν τοῦ εἶδους.

Θέλεις ν' ἀντιδράσῃς στὰ σχέδιά μου; Σὲ κάνω κ' ἐγὼ ἐρμαφρόδιτον καὶ ἡσυχάζω. Μεταξὺ τῶν κατωτέρων ζώων ὑπάρχουν ἀρκετοὶ τέτοιοι τύποι γιατί νὰ μὴ συμβῇ τὸ ἴδιον καὶ μὲ τὸ τελειότερον ζῶον; Ὁ Πλάτων ἀναφέρει ὅτι εἰς παλαιότεραν ἐποχὴν οἱ ἄνθρωποι ἦσαν ἐκ φύσεως ἐνωμένοι κατὰ ζεύγη καὶ χωρίσθηκαν ἀργότερα. Ἀποτέλεσμα δὲ αὐτοῦ τοῦ χωρισμοῦ εἶναι ἡ ἀναζήτησις τοῦ ἑτέρου ἡμίσεως πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἀτελείας. Καὶ ὁ μὲν Πλάτων λέγει παραμύθια, ποιῶς ὅμως ἡμπορεῖ νὰ μᾶς πείσῃ, ὅτι αὐτὸ ποὺ δὲν ἔγινεν ἄλλοτε δὲν θὰ γίνῃ καὶ εἰς τὸ μέλλον;

Τὰ πλεονεκτήματα μιᾶς τέτοιας μεταβολῆς θὰ εἶναι ἀρκετά. Θὰ λείψουν οἱ ἀναστεναγμοὶ καὶ αἱ αὐτοκτονίαι διὰ λόγους αἰσθηματικούς καὶ θὰ ἐξοικονομηθῇ χρόνος πολύτιμος καὶ ἐνέργεια ποὺ ἑοδεύονται δι' ἐρωτοδουλείας, γάμους, διαζύγια καὶ τὰ τοιαῦτα. Θὰ λείψουν φρονεῖν καὶ τὰ σχετικὰ σαχλά ποιήματα μαζὶ μὲ τὴν νικτερινὴν καντάδες. Θὰ εξαφανισθῇ ἡ ἀντίθεσις, ἡ ὁποία ὑπάρχει σήμερον μεταξὺ τῶν δύο φύλων καὶ εἰς τὴν οἰκογένειαν καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν. Ὁ ἀγὼν τῆς γυναικὸς διὰ τὴν χειραφέτησίν της θ' ἀντιζατασταθῇ ἀπὸ ἀγῶνας χρησιμωτέρους καὶ πιὸ πρακτικούς.

Ὑπάρχουν ἴσως καὶ μερικὰ μειονεκτήματα, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ μὲ τὸν καιρὸν ἡμποροῦν νὰ διορθωθοῦν. Θὰ εἶναι, λόγου χάριν, ὑποχρεωμένοι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι νὰ ὑποφέρουν τὰ βάσανα τῆς μητροτήτος, τοκετοῦ, θηλασμοῦ κλπ. Ἀλλὰ δὲν ἡμπορεῖ τάχα ἡ Φύσις σιγὰ σιγὰ νὰ μεταβάλῃ τὸν τρόπον τοῦ πολλαπλασιασμοῦ καὶ νὰ καταστήσῃ τὸν ἄνθρωπον ὡσιόκον; Θὰ πῆτε πὺς αὐτὸ εἶναι ὁπισθοδρομῆσις, ἀλλ' ἡ ἐξέλιξις δὲν γίνεται πάντοτε ἐπὶ τὸ τελειό-

τερον. Ἐξ ἄλλου ὑπάρχουν ζῶα ποὺ γεννοῦν αὐγά καὶ εἶναι τελειότερα ἀπὸ ἄλλα ποὺ γεννοῦν ζωντανὰ νεογνά. Μένει ὅμως πάλιν τὸ ζήτημα τῆς ἐπωάσεως. Θὰ εἶν' ἀρκετὰ ὀχληρὸ νὰ κλωσσᾷ ὁ ἄνθρωπος γιὰ νὰ βγάλῃ ἀνθρωπάκια. Αὐτὸ θεραπεύεται εὐκολα μὲ τὰς μηχανάς. Σήμερα τὴν δουλειὰ τῆς κλώσσας κάμνουν θανμάσια αἱ ἐκκολαπτιζαὶ μηχαναί.

Τὴν πιθανότητα τῆς μεταβολῆς εἰς τὸν τρόπον τοῦ πολλαπλασιασμοῦ ἐπαναφέρει καὶ ἡ συχνὴ τελευταίως γεννήσις ποικιλομόρφων τεράτων. Ἐγεννήθη μέχρις ὥρας, καθὼς ἐμαίθατε, ὁ δεύτερος βάρβαρος ἀπὸ γυναῖκα.

Φαίνεται πὺς ἡ Φύσις δοκιμάζει διάφορα σχέδια διὰ νὰ καταλήξῃ εἰς τὸ καλύτερον. Κ' ἐπειδὴ ἡ Φύσις εἶναι σοφὴ καὶ οἰκονόμος, δὲν ἡμπορεῖ παρὰ νὰ χρησιμοποιήσῃ στὸ τέλος τὴν καλύτεραν καὶ ἀπλουστεράν μέθοδον. Θὰ εἶναι δὲ βέβαια καὶ πιὸ εὐχάριστον νὰ γεννᾷ ὁ ἄνθρωπος αὐγά παρὰ βατράχους.

ΤΟ ΕΝΙΑΙΟΝ ΤΩΝ ΝΟΣΩΝ

Γῆν ὁρῶμεν ἀδελφοί. Ἀνὴρ Μακεδὼν, Κουῆας τῶνομα καὶ ἱατρὸς τὸ ἐπάγγελμα, εὐαγγελίζεται τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τὰ μικρόβια καὶ τὴν θεραπείαν ὅλων τῶν ἀσθενειῶν μὲ ἀπλούστατα μέσα.

Τελευταίως οἱ γιατροὶ τὸ παραξύνωσαν. Δὲν περνᾶ μέρα χωρὶς ν' ἀνακαλύψουν καὶ νέον εἶδος ἀρρώστειας μετὰ ἢ ἄνευ μικροβίου. Μὲ τὴν πληθώραν δὲ τῶν εἰδικότητων ἀπορεῖ καγεῖς ποῦ νὰ προστρέξῃ ὅταν ἀρρωστήσῃ. Ἡ παλιὰ καλὴ ἐποχὴ τοῦ οἰκογενειακοῦ γιατροῦ, ποῦ ἐθεράπευε πᾶσαν νόσον καὶ μαλακίαν, κατήντησε πλέον ἀνάμνησις. Ὁ παθολόγος σὲ στέλνει στὸν νευρολόγον, ἐκεῖνος στὸν καρδιολόγον ἢ δερματολόγον καὶ ὅλοι μαζί στὸν χειρουργόν. Κινδυνεύομεν καθε στιγμὴ νὰ μεταβληθῶμεν εἰς ἀρνία ἐπὶ σφαγὴν. Μία μικρὰ ἐπέμβασις εἶναι ἀπαραίτητος, σοῦ λέγει ὁ δόκτορας. Καὶ ἡ μικρὰ αὕτὴ ἐπέμβασις, μ' ὅλην τὴν ἐπιστημονικὴν ἀκρίβειαν κ' ἐπιτυχίαν, ἡμπορεῖ νὰ μᾶς στείλῃ ἀναυλὰ εἰς τὸ ἄγνωστον.

Ἐρχεται λοιπὸν ὁ Κουῆας νὰ μᾶς γλυτώσῃ ἀπὸ τὴν κατάστασιν αὐτήν. Δὲν ὑπάρχουν μικρόβια, φωνάζει. Ἐκεῖνοι ποῦ τὰ βρῆκαν γελάσθηκαν χονδροειδέστατα ἢ αἷς γελοῦν μ' ἐπιτηδειότητα. Τῇ μεγελύτερῃ εὐθύνῃ σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα ἀποδίδει στὸν Παστέρ. Δὲν τοῦ συγχωρεῖ τὴν τόλμην ν' ἀναμιχθῇ εἰς ζητήματα ἱατρικὰ χωρὶς νὰ εἶναι γιατρός. Κατακρίνει ὅμως καὶ τοὺς συναδέλφους του Ἀσκλη-

πιάδας, διότι ἔπесαν θύματα ἑνὸς ἐπιτηδείου χημικοῦ. Ἐπρεπε νὰ ξεύρουν, ὅτι τὸ ἄσυλον τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης εἶναι ἀπαραβίαστον καὶ δὲν ἐπιτρέπεται ἡ εἴσοδος εἰς τοὺς ἀμνήτους.

Οἱ γιατροὶ βέβαια εἰν' ἐλεύθεροι νὰ βόσκουν εἰς ξένα λειβάδια καὶ νὰ νέμονται τὰ κέρδη ξένων ἰδρυμάτων. Γι' αὐτοὺς ἐργάζονται χημικοί, φυσικοί, ζωολόγοι, φυτολόγοι, μηχανικοὶ καὶ προσφέρουν μὲ προθυμίαν τὰς ὑπηρεσίας των. Σ' αὐτοὺς παραδίδομεν ὅλοι τὸ σαρκίον μας διὰ νὰ πειραματισθοῦν ὅπως θέλουν. Τὸ τί θὰ κάνουν ὅμως εἶναι δουρὴ τους δουλειά. Καὶ ὁ Κουῆας, γνήσιος ἀντιπρόσωπος τῆς ἱερᾶς ἐπιστήμης, ἀγανακτεῖ διὰ τὴν θρασυτητα ἐκείνων ποὺ θέλουν ν' ἀναμιχθοῦν εἰς τὰ ἰδιαίτερα της.

Κάτω λοιπὸν τ' ἀνύπαρκτα μικρόβια! Ὅλες οἱ ἀρρώστειες ἔχουν τὴν ἴδιαν ἀφορμὴν καὶ πρέπει νὰ θεραπεύονται μὲ τὰ ἴδια μέσα. Γιὰ νὰ πάθῃ κάποιο ὄργανον τοῦ σώματος θὰ πῇ πῶς δὲν τρέφεται καλὰ. Δός του τὴν τροφή ποὺ χρειάζεται καὶ θάχῃς ἀμέσως τὴν θεραπείαν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ ἱατρικὴ καταντᾷ ἀπλούστατα μαγειρικὴ. Τὰ περίφημα εἶδη τῆς διαίτης, ποὺ ἀλλάζουν κατὰ τὸν γιατρόν καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν, παύουν πλέον νὰ μᾶς ἐνοχλοῦν. Χάλασε τὸ στομάχι σου; Φάγε καλὰ γιὰ νὰ θεραπευθῇς. Ἐπαθες πνευμονίαν ἢ ἔχεις σταφυλοκόκκους; Ρίξτο στὸ φαγολότι γιὰ νὰ γλυτώσῃς. Σὲ βρῆκεν ἡ χολέρα ἢ ὁ τυφοειδὴς πυρετός; Μὴν κουράζεσαι ἄδικα ψάχνοντας νὰ ἐξουδετερώσῃς τὰ μικρόβια. Μιὰ καλὴ μπριζόλα καὶ μερικὰ ποτήρια παλίου κρασιοῦ ἀποτελοῦν τὸ τελειότερον φάρμακον.

Σ' ὅλην ὁμῶς τὴν θεωρίαν τοῦ Κουῆα περὶ τοῦ ἐνιαίου τῶν νόσων δὲν ἡμπόρεσα νὰ καταλάβω ἓνα σημεῖον. Θεωρεῖ ὡς ἀφορμὴν ὅλων τῶν ἀσθενειῶν τὸ ἀνθρακικὸν ὀξύ. Δὲν ξέρω ἐὰν ὁ κύριος γιατρός γνωρίζει τὴν σύστασιν

καὶ τὰς ιδιότητας τοῦ διοξειδίου τοῦ ἀνθρακός. Ἄλλ' ἡ ἰδιαιτέρα του ἀντιπάθεια πρὸς μίαν καὶ μόνην χημικὴν ἔνωσην εἶναι ἀνεξήγητος. Ἐκτὸς ἐὰν αἱ χημικαὶ του γνώσεις, ὅπως συμβαίνει καὶ μ' ἄλλους συναδέλφους του, εἶναι πολὺ περιορισμέναι καὶ δὲν θέλει νὰ βασανίζεται μὲ τὴν ἐξέτασιν πολυπλοκωτέρων ἐνώσεων.

4-8-28

ΛΑΓΟΣ ΑΤΥΧΟΣ

Διεδόθη πρὸ ἡμερῶν εὐρύτατα, ὅτι γνωστός γιατρός καὶ ἐρασιτέχνης κυνηγὸς ἐσκότωσεν ὁλόκληρον λαγόν. Ἐπειδὴ πολλοὶ διαμφισβητοῦν τὴν σκοπευτικὴν ἱκανότητα τοῦ δράστου, καταντούσεν ἀπίστευτον τὸ γέγονός. Ρωτήθηκε λοιπὸν ἐπισήμως ὁ φονιᾶς καὶ περιέγραψε μὲ περηφάνεια τὸ κατόρθωμά του. Ρωτήθηκε καὶ ὁ κουμπάρος

ποῦ δέχθηκεν ὡς δῶρον τὸ θήρμα, καὶ ἐπιβεβαίωσε τὸ ἔγκλημα.

Τί λοιπὸν συνέβαινε; Ἀπὸ τὰς λεπτομερείας ποῦ συνελξαμεν, κατορθώσαμε νὰ βροῦμε τὴν ἐξήγησιν τοῦ μυστηρίου. Ὁ λαγὸς εἶχε πέσει θύμα τῆς σκληρᾶς Τύχης. Καὶ ἰδὸν πῶς.

Ξεύρετε ὅτι τὰ περισσότερα ζῶα ἔχουν ἀρκετὰ ἀνεπτυγμένο τὸ μνημονικόν τους. Ὁ σκύλος δὲν ξεχνᾷ ποτὲ

τὸν ἄνθρωπο ποὺ ἔτυχε νὰ τοῦ ρίξῃ ἓνα κομμάτι κόκκαλο. Ἡ γάτα θυμᾶται τὸ σπῖτι ὅπου μένει καὶ τὸ ξαναβρίσκει ὅσο μακριὰ κι' ἂν τὴν κουβαλήσετε. Ὁ γαῖδαρος μαθαίνει ἀσφαλῶς τὸν δρόμον ἀπὸ τὸν ὁποῖον πέρασε μιὰ φορὰ μονάχα. Τὰ χελιδόνια ξεύρουν τὴν ἐποχὴν ποὺ θὰ φύγουν ἢ θὰ ἐπιστρέψουν σ' ἓνα τόπον καὶ θυμούνται τὴν θέσιν ὅπου ἔχουν τὴ φωλιά τους. Κι' αὐτὲς ἀκόμη οἱ χῆνες, ποὺ θεωροῦνται ὡς σύμβολα βλακίας, περνοῦν πολλοὺς καθηγητὰς τῆς ἱστορίας ὡς πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς μνήμης.

Δὲν εἶναι λοιπὸν καθόλου περίεργο νὰ θυμᾶται κι' ὁ λαγὸς τὴν ἐποχὴν ποὺ ἀπαγορεύεται τὸ κυνῆγι καθὼς καὶ τοὺς ἐπιτηδεῖους ἢ ἀδεξίους κυνηγοὺς. Μιὰ νύχτα λοιπὸν Λύγουστιάτικη, βγαίνει τὸ κακόμοιρο τροκτικὸν ἀπὸ τὴν τρύπα του κι' ἀρχίζει νὰ ροκανίζῃ φλοῦδες ἀπὸ χαμόκλαδα. Φρόντιζε νὰ προφυλαχθῇ ἀπὸ τ' ἀγρίμια, ἀλλ' ἤξευρεν ὅτι τέτοιαν ἐποχὴν δὲν διατρέχει κίνδυνον ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Ἀλλαι μὲν ὅμως βουλαὶ λαγωῦ, ἀλλὰ δὲ Μοῖρα κελεύει. Κ' ἔτσι κατὰ τὰ χαράματα ἐνῶ ἔτρεχεν ἀνύποπτο στὸ βουνὸ βρέθηκε μπροστὰ σὲ ἀνθρώπους ὀπλισμένους, τοὺς ὁποῖους πολλὰς φορές εἶχε ξεφύγει τὴν περασμένη χρονιά.

Μόλις τοὺς εἶδε τοὺς ἀνεγνώρισε καὶ διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον γύρισε πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ κυνηγοῦ, τοῦ ὁποῖου θυμόντανε καλὰ τὴν ἀδεξιότητα.

Κεῖνην τὴν στιγμήν ὁ γιατρὸς ἐσκόπευεν ἓνα τρυγόνι. Καὶ αὐτὸ μὲν φυσικὰ γλύτωσε, ἀλλὰ τὴν ἔπαθε κατὰ λάθος ὁ ἄτυχος λαγὸς ἀπὸ κεῖ ποὺ δὲν τὸ περίμενε.

Κι' ἀπεδείχθη μ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ὅτι κινδυνεύουν ἀπὸ τὰ ἱατρικὰ λάθη ὅχι μόνον οἱ ἄρρωστοι ποὺ εἶναι στὸ κρεβάτι, ἀλλὰ καὶ τὰ ζῶα ποὺ γυρίζουν ὑγιέστατα στὸ βουνό.

ΖΩΟΦΙΛΟΙ

Ποτὲ δὲν ἐκαλλιεργήθη ὅπως σήμερα τὸ αἶσθημα τῆς ἀγάπης πρὸς τὰ διάφορα ζῶα. Ὑπῆρχαν βέβαια καὶ ἄλλοτε ἄνθρωποι ποὺ συμπαθοῦσαν τὰ ζῶα, ὅχι ὅμως σὲ τέτοιον βαθμὸν ὥστε νὰ τὰ προτιμοῦν ἀπὸ τὸν πλησίον τους.

Καρδερίνες καὶ σπῖνοι μέσα στὰ κλουβιά, σκυλιὰ στὶς αἰθουσας καὶ τ' αὐτοκίνητα, γάτοι στὰ κεραμίδια καὶ πετεινοὶ στοὺς κήπους. Ὅλοι καὶ πρὸ πάντων ὅλες προσπαθοῦν νὰ μετατρέψουν τὰ σπῖτια τους σὲ ζωολογικοὺς κήπους.

Ποῦ ν' ἀποδώσῃ κανεὶς αὐτὴν τὴν μανίαν; Δὲν πιστεύω νὰ προέρχεται ἀπὸ ἐξευγενισμόν καὶ συμπάθειαν πρὸς τοὺς ἄδυνάτους, διότι τότε ἔπρεπε νὰ βλέπουμε καὶ ἀνάλογα δείγματα φιλανθρωπίας. Νομίζω πὼς ἡ αἰτία τῆς ὑπερβολικῆς ζωοφιλίας εἶναι μᾶλλον ὁ ἐγωϊσμός τοῦ ἀνθρώπου. Αἰχμαλωτίζει τὰ ζῶα κ' εὐχαριστεῖται νὰ κολακεύεται ἀπ' αὐτά. Ἐνῶ ἄλλοτε τὰ ἐξημέρωνε γιὰ νὰ ἐπωφεληθῇ ἀπὸ τὰ προσόντα τους. Τὸν σκύλο γιὰ νὰ τὸν κάνῃ φύλακα στὴ σιάνη ἢ νὰ πιάνῃ λαγοὺς καὶ πέρδικες, τὴ γάτα γιὰ νὰ κυνηγᾷ τοὺς ποντικοὺς, τὸν πετεινὸ γιὰ νὰ περιποιεῖται τὶς ὀρνίθες.

Καρμιά κλωσσα μὲ τὰ πουλάκια τῆς δὲν εἶδα ὡς τώρα στὴ γειτονιά μου. Τί τοὺς θέλουν λοιπὸν αὐτοὺς τοὺς πετεινοὺς ποὺ ξελαρυγγίζονται διαρκῶς; Καὶ τί περίεργα

πλάσματα! Ἐμεῖς ξέρουμε ὅτι ὁ πετεινὸς λαλεῖ τὸ πρωῒ
γιὰ ν' ἀναγγεῖλῃ τὴν χαρταυγὴν. Ἀλλ' αὐτὰ τὰ ἔκφυλα

φτερωτὰ ἀρχίζουν τὴν συναυλίαν τους ἀπὸ τὴν ὀχτὴν τὸ
βράδυ.

Οἱ γάτοι τοῦ μπάριστα Σταμάτη τρέφονται διαρκῶς

μὲ πλεμόνια καὶ περιφρονοῦν τὰ νυκτόβια τροφικὰ. Τὴν
ἡμέραν κάνουν ἐπιδρομὰς στὸ μαγειρεῖό μας καὶ τὴ νύχτα
δολοφονοῦν τὸν ὕπνο μας μὲ τὰ νιαουρίσματά τους.

Καὶ τὰ σκυλάκια τῆς ἀντικρινῆς μου κυρίας Περσε-
φόνης, τετράποδα ἀνίκανα γιὰ κάθε δουλειά, ποῖαν ὑπη-
ρεσίαν ἤμπορουν νὰ προσφέρουν στὴν ἰδιοκτησίᾳ τους,
ποῦ διαρκῶς τὰ χαϊδεύει καὶ τὰ φιλεῖ; Αὐτὰ δὲν κάνουν
τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ γανγίζουν μέρα νύχτα καὶ νὰ μὴ
μᾶς ἀφήνουν ἡσυχίαν.

— Γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, κυρία Περσεφόνη, τί τὰ θέ-
λετε τὰ τέσσαρα σκυλιά; Ἀπὸ κλέφτες δὲν ἔχετε φόβον.
Ὁ σεβαστὸς κύριος Ἀναστάσιος ἀντικαθιστᾷ ἐπαξίως οἰ-
ονδήποτε μανδρόσκυλον. Ἄλλως τε αὐτὰ τὰ χαϊδεμένα σας
σκυλάκια δὲν τολμοῦν ν' ἀντικρύσουν οὔτε τίς μύγες καὶ
τὰ προφυλάσσετε μέσα στὶς κουνουπιέρες. Θὰ μοῦ πῆτε
παραπονιάρικα πὺς δὲν ἔχετε παιδιὰ καὶ διασκεδάετε μὲ
τὰ χαριτωμένα σας τετράποδα. Ἀλλὰ σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα
νομίζω δὲν φταῖμ' ἐμεῖς. Κ' ἔπειτα, μπορούσατε νὰ νίο-
θετήσετε πολὺ εὐκόλῃ κανέν ἀπὸ τὰ παιδάκια τῆς Μαριω-
ρῆς ποὺ γυρίζουν ξεπόλυτα καὶ πεινασμένα. Ἀλλ' ἐσεῖς
κι' ἂν εἶχατε παιδί θὰ τὸ δίνετε ὅπως ἡ φιληνάδα σας
Ἀγλαΐα σὲ καμμιά παραμύνη καὶ θὰ κουβαλοῦσατε στὴν
ἀγκυλιά σας τὸν σιχαμερὸ Μπόμπη. Δικαίωμά σας βέβαια,
ἀλλὰ κ' ἐμεῖς οἱ κακόμοιροι δὲν ἔχουμε τὸ δικαίωμα νὰ
ἡσυχάζουμε στὸ σπίτι μας;

Κυρία Περσεφόνη, σὰς προειδοποιῶ. Δέστε τὰ σκυ-
λιά σας σὲ κανένα ὑπόγειο γιατί θὰ τὰ φαρμακώσω σὺν
τὸν γάτο τοῦ μπάριστα Σταμάτη πού φιλοδόκησα προ-
χθὲς μὲ ποντικοφάρμακο.

ΦΙΛΟΖΩΟΙ

Καὶ μὲ τὰ χίλια βίβαντα
πάλ' ἡ ζωὴ γλυκερὰ ἔναι.

Γλυκερὰ βέβαια εἶν' ἡ ζωὴ, ἀλλὰ καὶ ἡ παράλογη δειλία ἀντίκειναι στοὺς μικροτέρους κινδύνους δὲν εἶναι καθόλου τιμητικὴ. Ἄνδρες πελώριοι μετὰ ἢ ἄνευ μυστάκων τρομάζουν σὰν ποντικοὶ μὲ τιποτένιαν ἀφορμὴν.

Τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας ἀποτελοῦν τὸ φόβητρον πλείστον ἀνθρώπων.

Γνωρίζω κύριον μορφωμένον καὶ μεσήλικα, πού δὲν ἐκάθησε στὴ ζωὴ του στ' αὐτοκίνητο. Δὲν τὸ κάνει διὰ λόγους οἰκονομίας ἀλλ' ἀπὸ τὸν φόβον κανενὸς δυστυχήματος. Πολλὰς φορές ἔτυχε νὰ προσκληθῇ ἀπὸ φίλους του ἰδιοκτητὰς αὐτοκινήτων νὰ πάρῃ μέρος εἰς ἐκδρομὰς καὶ δὲν ἐδέχθη. Ὅταν περιπατεῖ στὸν δρόμον εἶναι διαρκῶς ταραγμένος. Τὸ πέρασμά του ἀπὸ τὸ ἓνα πεζοδρόμιον εἰς τὸ ἄλλο ἀποτελεῖ ὁλόκληρον ἐπιχείρησιν. Θὰ κατοπτρῶσιν προηγούμενως ὅλας τὰς πέριξ παρόδους καὶ ἀφοῦ πεισθῇ ὅτι δὲν ὑπάρχει ἄμεσος κίνδυνος, θὰ πάρῃ τὴν μεγάλην ἀπόφασιν νὰ διέλθῃ τὸν Ρουβίκωνα. Κ' ἐν τούτοις κάποτε κινδύνευσε νὰ σκοτωθῇ ἀπὸ ἓνα κάρρο τοῦ ὁποίου εἶχαν ἀφηνιάσει τ' ἄλογα.

Ἄλλος σοβαρὸς κύριος ἀντιπαθεῖ τὴν θάλασσαν ὑπερβολικὰ. Γιὰ ν' ἀποφασίσῃ ταξίδι στὸν Βόσπορον ἢ τὰ Νησιά πρέπει νὰ βεβαιωθῇ πὼς κοιμᾶται ὁ Αἴολος καὶ εἶναι δεμένοι καλὰ οἱ ἄσκοί του. Ἐτύχε νὰ βρεθοῦμε κάποτε μαζὶ στὴ Γλῶσσα τῆς Πριγκήπου. Ἀμαξὶ διαθέ-

σιμο γιὰ τὴν ἐπιστροφή δὲν φαινότανε πονθενά. Νὰ μπῇ σὲ βάρκα δὲν ἐννοοῦσε μὲ κανένα τρόπον. Ἐκεῖ κοντὰ στὴ θάλασσα ἦταν ἀραγμένο κάποιο ὕδροπλάνο. Τὸν ἐρώτησα ἂν θὰ εἶχε τὴν τόλμη νὰ ταξιδέψῃ ποτὲ στοὺς αἰθέρας.

— Ἐγὼ ἀποφεύγω, μοῦ λέγει, τὸ ὑγρὸν στοιχεῖον καὶ σὺ μοῦ μιλάς γιὰ πῶς ρευστὸ πρᾶγμα, τὸν ἀέρα! Τί τὰ θέλεις, φίλε μου, δὲν ἔχω ἐμπιστοσύνη στὰς προόδους τῆς ἐπιστήμης. Προτιμῶ τὸ στερεὸν καὶ ἀσφαλὲς ἔδαφος.

Καὶ πράγματι μ' ὅλην τὴν ἀπέχθειάν του στὴν πεζοπορίαν ἔκανε ὅλον τὸν δρόμον μὲ τὰ πόδια.

Προχθὲς τὸν συνήντησα πάσχοντα ἀπὸ σεισμοφοβίαν. Ἦθελε νὰ μάθῃ τὴν γνώμην μου διὰ τὰς διαφόρους προβλέψεις καὶ μὲ ρώτησε περὶ προφυλακτικῶν μέτρων.

— Δυστυχῶς, τοῦ λέγω, δὲν ὑπάρχει κανένα μέσον προγνωστικόν.

— Καὶ τί κάνει λοιπὸν ἡ ἐπιστήμη;

— Μὰ εἰς εὐλογημένε, δὲν εἶχες ἐμπιστοσύνη στὴν ἐπιστήμῃ καὶ θεωροῦσες σίγουρη τὴ στεριά.

— Ἀφησέ τα καῦμένε, γιατί βλέπω πὼς δὲν ὑπάρχει ἀσφάλεια πονθενά.

Ἄλλοι πάλιν εἶναι τρομοκρατημένοι ἀπὸ τὰ μικρόβια. Ἀξιοπρεπὲς καθ' ὅλα συμπολίτης, κανχώμενος πάντοτε διὰ τὴν γενναιότητά του, φοβᾶται εἰς βαθμὸν ἀπίστευτον τὰ μικροσκοπικώτερα τῶν πλασμάτων. Τὸν γνωρίζει καλὰ ἡ ὑπηρεσία τῶν κέντρων ὅπου συχνάζει. Δὲν ἀποφασίζει νὰ καθήσῃ στὴν καλύτερη πολυθρόνα προτοῦ ξεσκονισθῇ ἐπὶ παρουσίᾳ του μέχρι σημείου, ὥστε νὰ μὴν ἀφήνῃ κανέν ἴχνος σ' ἄκρα τῶν δακτύλων. Κάποτε τόλμησα νὰ τοῦ παρατηρήσω πὼς μὲ τὴν μέθοδον αὐτὴν τῆς ἀφῆς κινδυνεύει νὰ μαζέψῃ στὰ χέρια καὶ νὰ ὀδηγήσῃ στὸ στόμα του ἀπειρίαν μικροβίων χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ. Ἀπὸ τὴν ἡμέραν ἐκείνην κουβαλεῖ μαζὶ του φιαλίδιον μὲ ἰώδιον

καὶ κάμνει τακτικὰ τὴν σχετικὴν ἀπολύμανσιν. Κ' ἔτσι χο-
ρὶς νὰ καπνίζῃ ἔχει διαρκῶς βαμμένα τὰ δάχτυλα. Τὸ
καθαρώτερο ποτήρι θὰ τὸ ἐξετάσῃ λεπτομερῶς πρὶν τὸ
χρησιμοποίησιν. Στὴν ἐμφάνισι τῆς μικροτέρας ἐπιδημίας
πέρνει τὰ πρὸ γελοῖα προφυλακτικὰ μέτρα. Κ' ἐν τούτοις
ἀρρωσταίνει συχνότατα. Θαρρεῖς πὺς τὸν κοροϊδεύουν τὰ
μικρόβια καὶ τοῦ δείχνουν ἰδιαίτεραν προτίμησιν.

Δὲν ξεύρω ἂν ἀπατῶμαι, ἀλλὰ νομίζω πὺς οἱ περισ-
σότεροι ἄνδρες εἶναι ἀσυνγκρίτως δειλότεροι ἀπὸ τὰς γυ-
ναῖκας. Ὑπάρχουν βέβαια πλείστοι ἀξιοσέβαστοι κυρίαί
ποὺ λιγοθυμοῦν στὴν θέαν ποντικοῦ ἢ βατραχίου. Ἀλλ'
αὐταὶ συνήθως τὸ κάνουν ἢ ἀπὸ σκέρτσου ἢ ἀσυνλόγιστα.
Ἐνῶ οἱ ἄνδρες εἶναι δειλοὶ ἐξ ὑπολογισμοῦ καὶ συστή-
ματος. Καὶ τὸ πρὸ νόστιμο εἶναι ποὺ δὲν παραδέχονται
τὸ ἐλάττωμά τους καὶ θέλουν νὰ περνοῦν γιὰ ἡρώες. Τέ-
λειοι δηλαδὴ λεονταροῦδες.

20—5—28

ΤΙΤΛΟΙ

Μαρούλια τοῦ Γεντίκουλε!

Καὶ τί μ' ἐνδιαφέρει κύριε ποιανοῦ μέρους εἶναι. Ἐπὶ
τέλους πρόκειται περὶ κοινοτήτων μαρουλίων μὲ τιποτένια
θρηπτικότητα.

Κ' ἐν τούτοις ὑπάρχουν ἄνθρωποι ποὺ ἀδιαφοροῦν
γιὰ τὴν οὐσία καὶ τρελλαίνονται γιὰ τὴν προέλευσι. Ὁ
ἄλλος σοῦ γυρεῖει φράουλες τοῦ Ἀρναούτκιοῦ κι' ἀγγού-
ρια τῆς Βλάχας. Δὲν ἔχει σημασίαν ποὺ πραγματικῶς ἐφύ-
τρωσαν τὰ ἐν λόγῳ φρούτα, φθάνει μόνον νάχουν τὸν
τίτλο.

Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ τοὺς τίτλους ποὺ κολνᾷει ὁ
καθένας στὸ ἄτομό του γιὰ ν' ἀποκτήσῃ κάποιαν αἴγλην.
Γνωστός μόν μπακάλης ἔχει μεγαλοπρεπέστατον ἐπισκε-
πτήριον, ὅπου σημειώνεται ὡς ἐδωδιμοπώλης. Μοῦ εἶπε
δὲ κ' ἐμπιστευτικῶς νάχω τὸν νοῦ μου ὅταν τὸν σιγιστῶ
σὲ κανένα ἄγνωστον, μὴν τύχη καὶ κάνω τὴν κουταμάρα
νὰ τὸν ὀνομάσω ἄλλοιῶτικα. Ὅλοι οἱ μικροπωληταὶ ἔγι-
ναν ἔμποροι, οἱ μπαρμπέρηδες κομμωταί, οἱ παπάδες τι-
τουλάριοι μητροπολίται, οἱ δασκάλοι καθηγηταί. Μανία
τίτλων ἔχει καταλάβει τὸν κόσμον. Σεβαστὸς συμπολίτης
ἔχει τὴν ἀδυναμίαν ν' ἀπαριθμῇ σὲ κάθε του καινούργιο
γνώριμο ὅλους τοὺς τίτλους καὶ τὰ παράσημα μὲ τὰ ὅποια
εἶναι τιμημένος. Κι' ἀπὸ τὴν μανίαν αὐτὴν δὲν κατέχον-
ται μόνον οἱ θεωρούμενοι γνωστικοὶ ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ

ἔνοικοι τῶν φρενοκομείων. Κάποιος ἀπ' αὐτοὺς μὲ χαίρεισε προχθὲς φιλικώτατα ἀπὸ τὸ παράθυρο τοῦ κελιοῦ του καὶ μοῦ ἀνήγγειλε πανηγυρικῶς, ὅτι εἶναι δικηγόρος τῶν ἔθνων καὶ κυβερνήτης τοῦ σύμπαντος. Καὶ αὐτὸν μὲν ἔκλεισαν εἰς τὸ σωφρονιστήριον διὰ νὰ καταστρώσῃ ἐν ἀνέσει τὸ διοικητικὸν του σύστημα. Ἀλλὰ πὼς θὰ γλυτώσουμε ἀπὸ κείνους ποὺ κυκλοφοροῦν ἐλεύθερα γιὰ νὰ μᾶς ὑπενθυμίζουν διαρκῶς τοὺς τίτλους των;

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἐνίοτε δικαιολογεῖται τὸ πρᾶγμα. Ὅταν ἔξαφνα ἡ προξενήτρα ἐκθειάζει τὰ χαρίσματα μιᾶς κόρης στὸν ὑποψήφιο γαμβρὸ καὶ ἀναφέρει μεταξὺ ἄλλων, πὼς ἡ σπάνια νύφη ἔβγαλε μεγάλο σχολεῖο καὶ ξεύρει γλώσσες, πιάνο ἢ ἄλλα σπουδαῖα κολοκύθια. Θὰ πῆτε ὅτι καὶ αὐτὸ εἶναι καθαρὰ ἐκμετάλλευσις τῆς ἀφελείας καὶ κομφότητος τοῦ εὐπίστου ὑποψηφίου, ὁ ὁποῖος πιθανὸν νὰ εἶναι κανένας ἐδωδιμοπώλης μὴ ἔχων σχέσεις μὲ τὰ γράμματα καὶ τὰς καλὰς τέχνας. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἂς ἀνοίξῃ καὶ ἐκεῖνος τὰ στραβά του.

Συμβαίνουν βέβαια καὶ τ' ἀντίθετα. Πρὸ ἡμερῶν διαβάσα σὲ μιὰ ἐφημερίδα τοῦ ἐξωτερικοῦ, ὅτι κάποια πρεσβεῖα ἐξέδωκεν ἀνακοίνωσιν μὲ τὴν ὁποίαν διαφρεῦδει τοὺς τίτλους ὑπαλλήλων τῆς διαφημισθέντος εἰς τὸ ἀγγελτήριον τῶν γάμων του ὡς κόμητος καὶ συμβούλου πρεσβεΐας, ἐνῶ ἀπλούστατα ἦτο γραμματεὺς προξενείου χωρὶς νὰ εἶναι οὔτε κόμης οὔτε βαρῶνος. Σ' αὐτὴν τὴν περίπτωσιν νομίζω ὅτι ἡ πρεσβεῖα διέπραξεν ἀδίκημα. Σὲ τέτοια λεπτὰ ζητήματα καλὸν εἶναι νὰ μὴν ἐπεμβαίνει κανεὶς. Τί μᾶς πειράζει ἐὰν ἡ νύφη ἔχει τὴν ιδέαν ὅτι εἶναι κόμησσα ἢ βαρῶνις. Ἄλλως τε οἱ τίτλοι κατήντησαν πλέον κοινότατοι καὶ μεταχειρίζεται ὁ καθεὶς ὅποιον θέλει.

Δὲν ἤμπορῶ μόνον νὰ καταλάβω τὸν λόγον διὰ τὸν ὁποῖον ὠρισμένοι τίτλοι προτιμοῦνται ἰδιαιτέρως. Εἶναι ἀνεξήγητος ἔξαφνα ἡ συμπάθεια πλείστον ἀνθρώπων πρὸς

τὸν τίτλον τοῦ καθηγητοῦ. Νὰ τὸ ἀποδώσῃ κανεὶς εἰς τὴν ἰδιαιτέραν ἐκτίμησιν ποὺ ἀπολαμβάνουν οἱ ἔχοντες αὐτὴν τὴν ιδιότητα; Θὰ ἦτο ἀστεῖον τὸ τοιοῦτον. Ἴσως ἐπειδὴ ἀποκτᾶται εὐκόλα καὶ μένει ἀνεξέλεγκτος ὁ τίτλος. Κ' ἔτσι βλέπομεν καθηγητὰς ὅλων τῶν κλάδων τοῦ ἐπιστητοῦ καὶ μὴ ἐπιστητοῦ. Καθηγητὰς τῶν γραμμάτων καὶ καθηγητὰς ἀγγραμμάτων, καθηγητὰς ἐξ ἐπαγγέλματος καὶ καθηγητὰς ἐρασιτέχνας, καθηγητὰς τοῦ χοροῦ καὶ τοῦ μανδολίνου, τῆς ἱππασίας καὶ τῆς κολυμβητικῆς, τῆς ραπτικῆς καὶ τῆς κοπτικῆς, τῆς μαγειρικῆς καὶ τῆς πλυστικῆς. Κινδυνεύομεν νὰ γίνωμεν ὅλοι καθηγηταὶ χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουμε. Ἐν τῷ μεταξὺ κατήντησε σπάνιον φαινόμενον ὁ ἀληθινὸς δάσκαλος ποὺ εἶναι ἀπαραίτητος γιὰ νὰ μᾶς διορθώσῃ.

ΧΩΡΕΙ ΑΓΩΓΗ

Ὁ φίλος μου δικηγόρος εἶναι πολὺ βολικὸς ἄνθρωπος. Ἡμπορεῖτε νὰ ἐπωφεληθῆτε χωρὶς ἔξοδα ἀπὸ τὰς νομικὰς του γνώσεις, ἀρκεῖ νὰ μὴ τοῦ φέροντε ἀντιρρήσεις. Ἐχει τὴν ἀδυναμίαν νὰ θεωρῇ τὸν ἑαυτὸν του ἀλάθητον. Κι' αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ ἀποδώσετε στὴν ἐπίδρασιν τῆς θεολογίας, τῆς ὁποίας ἄλλοτε ἦτο θεράπων. Ἀποφαίνεται λοιπὸν δογματικῶς κατὰ τὴν θεολογικὴν φρασολογίαν καὶ τελεσιδίκως κατὰ τὴν νομικὴν.

Ἐχει τὴν πεποίθησιν, ὅτι ὁ πολιτισμὸς ἐνὸς τόπου ἡμπορεῖ νὰ ἐκτιμηθῇ μὲ τὸ πλῆθος τῶν ἀγωγῶν ποὺ παρελαύνουν στὰ δικαστήρια. Παραλογίζεται κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον. Ὅσον περισσότερον ἀναπτύσσεται κ' ἐκπολιτίζεται ὁ ἄνθρωπος, τόσον μεγαλύντεραν τάσιν ἔχει πρὸς τὴν συζήτησιν. Ἡ συζήτησις προκαλεῖ διχογνωμίας ποὺ ὁδηγοῦν πρὸς τὸν διαπληκτισμὸν, κι' ἀπὸ καὶ ὁ δρόμος φέρνει στὰ δικαστήρια. Ἄνθρωπος λοιπὸν ποὺ δὲν εἶναι πελάτης τῶν δικαστηρίων πρέπει νὰ θεωρῇται νωθρός, ὀπισθοδρομικός, ἀπρόκοπος.

— Καὶ εἰν' εὐκόλο νὰ βρεθοῦν ἀφορμαὶ ἀγωγῆς σὲ κάθε συζήτησιν;

— Εὐκολώτατον, ἀρκεῖ νὰ ξεύρης καλὰ τὸν ποινικὸν νόμον διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃς τὴν βάσιν ὅπου θὰ στηριχθῇ. Εἰς τὸ ζήτημα αὐτὸ μᾶς βοηθοῦν πολὺ τὰ ἐπίθετα μὲ τὰ ὁποῖα ἀλληλοστολίζονται ὅσοι συζητοῦν.

— Ἐὰν βέβαια ἀλληλοβρίζονται.

— Δὲν εἰν' ἀπαραίτητος ἡ ὕβρις. Ἡμπορεῖ κ' ἓνας τίτλος κολακευτικὸς ν' ἀποτελέσῃ βάσιν ἀγωγῆς.

— Ὅστε ἂν σᾶς ἀποκαλέσω τώρα Πρόεδρον τοῦ Ἀρείου Πάγου χωρεῖ ἀγωγή;

— Φυσικά, ἐνόσω δὲν εἶμαι καὶ μὲ τὸν τίτλον αὐτὸν θέλετε νὰ μὲ εἰρωνευθῇτε.

— Ἀπαγορεύεται λοιπὸν ἡ εἰρωνεία;

— Σὲ κεῖνον ποὺ δὲν θέλει νὰ τρέχῃ στὰ δικαστήρια.

— Κι' ὅταν κανεὶς ἐπιθυμῇ νὰ εἰρωνεύεται ἀλλὰ δὲν ἐπιθυμῇ νὰ μπερδέβεται σὲ δίκας;

— Θὰ τὰ βάλῃ μὲ ἀνθρώπους ποὺ δὲν ξεύρουν τὸν ποινικὸν νόμον.

— Ἀφοῦ λοιπὸν δὲν ἡμποροῦμε νὰ μεταχειρισθοῦμε γιὰ κανένα τίτλον ἀνώτερον ἀπὸ κεῖνον ποὺ ἔχει, δὲν θὰ μποροῦμεν οὔτε μὲ κατώτερον νὰ τὸν προσφωνήσουμε.

— Ἐννοεῖται, διότι θὰ τὸν προσβάλετε. Νὰ σᾶς φέρω ἓνα παράδειγμα. Δὲν σᾶς ἐπιτρέπεται οὔτε τὸν κανδηλανάφτη νὰ ὀνομάσετε ἐπίτροπον, οὔτε τὸν ἐπίτροπο κανδηλανάφτη. Εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις χωρεῖ ἀγωγή.

— Ὅστε πρέπει νὰ τὸν ὀνομάζουμε πάντοτε μὲ τὸν τίτλο ποὺ φέρει ἐπαξίως.

— Ἀρχίζετε βλέπω νὰ καταλαβαίνετε τὰ νομικά.

— Ἐνὰ παλιάνθρωπον λοιπὸν, ἡμπορῶ, ἐφόσον εἶναι τέτοιος, νὰ τὸν προσφωνήσω δημοσίᾳ τοιοῦτον χωρὶς νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ μοῦ κἀνῃ ἀγωγήν.

— Ἀ! παρακαλῶ. Ἐδῶ ἀλλάζει τὸ ζήτημα. Δὲν σᾶς ἐπιτρέπεται ν' ἀποδώσετε δυσφημιστικὸν τίτλον σὲ κανένα.

— Κι' ἂν ἀποδείξω μὲ πειστήρια καὶ μαρτυρίες τὴν ποιότητά του;

— Ὁ ποινικὸς νόμος δὲν ἐπιτρέπει τέτοιες ἀποδείξεις. Ἡμπορεῖ ἐκεῖνος νὰ εἶναι πράγματι παλιάνθρωπος καὶ λωποδύτης, ἀλλὰ δὲν ἐπιτρέπεται σὲ σᾶς νὰ τοῦ ὑπενθυμίζετε τὰς ιδιότητάς του.

— Καλύτερα λοιπόν νά καταργήσουμε κάθε τίτλον.

— "Αν τὸ δέχεται ὁ ἄλλος. Διότι μπορεί νά ὑποθήσῃ, ὅτι τοῦ διαμφισβητεῖτε τὸν τίτλον, καὶ νά σᾶς κάνῃ ἀγωγήν.

— Διάβολε, τότε δὲν μένει ἄλλος τρόπος παρὰ νά ρωτοῦμε ἀπὸ μπρὶν τὸν συνομιλητὴν μας μὲ ποῖα ἐπίθετα ἐπιθυμεῖ νά τὸν ἀποκαλοῦμεν.

— Κι' αὐτὸ μπορεί νά θεωρηθῇ εἰρωνεία καὶ χωρεῖ πάλιν ἀγωγή.

— Πρέπει λοιπόν νά βουβαθοῦμε;

— Καθόλου ἀγαπητέ. Θὰ μιλάτε ἐλεύθερα. Κι' ἅμα παρουσιασθῇ ἀφορμὴ ἀγωγῆς θὰ καταφύγετε στοὺς δικηγόρους. Αὐτοὶ ξεύρουν καὶ νά δημιουργοῦν αἰτίας δι' ἀγωγὰς καὶ νά τὰς ἐξουδετερώουν. Τὸ πρῶτον διδάσκουν εὐχαρίστως χωρὶς καμμίαν ἀπαίτησιν, τὸ δεύτερον ὁμῶς ἀποτελεῖ ἐπαγγελματικὸν μυστικὸν ποὺ δὲν θὰ τὸ μάθετε.

14-6-28

ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ

Εἰς τὸ βουνὸ ψηλὰ ἐκεῖ...

Μὴ τρομάξεις ἀναγνώστα! Δὲν πρόκειται νά κατασκευασθῇ ποίημα. Ψηλὰ λοιπόν εἰς τὸ βουνό, σὲ μιὰ μαγευτικὴ τοποθεσίᾳ τοῦ Βοσπόρου, κατεσκήνωσε τὸ τάγμα τῶν λιλипουτίων. "Υστερ" ἀπὸ τὴ πληχτικὴ ζωὴ δλόκλη-

ρης χρονιάς, ἀγόρια καὶ κορίτσια γλυτωμένα γιὰ λίγο διάστημα ἀπὸ τὸν περιορισμὸ τοῦ σχολείου, σκαρφαλώσανε μὲ πηδήματα στὴν κορφή γιὰ ν' ἀπολαύσουν τὶς ὀμορφιές τοῦ ἐπαίθρου καὶ νά ρουφήξουν τὸν καθαρὸν ἀέρα τῆς ἐξοχῆς. Δασκάλοι καὶ δασκάλισσες καὶ μερικοὶ παρέρσαιχοι, ποὺ ἐπωφελήθηκαν ἀπὸ μιὰν εὐγενεϊὰ πρόσ-

κλῆσι, ἀντιπροσώπευαν τὸ παρελθὸν κοντὰ στὰ τρυφερά βλαστάρια τῆς μεταπολεμικῆς γενεᾶς.

Φτελιές καὶ φλαμουριές ἀπλώνανε τὸν εὐεργετικὸ τους ἴσκιό καὶ τὸ κρῦο νερὸ τῆς πηγῆς ἔδρῳσιζε τὰ διασπασμένα χεῖλη. Καστανιές πελώριες ἀφήνανε νὰ διακρίνης ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ φυλλώματά τους κομμάτια τῆς θάλασσας σὺν ξεχωριστὲς λίμνες.

Στρώθηκαν στὴ στιγμή πρόχειρα τραπεζάκια καὶ ρίχτηκαν ὅλοι στὸ φαγί μὲ τὴν ὁρεξὶ ποὺ χαρίζουν ὁ ἀέρας τοῦ βουνοῦ καὶ τὸ χωνευτικὸ νεράκι.

Φθονερὸν ὁμῶς αἰείποτε τὸ θεῖον. Καμμιὰ εὐτυχία δὲν εἶναι τελεία. Ἐνέσκηψε λοιπὸν ὁ Πήγασος ἐπὶ μορφὴν ποδηλάτου καὶ ξεφορτώθηκε τὸν ποιητὴν μὲ τὴν κενηγετική στολή. Τὸν δέχτηκαν μ' ἐξαιρετικὴ τιμὴ καὶ τὸν ὠδήγησαν στὴν κεντρικὴ θέσιν τοῦ μεγάλου τραπεζιοῦ.

Ἄλλ' αἱ περιποιήσεις δὲν ὠφέλησαν εἰς τίποτε. Τὸ κακὸν ξέσπασεν ἀπότομα. Μόλις συνήλθεν ἀπὸ τὴν κούρασιν τοῦ δρόμου ὁ ἐμπνευσμένος τοῦ Παρνασσοῦ τρόφιμος τινάχθηκε χωρὶς καμμιὰ προειδοποίησιν καὶ κατέλαβεν ἐξ ἑφόδου τὸ ἀνύποπτον ἀκροατήριον. Χείμαρρος στίχων κατέβαιναν ὁρμητικὸς παρασύροντας στὸ διάβα του ἀναμνήσεις, ἐλπίδας καὶ παραλληλισμούς.

Ξαφνιασμένα τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὴ δυνατὴ φωνή, ἄφηναν φαγί, γέλια καὶ παιχνίδια γιὰ νὰ τρέξουν ν' ἀπολαύσουν τὸ περίεργον φαινόμενον. Ἡ σφονδίχτρα τῆς διενθύνσεως μάζεψε καὶ κεῖνα ποὺ ἦσαν σκορπισμένα μακριὰ καὶ κινδύνευαν νὰ στερηθοῦν τὴν πνευματικὴν πανδασίαν. Μερικὰ δεσποινίδια νεόβγαλτα, ποὺ σὲ ξεχωριστὸ τραπέζι λέγανε τὰ μικρά τους μυστικὰ ἀνάμεσα σὲ τσίφους καὶ ντολμάδες, τινάχθηκαν ἠλεκτρισμένα μόλις ἐμνοήσθηκαν τὴν ποίησιν.

Κι' ὅταν πέρασεν ἡ τρικυμία μὲ μιὰ τελευταία παρομοίωσι τῶν παιδιῶν πρὸς τὰ χελιδόνια, ξέσπασαν ὅλοι σὲ

χειροκροτήματα. Ὁ ποιητὴς ἐκάθησεν ἱκανοποιημένος σκορπίζοντας μειδιήματα καὶ τὸ ἀκροατήριον ἐπανελάβε μὲ ἀνακούφισιν τὴν σταματημένην ἱεροτελεστείαν τοῦ τραπεζιοῦ.

Ἀνοικονόμητοι τέλος πάντων αὐτοὶ οἱ ποιηταί. Δὲν ἔχουν ἱερὸν καὶ ὅσιον. Σοῦ χαλνοῦν τὴν ἡσυχίαν ὅποτε τοὺς καπνίσῃ (καὶ πότε δὲν τοὺς καπνίζει;). Εἶναι λοιπὸν ἀπαραίτητον στὴν χραισιώτερη ὥρα τοῦ φαγητοῦ νὰ μᾶς βομβαρδίζουν μὲ στίχους χωρὶς νὰ τοὺς χροστοῦμε τίποτε;

Ἄλλὰ τὸ δυστύχημα δὲν εἶναι οὔτε τὸ πρῶτον οὔτε τὸ τελευταῖον ἀπ' ὅσα πάθαμεν ἢ θὰ πάθουμε. Ἐνόσω δὲν φροντίζουμε νὰ ξεριζώσουμε τὸ κακόν, θὰ εἴμεθα πάντοτε τὰ αἰώνια θύματα. Ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ἀρχίζουν οἱ μέλλοντες καλλιτέχναι τὸ ἔργον τους. Κοιτάξτε μιὰ στιγμή γύρω σας. Δὲν ἔμεινε πιτσιρίκος ποὺ νὰ μὴ γράφῃ ποιήματα. Καὶ σὰ νὰ μὴ ἔφθαναν τὰ ἔμμετρα, βγήκαν τώρα καὶ τὰ πεζὰ ποὺ εἶναι πιὸ ἐπικίνδυνα. Τὰ πρῶτα ἤθελαν καὶ κάποια κούρασι γιὰ τὴν ὁμοιοκαταληξία. Μὲ τὰ πεζοτράγουδα ὁμῶς πῆραν τὸν κατήφορον ὅλοι οἱ Πήγασοι, κι' ὅπου βγάλ' ἡ ἄκρη. Πρόκειται πλέον περὶ δημοσίου κινδύνου.

Ἄλλ' αὐτὴ ἡ δουλειὰ δὲν εἶναι σωστὸ νὰ ἐξακολουθήσῃ ἐπ' ἀπειρον. Πρέπει νὰ πάρουμε καὶ μεῖς τὰ μέτρα μας. Νὰ θεραπεύσουμε τὴν ἀρρώστεια μόλις ἐμφανισθοῦν τὰ πρῶτα συμπτώματα. Μιὰ στάμνα νερὸ μπορεῖ νὰ σβύσῃ τὴ φωτιά στὴν ἀρχὴ τῆς ἐνῶ ἀργότερα θὰ χρειασθοῦν ὁλόκληρες δεξαμενές. Καὶ στὴν περίπτωσι ποὺ ἐξετάζουμε, τὸ φάρμακο δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ μιὰ στάμνα κρῦο νερὸ στὸ κεφάλι τοῦ ἀρρώστου. Ἄς φροντίσουν λοιπὸν οἱ γονεῖς, οἱ δασκάλοι, κάθε πολίτης ἐπὶ τέλους, νάχουν πρόχειρο τὸ γιαιτρικὸ γιὰ τὸ καλὸ τῶν παιδιῶν μας ποὺ θ' ἀποτελέσουν τὴν μέλλονσαν γενεάν καὶ γιὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν νεύρων τοῦ φύλησίου κόσμου.

ΖΗΤΕΙΤΑΙ Ο ΕΝΟΧΟΣ

Κάθε δουλειά έχει τὰ τυχερά της, ἀλλ' ἐκεῖνο πὺν ἔπαθε κάποιος κουρεὺς κατὰ τὴν ἐξάσκησιν τοῦ ἐπαγγέλματός του εἶναι ἀπὸ τὰ πρωτοφανῆ ἀπρόοπτα. Ὁ φίλος αὐτοῦ πῆγε στὸ σπίτι κάποιου διπλωματικοῦ ὑπαλλήλου γιὰ νὰ τὸν κουρεῖ. Ἐνῶ λοιπὸν προσπαθοῦσε μ' ὅλα τὰ μέσα τῆς τέχνης νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν ὑψηλὸν του πελάτην, αἰσθάνεται ξαφνικὰ πίσω στὰ ψαχνά του κάτι σὰν τοῖσμπημα ἐντόμον ἢ καρφίτσας. Ἐπειδὴ μέσα στὴν αἰθρὸν δὲν ἦτο κανεὶς γιὰ νὰ τοῦ κἀνῃ ἀστυα, ἀπέδωκε τὸ γεγονός στὴν ἀδιακρισία κάποιου ψύλλον καὶ δοκίμασε νὰ τὸν ἐκδιώξῃ μὲ διάφορες κινήσεις.

Ἀλλ' ὁ ἐχθρὸς δὲν ἐννοοῦσε νὰ ὑποχωρήσῃ, κα' ὅσες φορὲς τὸ θῦμα μετεκινεῖτο, ἀλλάζε μόνον τὸ σημεῖον τῆς ἐπιθέσεως. Τὸ πρᾶγμα εἶχε καταντήσῃ πολὺ ὀχληρὸν κα' ἀνάγκασε τὸν κουρέα νὰ βιάζεται καὶ ν' ἀδιαφορῇ γιὰ τὴν καλλιτεχνικὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου του. Δὲν πρόφθασεν ὅμως νὰ τελειώσῃ καὶ μιὰ μυρωδιὰ καιομένης οὐσίας ἔκανε τὸν πελάτην νὰ τιναχθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν του. Τὴν ἴδια στιγμὴ θέλησεν ὁ κουρεὺς νὰ ἐξουδετερώσῃ τὴν φαινομένην μὲ τὸ σχετικὸ ξύσιμο καὶ κατάλαβεν ἐκπληκτός, ὅτι τὸ καινούργιο του μαῦρο πανταλόνι εἶχε πάρει φωτιά.

Τί λοιπὸν συνέβαινε; Ὁ κύριος διπλωμάτης, ὅπως ὁ περισσότερος κόσμος σήμερα, συνήθιζε νὰ ξουρίζεται μόνος του καὶ προσέτρεχε στὸν κουρέα γιὰ τὸ κόψιμο τῶν μαλλιῶν του. Μεταχειριζότανε δὲ χάριν εὐκολίας ἀπὸ κεί-

νους τοὺς καθρέφτες πὺν δείχνουν τὸ πρόσωπο πὺν μεγάλο. Αὐτὸν λοιπὸν τὸν καθρέφτην, δηλαδὴ τὸ κοῖλον κάτοπτρον, εἶχεν ἀφήσει πάνω σ' ἓνα κάθισμα. Ἐν τῷ μεταξὺ αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου μπῆκαν στὸ δωμάτιον κα' ἔπεσαν πάνω στὸ κάθισμα.

Κατὰ διαβολικὴν σύμπτωσιν, ἡ ἑστία τοῦ κατόπτρου βρέθηκε στὰ πιασινὰ τοῦ μπαρμπέση. Τὴν συνέχισεν τὴν καταλαβαίνετε. Ἐγινε δηλαδὴ κάτι παρόμοιον μὲ κείνο πὺν δηγοῦνται πὺς ἔπαθαν κάποτε τὰ καράβια τῶν Ῥωμαίων ἀπὸ τὸν περίφημον Ἀρχιμήδην. Ἀλλὰ στὴν περίπτωσιν τὴν δικήν μας τὸν ρόλον τοῦ Ἀρχιμήδους ἔπαιξεν ἡ τυφλὴ Μοῖρα, ἡ ὁποία συχνὰ κοροϊδεύει τοὺς ἀνθρώπους μὲ τίς φάρσας της.

— Τί τὰ θέλετε κύριε, συνεπέρανε ὁ ἀτυχὴς κουρεὺς. Εἶναι πολὺ λεπτὸ κα' ἐπικίνδυνον ἐπάγγελμα τὸ δικό μας. Πηγαίνεις νὰ βγάλῃς 15 γρόσια καὶ χάνεις ἓνα πανταλόνι πὺν ἀξίζει 15 λίρες.

Γεννᾶται ὁμοῦς τὸ ἐρώτημα. Εἶναι δίκαιο νὰ ζημιώσῃ ὁ κουρεὺς καὶ ἂν ὄχι, ποῖος εἶναι ὁ ἐνοχος πὺν πρέπει νὰ πληρώσῃ τὸ χαμμένο;

Ὁ ἡλιος; Ἀλλ' αὐτὸς ρίπτει τὰς ἀκτῖνας του ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους χωρὶς κακὴν πρόθεσιν. Τὸ κάτοπτρον; Ἀλλ' αὐτὸ δὲν πῆγε μόνον τοῦ νὰ ἐγκατασταθῇ πάνω στὸ κάθισμα. Ὁ πελάτης; Καὶ μήπως φαντάσθηκε αὐτὸς τὸ τί θὰ συνέβαινε; Ἴσως πάλι νὰ φταίῃ τὸ θῦμα πὺν μὲ τὸ πρῶτο τοῖσμπημα δὲν σκέφθηκε ν' ἀναζητήσῃ τὸν ἐνοχον.

Δὲν ξέρω ἂν τὰ συμβόλαια τῶν ἀσφαλιστικῶν εταιριῶν προβλέπουν τοιαύτης φύσεως ζημίαν, ἀλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει νομίζω ὅτι εἶν' ἓνα ζήτημα ἀρκετὰ ἐνδιαφέρον πὺν πρέπει νὰ τὸ ἐξετάσουν οἱ νομομαθεῖς ἀπὸ ἐπιστημονικῆς ἀπόψεως.

ΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΚΟΥΡΕΙΟΥ

Ἡ καλύτερα εὐχή πού μπορείτε νά δώσετε σ' ἕναν ἄνθρωπον εἶναι, νά ἐπιτύχῃ στήν ἐκλογὴν τοῦ κουρέως του. Ὁ ἡμέτερος Ἀντώνιος, τύπος ἐπαγγελματίου εὐσυνειδήτου, ἔχει καταλάβει πρὸ πολλοῦ, ὅτι τὸ κουρεῖον πρέπει νά εἶναι τόπος εὐαρέστου διαμονῆς γιὰ νά μὴ στενοχωροῦνται οἱ πελάται περιμένοντες ὥρες ἀτέλειωτες τῆ σειρά τους. Κατορθώνει νά ἱκανοποιῇ ὅλους χωρὶς ἰδιαίτερα ἔξοδα. Νεωτεριστὴς κ' ἐφευρέτης, δὲν μεταχειρίζεται τὰς παλαιὰς μεθόδους. Ἐφημερίδες καὶ περιοδικὰ πρὸς φυλλομέτρησην δὲν θὰ βρῆτε στὸ κατάστημά του. Αὐτὸς ὁ ἴδιος ἀντιπροσωπεύει ἐπαξίως τὴν ἐγχώριον καὶ ξένην δημοσιογραφίαν. Ψωνίζει ὅλα τὰ νέα ἀπὸ τοὺς πρωϊνοὺς του ἐπισκέπτας καὶ τὰ πούλεῖ στοὺς καθυστερημένους. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ διεθνῆ γεγονότα, θὰ πληροφορηθῆτε μ' ὅλες τὶς λεπτομέρειες καὶ τὰ μικρότερα ἐπεισόδια τῆς γειτονιάς. Τίποτε δὲν διαφεύγει τὴν ὄψιν τοῦ φίλου μας, ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ γραμματιζόμενος. Σκοτώνει λίγο πολὺ ὅλες τὶς γλῶσσες τοῦ τόπου κ' ἔχει ἰδιαίτεραν συμπάθειαν πρὸς τὴν καθαρεύουσαν.

Ἀλλ' αἱ ἡμέραι εἰσὶ χαλεπαὶ καὶ τὸ ἐπάγγελμα διέρχεται σοβαρὰν κρίσιν. Αἱ κατηραμέναι μηχαναὶ τοῦ ξυρίσματος συναγωνίζονται ἄγρια τὴν εὐγενή τέχνην τοῦ Φιγχαρώ. Καὶ ἡ θηλικὴ πελατεία, πού φάνηκε γιὰ μιὰ στιγμή πὺς θὰ σώσῃ τὴν κατάστασιν, διέφυγε τὰς πρώ-

τας ἐλπίδας. Πονηραὶ ὅπως πάντοτε καὶ οἰκονομολόγοι αἱ ἀπόγονοι τῆς Εὐας, ἤρχισαν νά μεταχειρίζονται μηχανάς. Καὶ ἀντὶ νά ἐπισκέπτονται, ὅπως ἄλλοτε, κάθε βδομάδα τὸ κατάστημα, ἐμφανίζονται μιὰ φορὰ τὸν μῆνα διὰ τὴν ἀπαραίτητον ἐπιδιόρθωσιν.

— Καὶ πὺς κατορθώνουν, ἀγαπητὲ Ἀντώνιε, νά ξουρίζουν τὸν σβέγκο τους;

— Κάτοπτρα, κύριε, ἔχουνε δυὸ κάτοπτρα ἀντικρυστὰ καὶ τὰ καταφέρνουν θανμάσια.

Καλὰ πὺς εἶναι πολυτεχνίτης ὁ κουρέυς μου καὶ τὰ βγάζει πέρα ἄλλοιῶτικα πρὸ πολλοῦ θὰ ἔπανε νά μᾶς ἐπιδασκεύῃ τὰς περιποιησεις του. Πούλεῖ λαχεῖα τῆς ἀεροπλοΐας, κάνει καὶ μερικὲς μικροδουλειὰς τοῦ ποδαριοῦ, μεσιτεῖες, ρεκλάμες ἐμπορευμάτων, ἐκθέτει διάφορα παλιὰ ἐπιπλα γιὰ πούλημα καὶ πέρνει τὰ ποσοστά του. Αἰωνίως βλέπετε εἶναι πολυμήχανον τὸ κουρευτικὸν γένος. Ἄλλοτε βγάζανε δόντια, κόβανε κᾶλους καὶ βεντουῖζες, πουλοῦσαν ἀβδέλλες. Σήμερα βρίσκουν ἄλλες δουλειὰς πὺς ἔχουν πέ-

ρασι. Τί νὰ σοῦ κάμουν οἱ καυμένοι; Ὁ βίος εἶναι δύσκολος καὶ οἱ πελάται φιλάργυροι.

Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, τὸ σωματεῖον τῶν κουρέων προβαίνει εἰς ἐνεργείας γιὰ ν' ἀργοῦν κι' αὐτοὶ τὰς Παρασκευάς. Αὐτὸ δὲν ἔμπορεῖ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ νὰ ἐγκρίνῃ ὁ κύρ Ἀντώνης. Ν' ἀργήσῃ τὴν ἡμέραν ποὺ ἔχει τὰς περισσότερας εἰσπράξεις καὶ ν' ἀφήσῃ συγχρόνως παραπονεμένην τὴν πελατεῖαν! Ἀποφασίζει λοιπὸν ν' ἀναπτύξῃ δημοσίᾳ τὴν γνώμην του καὶ ἀπευθύνεται σὲ κάποιαν ἐφημερίδα, τῆς ὁποίας ἑκτακτὸς ἀπεσταλμένος ἔφθασε προχθὲς κ' ἔλαβε μαζί του σπουδαιοτάτην συνέντευξιν.

— Ἀντώνιε, εἶσαι μέγας ἀνὴρ! Προβαίνεις καὶ εἰς δηλώσεις ὥσάν νὰ ἦσουν ὑποψήφιος ἐπίτροπος.

— Τὸ θέλει, κύριε, ἡ δουλειά. Στὴν ἐποχὴ ποὺ ζοῦμε δὲν γίνεται τίποτε χωρὶς διαφήμισιν... Ἄλλος! Ποιανοῦ ἢ σειρά;

Καὶ τὸ διπλοζούρισμα συνεχίζεται.

29—5—28.

ΔΕΣΠΟΤΗΣ ΚΑΙ ΚΟΥΡΕΥΣ

Δεσπότην πρωτογνώρισα ὅταν ἑπτὰ χρονῶν μὲ κουβάλησεν ὁ παπᾶς τοῦ χωριοῦ μαζί μ' ἄλλα παιδιὰ γιὰ νὰ μᾶς κἀν ἀναγνώστες. Θαύμασα τὴ φανταχτερή του στολή, ἀλλὰ μεγαλύτερη ἐντύπωσι μ' ἀφήκε τὸ ψαλίδι του. Δὲν φανταζόμουν ποτὲ ὅτι ἓνας Δεσπότης ἔμπορεῖ συγχρόνως νὰ εἶναι καὶ κουρεὺς. Μᾶς ἔκοψε τὰ μαλλιά καὶ μᾶς διάβασε μίαν εἰχὴν.

Ἀργότερα ἔμαθα πὼς ὁ Δεσπότης εἶχε ξουρίσει κάποιον παπᾶ ποὺ μεθοῦσε συχνὰ καὶ τραγουδοῦσε. Ὡστε εἶχε καὶ ξουράφι ὁ Δεσπότης. Ἐργαλεῖα ποὺ δὲν χρειάζονται γιὰ τὸν ἑαυτό του ἀλλὰ γιὰ τοὺς ἄλλους. Ἀπὸ τότε στὸ μυαλό μου δέθηκαν στενὰ ἡ παράστασι τοῦ Δεσπότη καὶ τοῦ κουρέα.

Πέρασαν χρόνια καὶ καιροί. Κατάλαβα ὕστερα πὼς κι' ὁ Δεσπότης ἦτανε κοινὸς θνητὸς ὅπως ὅλοι μας καὶ δὲν εἶχε μόνον κουρευτικὰ καθήκοντα. Εἶχα ξεχάσει καὶ τὶς πρώτες μου ἐντυπώσεις, ὅταν πρὸ ἡμερῶν διαβάζω στὶς ἐφημερίδες πὼς κάποιος κουρεὺς στὴν Ἀθήνα δικάσθηκε γιὰτὶ πῆγε νὰ κόψῃ τὰ γένεια τοῦ Μητροπολίτη καὶ ζητοῦσε τὴν καθαίρεσίν του. Ὁ περίφημος αὐτὸς κουρεὺς (καὶ ποιὸς κουρεὺς λίγο πολὺ δὲν εἶναι περίφημος;) τᾶβαλε μὲ τὸν Δεσπότη γιὰτὶ τοῦ ἄλλαξε τὰ Πασχάλια. Σὰ νᾶχη καὶ λίγο δίκιο ὁ ἀνθρώπος.

— Δεσπότη μου, θὰ εἶπε στὸν Μητροπολίτη, τόσον καιρὸ τώρα μοῦ κάνετε ἀντίπραξι κουρεύοντας καὶ ξουρίζοντας. Δὲν ἔχω κ' ἐγὼ τὸ δικαίωμα ν' ἀνακατωθῶ στὴ δική σας δουλειά; Πὼς ἀλλάζετε τὸ Ἡμερολόγιο χωρὶς νὰ ζητήσετε καὶ τὴ γνώμην μου;

“Άλλως τε ό κουρέας Καραγιαννίδης δέν είναι μόνος Συνοδεύεται από αρκετά γραΐδια, θεματοφύλακας όλων τών δεισιδαιμονιών, και καλογέροντας άργοσχόλους που ψαρεύουν σέ θολά νερά. Και μέ λάβαρον ένα μεγάλο φαλίδι στο χέρι ζητούν τό παλιό τους “Ημερολόγιο. “Αντίκρισέ τους άν ήμπορείς σέ κουρεύουν στη στιγμή.

Κ’ ένώ διαμαρτύρεται ό Μητροπολίτης “Αθηνών διά την θρασύτητα τών φρινακλάδων, εμφανίζεται συνήγορος αὐτῶν κάποιος Δεσπότης, ό “Αγιος Δημητριάδης. Δέν ξεύρω άν είν’ ό ίδιος που είχε δημιουργήσει πρό έτών τό σκάνδαλον τών αθεϊστών στον Βόλο και είχε γιλοιοποιηθή στη δόχη του Ναυπλίου. “Αν δέν είναι τό ίδιο πρόσωπον έχει όμως τόν ίδιο τίτλο. “Οπωσδήποτε είναι λεπτηρόν ότι βρίσκονται σι’ ανώτερα θρησκευτικά αξιώματα τόσον στενοκέφαλοι άνθρωποι μέ τή διανοητικότητα ενός ξαναμωραμένου γραΐδιου.

Και πώς ήμπορείς νά κατακρίνης δι’ άμάθειαν και άσέβειαν τόν κουρέα Καραγιαννίδην, όταν έχει ως όπαδόν ένα Δεσπότην Συνοδικόν; Και πώς νά μή δικαιολογήσης τους χωρικούς της Κύπρου που κανηγοῦσαν τόν Δεσπότη τους γιατί απέδιδαν τους σεισμούς στο νέο “Ημερολόγιο;

Δέν ξεύρω τί θ’ άπαντοῦσαν όλοι αὐτοί οί Παλαιοημερολογίτες άν τούς ρωτοῦσε κανείς γιατί προτιμοῦν τό “Ιουλιανόν “Ημερολόγιον από τό Γρηγοριανόν. Δέν πιστεύω νά τό θεωροῦν πιο σωστό. “Ισως από θρησκευτικό φανατισμό. Μά δέ βρίσκεται κανείς νά τούς πῇ, ότι επί τέλους τό παλιό “Ημερολόγιο τώκαναν ειδωλολάτρες ένώ τό καινούργιο οί Χριστιανοί;

“Αλλά θά μου πῆτε ποιός τ’ άκούει αὐτά. Τότε δέν έχουμε παρά ν’ αφήσουμε Δεσπότη και κουρέα νά πάν ν’ αλληλοκουρευθοῦν.

ΠΑΧΕΙΕΣ ΑΓΕΛΑΔΕΣ

“Ο μπαλωματής της γειτονιάς μου έκλεισεν από προχθές τό υπόγειο κατάστημά του. Νόμισα πώς μετεκόμισεν άλλου, και χθές που τόν συνήντησα ρώτησα νά μάθω τό νέο του εργαστήριο.

— Τήν παράτησα τή δουλειά, μου λέγει. Δέν έχει προκοπή. Μπαλώνεις από τό πρωί ως τό βράδυ βρομερά

παπούτσια και καρφώνεις ξυλόπρονες χωρίς νά δῆς μέρα Θεοῦ. “Αποφάσισα ν’ αλλάξω επάγγελμα.

“Ηξευρα πώς είναι πολυτεχνίτης, γιατί κατάφερνεν όπωσδήποτε νά σιάξῃ τά κεραμίδια στις στέγες, νά καθαρίξῃ γωνίες, νά διορθώῃ ὀμβρέλες, έκανε κάποτε και τόν τεχνειτζή, άλλ’ ήμουν περίεργος νά μάθω ποιά τέχνη θά προτιμήσῃ. Δέν μ’ άφησε νά τόν ρωτήσω.

— Βοήκα μιάν εύκολη καὶ πλούσια δουλειά. Θά γίνω... δεσπότης.

Κ' έπειδή με είδε ν' άπορώ, έξηκολούθησε.

— Σου φαίνεται παραξενο; Είν' ή αλήθεια πώς τό συλλογίσθηκα λιγάκι στην άρχή, γιατί μου φάνηκεν άστεϊό νά βάλω ράσα, μά δέν άργησα νά πάρω την άπόφασιν. Θά πής πώς δέν ξέρω γραμμата. Την σήμεραν όμως ήμέραν δέν χρειάζονται καὶ πολλά. Είχα πάγει σχολείο ως την τετάρτη του Δημοτικού. Στην Ίεράν Ίστορίαν μάλιστα ήμουννα ξεφτέρι. Κι' άμα χρειασθῇ, μπορώ νά βγάλω λόγους όσους θέλεις. Για τον Ίώβ που δέν ήτο πιο ύπομονητικός άπό μένα, για τον γαΐδαρο του Βαβυλόν που μίλησε, για τον Ήλία που πέταξε δίχως άεροπλάνο, για τ' όνειρο του Φαραώ κι' ό,τι άλλο θέλεις. "Αν πής για τις εύχές, όλοι τις διαβάζουν άπό τό βιβλίο. Τό ίδιο θα κάνω κι' εγώ. "Όσο για τή φωνή μου δέν πιστεύω νάχης αντίρρηση. Είμαι κανταδόρος πρώτης τάξεως.

— Καλά εύλογημένε, άλλ' έσύ θαρρώ ήσουν πανδρεμένος.

— "Ημουννα βέβαια, μά δέν είμαι πιά. Χήρενα πέρσι. Καὶ τώρα ξέρεις γίνονται καὶ οί χήροι δεσποτάδες. Έννοια σου, τὰ εξακρίβωσα εγώ όλα. Μή νομίζεις πώς άποφάσισα εύκολα νά κλείσω τό μαγαζί. Τους ζωντοχήρους μονάχα δέν τους κάνουνε καὶ γι' αυτό δέν τὰ κατάφερεν ως τώρα κάποιος γνωστός μου. Είδ' άλλως, άμα είσαι σκέτος είν' εύκολο.

— "Όστε σὺ τώχεις σίγουρο;

— Σιγουρότατο. Τό πάν είναι τὰ κουκιά σ' αυτήν την δουλειά. Δυσκολεύθηκα λίγο αλλά βοήκα επί τέλους τὰ μέσα καὶ ήσύχασα.

— Δέν σε καταλαβαίνω.

— Περίεργο πράγμα! Μήπως είσαι δάσκαλος; Έδω δέν χωροῦνε λογαριασμοί πολλοί. Δώδεκα ψήφοι, δηλαδή

δώδεκα κουκιά υπάρχουν. "Αμα εξασφάλισης τὰ έφτά, σώθηκες. Καὶ τό περισσόν εκ του πονηρού έστι, όπως λέγει καὶ τό Ευαγγέλιον.

— Καλήν έπιτυχίαν λοιπόν στο καινούργιο στάδιο.

— Σ' εύχαριστώ, αγαπητέ. Αρχίζει ν' αληθεύη καὶ για μένα τ' όνειρο του Φαραώ. Είν' ή έποχή με τις παχειές άγελάδες. Θέλεις νά σ' εύχηθώ καὶ στα δικά σου; Είσαι άνύπανδρος κι' είναι πιο εύκολο για σένα. Θάχης άλλως τε καὶ τή δική μου ψήφο.

— Για όνομα του Θεού μη κάνεις τον κόπο. Φοβούμαι πώς ήμπορεί νάχη καὶ συνέχεια τόνειρο καὶ νάρθη ή περίοδος των ισχνών άγελάδων.

— Καὶ ποιός μ' έμποδίζει σε τέτοια περίπτωσι νά ξαναλλάξω έπάγγελμα;

Ταῦτα είπε κι' έλαβε την άγουσαν προς τό Φανάριον ό μπαλωματής, άνθρωπος της έποχής, που δέν αφήνει νά του ξεφύγουν οί εύκαιρίες.

ΕΝΩ ΚΟΙΜΑΤΑΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ

Τὸ κοσμοϊστορικὸν γεγονὸς συνετελέσθη. Ὁ γείτονας μου κύρ Μανώλης ἀπέκτησεν ἀσύρματον τηλέφωνον. Ἀπὸ τὸν χειμῶνα ἤδη εἶχεν ἀρχίσει ἡ θελκτικὴ του συμβία κυρία Δέσποινα νὰ τὸν ἐνοχλῇ καθημερινῶς. Θὰ ἦτανε ντροπὴ νὰ μὴ δοκιμάσουν κάθε τι καινούργιο αὐτοὶ ποὺ εἶναι τὸ χαγινλάφ τοῦ μαχαλά (ἡ κυρία Δέσποινα ἔχει ξεχωριστὴν ἀδυναμίαν γιὰ τὶς ξένες λέξεις). Καὶ γιατί περικαλῶ; Ὅλος ὁ κορμενφὸ κόσμος πῆρε ραντιόνι.

— Μὰ εὐλογημένη, ἀντέτεινε κάποτε ὁ κύρ Μανώλης. Πρὶν πέντε χρόνια μοῦ φαρμάγηκες γιὰ πιάνο. Πληρώσαμε ὀχτακόσιες λίρες γι' αὐτὸ κι' ἄλλες τόσες γιὰ δασκάλους καὶ δασκάλες, κι' ὡς τώρα οὔτε σὺ οὔτε ἡ προσκομμένη μας Ἐλενίτσα κατορθώσατε νὰ μᾶς παιζετε κανένα κομματί τῆς ἀνθρωπιᾶς. Πέρσι δώσαμε ὀγδόντα λίρες γιὰ γραμμοφὸν κι' ἄλλες ἑκατὸν εἴκοσι γιὰ πλάκες καὶ θαρροῦσα πὼς ξεφλήσαμε πιά μὲ τὶς μουσικὲς σας ἀπαιτήσεις. Ποιὸς ἀλιτῆριος βρῆκε πάλιν αὐτὸ τὸ ἀναθεματισμένο ραντιόνι;

— Ἄκου νὰ σοῦ πῶ Μανώλη. Αὐτὰ νὰ τὰ λές στὸ μαγαζί στὰ τσιράκια σου. Ξέρεις καλὰ πὼς δὲν ἔχουν ἔδω πέρασι. Ὅταν λέω κάτι πρέπει νὰ γένη, γιατί ἐγὼ εἶμαι μιὰ γυναῖκα μυαλωμένη ποὺ δὲν τρώω χάπια. Τὸ πιάνο καὶ τὸ γραμμοφὸν εἶναι σήμερα ντεμοντέ. Δὲ σοῦ λέω, εἶναι καλὰ κι' αὐτά, μὰ ἔχει τὸ καθένα τὴν ὥρα του. Τὴν

σήμερον ἡμέραν γιὰ τὸ κάθε τι ὑπάρχει ὥρα φῖξ. Κ' ἔπειτα, σὲ περικαλῶ, γιατί τὶς κερδίσαμε τὶς παράδες;

— Τὶς κέρδισα δηλαδὴ ἐγώ.

— Ὠραία κονβέντα μὰ τὴν ἀλήθεια! Ἄν δὲν ἔβαζα ἐγὼ τὰ καπιτάλια μου δὲ θᾶβγαινες κακομοίρη χρόνιο ἀπὸ τὸ μπουντροῦμι ποὺ εἶχες γιὰ μαγαζί καὶ δὲν πρόφταινες νὰ πληρώνης τὸ νοίκι του. Νὰ χρωστάς χάρι στὴ προῖκα μου ποὺ ἀνοιζες μάτι καὶ πύισαμε τὸ γωνιακὸ μαγαζί, ποὺ ἐγὼ πάλι σοῦ ἔλεγα πὼς εἶναι τὸ πιὸ βολικὸ

γιὰ χασάπικο. Ἀλλοιῶτα μὲ τὰ δικά σου μυαλά θὰ καταντοῦσες νὰ πουλῆς τσιεράκια στοὺς δρόμους.

Τέτοιες ἀφημαχίες καὶ συγκρούσεις συνέβαιναν συχνὰ στὸ ιδιόκτητο σπίτι τοῦ γείτονα μου κύρ Μανώλη. Κάποτε μάλιστα, ὅταν ἡ κυρία Δέσποινα ὠδηγοῦσε καταλλήλως εἰς τὸ πεδίου τῆς μάχης καὶ τὸ βαρὺ πεισοβολικόν, ἤγουν τὴν σεβαστὴν τῆς μητεροῦλαν, τὰ πράγματα ἐλάμβανον τραγικὴν μορφήν.

Ἐπὶ τέλους ἐδόθη ἡ κρίσιμος μάχη, ὅπου ἔπαθε νύλα ὁ κύρ Μανώλης, κ' ἔτσι ἀπὸ τὴν περασμένη βδομάδα τὸ

ραγτιόνιον ἐτέθη εἰς ἐνέργειαν. Καὶ διὰ μὲν τὸν κύρ Μανώλην ἔληξεν ὁ ἀγὼν μὲ πλήρη ἦτταν. Ἦρχισεν ὁμοῦς δι' ἡμᾶς ἡ διαρκὲς ἀγωνία. Ἡ ἀνάπαισίς μας εὐρίσκεται εἰς τὴν διάθεσιν τῆς οἰκογενείας τοῦ γείτονος.

Τὸ μεσημέρι ἐξακολουθοῦν ἐπὶ ὥρας αἱ ἀσκήσεις τῆς χαριτωμένης θυγατρὸς εἰς τὸ πιάνο. Τὸ βράδυ ἕως τὰ μεσάνυχτα κελαιδοῦν ἐναλλάξ εἰς τὸ γραμμόφωνον καὶ τὸ ἀσύρματον οἱ διάφοροι συναχθέντες μουσικοί. Μόλις κοντεύουν νὰ κλείσουν τὰ βλέφαρά μας, δεχόμεθα ἀγρίαν ἐπίθεσιν ἐναντίον τῶν νεύρων μας ἀπὸ τὰ διαβολικά μηχανήματα τοῦ κύρ Μανώλη. Ποιὸν νὰ καταρᾶσθούμε καὶ ποιὸν νὰ παρακαλέσουμε; Καὶ νὰ σοῦ λένε πὺς ἡ ἐπιστήμη φροντίζει διὰ τὴν ἀνεσίς μας!

Δὲν βρίσκομεν πράγματι λόγια νὰ εὐχαριστήσωμεν ὅλους αὐτοὺς τοὺς ἐφευρέτας ποὺ κατέστρεψαν τὴν ὀλίγην ἡσυχίαν τοῦ ὕπνου μας. Ὁ Edison μὲ τὸν φωνογράφον του, ὁ Hertz μὲ τὰ ἠλεκτρικὰ του κύματα, ὁ Duddel καὶ ὁ Poulsen μὲ τὸ ἄδον τους τόξον, ὁ Lee de Forest μὲ τοὺς τριόδους λαμπτήρας καὶ ἡ λοιπὴ χορεία τῶν ἐφευρετῶν μᾶς ἔχουν ἀλλάξει τὸν ἀδόξαστον.

Τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς ἐφευρέτας τῆς ἀνθρωπότητος! Διὰ τοὺς δολοφόνους ὁμοῦς τοῦ Μορφέως δὲν ὑπάρχει καμμία τιμωρία;

Θὰ πῆτε πὺς ὁ μόνος ἔνοχος εἶναι ὁ κύρ Μανώλης, ποὺ μετέτρεψε τὸ σπίτι του εἰς Ὀδεῖον. Τὸν καυμένο τὸν κύρ Μανώλη! Ἀλλ' αὐτὸς εἶναι τὸ μεγαλύτερον θῦμα. Ὁ καταδικασμένος εἰς τὸ νὰ ἐκτελῇ τὰς διαταγὰς τῶν θηλυκῶν τῆς οἰκογενείας.

— Μανώλη, βάλε τὸ Κρέμεται.

— Μπαμπά, ἔχασες ν' ἀλλάξης τὴ βελόνα.

— Μανώλη δὲν τὸ κοῦρδισες, Μανώλη σήκωσε τὸ γραμμόφων γιὰτ' εἶν' ἡ ὥρα τοῦ ραντιό.

Καὶ ὁ δυστυχὴς σύζυγος καὶ πατὴρ καταπίνει κάθε

παράπονον καὶ γυρίζει τὸ μαγγανοπήγαδο. Μὰ ἐπὶ τέλους τί φταῖμ' ἡμεῖς σ' ὅλην αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν; Δὲν βλέπομεν ἄλλον τρόπον σωτηρίας παρὰ νὰ καθικετεύσωμεν γονυκλινῶς τὶς γειτόνισσες.

— Ἀκουσε κυρὰ Δέσποινα, νὰ χαρῆς τὴν Ἐλενίτσα σου. Εἴμεθα βιοπαλαισταὶ ποὺ βασανίζομεθα ὅλην τὴν ἡμέραν νὰ βγάλουμε τὸ ψωμί μας. Τσιγαρίζομεθα μὲ τὰ κανικά καύματα, λυνώνουμε στὸν ἰδρωτά, δὲν διαθέτομεν οὔτε βίλλαν ἐξοχικήν οὔτε ἀνεμιστήρα, μᾶς τρώνε τὰ κοννούλια κ' οἱ κοριοί. Μὴ μᾶς καταφέρεις λοιπὸν καὶ σὺ τὸ κτύπημα τῆς χάριτος (κουντεγκράς ὅπως θάλλεγες ἐσὺ κυρὰ Δέσποινά μου). Κρύψε τὰ μηχανήματά σου γιὰ τὸν χειμῶνα ὁπότε θάχουμε ὅλοι κλειδωμένες πόρτες καὶ παράθυρα, κ' ἄφησέ μας νὰ κοιμηθοῦμε.

— Καὶ σὺ Ἐλενίτσα κόρη μου, εἶσαι θαυμάσιο πλάσμα! Ἔχεις μέλλον ἐξησφαλισμένον στὴ μουσικόφιλῃ μας κοινωνία. Νὰ χαρῆς τὸ Ἀλεκάκι, ποὺ ἄρχισεν ἀπὸ τώρα νὰ σὲ πολιορκῇ. Μεσίτευσον παρὰ τῇ μητρὶ σου κ' ἄφησε τὴ δασκάλισσα τοῦ πιάνου νὰ παραθερίσῃ. Κρίμα εἶναι κ' αὐτὴ ἡ κακομοῖρα νὰ κατεβαίνει γιὰ σένα ἀπὸ τὸν Βόσπορον. Κ' ἐπὶ τέλους μικρὴ μου, ὅλες οἱ φίληνάδες σου εἶναι στὴν ἐξοχή. Πάρε τὴ μαμάκα σου καὶ σύρτε σὲ κανένα χωριό. Πάρτε μαζὶ καὶ τὰ μουσικά σας ὄργανα καὶ σώσατέ μας, διότι ἀλλοίμονον, ἂν ἐξακολουθήσῃ αὐτὸ τὸ μαρτύριον ἢ θ' αὐτοκτονήσουμε ἢ θὰ προβοῦμε σὲ κανένα πραξικόπημα.

Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΠΑΡΑΘΕΡΙΖΕΙ

ὁ κὺρ Προκόπιος ἔχει τὸν τρόπο του. Τὰ εἶδη πὺν ἐμπορεύεται ἔχουν ἄμεσον σχέσιν μὲ τὸν στόμαχον καὶ δὲν ἐπηρεάζονται καθόλου ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴν κρίσιν. Ἀγοράζει ἀκριβὰ καὶ πουλεῖ φθηνὰ χωρὶς νὰ ζημιώσῃ. Τὸ θαῦμα γίνεται στὸ ὑπόγειο τοῦ καταστήματος ὅπου λειτουργεῖ τὸ ἰδιαίτερον χημεῖον ἢ ἀκριβέστερα μιγεῖον. Ἐκεῖ μπαίνουν τὰ βούτυρα καὶ τὰ λάδια καὶ μεταμορφώνονται εἰς θίασον ποικιλιῶν μὲ διαφόρους τίτλους καὶ τιμὰς.

Εἶναι τετραπέρατος ὁ κὺρ Προκόπιος καὶ ἀπορεῖ κανεὶς πῶς γελάσθηκε στὸ ζήτημα τῆς πανδρευῆς. Τὸν τσουβάλιασαν στὰ νειῶτα του χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ καὶ τοῦ φόρτωσαν τὴν Ἀγλαΐτσα, προκομμένη σ' ὅλα, ξεσχολασμένη ἀπὸ φραντσέζικο σχολεῖο καὶ διαβάντρον κουλοῦτι, ὅπως θάλεγεν ὁ γλωσσολόγος καθηγητὴς.

Ἀλλὰ δὲν μετάνοιωσε καθόλου ὁ φίλος μας διὰ τὸ παράπτωμά του. Εἶν' εὐχαριστημένος ἀπὸ τὴν τύχη του καὶ μειδιᾷ ἐπιχαρίτως ὅταν ἀκούῃ ἐπαίνους γιὰ τὴν πολιτισμένη γυναικοῦλα του. Μήπως αὐτὴ δὲν τὸν βγαίνει πάντοτε ἀσπροπρόσωπο μὲ τοὺς λεπτούς της τρόπους, τὰ γαλλικά καὶ τὸ πιάνο της; Εἶναι βέβαια πολυέξοδη, ἀλλ' ἐπὶ τέλους γιατί γδύνει τὸν κόσμον ὁ Προκόπιος πουλῶντας τὸ βαμβακόλαδο γιὰ γνήσιο Ἀιβαλίκα;

Οἰκογενειάρχης τέλειος, δὲν θέλει νὰ στερηθοῦν τίποτε ἢ γυναῖκα του καὶ τὰ δύο του παιδιά, ἢ Νίνα καὶ ὁ Τότης. Τὸ ζήτημα τοῦ παραθερισμοῦ ἔχει λυθῇ πρὸ πολλῶν ἐτῶν καὶ ἡ ἐξοχὴ θεωρεῖται ἀπαραίτητη κάθε καλοκαῖρι. Ἡ κυρία προτιμᾷ τὴν Πρίγκηπον κ' ἐπειδὴ τὸ θέλημά της εἶναι βασιλικὴ διαταγή, ἡ μετακόμισις γίνεται χωρὶς συζητήσεις. Σ' αὐτὴν

τὴν ὑπόθεσιν τὸ μόνον θῦμα, ὅπως πάντοτε, εἶναι ὁ σεβαστὸς οἰκογενειάρχης. Κ' ἐνῶ ἀπολαμβάνουν τ' ἀγαθὰ τῆς ἐξοχῆς ἡ κυρία μὲ τὰ παιδιά, φουρμανάει στὸ Μπαλουκ Παζάρ ὁ μπαμπᾶς κολυμβῶντας στὸν Ἰδρωτα καὶ τρέχει τὸ βράδυ φορτωμένος τὰ ψούνια γιὰ νὰ μὴ χάσῃ τὸ τελευταῖον ἀτμόπλοιον. Φθίνει μεσάνυχτα λαχανιασμένος στὸ σπῖτι καὶ πέφτει ἀναίσθητος γιὰ νὰ ξυπνήσῃ νωρίς καὶ προφθάσῃ τὸ πρῶτο τῆς γραμμῆς. Κ' ἐν τοῦτοις βλέπετε πάντοτε στὸ πρόσωπόν του ζογραφισμένην τὴν ἱκανοποίησιν καὶ τὰ χονδρά του χεῖλη δὲν ἀποφέρουν ποτὲ λόγια ἀπογοητεύσεως.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ κυρία Ἀγλαΐα, πὺν βλέπει μὲ φρίκη νὰ πλησιάζῃ τὸ φθινόπωρον τῆς ζωῆς, θέλει νὰ πῇ μέχρι τρυγὸς τὸ ποτήριον τῶν ἀπολαύσεων. Ὁ οἰκογενειακὸς

φίλος είναι τέλειος τζέντλεμαν και δεν την αφήνει ποτέ να στενοχωρηθῇ. Είναι ἡ πέμπτη ἀπογευματινὴ καὶ χτυπᾷ τὸ κουδούνι τοῦ ἐξοχικοῦ σπιτιοῦ.

Κύριε Προκόπιε, τρέχα γρήγορααα! Μπήκαν κλέφτες στὸ μανδρὶ νὰ σοῦ κλέψουν τὴν τιμὴ.

Ἄλλ' ὁ κύριος Προκόπιος πολεμᾷ νὰ κλέψῃ στὸ ζῦγι κάποιον πελάτην του.

Ἐξ ἄλλου ἡ παιχιδιάρη Νίνα παρ' ὅλα τὰ δεκαπέντε της χρονιάια κάνει θαύματα. Ἀφοῦ ξεθέωσεν τὸν κόσμο μὲ τίς τρέλλες της στὸ μπαίν μιξτ καὶ σχεδίασε στὴν ἀμμουδιὰ ὅλες τίς δυνατὲς καμπύλες, ἀνεβαίνει τώρα πρὸς τὰ πεῦκα μὲ τὸν φύλακά της ἄγγελον, ἕνα βυζαντινικο γειτονόπουλο.

Ποῦ εἶσαι κύριε Προκόπιε; Πάει καὶ τὸ λάγι ἀρνί!

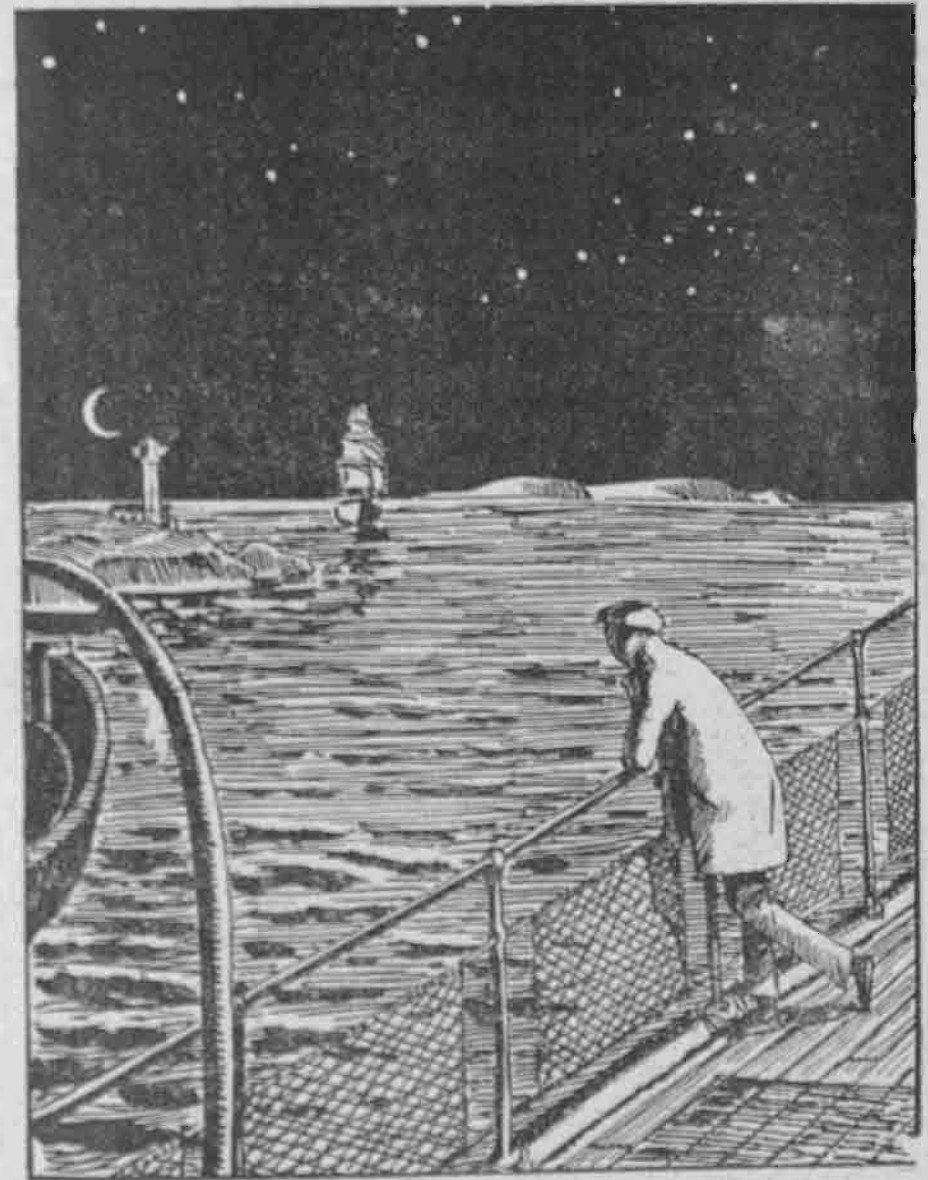
Ἄλλ' ὁ κύριος Προκόπιος προσπαθεῖ αὐτὴν τὴν στιγμή νὰ περάσῃ τὴν μαργαρίνη γιὰ γνήσιο βοῦτυρο Τραπεζοῦντος.

Μόνον ὁ μικρὸς Τοτούλης ἐξακολουθεῖ λόγῳ τῆς ἡλικίας του νὰ εἶναι φρόνιμος. Παίζει στὸν κήπο χωρὶς νὰ πειράζῃ κανένα καὶ τρέχει νὰ προῦπαντήσῃ τὸν κουρασμένο μπαμπὰ του γιὰ νὰ δεχθῇ τὴν ταχτική του σοκολάτα.

Κι' ὁ μακάριος οἰκογενειάρχης δακρύζει ἀπὸ χαρὰν διὰ τὴν μεγάλην του εὐτυχίαν.

Γ'

ΣΚΟΡΠΙΑ ΦΥΛΛΑ

Ἐβραῖνασε! Τὸ λέγει κανεὶς δίχως ἐνδιαφέρον ὅταν
καίθεται κλεισμένος στὴν καμαρίτσα του ἢ στριμωγμένος
στὸ καφενεδῶνα.

Στὴ θάλασσα ὅμως γίνεται ὁλόκληρη μυσταγωγία.

Ἐβραῖνασε! Γιὰ δὲς τὴ μεγαλοπρέπεια τοῦ Ἥλιου.

Θαρρεῖς πὺς δὲν προσέχει τὸ δρόμο του καὶ θὰ σκοντάφῃ στὸ κορφοβοῦνι ποὺ στέκει ψηλὰ στὸ βάθος τοῦ ὁρίζοντος. Γιὰ δὲς τί κανονικὰ γλυστράει σὰ νὰ βρῖσκεται στὸ καλύτερο σκαῖτιν. Ἄ, εἶν' εὐγενὴς ὁ Ὑπεριονίδης! Ἄς προτιμοῦν ἄλλοι τὴν πονηρὰν ἀδελφὴν του ποὺ μαγεύει τὸν κόσμον μὲ ξένα φῶτα. Ὁ εὐγενὴς δὲν μνησκασεῖ μὴτ' ἐκδικεῖται. Ἐχει τὴν ἀξίαν του καὶ δὲν τὸν νοιάζουν οἱ ἔπαινοι κ' οἱ κολακείες.

Ἀθάνατε Ἥλιε, ποὺ σκοτώνεις τόσες πίκρες καὶ τόσα πάθη, Ἥλιε ποὺ δίνεις παρηγοριὰ στὸν ἄρρωστο, ζωὴ στὸν ἀπελπισμένο, γέλια στὸν λυπημένο, χαρὰ σ' ὅλον τὸν κόσμον, γιατί' μᾶς ἀφήνεις; Φοῖβε, σ' ἀγαπῶ πολὺ, πάρα πολὺ. Δὲν τὸ καταλάβαινα ὅταν ἦσουν μαζί μου καὶ τώρα ποὺ θὰ σὲ χάσω αἰσθάνομαι πὺς εἶν' ἀδύνατον νὰ εὐτυχίσω δίχως ἐσένα. Ἥλιε γιατί' φεύγεις; Μήπως σὲ δυσηρέστησα τὸ μεσημέρι μὲ τὰ παράπονά μου; Μὰ εἶσαι τόσο καλὸς ποὺ δὲ μπορῶ νὰ τὸ ὑποθέσω. Ἀλλοίμονον ἂν ἐπρόσεχες τί λέγει κάθε ἀνθρώπινο κεφάλι. Ποτὶ δὲ θάβλεπες νὰ συμφωνοῦν δυὸ ἀπ' αὐτὰ τὰ κολοκύθια.

Ἄ! τὸ κατάλαβα. Θέλεις νὰ φύγῃς Ἥλιε γιὰ νὰ μᾶς χαρίσῃς δυὸ ἐκπλήξεις, τὸ βασίλειον καὶ τὸν ἐρχομὸ σου. Θέλεις ν' ἀπολάβουν οἱ ἀχάριστοι θνητοὶ δυὸ ἡδονὲς βασιλικές, μιὰ μαλαματένια δόση καὶ μιὰ μαγευτικὴ ἀνατολή. Τότε, ἀγάπη μου, σ' εὐχαριστῶ. Ἐχεις τὴν καρδιά μου ἀφωσιωμένη αἰώνια σὲ σένα. Στὸ καλὸ λατρευτὴ μου. Θὰ περιμένω μ' ἀνοιχτὰ μάτια τὴν ἐπιστροφὴ σου.

Ὡρα τρίτη πρωινή.

Εἶναι σὰν τὸ δρέλάνι τοῦ θεριστῆ, μοιάζει τὸ ὅπλον τοῦ ἔρωτα, ἔχει τὴ χάρη τῶν φρονδιῶν μιᾶς παρθένας. Τί εἶναι; Βγαίνει τὸ φεγγάρι.

Μακρυνὰ φαίνεται ἓνα νησί, στὴν ἄκρην τοῦ νησιοῦ ἓνα φανάρι κόκκινο καὶ δίπλα στὸ φανάρι βλέπετε τὸ φεγγάρι.

Ἐνα φεγγάρι τόσο δὲ λεπτὸ, λεπτούτσικο. Τί θαυμάσιον σύμπλεγμα, τί ὡμορφα ταιριάζουνε! Κ' εἶναι τόσο κοντά, ποὺ θαρρεῖς πὺς θὰ ἡμῖξουνε καὶ θ' ἀγκαλιαστοῦν ἀγαπημένα. Μ' ὅλα ταῦτα τὸ φεγγάρι ἀπομακρύνεται. Τὸν καυμένο τὸν φάρο! Μοῦ φαίνεται πὺς κλαίει γιὰ τὴν ἀδιαφορία τῆς σκληρᾶς σελήνης. Μὰ δὲ μιλάει ὁ φάρος. Μήπως μιλάει κείνος ποὺ θρηνεῖ, μιλάει ὁ πληγωμένος; Μπορεῖ νὰ στενάξῃ, καὶ τὸ φῶς ποὺ τρεμοσβύν' εἶν' οἱ στεναγμοὶ τοῦ φάρου. Μόλις τὴν εἶδε, τὴν ἀγάπησε δίχως νὰ σκεφθῇ ὁ κακόμοιρος πὺς εἶν' ἄλλος ὁ δρόμος ἐκείνης κα' ἄλλα τὰ ὄνειρά της. Κι' ἀνεβαίν' ἡ σελήνη περιφρονῶντας τὸν φάρον ποὺ συλλογιέται αὐτήν.

Πλάνο φεγγάρι! Κοροϊδεύεις τὸ φτωχὸ φανάρι καὶ τρέχεις τρελλὰ στὸ ἄπειρον νὰ βρῇς θαυμαστάς καὶ φίλους μὰ δὲ θὰ τίχῃς παρὰ κόλακας κ' ἐγωϊστάς. Θὰ σ' ἀγαποῦν ἐγὼσω ἔχεις τὰ κάλλη σου καὶ μποροῦν νὰ σ' ἀπολάβουν. Κ' ὅστερα φεγγαράκι μου, θὰ θνητηθῇς τὸν σταθερὸ καὶ πιστὸ φάρον μὰ θὰ εἶν' ἀργά.

Ὡρα καλὴ μικρὴ μου φίλη καὶ σ' εὐχομαι νὰ μὴ μετανιώσῃς.

•••

Πόσον ἀγαπᾷ ἡ μητέρα τὰ παιδιὰ της καὶ πόσες φορές τρέφεται μ' ἀχαριστίες! Τόσα θέλητ' ἔχ' ἡ Φύσις κα' ὅμως τόσοι ἀνόητοι τὴ μισοῦν.

Ἀνθρώπε κοῦφε, ποὺ σκοτώνεις τὴ ζωὴ σου μέσα στὴ δηλητηριασμένη ἀτμόσφαιρα τῶν πόλεων, ποὺ θεωρεῖς ἀπόλαυσιν ἓνα τρελλὸ στροβίλισμα μέσα στὰ πνιγηρὰ κοσμικὰ κέντρα, ἔλα νὰ δῇς ὡμορφιά καὶ χάρι, ἔλα ν' ἀπολάβῃς τὴν ἀληθινὴν ζωὴν, ἔλα νὰ δῇς τὴ χαρὰν γῆς.

Θεὰ μαγικὴ, ἀγαπῶ τὰ χρώματά σου, τρελλαίνομαι γιὰ τίς γραμμὲς σου, σὲ λαχταρῶ γιὰτ' εἶσαι προάγγελος τοῦ Ἥλιου ποὺ περιμένω.

ΓΡΑΦΩ, ΓΡΑΦΕΙΣ, ΓΡΑΦΕΙ

Ἡ μεγαλυτέρα μανία τοῦ Ρωμοῦ νὰ γράφῃ.

Εἶναι κι' αὐτὸ μία περίπτωση τῆς φημισμένης φιλοδοξίας του. Ν' ἀναδειχθῇ συγγραφεὺς. Ὅσον ἀπασχολημένος κι' ἂν εἶναι θὰ ἐξοικονομήσῃ ὀλίγον χρόνον διὰ νὰ δοκιμάσῃ τὸν κάλαμόν του. Θὰ διαπραξῇ λοιπὸν κανένα δράμα, μυθιστόρημα ἢ τοῦλάχιστον ἓνα ποίημα. Καὶ γράφει ὁ ἱατρός, γράφει ὁ δικηγόρος, γράφει ὁ ἔμπορος, ὁ μπακάλης, γράφει ἡ κυρία μὲ τὰ φασαμαῖν, ἡ καμαριέρα, ἡ νταντά, ὁ μπαμπέκος, ἡ μπαμπέκα. Γράφουν οἱ μεγάλοι, γράφουν οἱ μικροὶ καὶ πρὸ πάντων οἱ μικροί.

..

Πρὸ ἡμερῶν σὲ κάποια φιλική οἰκογένεια ρωτοῦσα διὰ τὸν ἀπουσιάζοντα διάδοχον, ἓνα πιτσονάκι δέκα χρόνων. Ὑπέθετα πὺς ἔπαιζε κρυφτὸ στὴ γειτονιά.

— Μὰ δὲ ξέρετε, λέγει ὁ μπαμπάκας, τί σοβαρὸ παιδί πού εἶν' ὁ Τοτός. Ἐργάζεται διαρκῶς κλεισμένος στὸ γραφεῖόν του. (Εἶχε βλέπετε καὶ γραφεῖον ὁ κύριος, πολυτέλεια πού δὲν τὴν ἀποκτήσαμεν ἀκόμη ἡμεῖς στὰ γράματα).

— Θάχῃ πολλὰ μαθήματα ὁ καὶμένος. Οἱ σημαντικοὶ δάσκαλοι τὸ παρακάνουν. Τὰ φορτώνουν ὑπερβολικὰ τὰ κακόμοιρα τὰ παιδιά.

— Ποιὰ μαθήματα, καλέ, ἐπιμβαίνει ἡ μαμά. Αὐτὸ δὲν ἔχει ἀνάγκη νὰ τὰ μελετήσῃ ὁ Τοτούλης. Τὰ μαθαίνει μόλις τ' ἀκούσῃ μιὰ φορὰ. Γράφει, κύριε, γράφει

Κι' ἂν δὲν ἦτανε λίγο νευρικός, ὅταν δουλεύῃ, θὰ τὸν φώναζα νὰ σᾶς διαβάσῃ κάτι γιὰ νὰ καταλάβετε τὴν τέχνη του.

— Περιττόν, κυρία μου, θὰ ἦτο κοῦμα νὰ τοῦ κόψουμε τὸ νῆμα τῶν ἰδεῶν καὶ νὰ καταστρέψουμε ἴσως ἀσυναίσθητως ἓν' ἀριστούργημα.

..

Τὰ ἴδια ἤκουσα σ' ἄλλο σπίτι ἀπὸ τοὺς εὐτυχημένους γονεῖς τῆς μικροσκοπικῆς Φιφίκας. Κατεσκεύαζεν ἡ ἀθεόφοβη σονέτα δι' αἰσθήματα πού ἔπρεπε νὰ τὰ νοιώσῃ ὅταν θὰ διπλασίαζε τὰ χρονάκια της.

Κι' οἱ μακάριοι γεννήτορες ἐδάκρυζαν ἀπὸ χαράν.

..

Ὁ μπακαλόγατος τῆς γειτονιάς μου μὲ περιποιόταν ἐξαιρετικὰ τίς τελευταῖες μέρες. Μὲ πιάνει χθὲς ἀπὸ κοντὰ καὶ μὲ παρακαλεῖ, σὰν γραμματιζούμενο, νὰ τοῦ διορθώσω τὰ λάθη σ' ἓνα ἔλεγξιον πού εἶχε φιλοτεχνήσει γιὰ τὴν γιορτὴ τ' ἀφεντικοῦ του. Τὸ ἤθελε βλέπετε κι' ὀρθογραφημένο.

— Ἐκανες λάθος παιδί μου, τοῦ εἶπα, δὲν ἔχω εἰδικότητα σ' αὐτά.

Σήμερα μ' ἔβλεπε περιφρονητικὰ καὶ φοβοῦμαι μήπως μὲ πολεμήσῃ μὲ τὴν πέννα του...

..

Κι' ὁ διάκος κάποιας ἐνορίας μοῦ διάβαζε πρὸ καιροῦ μιὰν ὁδὴν του πρὸς τὴν Σελήνην. Ἀρχίζεν ὥς ἐξῆς :

Ὅταν τὴν νύκτα σελαγίξης
ἀστρον γλυκὺ τῶν οὐρανῶν,
ἄχ! τὴν καρδίαν μου ραγίζεις
καὶ γίνομαι ἔξω φρενῶν.

Κ' ἐν τούτοις ἐξακολουθεῖ ἀκόμη ὁ ἀλιτήριος νὰ κυκλοφορῇ ἐλεύθερος στοὺς δρόμους.

Καὶ τὸ μὲν γράφημα μπορεῖ νὰ ἐνδιαφέρῃ μονάχα τὸν νοικοκύρη ἢ τοὺς οἰκογενειακοὺς φίλους ποὺ εἶν' ἀναγκασμένοι νὰ ἐπαινοῦν διαρκῶς τὰ μεγάλα ταλέντα.

Ἄλλ' ὁ ἀπώτερος σκοπὸς τῶν λιλιποντίων ἀστέρων εἶναι νὰ φωτίσουν ὅλον τὸν κόσμον καὶ νὰ δοξασθοῦν συγχρόνως. Δὲν τῷπε μήπως καὶ ὁ Χριστός; Μὴ κρύβετε τὸ φῶς ὑπὸ τὸν μῶδιον;

Ἐπιστρατεύεται λοιπὸν ὁ πατέρας, ὁ θεῖος, ὁ φίλος γιὰ νὰ βοῇ καμμιὰν ἐφημερίδα ἢ περιοδικὸ νὰ τυπώσῃ τὸ λογοτέχνημα. Ποιὰ δόξα νὰ βλέπῃ κανεὶς τ' ὄνομά του τυπωμένο κάτω ἀπὸ ἓνα πρωτότυπον ἔργον! Θὰ κοπῇ ἔπειτα τὸ κομμάτι μὲ προσοχὴ καὶ θὰ τοποθετηθῇ σὲ παρφουμαρισμένο φάκελλο σὺν φυλαχτό!

Ἄλλ' οἱ δημοσιογράφοι εἶναι συνήθως σκληροὶ καὶ οἱ στῆλες τῶν ἐφημερίδων πολὺ περιορισμένες.

Ὁ Κοκὸς καὶ ἡ Κικὴ ξεσπάνουν τότε στὰ διάφορα λευκώματα ποὺ δέχονται πρόθυμα ὅλες τὶς ἀνοησίες.

Τὸ ἴδιο, θὰ μοῦ πῆτε, κάνω καὶ ἐγώ.

Μὰ ποιὸς σὰς εἶπε πὼς δὲν εἶμαι καὶ ἐγὼ Ρωμιός;

3—6—24

ΕΧΟΥΝ ΚΑΙ Τ' ΑΨΥΧΑ ΨΥΧΗ

Ἄψυχο χαρτί συγχώρησέ με. Πονεῖς μὲ τὸ γρατσούνισμά μου καὶ κλαῖς γιὰ τὴ μαυρίλα ποὺ χύνω πάνω σου. Δὲ θάμουν ἱκανὴ γιὰ τέτοια βαρβαρότητα ἂν δὲν μ' ἔσερναν σφιχτοδεμένη χέρια πολιτισμένα.

Ἀγραφο χαρτί ξέρω τὴν ἱστορία σου. Πικρὰ φαρμάκια ἤπιες ὅσο ν' ἀσπρίσης καὶ κοφτερὰ σίδερα σὲ γιάλισαν. Ἀνάμεσα σὲ κοφτερὰ μαχαίρια καὶ βαριές πλάκες βασανίστηκες ὥς ποὺ ν' ἀποκτήσης τὴ σημερινή σου ὁμορφιά.

Ἀγραφο χαρτί μὴ μὲ καταριέσαι. Δὲ σοῦ ταιριάζει ἡ ἀχαριστία ἀφοῦ δὲν ἔχεις ἀνθρώπινη ψυχὴ. Θὰ μ' εὐλογῇς μιὰ μέρα μὰ δὲ θὰ μὲ βοῇς νὰ μ' εὐχαριστήσης. Ποιὸς ξέρει σὲ ποιὰ σκουπίδια μέσα καὶ ποιανῆς θαλάσσης τὰ σκοτερὰ βάρδια θάμαι θαμμένη.

Ἀγραφο χαρτί σὲ ποτίζω μὲ τὸ αἷμα μου. Ἐλαμπα καὶ ἐγὼ καὶ γνάμιζα πρὶν λίγες μέρες. Μὲ βλέπεις τώρα κατάμαυρη σὺν ἀραιμπίνα. Γρήγορα, πολὺ γρήγορα, ποιὸς ξέρει, σήμερα, ἴσως αὔριο θὰ μὲ πεταῖξουν ἄχρηστη καὶ σκουριασμένη χωρὶς οὐτ' ἓνα γλακόλογο ν' ἀκούσω. Κι' ἂν τυχῶ σὲ καμμιὰ νευρική στιγμή τοῦ ἀφέντη μου, θὰ μ' εἶδῃ κομματιασμένη τοῦ σκουπιδιάρη τὸ κάρρο.

Γραμμένο χαρτί θὰ μὲ θυμᾶσαι στίς καλές σου μέρες; Ὅταν θὰ ξαπλώνεσαι σὲ βελουδένιες πολυθρόνες καὶ

θά σὲ χαϊδεύουν χέρια τρυφερά, θὰ συλλογιέσαι καὶ μένα
ποῦ θὰ μοῦ χρωστάς μέρος τῆς εὐτυχίας σου;

Γραμμένο χαρτὶ σκεψοῦ λιγάκι. Δὲν ἔχεις ἀνθρώπινο
μυαλὸ γιὰ νὰ παραλογίζεσαι. Ποιὸ θάταν τὸ τέλος σου
ἂν δὲν μὲ συναντοῦσες; Ποιανοῦ μπακάλη τὸ βρώμικο
τυρὶ θὰ τύλιγες μὲ τὸ κορμί σου ἢ ποιανῆς μαγέρισσας
τὸ μαυρισμένο τηγάνι θὰ πάστρεβες; Καὶ ἴσως θὰ σ' εἶχα
συντροφιά στὸ ἴδιο κάρο μὲσα.

Γραμμένο χαρτὶ δὲν εἶς' αἰώνιο. Θὰ καρινίσης καὶ
θὰ παλιώσης. Τί σημαίνει ἂν θὰ ζήσης λιὸ πολὺ ἀπὸ
μένα; "Ὅσο καλὴ κι' ἂν εἶν' ἡ ἀφέντρα σου, δὲ θὰ σὲ
προστατεύῃ αἰώνια. Ποιὸς ξέρει σὲ ποιὰ χέρια θὰ πέσης;
ἀργότερα. Εἶναι τόσον ἄσιατη ἡ Μοῖρα! Ἄν δὲν γίνης
στάχτη ὥς τότε (ἐγὼ δὲν φοβοῦμαι τὴ φωτιά), θ' ἄρθης
καὶ σὺ ἐκεῖ ποῦ πάγω ἐγὼ νωρύτερα.

25-5-24

ΓΙΑΤΙ;

Πλάγι στὸ ρεμά, στὴν ἄκρη τοῦ χωραφιοῦ, μοσχοβο-
λάει ἄγρια τριανταφυλλιά. Τὰ μελίτσια σέρνουνε τρελλὸ
χορὸ στ' ἀνθισμένα της κλωνάρια. Πέρασεν ἡ κοπελιά ποῦ
πῆγε νὰ πλένῃ στὰ καθάρια νερά τοῦ ρυακιοῦ κ' ἔκοψε
δυσὸ τριαντάφυλλα. Ταράχθηκε ἡ τριανταφυλλιά καὶ λόγισε
τὰ κλωνάρια της. Τί πικρὸ παράπονο νάλεγε γιὰ τὸ κό-
ψιμο τῶν λουλουδιῶν της;

Ἐνα μελίτσι κέντησε τ' ἀφράτο μπράτσο τῆς κοπε-

λιάς. Πικρὸ παράπονο πρόφεραν τὰ τρυφερά της χεῖλη.

Μὰ γιατί νᾶχουνε ζεντρὶ τὰ μελίσσια; Γιατί;

Κάτι πουλάκια μικρούτσικα τιτιβίζουνε στὴ καλαμό-
πλεχτή τους κούνια μέσα στὸν ἀγκαθερὸ κόρφο τοῦ κέ-
δρου. Πέρασε τὸ τσομπανόπουλο ποὺ φύλαγε τ' ἀρνάκια
καὶ χάλασε τὴ φωλιά τους. Τί νὰ λένε ἀρὰ γε τὰ λυπη-
τερά τσίου-τσίου ποὺ βγαίνουν ἀπὸ τ' ἀδύνατα λαρύγγια;

Σχίστηκεν ἡ πονκαμίσσα τοῦ μορτάκου ἀπὸ τ' ἀγκάθια
τοῦ κέδρου καὶ γδάφθηκε τὸ πετὶ τῶν χειρῶν του.

Μὰ γιατί τὰ κέδρα νᾶχουν ἀγκάθια; Γιατί;

Παιδιάκια ποὺ δὲν αἰσθάνθηκαν ἀκόμη τῆς Μοίρας τὰ
χτυπήματα, παιδιάκια μὲ τῆς ἁδοῦλης χαρᾶς τὰ σημάδια
στὰ κατακόκκινα μάγουλα, σκαρφαλώνουν σὰν ξαρκάδια
στοὺς βράχους καὶ γλιστροῦνε σὰν φρεῖδια ἀνάμεσα στοὺς
θάμνους τοῦ βουνοῦ. Ἀνεμῶνες περήφανες ποὺ κινοῦσαν
ἀμέριμνες τὰ πολύχρωμά τους καπέλλα σὲ κάθε χάδι τ' ἀ-
γεριοῦ καὶ βιολέττες ντροπαλὲς κρυμμένες μ' εὐγενικὰ τα-
πεῖνωσι σὲ σκοτεινὲς φωλίτσες, ἀρπαζονται βιαστικὰ ἀπὸ
τ' ἀνυπόμονα χεράκια. Μαδημένα πέταλα πεσμένα διῶ
κ' ἐκεῖ σκορπίζουν τὸ στεγνὸ τους μοσχοβόλημα σὰν ἀνα-
στεναγμὸ βαθὺ γιὰ τὸ κατάντημά τους.

Μέσα στὰ χάχανα καὶ τὶς φωνὲς τῶν μικρῶν σαλτι-
μπάγκων ἀκούεται ξαφνικὰ ἡ λυπητερὴ κραυγὴ ἑνὸς δια-
βολάκου. Φαρμακερὸ φεῖδι κρυμμένο μέσα στὰ χόρτα
δάγκωσε τὸ γυμνὸ του ποδαράκι.

Μὰ γιατί νὰ ζοῦνε κι' ὄχις στίς ἀνθοστόλιστες ραχοῦ-
λες; Γιατί;

Ἡ ὡμορφη ντεμοαζέλα κάνει τρελλὰ πηδήματα στὸν

ἀγροτικὸ χορὸ τοῦ νησιοῦ. Ἐνα κοπάδι μυρμηγκία ποὺ
εἶχαν τὴ φωλιά τους κοντά, δὲν ξέρουν πῶς νὰ γλυτώ-
σουν... Δυό, πέντε, δέκα... ἑκατό... ξεψυχοῦνε κάτω
ἀπὸ τ' ἄσπρα σκαρπινάκια.

Ἐνα ποὺ γλύτωσε, μπαίνει ἀδιάκριτα στὴ μεταξωτὴ
κάλυσα καὶ τσιμπάει ἀλύπητα τὸ δαμονισμένο ποδαράκι.

Μὰ τί τάθειλες τὰ μυρμηγκία καὶ τὰ πλάσες Θεούλη
μου; Γιατί;

23-5-24

ΑΣΤΕΡΙΑ ΓΕΝΝΙΟΥΝΤΑΙ ΚΙ' ΑΣΤΕΡΙΑ ΣΒΥΝΟΥΝ

Στῆς μονχλιασμένης κάμαρης τῇ σκοτεινῇ γωνιά
ψηχομαχάει καὶ βογγᾷ ἡ ἑκατόχρονη γριά.
Τί τάχα κι' ἂν ἀπόλαψεν ἕναν αἰῶνα τῇ ζωῇ;
Τί τῆς ἀλόμειν' ἂπ' τὰ παλιὰ;

Μικρὸ παιδάκι, ἔτρεχεν ἀμέριμνα στ' ἀπέραντο περι-
βόλι τῆς βύλλας, ὅπου γεννήθηκε. Γι' αὐτὴν ἀνθοῦσαν ὅλα
τὰ λουλούδια, γι' αὐτὴν κελαιδοῦσαν ὅλα τὰ πουλιά. Κι' ὅ-
ταν τύχαινε νὰ τὴν πάρουν τὰ κλάμματα — δὲν ἔπεσε τό-
σες φορές; δὲν χτύπησ' ἄλλες τόσες; — τῆς γλινκειᾶς μα-
νούλας τὰ τρυφερά χᾶδια σκούπιζαν ἀπαλὰ τὰ δακρυ-
σμένα μάτια.

Κ' οἱ τελευταῖες σταλαγματιὲς λαμπύριζαν μέσα στὸ
χαμόγελο, σὰν τὶς δροσοσταλίδες τῶν φύλλων ποὺ βλέπει
ὁ ἥλιος τὸ πρωῒ.

Κι' ὅταν, μεστωμένη κοπέλλα, ἔνωσε τὴν τύχη τῆς μὲ
τὸ πιὸ ἄξιο παλληκάρι, χίλιες φθοντερὲς καρδιὲς ἐξούλεψαν
τὴ δόξα τῆς.

Καὶ πόσα δὲν ἀπόλαψε; Στεριὲς καὶ θάλασσες προσκυ-
νοῦσαν στὸ πέρασμά τῆς. Κόσμον καὶ κόσμον γύρισε.
Καὶ τὰ χαριτωμένα τῆς παιδιὰ ὅλες τὶς γλύκες γεύτηκαν.

Στῆς μονχλιασμένης κάμαρης τῇ σκοτεινῇ γωνιά
ψηχομαχάει καὶ βογγᾷ ἡ ἑκατόχρονη γριά.

Ποῦ νᾶναι τὰ παιδάκια τῆς; Ποῦ νᾶναι καὶ τ' ἀγγόνια;
Κανένα δὲν ἀπόμεινε νὰ τὴν παρηγορήσῃ
στὴν τελευταία τῆς στιγμή.

Λυπήσου Χάρο τὴ γριά. Περίμενε ἀκόμα.

Θὰ σὲ καλέσῃ μόνη τῆς, σὰν αἰσθανθῇ τὴν ὥρα,
ποὺ πρέπει ν' ἀφήσῃ τὴ ζωῇ.

Μὰ ὁ Χάρος εἶναι βιαστικός. Πολλοὺς θὰ ξεπαστρέψῃ.
Τὰ παρακάλια κι' οἱ στεναγμοὶ δὲν τοῦ μαλάσσουν
τὴν καρδιά.

Κι' ὁ Χάρος εἶν' ἀχόρταγος. Εἶν' ἡ σειρὰ σου γριουλά.
Σὲ ἔχασε τόσον καιρό. Γιατί παραπονιέσαι;

Ἄνοιξε τόπο γιὰ νάρθῃ ἕνα καινούργιο ἀστέρι.

Ὅταν γεννήθηκες ἐσύ, ἄλλο ἕνα εἶχε σβύσει.

Κ' εἶν' ὁ πλανήτης μας μικρὸς γιὰ νὰ χωρέσῃ ὅλους.

Ἕνα μωρὸ γεννήθηκε σὲ μιὰ φτωχὴ καλύβα.

Μὲ μπαλωμένα σπάργανα τὸ τυλιξ' ἡ χωριτιάτισσα.

Πάνω στὴ ψάθα τ' ἀκούμπησε. Ποῦ τάχα θὰ πεθάνῃ;

ΠΑΝΤΑ ΡΕΙ

Στην κορυφή του βουνού φύτρωνε ἕν' ἀγριολούλουδο. Κανείς δὲ ρώτησε νὰ μάθῃ τὴν ἱστορία του. Τὸ περασμένο φθινόπωρο φουσκώντας ὁ αἶρας εἶχε φέρει ἐκεῖ ἕνα

σπέρμα. Χορτάκια ξερά τὸ σκεπάσανε κα' ὅλη τὴ βαρυνχειμωνιά τὸ χιόνι τὸ προφύλαξε.

Ὅταν μαλαίωσεν ὁ καιρὸς τὴν ἀνοίξε, πρόβαλαν ἀπὸ

μέσα δυὸ μυτίτσες. Ἡ μιὰ κρατήθηκε δυνατὰ στὸ χῶμα κα' ἡ ἄλλη προχώρησε δειλὰ στὸν αἶρα. Ρούφηξε τροφή ἀφθονή ἀπὸ τὴ γῆ, δέχθηκε τὶς θερμὲς ἀχτίδες τοῦ Ἡλίου, κα' ἔβγαλε φύλλα ὅπου κυκλοφόρησε γρήγορα ὁ χυμός. Κι' ὅταν ἄρχισε νὰ φουντώνῃ γύρω ἡ ζωὴ, ἀνοίξε πάνω στὸν βλαστὸν ἕνα ὠμορφο καὶ μυρωδάτο λουλουδί.

Μιὰ νύχτα (ἦταν βράδυ ἢ ξημερώματα; κανείς ποτὲ δὲν τῶμαθε) δέχθηκε τὴν ἐπίσκεψι κάποιας πεταλούδας. Τῆς προσέφερε τὸ γλυκὸ μέλι ποὺ ἔκρυβε στὸν κόρφο τοῦ καὶ πῆρε δῶρο πολύτιμο, λίγη κίτρινη σκόνη κολλημένη στὰ λεπτὰ ποδαράκια τῆς καλῆς προξενήτρας.

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ αἶρας σκόρπισε τὰ πέταλά του καὶ στὴ θέσι τοῦ λουλουδιοῦ μιὰ νέα ζωὴ ἄρχισε νὰ ξεπροβάλλῃ. Ποιὸς ξέρει σὲ ποιά πλαγιά ἢ ρεματιά θὰ φουτρώσουν τὰ καινούργια σπέρματα;

Δίχως παράπονο, δίχως ἀνάμνησες κα' ἐλπίδες, μιὰ ζωὴ ἀνανεώνεται παντοτεινὰ στὰ βουνὰ καὶ τὰ λαγγάδια. Μὴν εἶναι πὺ ἀσήμαντη ἀπὸ τὴ βασανισμένη ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου; Μὰ δὲν εἶν' ὠμορφότερη;

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ ΣΤΗΝ ΕΞΟΧΗ

Πέντε μέρες τώρα βρέχει διαρκώς. Κ' ένας βοριάς δυνατός χτυπάει ακατάπαυτα τις χονδρές στάλες στα γυαλιά του παραθύρου για νά μου αναγγείλη τόν έρχομό του φθινοπώρου.

Τα γλυκόλαλα πουλάκια φύγανε στην ξενητειά. Ούτε ένα κελαϊδημα δεν ακούει' από τὸ δάσος. Οί σπουργίτες μοναχὰ ζαρώνουν τρομαγμένοι κάτω από τὰ γείσα τῶν σπιτιῶν.

Κι' οί κάμπιες! Πάνε κι' αὐτές. Ὑστερ' από τὸ γλέντι τοῦ καλοκαιριοῦ κοιμοῦνται τώρα τὸν ὁμορφον ὕπνο τῆς νύμφης για νὰ ξαναβγούνε στη ζωὴ όταν θὰ φουντώσουν τὰ δένδρα με τῆς ἀνοιξης τὸ ἀπαλὸ ἀγεράκι.

Καὶ τὰ δένδρα! Οὔτ' ἐλαφρὸν οὔτε βαρὺν ἱσκιον δὲν κάνουν πιά γιατί χάθηκαν οί παιχνιδιάρικες ἀχτίδες τοῦ Φοίβου.

Κ' ἡ θάλασσα! Ἀεροσπέλαστη σὰ μανιασμένη γυναῖκα με τ' ἄγριά της κύματα καὶ τοὺς ἀφροὺς στήν ἀμμουδιά.

Κι' ἀρχίζει σὲ λίγο ἡ τυπικὴ ζωὴ ποὺ μετράται με τὰ λεπτὰ καὶ τὶς ὥρες, με τὴν εἴσοδο καὶ τὴν ἐξοδο στίς ἴδιες αἰθουσες, με τὶς τριμμένες φλυαρίες για τὸν καιρὸ καὶ τὴν πολιτικὴ.

Κι' ἀρχίζει ξανά ἡ ἴδια κινηματογραφικὴ ταινία με τὸ ἴδιο περιβάλλον καὶ τὶς ἴδιες σκηνές ποὺ μονάχα μερικὰ πρόσωπα ἀλλάζουνε κάθε περίοδο.

Καὶ θὰ παρελάσουν πάλι φάτσες μεγάλες, φάτσες μικρές, περιβόλια ὅπου ἀνθίζουν ὅλες οί ἀπόχρωσες τοῦ γέλιου καὶ τῶν μορφασμῶν, μάτια παιχνιδιάρικα τῆς πονηρίας σημάδια καὶ μῆτια βουβὰ τῆς κοιμισμένης ψυχῆς κλειστὰ παραθύρια.

Καὶ θὰ παιχθοῦν χίλιες δυὸ κωμωδίες κ' ἑλαροτραγωδίες, με τὰ αἰώνια θύματα, τὶς ἀδικούμενες ἱκανότητες, τὶς παραγνωρισμένες ἀξίες.

Κ' ένας ἀδιόρθωτος τρελλὸς θ' ἀγωνίζεται νὰ κερνᾷ τῆς ἀλήθειας τὸ πιστὸ σὲ χεῖλια ποὺ πολὺ συχνὰ θὰ τὸ φτύνουν σὰν πικρὸ φαρμάκι.

Ὡς ποὺ νὰ ζωντανένη πάλ' ἡ Φύση με τῆς ἀνοιξης τ' ἀπαλὸ ἀγεράκι καὶ ξαναρχίσῃ τ' ἀθάνατο πανηγύρι τῆς ἐξοχῆς.

15-9-21

ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΕΣ

Ποιὸς λοιπὸν ἐκάρφωσεν εἰς τὸ μυαλὸ τῆς χαριτωμένης Τιτίνας τὴν ἰδέαν, ὅτι ὁ κόσμος εἶναι τόσο κακός; Οὔτε τῆς μαμάκας τὰ χάδια, οὔτε τοῦ καυμένου μπαμπᾶ τὰ δῶρα, οὔτε τῆς πόλεως αἱ ἀπολαύσεις καὶ τῆς ἔξοχης οἱ ὠμορφιᾶς ἀρκοῦν διὰ νὰ πείσουν τὸ δεκαετὲς δεσποινίδιον, ὅτι ἔχει καὶ γλύκες ἡ ζωὴ καὶ δὲν πρέπει νὰ τὴν ἀποστρέφεται πρὸ τοῦ νὰ τὴν γνωρίσῃ.

Τίποτε! Ἡ Τιτίνα μελαγχολεῖ. Ὁ κόσμος εἶναι κακός!

Τῆς τῶπαν οἱ φιληνάδες τῆς οἱ ἔξυπνες, τὸ εἶδε γραμμένο σὲ βιβλία καὶ τετράδια, τὸ ἄκουσε σὲ τραγούδια, τὸ ἐπαναλαμβάνει καὶ αὐτὴ διαρκῶς μόνη καὶ μετ' ἄλλων: Ὁ κόσμος εἶναι κακός!

Μέσα στὸ κεφαλάκι τῆς χορεύουνε σκόρπιες σκέψεις καὶ γνῶμες βασανισμένων ἀνθρώπων. Δάκρυα ἀπογνώσεως, μεμιασμένα καρδία, ὅπου βασιλεύουν ὁ πόνος καὶ ἡ δυστυχία, ὁδοὶ δύσβατοι καὶ ἀκανθώδεις, φουρτούνιασμένοι ὠκεανοὶ πρὸς κρύβουν ὑφάλους καὶ σκοπέλους ἀναγκάζουν τὴν δυστυχισμένη Τιτίνα νὰ διαμένῃ ὥρας πολλὰς ἐν ἀθυμίᾳ....

Ὁ κόσμος εἶναι κακός!

— Μὰ ποιὸς εἶν' ἐπὶ τέλους ὁ κόσμος αὐτός, παιδί μου, καὶ ποιά ἡ κακία του;

Μὲ ἀνοιχτὸ στόμα μᾶς παρατηρεῖ περίεργη διότι δὲν ξέρουμεν τὸ ἀπλούστερον τῶν πραγμάτων, πρὸς ὅλον ὁ κόσμος τὸ παραδέχεται χωρὶς ἀντίρρησην.

— Ἀλλ' ὁ κόσμος εἶπαμεν ὅτι εἶναι κακός καὶ ἐμεῖς σὰν καλοὶ ἄνθρωποι δὲν ἠμποροῦμε νὰ παραδεχθοῦμε τὸ τί λέγει ὁ κόσμος. Δὲν μᾶς φωτίζει λοιπὸν ἐσὺ διὰ νὰ ἐπαληθεύσῃ ἄλλη μιὰ φορὰ τὸ ρητόν: «Γηράσκομεν αἰεὶ διδασκόμενοι»;

Ἀντὶ πάσης ἀπαντήσεως ἀκούομεν ἓνα βαθὺν ἀναστεναγμὸν σὰ νὰ μᾶς λέγῃ:

— Δὲν εἶσθε εἰς θέσιν νὰ καταλάβετε τὴν κακίαν τοῦ κόσμου. Ἀλλοιῶτα θὰ τὴν ξεύρατε πρὸ πολλοῦ καὶ δὲν θὰ περιμένατε νὰ τὴν μάθετε ἀπὸ μένα. Εἶσθε καὶ σεῖς ἀπὸ τὸν κόσμον καὶ ἔχετε τὴν κακίαν του.

— Πολὺ καλὰ, κόρη μου, μὴ θυμώνεις! Τὸ παραδεχόμεθα πρὸς χάριν σου ὅτι ὁ κόσμος εἶναι κακός. Τί νὰ κάνωμεν ὅμως ἀφοῦ δὲν μποροῦμε νὰ τὸν διορθώσουμε; Δὲν εἶναι προτιμότερον νὰ διορθωθοῦμεν ἐμεῖς;

15—6—26

ΣΥΜΒΟΛΑ

Ία, Ία, Ία, Ία...

Μόλις άρχίσει νά συλλαβίσει τὸ μικρὸν μαθητοῦδιον ἀκούει καὶ τὸ σχετικὸν δίδαγμα:

— Τὸ ἴον, παιδιά μου, εἶναι τὸ σύμβολον τῆς ταπεινοφροσύνης. Καὶ μακαίριον οἱ ταπεινόφρονες ὅτι αὐτοὶ ὑψωθήσονται.

Ἄς τὸ ἀποκόψωμεν λοιπὸν ἵνα τὸ ἀνυψώσωμεν μέχρι τῆς ὑψηλῆς ἡμῶν μπουτονιέρας.

« Πῶς μ' ἀρέσει πῶς μ' ἀρέσει
παπαροῦνα μὲ τὸ φέσι ».

Ἄλλ' ἢ παπαροῦνα εἶναι τὸ σύμβολον τῆς ἀλαζονείας καὶ ματαιοφροσύνης. Καὶ ὡς γνωστὸν πᾶς ὁ ὑψὼν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται. Γι' αὐτὸ τὴν πρώτη μέρα ποὺ ἀνοίγει, πέφτουν τὰ πέταλά της. Καλὰ νὰ πάθῃ ἀφοῦ παραβαίνει τὰ θεῖα προστάγματα.

« Γαρουφαλιά ποτίζεται
ψηλὰ στὰ παραθύρια ».

Καὶ ἡ μὲν γαρουφαλιά ποτίζεται, ἐνῶ τὸ κόκκινον γαρουφαλὸν, σύμβολον τῆς νεότητος, στολίζει στήθια ποὺ ἀξίζουν τὸ στόλισμα, ἀλλὰ καὶ στήθια πᾶντο στὰ ὁποῖα θαρρεῖς πῶς κοκκίνισε ἀπὸ ντροπὴ σὺν ψευδομίστυρας ποὺ πιάνει ἐπ' αὐτοφύρῳ.

Καὶ ἔπονται:

Τὸ τριαντάφυλλο, σύμβολον τοῦ κάλλους.

« Στῆς πανδρεμένης τὰ μαλλιά,
τῆς ἀνύπανδρης τὸν κόρφο ».

Τὸ κρῖνον, σύμβολον τῆς ἀθωότητος.

Ἡ μυοσωτὶς, ἄχ, βᾶχ! καὶ ἀναστεναγμοί.

Καὶ... τράβα κορδέλλα.

Δὲν ἀρκεῖται ὁμῶς ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸ φυτικὸν βασίλειον. Προστρέχει καὶ εἰς τὰ ζῶα. Καὶ βαπτίζει κήρυκας τῶν αἰσθημάτων του διάφορα ἔμφυχα καὶ ἄμφυχα χωρὶς νὰ ζητήσῃ τὴν γνώμην τους. Πτερωτὰ καὶ ἄπτερα, χερσαῖα καὶ ὑδροβία, δίποδα καὶ τετράποδα, ζῶα μικρὰ μετὰ μεγάλων ἐπιφορτίζονται μὲ τὴν ἀντιπροσωπεῖαν ὁρισμένον ἰδιότητων τοῦ ἀνθρώπου. Γίνονται μάλιστα καὶ διάφοροι συνδυασμοὶ ἐπὶ τὸ καλλιτεχνικώτερον. Π. χ. ἡ πεταλοῦδα μὲ τὸ τριαντάφυλλο, ὁ σκύλος μὲ τὴ γάτα κ.τ.λ.

Ἄλλ' ἢ ποίησις καὶ ἡ ζωγραφικὴ δὲν ἔχουν ποτὲ χαλινόν. Καὶ σοὺ παρουσιάζουν πράγματα ποὺ δὲ θὰ μπορούσες νὰ φαντασθῇς. Κόπιασε λοιπὸν ν' ἀπολαύσῃς τὴν κουβέντα ποὺ ἔχουν.

Ἄσπρο παχουλὸ ἀρνάκι
καὶ ὁμορφο κοτοπουλάκι.

Ἀμφότερα σύμβολα τῆς ἀθωότητος, μᾶς θυμίζουν Παχαλιά καὶ ἀνοῖξι.

Ὁ ἄνθρωπος ἐξετίμησεν ἀνέκαθεν μεταξὺ τῶν ζώων κεῖνα ποὺ διακρίνονται διὰ τὴν εὐήθειαν ἢ τὴν κολακείαν των. Καὶ ὁ λόγος εἶναι ἀπλούστατος. Διότι αὐτὰ ἐκμεταλλεύεται εὐκολώτερα. Τὴν γάτα ποὺ ἔχει τὰ προσόντα τῆς

ἀξιοπρεπείας καὶ φιλοκαλίας, τὴν γὰρ τὴν λυγρὴ καὶ ἐφτά-
ψύχη, τὴν ἀνέχεται ὑποχρεωτικῶς. Δὲν θὰ τὴν ἀνεβάσῃ
ὅμως ποτὲ στ' αὐτοκίνητο, οὔτε θὰ τὴν κουβαλῇ στὴν
ἀγκυλιά του ὅπως τὸν χαμπερπὴ καὶ βρωμερὸν σκύλον ποὺ
εἶναι σύμβολον τῆς πίστεως, δηλαδὴ τῆς κολακείας. Ἐτοι
καὶ τ' ἀρνάκι καὶ τὸ κοτόπουλο ἔχουν κερδίσει τὴν εὐ-
νοϊάν του χάρις εἰς τὸ ἄκρον ἄωτον τῆς κονταμάρας τῶν.
Διότι τὸ μὲν ἀρνάκι οὔτε φωνὴν διαμαρτυρίας βγαίνει ἐπὶ
σφαγὴν ἀγόμενον. Τὸ δὲ κοτο-πουλάκι εἶναι τρυφερὸς
βλαστὸς τῆς ὀρνιθοῦς, ἡ ὁποία καθημερινῶς γεννᾷ διὰ νὰ
μαζέψῃ κάμποσα αὐγά καὶ τὰ κλωσσήσῃ, χωρὶς ν' ἀντι-
λαμβάνεται τὸν λωποδύτην ποὺ τῆς τὰ κλέβει. Φαντα-
σθῆτε τώρα ποίας ὑψηλᾶς ιδέας θ' ἀνέπτυσαν αἱ δύο
αὐταὶ μεγαλοφυΐαι ἂν ἦτο δυνατόν νὰ συνζητήσουν.

Ἐγὼ τοῦλάχιστον δὲν ἠμπορῶ νὰ κρατηθῶ ἀπὸ τοῦ
νὰ φωναῶ :

— Βλακικὰ πλάσματα ! Δοξάσατε τὸν Θεόν, ποὺ δὲν
οἷς ἔδωκε τὸ χάρισμα τοῦ λόγου. Πόσον θὰ κέρδιζαν καὶ
καμπόσα ἀνθρωπάκια ἂν εἶχαν τὴν τύχην σας !

3—6—26

ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Ἡ κυρία Μαίρη εἶναι μία συγχρονισμένη γυναῖκα.
Προσδεύει καὶ ἐξελίσσεται σύμφωνα μὲ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς
ἐποχῆς. Εἶναι μία ζωντανὴ ἱστορία τῆς τελευταίας πεν-
τηκονταετίας. Πρώτη αὐτὴ θὰ δοκιμάσῃ κάθε καινούργιο.
Ἡ περιέργειά της καὶ ἡ φιλαρέσκεια δὲν τῆς ἐπιτρέπουν
νὰ καθυστερήσῃ. Τὰ γκρίζα της μαλλιά πρὸ πολλοῦ τὰ
κούρει, τὸ φουστάνι της κατήντησε φουστανάκιον μω-
ροῦ, ἀπὸ τὸ τσαντάκι της δὲν λείπουν τὰ μυρωδάτα σι-
γαρέττα. Στους χοροὺς πρώτη καὶ καλύτερη, πηδάει καὶ
κουνιέται σὰν λυγερό ζαρκαδί. Ἀπὸ τὰ ποτὰ ἔχει ξεχωρι-
στὴν ἀδυναμίαν στὸ οὔρσκι καὶ στὴν σαμπάνια.

Κάποιος παλαίμαχος τῆς ζωῆς θυμᾶται μ' ὅλες τὶς λε-
πτομέρειες τὰ διύφορα στάδια τῶν μεταμορφώσεων τῆς
κυρίας Μαίρης. Ἀπὸ Μαρικάκι ἔγινε κατὰ καιροὺς Μα-
ρίκα, Μαρή, Μαριγούλα καὶ στὰ τελευταῖα κατήντησε Μαί-
ρη. Κάθε ὄνομα ἀντιπροσωπεύει καὶ μίαν ἐποχὴν. Ἡ
βιογραφία της θὰ διεφώτιζε πολλὰ σκοτεινὰ σημεῖα τῆς
νεωτέρας ἱστορίας. Δὲν θὰ τολμήσῃ ὅμως κανεὶς ν' ἀνα-
λάβῃ τέτοιο τεράστιον ἔργον. Πιθανὸν ἢ ἴδια νάχη τὴν
καλωσύνη νὰ μᾶς ἀφήσῃ τ' ἀπομνημονεύματά της. Εἶναι
τῆς μόδας ἄλλως τε μιὰ μοντέρνα γυναῖκα νὰ κρατῇ τα-
κτικὰ ἡμερολόγιο.

Ἀλλ' ἡ κυρία Μαίρη εἶν' ὁ τύπος τῆς αἰωνίας γυ-
ναίκας. Παρ' ὅλες τὶς ἀλλαγὰς καὶ τὴν διαρκῆ ἐξέλιξιν

ἐκράτησεν ἀμετάβλητη κάποιαν ἀδυναμίαν της, πὺν μπορεῖ νὰ πῇ κανεῖς ὅτι εἶναι ὁ συνδυαστικὸς κρῖκος τῶν διαφόρων σταδίων της. Εἶναι τὸ διακριτικὸ γνῶρισμα τοῦ φύλου της πὺν μεταδίδεται ἀπὸ γενεὰ σὲ γενεὰ. Κι' αὐτὴ ἡ ἀδυναμία της εἶναι ἡ δεισιδαιμονία. Ἄνθρωποι ἔρχονται καὶ παρέρχονται, παλιὲς ἰδέες σκοτεινιάζουν καὶ καινούργιες φντρούνουν, μιὰ παντοτεινὴ μεταβολὴ ἐξακολουθεῖ στὸν ἄψυχον κ' ἔμψυχον κόσμον, ἀλλ' ἡ δεισιδαιμονία δὲν ξεκολνᾷ ἀπὸ τὸ γυναικεῖον πνεῦμα.

Καὶ ἡ κυρία Μαίρη πὺν διαρκῶς ντᾶζει καὶ μαθαίνει κάθε καινούργιον, αὐτὴ πὺν χτυπάει ἀλύπητα τὶς ὀπισθοδρομικὰς φιληνάδες της, εἶναι δεμένη χειροπόδαρον μὲ τὶς ἀλυσίδες τῆς δεισιδαιμονίας καὶ τῶν προλήψεων. Κι' ὅσες φορές στὴ ζωὴ της βρεθῇ σὲ δύσκολη θέσι, πετοῦν ἀπ' τὴ ψυχὴ της σὺν κρυμμένες σπῖθες οἱ ἀνόητες πεποιθήσεις πὺν κληρονόμησεν ἀπὸ τῆς γιαγιάς της. Ὅταν ἦταν μωρὸ τῆς ἔκαναν συντροφιά οἱ καλυπνύζαροι κ' οἱ βροκόλακες, μαθήτρια στὸ σχολεῖον πίστευε σὲ στοιχειωμένους πύργους καὶ δράκοντες μὲ φτερά, ντεμοαζέλα φοβούντανε τὶς δρύμες καὶ περῶμενε νὰ μάθῃ τὴν τύχη της ἀπὸ τὸ κατακάθιον τοῦ καφέ καὶ τὰ κονκιά τῆς μοιραζοῦς, παντρεμένη γυναῖκα κουβαλοῦσε τὸ παιδί της στὸν πλαρμπέση τῆς γειτονιάς γιὰ νὰ τοῦ κόψῃ τὴν κυρινάδα, καὶ τῶρα πὺν ἔκαμψε τὸ ἀπὲλι ἀκροατήριον προσπαθεῖ νὰ γελάσῃ τὸν Θεὸ μὲ λίγα κερὰ καὶ νὰ θεραπεύσῃ τοὺς ρευματισμοὺς της μὲ κάποιο θαυματουργὸν ἀγίασμα. Κι' ἀσβεστώνει τὸν ξοφισμένον σβέρο της γιὰ νὰ πῇ νὰ χειρετῇ τὴν ἀνύμφετον νόμφην, καὶ λούζεται μὲ ἀρώματα γιὰ νὰ κλάσῃ τὸν σταυρωμένον τῆς Ἑκκλησίας νεμφίον.

Ἀφέλεια καὶ ἐξυπνάδα, πονηρία καὶ ἀγαθότης, ιδιότητες ἀντίθετες κἀνον ἀμίμητη συντροφιά μέσα στὴ γυναικεῖα ψυχὴ. Κι' ἀπ' ὅλες τὶς ιδιότητες, ἐξοφίζει μιὰ ἀθάνατη σ' ὅλες τὶς γενεὰς κα' ὅλες τὶς βαθμίδες, ἡ δεισι-

δαιμονία. Μικρὲς καὶ μεγάλες, πλούσιες καὶ φτωχὲς, μορφωμένες ἀριστοκρατίσες κα' ἀγράμματες γυναικοῦλες τοῦ λαοῦ καλλιεργοῦνε μὲ πάθος τὸ περιβόλι τῶν προλήψεων.

Κ' ἐν τοῦτοις μ' αὐτὲς τὶς προλήψεις ὁ κόσμος εἶναι πὺν εὐμορφος, μᾶς ἀντιλέγουν οἱ ποιηταί. Ἄλλ' αὐτοὶ ἀκριβῶς οἱ ἀδιόρθωτοι ψευταράδες, πὺν νομίζουν ὅμορφο κάθε τι ψεύτικο, πέρνουν πάντοτε στὸ λαιμό τους τὶς γυναῖκες κολακεύοντας ὅλες τὶς ἀδυναμίες τους.

8-4-28

ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Ούτε τὸν διάβολο νὰ συναντήσης οὔτε τὸν σταυρό σου νὰ κάνης. Ἐν τούτοις ἐκείνην τὴν ἡμέραν δὲν ἠμπόρεσα ν' ἀποφύγω τὴν συνάντησιν αὐτὴν ὑπὸ μορφὴν ἀρειμα- νίου θηλυκοῦ ἔχοντός ἀγρίας διαθέσεως ἐναντίον μου.

— Ν' ἀπολογηθῆτε, κύριε, ἀμέσως καὶ νὰ μετανοήσετε. Ἦγγικε γὰρ ἡ ὥρα τῆς τιμωρίας σας.

— Καὶ ποῖον εἶναι τὸ ἔγκλημά μου, ὦ Νέμεσις, κα- τώρθωσα νὰ ψελλίσω. Εἶμαι ἑτοιμος χίλιες μετάνοιες νὰ κάνω διὰ νὰ σὰς ἔξευμενίσω.

— Εἶναι καθήκον σας, κύριε, νὰ ἐπανορθώσετε τὸ ἀδίκημα ποὺ ἐκάματε εἰς τὸ Σωματεῖον μας. Εἶμαι ἡ Σπῆκαρος τοῦ Ἀθλητικοῦ Συλλόγου, τοῦ ὁποῖου τὴν δρᾶ- σιν κατεκρίνατε. Καὶ ἔχω ἐντολὴν ἀπὸ τὰς Ἀμαζόνας μου νὰ σὰς φέρω εἰς θεογνωσίαν.

— Ἐχω ἔλθει ἤδη μόλις σὰς εἶδα, Μυλαΐδη, καὶ εἶ- ναι περιττὸν νὰ ἐξάψετε. Κύντω τὸν αἰχένα πρὸ τοῦ τρομεροῦ σας βλέμματος καὶ ζητῶ ἔλεος ὁ... δαίμων!

— Ὑπαγε, ὑγίης γέγονας, μηκέτι ἀμάραντε.

..

Κ' ἐν τούτοις παρ' ὀλίγον ν' ἁμαρτήσω ξανά. Ἐνῶ περπατοῦσα ἀνίποπτος, βρέθηκα μπροστὰ σὶ μὴν ἀπὸ τὰς Ἀμαζόνας. Πετοῦσε σχεδὸν στὸν δρόμο καὶ μὲ χαιρέ- τησέ στρατιωτικῶς δι' ἀνυψώσεως τῆς ρακέτας τῆς.

— Μπᾶ, τῆς λέγω ξαφνιασμένος, προωδεύσατε βλέπω ἀρκετά. Ἀπεκτίσατε καὶ ρακέταν καὶ λευκὰς ἐμβάδας ἄνευ τακουνίων καὶ ἀέρα ποὺ κοντεύει νὰ σὰς παρασύρῃ εἰς τοὺς αἰθέρας.

— Μήπως δὲν κάνω καλὰ; μ' ἐρωτᾷ μὲ θυμόν, ἐτοίμη νὰ χρησιμοποιήσῃ τὸ ὄπλον τῆς ἂν τυχὸν τὴν κατέκριναν.

— Ἀπ' ἐναντίας, μὲς Τζιούλυ, κάμνετε θαυμά- σια. Τὸ εἶπαν ἄλλοις τε καὶ οἱ ἀρχαῖοι ἡμῶν πρόγο- νοι. «Νοῦς ὑγίης ἐν σώ- ματι ὑγιῖ».

— Δὲν μὲ μέλει γιὰ τὸν νοῦν, φθάνει ποὺ ἔχω τὸ σῶμα. Εἶπε καὶ ἀπῆλ- θεν ὥσπερ θύελλα.

..

Δὶς ἐξαμαρτεῖν οὐκ ἄν- δρὸς σοφοῦ. Ἀλλ' ἐγὼ ὁ στερούμενος σοφίας καὶ αἰωνίως ἀδιόρθωτος, ἐκιν- δύνευσά διὰ τρίτην φορὰν ν' ἁμαρτήσω. Εὐτυχῶς ἔ- μαθα νὰ ὑποχωρῶ ἐγκαί- ρως πρὶν ἢ προκαλέσω τραγικὰ ἐπακόλουθα.

Ἡ νεοφώτιστος προσήλυτος περιμένει μὲ ἀνυπομονη- σίαν τὴν Δευτέραν, ὁπότε θὰ γίνῃ δεκτὴ εἰς τὸ στρατό- πεδον τῶν Νηρηίδων. Ἡ Λολόττα καὶ ἡ Μαίρη τῆς ἔχουν

παραστήσει μὲ τὰ ζωηρότερα χρώματα τὴν ζωὴν τῆς περ-
σινῆς σῆζον εἰς τὸ κάμν, πού ἐκτείνεται παρὰ θῖν' ἄλός.

— Θ' ἀναφανῇ ἐντὸς ὀλίγου ἡ Δευτέρα, τέκνον μου,
ἀλλὰ ξεύρεις...

Δὲν πρόφθασα νὰ συμπληρώσω καὶ τὴν βλέπω νὰ
παίρνῃ στάσιν ἀπειλητικὴν, νὰ σφίγγῃ τὴς γροθιές της καὶ
νὰ μὲ διακόπτῃ ἀπότομα:

— Πῶς εἶπατε κύριε; Μήπως ἔχετε καμμίαν ἀντίρρησην;

— Θεὸς φυλάξῃ, μάτια μου. Ἐδιδάχθην πλέον νὰ μὴν
ἔχω ἀντιρρήσεις εἰς ζητήματα τοιαύτης φύσεως. Κ' ἔπειτα
εἶμαι θιασώτης τῆς ἐξοχῆς καὶ τῆς ἐπὶ σκηνᾷ διαμονῆς.

— Ἄ! Δὲν θὰ μείνουμε σὲ σκηνές. Γιατί, ξεύρετε,
φοβοῦμαστε τὰ μαμούδια.

Καὶ μὲ τὴν ἀπροσδόκητον αὐτὴν ὁμολογίαν ἐπληρο-
φορήθην ὅτι διὰ νὰ τὰ βγάλῃ κανεὶς πέρα μὲ τὸν γυναι-
κεῖον ἀθλητισμὸν καθὼς καὶ μὲ τὴν γυναικεῖαν γλῶσσαν
πρέπει καὶ ἀρκεῖ νὰ εἶναι... μαμούδι!

8—7—26.

ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΣ

Ἀρχισα νὰ καταριέμαι τὴν ὥραν καὶ τὴν στιγμὴν
πού γιὰ πρώτην φορὰν ἔγραψα σὲ Λεύκωμα. Ὡσὰν νὰ
μὴν ἔφθανεν ἡ δυσκολία τῆς εὐρέσεως κάποιου θέματος,
παρουσιάσθῃ τελευταίως καὶ ὁ κίνδυνος τῶν παρεξηγή-
σεων. Ἔως τὴν στιγμὴν συνήθιζα νὰ ρίχνω πάνω στὰ χαρτιά,
πού μὲ παρακαλοῦσαν, νὰ μουντζουρώσω, μερικὲς σκόρ-
πιες σκέψεις κ' ἐντυπώσεις μου. Τὸ προχθεσινὸν ὁμῶς
ἀπειλητικὸν τελεσίγραφον μοῦ ἔδωσε νὰ καταλάβω πόσον
ἐπικίνδυνον ἐπιχείρησιν ἔκαμνα.

— Κεῖνα πού γράψατε, κύριε, σὲ κάποιο Λεύκωμα
ἀφοροῦν ἐμένα. Καὶ ξεύρετε δὲν εἶμαι καθόλου διατεθει-
μένη νὰ σᾶς χαρίσω κάστανα.

— Δὲν θέλω, δεσποινίς, νὰ μοῦ χαρίσετε τίποτε ἀλλὰ
πιστέψατέ με πὼς δὲν σκέφθηκα ποτὲ νὰ σᾶς προσβάλω.
Λυπηθῆτε ἐπὶ τέλους ἓνα θῦμα παρεξηγήσεως.

— Τί νὰ σᾶς λυπηθῶ, κύριε, πού εἴσθε γιὰ κρέμα-
σμα. Κ' ἔπειτα, στὰ Λευκώματα δὲν γράφουν τέτοια πράγ-
ματα. Τί σᾶς μέλει τί κάνει ὁ κόσμος καὶ προσλαθεῖτε
νὰ τὸν κρίνετε;

— Καὶ τί νὰ γράφω λοιπόν;

— Γράψτε κανένα ποίημα.

— Ἄλλ' αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὸ μονοπώλιον ξεύρετε πολὺ
καλὰ εἰς ποίους ἐγκεφάλους ἔχει παραχωρηθῇ ἀπὸ τὸν
Ἕνδοξον.

— Γράψτε τότε καμμιὰν εὐχή πού νά πιάσῃ καὶ τόπον.

— Μὰ εἶναι τόση ἡ ἀφθονία τῶν εὐχῶν μέσα σ' αὐτὰ τὰ τετράδια, ὥστε κοντεύουν νά καταντήσουν εὐχολόγια. Ἐν πάσῃ περιπτώσει διὰ νά μὴ σᾶς δυσχερεστήσω κάμνω κι' αὐτὴν τὴν ἀπόπειραν, μολονότι καμμιὰ εὐχή μου ὥς τώρα δὲν ἔπιασεν. Εὐχομαι λοιπὸν νά ἐξαφανισθοῦν ἀπὸ προσώπου Γῆς τὰ διάφορα Λεικώματα διὰ ν' ἀπαλλαγῶμεν καὶ ἀπὸ τὰς πολυποικίλους ἀνοησίας, μεταξὺ τῶν ὁποίων αἱ γραμμαὶ αὐταὶ καθὼς βλέπετε κατέχουν τὰ πρωτεῖα, καὶ ἀπὸ τὰς ἐπιθέσεις τῶν δυσηρεστημένων, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι πάντοτε ἀκίνδυνοι.

24—8—26

ΠΑΝΩ ΤΟ ΚΕΦΑΛΙ !

Τὶς κορφές πάντα νά βλέπῃς. Ὅλες οἱ βρωμιές στὰ χαμηλὰ σταλαῖζουν. Πάτα γερὰ τὰ πόδια σου καὶ μὴ λιγοψηχῇς.

Βλέπεις τοὺς λόφους γύρω σου; Εἶν' ὅλοι ἕνας κ' ἕνας. Τὰ μονοπάτια τοὺς στενά, πέτρες κι' ἀγκάθια σπαρμένα. Μὰ στίς κορφές ψηλὰ ψηλὰ εἶναι τὰ παλάτια τὰ μαγικά.

Εἶναι λογιῆς λογιῆς κορφές. Σκέψου λιγάκι, διάλεξε καὶ τράβα ὅλο ἴσα.

Σὰν βαστοῦν τὰ πόδια σου, διάλεξε τὴν πιὸ ψηλὴ κορφή. Θὰ βρῇς ἐκεῖ τὸ πιὸ λαμπρὸ παλάτι. Λογάριασε καλὰ τὴ δύναμί σου καὶ τὸν καιρὸ πού διαθέτεις. Ἄν βασίλεψη ὁ Ἥλιος καὶ δὲν προφθάσῃς ν' ἀνεβῇς, στ' ἀγκάθια μέσα θὰ ταφῇς.

Διάλεξε γρήγορα τὸν λόφο σου ὅσο μικρὸς καὶ νᾶναι. Μέσ' στὴν κοιλάδα θὰ βρωμήσῃς. Μὴν ἀκοῦς τὰ λόγια τοῦ πλήθους πού κυλιέται στὸν βοῦρκο. Σῦρε μὲ τοὺς λιγοστοὺς πού σκαρφαλώνουν στίς κορφές.

Μὰ κύττα καλὰ μὴ μετανιώσῃς κι' ἀλλάξῃς δρόμο. Ὅλα τὰ μονοπάτια κουράζουν. Μὴ θελήσῃς νά δοκιμάσῃς πολλὰ γιὰ νά βρῇς τὸ καλύτερο. Θὰ βραδυνᾷς προτοῦ φθάσῃς σὲ καμμιὰ κορφή.

Τὶς κορφές πάντα νά βλέπῃς. Καὶ μὴ γυρνᾷς καθόλου πίσω.

Περιφρόνησε τοὺς δειλοὺς πού θὰ γελοῦν μαζί σου. Θέλουν συντροφιά στὴν πρόστυχή τους κοινωνία. Τὰ λόγια τοὺς τὰ πειστικά εἶν' ὅλα ἀπὸ ζούλεια. Σὰν ἀνεβῇς ὥς τὴν κορφὴ θὰ δῇς τὴν ἀσχημιὰ τους.

4—6—24

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΣ ΚΑΡΝΑΒΑΛΟΣ

— Χτύπα παλιάτσο τὸ κουδοῦνι νὰ βγοῦν οἱ μασκαράδες.

— Ποιὸς εἶν' αὐτὸς ὁ κοιλαράς μὲ τὰ κλαδεμένα γένεια καὶ τὰ βερνικωμένα μαλλιά; Φυσομανάει σὰ χαλασμένη μηχανὴ τραῖνον κ' ἔχει τὰ μάτια τὰ θολὰ στὸν οὐρανὸ στραμμένα. Τάχα τὸν Θεὸ του προσκυνᾷ;

— Εἶν' ὁ παπᾶς, ὁ ἀρχιεπίσκοπος. Τὸν ἔχουν γιὰ δεσπότη. Δὲν προσκυνᾷ, τὸν προσκυνοῦν. Χαζεύει μέρα νύχτα. Εἶναι ὁ πρέσβυς τοῦ Θεοῦ κοντὰ στὰ πλάσματά του. Πουλᾷ εἰσιτήρια διὰ τὸν Παραδεισον σ' ὅλους τοὺς κολασμένους. Τὰ μάτια του συνήθισαν ὅλο ψηλὰ νὰ βλέπουν. Τὸ ἴδιο μέσ' στὴν ἐκκλησιά, τὸ ἴδιο καὶ στοὺς δρόμους. Τὰ παραθύρια τ' ἀνοιχτὰ καὶ τὰ μπαλκόνια τὰ ψηλὰ τραβοῦν τὴν προσοχή του.

— Χτύπα παλιάτσο τὸ κουδοῦνι νὰ βγοῦν οἱ μασκαράδες.

— Ποιὸς εἶν' αὐτὸς ὁ σκεπτικὸς στὰ ὀλόμαυρα ντυμένος, ποὺ περπατᾷ μετρώοντας τὰ βήματά του; Θαρρεῖς πὼς εἶναι φορτωμένος χίλιες εὐθύνες καὶ περιμένουν ὅλοι νὰ τοὺς φωτίσῃ.

— Εἶν' ὁ σοφός, εἶν' ὁ ταγός, ὁ διανοούμενος. Κουβαλεῖ στὴν πλάτη του τὰ περρωμένα τοῦ ἔθνους. Σοβαρὸς κοντὰ στοὺς ἄλλους, γελᾷ διαρκῶς μοναχὸς του γιὰ τὴν ἀφέλεια τοῦ πλήθους. Κάνει τὸν σκεπτικὸ μὰ ποτὲ δὲν συλλογιέται. Διανοούμενος χωρὶς διάνοια καὶ σοφὸς μὲ κούφιο κεφάλι. Ἄν δὲν εἶχε βαρειά παπούτσια καὶ παντοφόρι μὲ γοῦνα, ὠρισμένως θὰ πετοῦσε χάρις στὸ μπαλονάκι ποὺ φέρει πάνω στοὺς ὤμους του.

— Χτύπα παλιάτσο τὸ κουδοῦνι νὰ δοῦμε κι' ἄλλους μασκαράδες.

— Ποιὸς εἶν' αὐτὸς οἱ σοβαρὸς κ' ἐπίσημος κυρίως, ποὺ εἶναι τόσον μελαγχολικὸς; Ἡ μιὰ μιὰ κ' ἡ ἄλλη κουνεῖ τὸ κεφάλι της. Ἐχουν τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ. Δίνουν κ' ἐλεημοσίνες.

— Εἶν' οἱ γλωσσουῦδες, ποὺ κακολογοῦν ὅλον τὸν κόσμον. Τis βλέπεις φιληνάδες. Μὰ μόλις θὰ χωρίσουν, τῆς μιᾶς ἡ γλῶσσα θὰ δουλεύῃ γιὰ τὰ ψεγάδια τῆς ἄλλης. Καὶ τὸ φαρμάκι ποὺ χύνουν κανένα γιατρικὸ δὲν ἔχει.

— Καὶ ποιὸς εἶν' αὐτὸς οἱ πεταχτὲς κι' ἀνοιχτόκαρδες κοπέλλες, ποὺ σειοῦνται καὶ λυγίζουν; Εἶν' ἡ ἀφέλεια ζωγραφισμένη στὰ μάτια τους.

— Τὰ μάτια τους μὴ βλέπεις. Δὲν εἶν' αὐτὰ καθρέφτες τῆς καρδιάς. Μὴ βλέπεις καὶ τὰ γέλια. Αὐτὰ εἶναι

τὸ δόλωμά τους. Ἀλλοίμονον σ' ὅποιον πιασθῇ στὰ τεχνικά τους δέχτρα.

— Χτύπα παλιῦτσο τὸ κονδοῦνι νὰ βγοῦνε κι' ἄλλοι μασκαράδες.

— Καλῶς τοὺς καμαρωτοὺς λεβέντες. Ἀρχοντόπουλα θὲ νᾶναι. Φαίνεται ὅλο τους τὸ κορμὶ φρεσκοριδερωμένο. Κ' οἱ τρόποι τους δείχνουν μιὰν ὑψηλὴ καταγωγή.

— Τί θέλεις τὴν καταγωγή; Ποιὰν σημασίαν ἔχει, ἂν ἦταν ὁ πατέρας σου χασάπης ἢ πρωθυπουργὸς κ' ἡ μάνα σου πριγκηπέσσα ἢ πλύστρα σὲ ξένα σπίτια; Δὲν φθάνει πὺν εἶναι πλούσιοι κι' ὁμογενεῖς τοὺς λένε; Τέτοιων γονιῶν εἶναι βλαστοὶ αὐτὰ τὰ παλληκάρια. Εἰν' οἱ ἐμπρηστές πὺν βάζουν φωτιά στὰ σπίτια γιὰ νὰ τὰ λεηλατήσουν. Φεῦγα μακριὰ γιατί μ' ὅλη τους τὴ φρεσκάδα σκορπίζουν γύρω τὴ σαπίλα.

— Παῖψε παλιῦτσο τὸ κονδοῦνι, δὲν ἔχουν τελειωμὸ οἱ μασκαράδες.

10—1—26

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σὺν Πρόλογος	Σελ. 3
--------------------	--------

Α' ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

Λόγια τῆς μοναξιάς	Σελ. 7
Ματιές στὴν ἄβυσσος	13
Μαργαριτάρια	19
Μικροσκοπικοὶ γίγαντες	23
Φεΐδια καὶ μαμονόδια	28
Χαρμαίλων	40
Ἐνὼ χόρνευι ὁ κόσμος	44
Ματιές στὸ ἄπειρο	49
Τὸ ἀεικίνητον	54
Κύματα	57
Ράδιον καὶ Radio	59
Σημεῖα τῶν καταιγίδων	62
Σεισμοί	65
Ἐνα ταξίδι χωρὶς ἀρχὴ καὶ τέλος	68

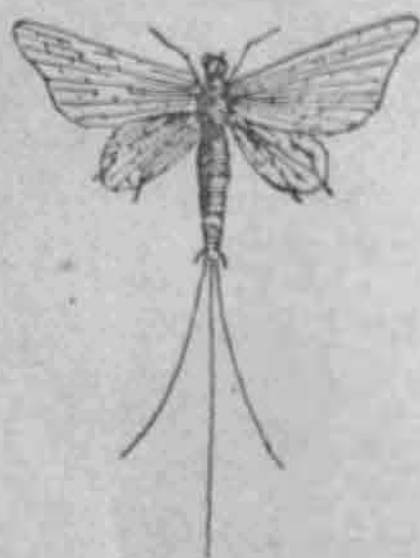
Β' ΓΥΡΩ ΣΤΗ ΖΩΗ

Λόγια τῆς μοναξιάς	77
Ἐκδρομὲς	79
Τελειόφοιτοι	84
Ἐκφυλισμός	88
Σοβαρότης	94
Τὸ στομάχι	94
Σημεῖα καὶ τέρατα	97

Τὸ ἐνιαῖον τῶν νόσων	Σελ. 100
Λαγὸς ἄνεμος	103
Ζωόφιλοι	105
Φιλόζωοι	108
Τίτλοι	111
Χωρεῖ ἀγωγή	114
Δημόσιος κίνδυνος	117
Ζητεῖται ὁ ἥτοχος	120
Λόγια τοῦ κουρέιον	122
Ἰσολότης καὶ κουρέινς	125
Παχεῖς ἀγέλαδες	127
Ἐνὼ κοιμᾶται ὁ κόσμος	130
Ἡ οἰκογένεια παραθερίζει	134

Γ' ΣΚΟΡΠΙΑ ΦΥΛΛΑ

Λόγια τῆς μοναξιάς	139
Γράφω, γράφεις, γράφει	142
ἔχουν καὶ τ' ἄνεχα ψυχή	145
Γιατί;	147
Ἀστέρια γεννοῦνται καὶ ἀστέρια σβένουν	150
Πάντα ρεῖ	152
Φθινόπωρο στὴν ἔσχατον	154
Μελαγχολίες	156
Σύμβολα	158
Γενναῖες	161
Γονακτὶς, ἀθλητισμός	164
Ἐπικίνδυνος ἐπιχείρησις	167
Πάνω τὸ κεφάλι	169
Καθημερινὸς κατηράβατος	170

SISMANOGLIO
MISARO

 SISMANOGLIO
MILANO